

IGIKORWA

CA

MPWEMU YERA

Ikigo mpuzamakungu c'igihe c'iyimburwa

Iki cigwa kiri mu bigize ikigo mpuzamakungu citwa Harvestime, porogarama yagenewe gutegura abemera kugira ngo bashobore kwimbura neza mu vy'impwemu.

Insiguro y'ishimikiro y'ayo mahugurwa ni ayo kwigisha ivyo Yesu yigishije, ivyo vyafashe abagabo bari abarovy, abatozakori n'ibindi, bikabahindura abakristo b'ivyaruka bashitse mw'isi yabo n'ubutumwa bwiza mu kwerekana ububasha.

Iki gitabu ni inyigisho imwe muri kimwe mu bice vyinshi vy'inyigisho bituma abemera bava mu vyo kwiyumvira biciye mu guserukira, mu kugwiza, mu gutunganya no mu gukoranya abantu kugira ngo bashike ku ntumbero yo kwamamaza ubutumwa bwiza.

IBIRIMWO

Uko Wokoresha Iki Gitabo	3
Ivyiyumviro vyo kwiga mu mugwi	4
Intangamarara	5
Intumbero z'Ivyigwa	6
1. Gutahura ivya Mpwemu Yera	7
2. Guserukira Mpwemu Yera	22
3. Igikorwa ca Mpwemu Yera	31
4. Ibatisimu Ya Mpwemu Yera	48
5. Intangamarara Ku Ngabire Za Mpwemu Yera	63
6. Ingabire Zidasanzwe Za Mpwemu Yera	79
7. Ingabire za Mpwemu Yera zo Kuvuga	106
8. Ingabire Za Mpwemu Yera zo Gukorera	115
9. Ingabire Za Mpwemu Yera zo gukoreshwa ibitangaza	132
10. Kumenya Ingabirano Yawe yo mu Mpwemu	148
11. Ivyamwa Vya Mpwemu Yera	177
12. Ibikorwa vy'Umubiri	200
13. Gutsimbataza Ivyamwa vyo mu Mpwemu	222
Ivyongewe: Imirongo yerekeye ingabirano zo mu vy'impwemu zivuye mu Bibiliya Ivuguruwe	235
Inyishu zo kwigerageza	236

INGENE WOKORESHA IKI GITABO

UBURYO IKIGITABO KIMEZE

Icigwa cose gifise:

Intumbero: Izo ni zo nnumbero ukwiye gushikako mu kwiga igice. Bisome imbere y'uko utangura icigwa.

Umurongo w'ingenzi: Uyu murongo urashimika ku ciyumviro nyamukuru kiri muri ico kigabane. Bifate mu mutwe.

Ibiri mu kigabane: Niwige igice cose. Koresha Bibiliya yawe kugira ngo urondere ibitabu vyose bitacapwe muri ico gitabu.

Imyimenyerezo: Ukore iki kigeragezo umaze kwiga ikigabane. Gerageza kwishura ibibazo udakoresheje Bibiliya yawe canke iki gitabu. Niwamara gusozerwa ikigeragezo co Kwisuzuma, nusuzume inyishu zawe mu gice c'inyishu kiri ku mpera y'igitabu.

Kugira Uronke Ibindi Vyigisha: Iki gice kizogufasha kubandanya wiga Ijambo ry'lmana, uryohore ubuhanga bwawe bwo kwiga, wongere ushire mu ngiro ivyo wize mu buzima bwawe no mu busuku bwawe.

Ikibazo ca nyuma: Nimba wanditswe muri iri shure kugira ngo ubone amanota, wararonse ikizame ca nyuma hamwe n'iri shure. Uhejeje iri shure, ukwiye kurangiza iki kibazo ukagisubiza kugira ngo kiguhe amanota nk'uko vyategetswe.

IVYO KWONGERAKO BIKENEW

Uzokenera Bibiliya y'igitabu ca King James.

IVYIYUMVIRO VYO KWIGIRA MU MIGWI

IKORANIRO RYA MBERE

Gutangura: Gufungura n'isengesho n'intangamarara. Mumenye kandi mwandike abanyeshure.

Gushinga Intonde z'Umugwi: Numenye uwuzorongora amakoraniro, isaha, ahantu n'amatariki y'ibiganiro.

Guhimbaza No Gusenga: Tumira ukuhaba kwa Mpwemu Yera mu gihe c'imyimenyerezo yawe.

Gutanga Ibitabu Ku Banyeshure: Numenyeshe umutwe w'igitabu, uburyo giteye be n'intumbero z'amashure zitangwa ku mapaji makeyi ya mbere y'ico gitabu.

Gukora Inshingano Ya Mbere: Abanyeshure bazosoma ibigabane bashinzwe maze bakore Ivyigwa vyo Kwisuzuma imbere y'ikoraniro rikurikira. Igitigiri c'ibigabane uzokwihweza mw'ikoraniro ryose kizovana n'uburebure bw'ibigabane, ibirimwo be n'ubushobozzi bw'umugwi wawe.

IKORANIRO RYA KABIRI N'IRIKURIKIYE

Intango: Gusenga. Ikaze kandi mwandike abanyeshure bashasha bose mubahe igitabu. Fata ukuza. Mugire umwanya wo gushemeza no gusenga.

Isubiramwo: Nushireho incamake y'ivyo mwize mw'ikoraniro ryaheruka.

Icigwa: Nimuganire ku gice kimwekimwe cose c'ikigabane mukoresheje **IMITWE IRI MU NDOME NINI NINI** nk'urutonde rw'inyigisho. Baza abanyeshure ibibazo canke ivyo bavuge ku vyo bize. Ico cigwa gishire mu ngiro mu buzima n'ibusuku bw'abanyeshure bawe.

Kwigerageza: Subiramwo Ivyiyumviro vy'ukwigerageza abanyeshure barangije. (Iciyumviro: Nimba udashaka ko abanyeshure bashobora kuronka inyishu z'Ibibazo vy'Ukwisuzuma, urashobora gukuraho amapaji y'inyishu inyuma y'igitabu cose.)

Ku bijanye n'Ivyigwa Bindi: Mushobora gukora iyo migambi mu mugwi canke mu muntu ku giti ciwe.

Ikibazo ca nyuma: Nimba umugwi wawe wanditswe muri iri shure kugira ngo ubone amanota, wararonse ikizame ca nyuma n'iri shure. Gusubiramwo kopi y'umunyeshure wese no gutanga ikizame iyo iki cigwa kirangiye.

Icigwa: Guserukira

Ivyigwa: Ubusuku bwa Mpwemu Yera

INTANGAMARARA

Mu rugendo rumwe rw'ubumisiyonari Intumwa Paulo yarabajije umugwi w'abizera ivyerekeye Mpwemu Yera. Yabajije ko baronse Mpwemu Yera kuva bemera. Inyishu yabo yari ngo: «Ntitwumvise n'uko Mpwemu Yera yatanzwe» (Ivyak. 19:2).* Paulo yarasangiye ubutumwa bw'igikorwa ca Mpwemu Yera n'abo bakristo (Ivyak. 19). Uyu musi ni ngombwa nk'ukwo nyene ko abemera batahura igikorwa ca Mpwemu Yera. Imana yasezeranye:

Kandi bizoba mu misi y'iherezo, ni ko Imana ivuga, nzosuka Mpwemu wanje ku bari n'umubiri bose... (Ivyakozwe n'intumwa 2:17)

Kuba Imana yiteguriye muri iki gihe kudusukako Mpwemu wayo, ni vyo bituma iyi nyigisho iba ihambaye. Tubwirizwa gutahura ubusuku bwa Mpwemu Yera kugira ngo tube mu bagize iryo hishurwa ridasanzwe ry'ububasha bw'Imana. Kwiga Mpwemu Yera ni kimwe mu nyigisho zihambaye zo muri Bibiliya. Kwiga ni inyigisho zose zijanye n'ikintu kinaka. Paulo yavuze ati:

...ushire umutima ku gusoma no ku guhanura no ku kwigisha. (I Timoteyo 4:13)

Si biciye mu bubasha busanzwe bw'umuntu Imana igendagenda mw'isi yacu. Ni mu gikorwa ca Mpwemu Yera:

Si kubw'inkomezi, si kubw'ubushobodzi, ariko ni kubwa Mpwemu wanje, nik'UHORAHO nyen'ingabo agize. (Zekariya 4:6).

Iki cigwa gisuzuma kamere n'akaranga ka Mpwemu Yera. Riravuga amazina y'icubahiro yahawe Mpwemu Yera n'ibimenyetso bimuranga. Ivyo vyose birerekana vyinshi ku bijanye n'igikorwa ciwe. Intumbero, ingabire n'ivyamwa vya Mpwemu Yera birasuzumwa mu buryo burambuye. Hatanzwe amabwirizwa ngirakamaro yo kwibonera ibatisimu ya Mpwemu Yera, kumenya ingabire z'impwemu, no gutsimbataza ivyamwa vya Mpwemu Yera.

---

* Ijambo "Mpwemu Yera" rikoreshwa muri Bibiliya ryerekeza kuri Mpwemu Yera. Yitwa Mpwemu Yera canke Mpwemu Yera.

INTUMBERO Z'ICIGWA

Uhejeje iri shure uzoshobora:

- Gusobanura kamere ya Mpwemu Yera.
- Gutanga urutonde rw'amazina n'amazina y'icubahiro atandukanye ya Mpwemu Yera.
- Kumenya ibimenyetso bigereranya Mpwemu Yera.
- Gusobanura ubusuku bwa Mpwemu Yera.
- Gusigura ingene umuntu yoronka umubatizo wa Mpwemu Yera.
- Kwakira umubatizo wa Mpwemu Yera.
- Gutanga urutonde no gusobanura ingabire za Mpwemu.
- Menya neza ingabirano canke ingabirano zawe zo mu vy'impwemu.
- Kumenya ivyamwa vya Mpwemu.
- Kumenya ibikorwa vy'umubiri.
- Gutera imbere mu buzima bwawe ivyamwa vya Mpwemu Yera.

IGICE CA MBERE

Gutahura ivya Mpwemu Yera.

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kumenya Mpwemu Yera nk'igice c'Ubutatu bw'Imana.
- Gutanga urutonde rw'ibiranga Mpwemu Yera.
- Gusigura kamere ya Mpwemu Yera.

IMIRONGO NKURU:

Yesu amaze kubatizwa, aca ava mu mazi; maze ijuru riramukingukira, abona Mpwemu w'Imana amanuka asa n'inuma, amugwako;

Hamvikana ijwi rivuye mw'ijuru riti: «Uyu ni Umwana wanje nkunda cane ampimbara.» (Matayo 3:16-17).

INTANGAMARARA

Iki gice kiravuga Mpwemu Yera. Kirasigura ikibanza afise mu Butatu bw'Imana, Kikavuga ibijanye n'uburanga bwiwe, kandi kikagabisha ku bijanye n'uko ari umuntu w'ibigumbagumba. Nk'uko twabibonye mbere, izina ry'icubahiro "Mpwemu Yera" rikoreshwa mu kumenya Mpwemu Yera. Insiguro y'umuntu « We » na yo nyene irakoreshwa, kuko Mpwemu Yera ari umwe mu bantu batatu bo mu Butatu bw'Imana.

Yesu yavuze kuri Mpwemu Yera ngo "We." Yesu yavuze ati:

-Azovuga ivyanje.	Yohani 15:26
-Nzomubarungikira.	Yohana 16:7.
-Azoshimagiza jewe.	Yohani 16:14
-Ntazovuga ivyo yigeneye.	Yohani 16:13

UBUTATU BW'IMANA .

Hariho imana nyinshi zisengwa kw'isi yose, ariko Imana y'ukuri ni imwe rudende. Bibiliya Yera irimwo inkuru y'iyo Mana y'ukuri. Bibiliya ni Ijambo ry'Imana rihishura umugambi wayo udasanzwe ku bantu bose.

Kimwe mu bintu Bibiliya ihishura ni uko Imana ifise kamere y'ubutatu. Ivyo bisigura ko kamere yiyo igaragara mu buryo butatu butandukanye. Ni abantu batatu, yamara ni Imana imwe. Mpwemu Yera ni igice c'ubutatu bw'Imana bugizwe na Data, Umwana Yesu Kristu na Mpwemu Yera. Izo kamere zitatu zihurikiye hamwe nk'imwe mu Bumana.

Igice cose c'Ubutatu...Data, Umwana Yesu Kristu, na Mpwemu Yera...gifise ibikorwa bidasanzwe mw' izina ry'abantu. Iki cigwa cerekeye igikogwa n'intumbero ya Mpwemu Yera.*

IMANA, MPWEMU YERA

Mpwemu Yera yitwa Imana:

Petero aramubwira ati: Ananiya, kuki yuzuza satani umutima wawe ngo ubeshe Mpwemu Yera...ntiwabeshe abantu ahubwo wabeshe Imana. (Ivyakozwe n'intumwa 5:3-4) .

Ko yitwa Imana, Mpwemu Yera angana n'Imana Data na Yesu Kristu Umwana. Imirongo y'ingenzi y'iki gice irerekana neza ubutatu bw'Imana. Yesu ariko arabatizwa, Mpwemu Yera amumanukirako, Imana iravuga:

Yesu amaze kubatizwa, aca ava mu mazi, ijuru riramukingukira, abona Mpwemu w'Imana amanuka asa n'inuma, amugwako. Hamvikana ijwi rivuye mw'ijuru riti: «Uyu ni Umwana wanje nkunda cane ampimbara.» (Matayo 3:16-17).

Imbere y'uko Yesu asubira mw'ljuru amaze gukora ubusuku bwiwe kw'isi, yaravuze ivya Mpwemu Yera:

Ariko wa Mufasha azozira, uwo nzobarungikira avuye kuri Data, ni we Mutima w'ukuri ava kuri Data, ni we azonshingira intahe. (Yohani 15:26) .

---

* *Ivyigwa vyerekeye Imana Data na Yesu Kristu Umwana bitangwa mu nyigisho itandukanye y'Ikigo Mpuzamakungu c'Ivyamwa citwa "Ingingo z'Impwemu." Urutonde rw'ivyo kwiga Imana na Yesu ruraboneka kandi mu gice c'iki kigabane kivuga ngo "Ivyo kwiga cane".*

Intumwa Paulo yavuze ku butatu bwa Mpwemu Yera:

Kuko ikingera ca Mpwemu w'ubuzima muri Kristo Yesu cancunguye ku nganza ikingera c'icaha n'urupfu.

Kuko ico ivyagezwe bitashoboye gukora, kuko vyari bifise intege nke kubw'umubiri, Imana yatumye Umwana wayo bwite, asa n'umubiri w'umunyavyaha, kubera icaha, yaciriye urubanza icaha mu mubiri. (Abaroma 8:2-3).

Ubuntu bw'Umwami wacu Yesu Kristu, urukundo rw'Imana, n'ubumwe bwa Mpwemu Yera, bihorane namwe mwese. (II Ab'i Korinto 13:14)

Kuko biciye kuri we [Umwana], twese dushobora gushika kuri Data muri Mpwemu umwe. (Abanyefeso 2:18).

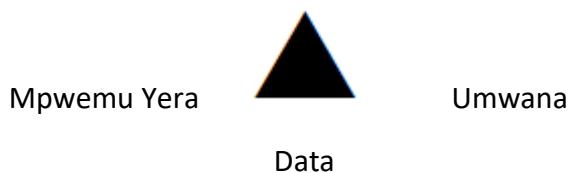
Intumwa Petero na we nyene yaravuze ku butatu bw'Imana:

Ni mwatukwa muhorwa izina rya Kristu, murahiriwe; kuko Mpwemu w'ubuninahazwa n'uwl'Imana aruhukiye kuri mwebwe: ku ruhande rwabo aravugwa nabi, ariko ku ruhande rwanyu araninahazwa. (I Petero 4:14)

Igitabo c'Ivyakozwe n'Intumwa na co nyene kirasuzuma ubutatu bw'Imana:

Ni co gituma, amaze gushirwa hejuru n'ukuboko kw'iburyo kw'Imana, kandi yahawe na Se Mpwemu Yera yasezeranywe, yadusutseko ivyo mubona kandi mwumva.
(Ivyakozwe n'intumwa 2:33)

Ikigereranyo gikurikira kirerekana ubutatu bw'Imana. Hariho kamere zitatu...Imana Data, Yesu Kristu Umwana, na Mpwemu Yera...ariko ni Imana imwe:

KAMERE KA MPWEMU YERA .

Nk'igice c'Ubutatu bw'Imana, Mpwemu Yera afise kamere yihariye. Iyo tuvuga kamere yiwe tuba dushaka kuvuga kamere z'ishimikiro zimudondora. Bibiliya yigisha ko Mpwemu Yera ko ari:

ARI HOSE:

Ivyo bisigura ko ariho hose:

None nzoja hehe, nkiva kuri Mpwemu wawe? Canke nzohungira hehe mu maso yawe? (Zaburi 139:7).

AZI VYOSE:

Ivyo bisigura ko azi vyose:

Ariko ni twebwe Imana yabimenesheje Mpwemu wayo; kuko Mpwemu asesa vyose, n'ibihishijwe vy'Imana.

Ni nde yomenya ibiri mu muntu, atari impwemu yiwe iri muri we? ni ko n'ivy'Imana ata wubizi, atari Mpwemu w'Imana. (I Ab'i Korinto 2:10-11)

ASHOBOYE VYOSE:

Ivyo bisigura ko Mpwemu Yera afise ububasha bwose:

Imana yaravuze rimwe; ivyo naravyumvise incuro zibiri; ubwo bubasha ni ubw'Imana. (Zaburi 62:11).

Ariko muzoronka ububasha Mpwemu Yera niyabazako... (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

AHORAHO IBIHE BIDASHIRA:

Ivyo bisigura ko ari uwuhoraho. Nta ntango yari afise kandi nta mpera azogira:

Ese ingene amaraso ya Kristu yitangije Imana ata gatotsi, biciye kuri Mutima wamaho, azorushiriza kwoza imitima yanyu ibikorwa vyapfuye, ngo mukorere Imana nzima? (Abaheburayo 9:14).

Kamere y'ibihe bidahera ya Mpwemu Yera ishobora kugereranywa n'umuzingi. Umuzingi nta ntangiriro canke iherezo ufise, yamara urahari:

Kamere Idahera Ya Mpwemu Yera

UBURANGA BWA MPWEMU YERA .

Mpwemu Yera ni igice c'ubutatu bw'Imana, ariko kandi Mpwemu Yera afise ubuntu bw'umuntu ku giti ciwe. Bibiliya ihishura ko Mpwemu Yera...

AFISE UMUSHAHAA:

Kandi Isesa imitima irazi ico Mpwemu yiyumvira... (Abaroma 8:27)

ARARONDERA UBWENGE BW'UMUNTU:

Ariko ni twebwe Imana yabimenesheje Mpwemu wayo; kuko Mpwemu asesa vyose, n'ivyimbitse vy'Imana. (I Ab'i Korinto 2:10)

AFISE UGUSHAKA:

Ariko ivyo vyose bikorwa na Mutima umwe rudende agabira umuntu wese nkuko abishaka. (I Ab'i Korinto 12:11)

Ubugombe bwa Mpwemu Yera burayobora abemera mu kwanka uruhusha rw'ibikorwa bimwebimwe:

Baca mu gihugu c'i Furugya n'i Galatiya,babuzwa na Mpwemu Yera kuvuga ijambo ry'Imana muri Aziya.

Bashitse ahabangikanye n'i Musiya, bagerageza kuja i Bituniya; Mpwemu wa Yesu ntイヤバカンドラ。 (Ivyakozwe n'intumwa 16:6-7).

Ubugombe bwa Mpwemu Yera na bwo burayobora abemera mu kubaha uruhusha:

Amaze kurota izo ndoto, duca turondera ingene tuja i Makedoniya, kuko tumenye yuko Imana iduhamagariye kubabwira Ubutumwa Bwiza. (Ivyakozwe n'intumwa 16:10)

ARAVUGA:

Abwira Filipo ati:

Mpwemu abarira Filipo ati: «Ni wegere uriya mukogote, ugendane nawo.»

(Ivyakozwe n'intumwa 8:29)

Abwira Petero ati:

Petero akitekereza ivyo yeretswe, Mpwemu aramubwira ati: «Dore hari abagabo batatu bakurondera. (Ivyakozwe n'intumwa 10:19)

Abwira abashingantahe bo mu gisagara ca Antiyokiya ati:

Igihe bariko barasenga Umukama bisonzesha, Mutima Mweranda arababwira ati: «Nimundongurire Barunaba na Sawuli, ngo bakore igikorwa nabahamagariye.» (Ivyakozwe n'intumwa 13:2)

Ivyahishuriwe Yohana igice ca 2 n'ica 3 havuga ubutumwa butari buke bwavuzwe na Mpwemu Yera ku mashengero indwi yo muri Aziya.

ARAKUNDA:

Ndabinginga kubw'Umwami wacu Yezu Kristu no kubw'urukundo rwa Mutima, ngo mufatanye nanje mu gusengera Imana ku bwanje. (Abaroma 15:30).

ARADUSENGERA:

Kimwe mu biranga Mpwemu Yera ni uko ari umuvugizi. Ivyo bisigura ko asenga Imana mw'izina ry'abandi:

Ni ko na Mpwemu afasha intäge nke zazu; kuko tutazi ivyo dukwiye gusenga nk'uko bikwiriye; ariko Mpwemu ubwiwe aradusabira n'iminiho idashobora kuvugwa. (Abaroma 8:26).

IBIGUMBAGUMBA VYA MPWEMU YERA .

Mpwemu Yera afise kamere y'ugutahura. Ivyo bisigura ko afise iniyumvo zishobora gushikirwa n'ibikorwa vy'umuntu. Kubera kamere ya Mpwemu Yera, Bibiliya iragabisha ko udakwiye:

KUBESHA MPWEMU YERA:

Petero aramubaza ati: «Ananiya, ni kuki yuzuza shetani mu mutima wawe, ukabesha Mpwemu Yera, ugahisha igice c'ikiguzi c'itongo?

...Nta jewe wabeshe, ahubwo wabeshe Imana. (Ivyakozwe n'intumwa 5:3-4) .

KWANKIRA MPWEMU:

Mpwemu Yera afise ibikorwa vihariye mw'izina ry'umwizera ivyo tuzobivugako mu kigabane ca gatatu c'lki cigwa. Kurwanya Mpwemu Yera si ukumwiyorosha iyo agerageza gukorera mu buzima bwawe:

Mwa bantu b'izosi ridagaye, mutagenyerewe mu mitima no mu matwi, muhora murwanya Mutima Mweranda. (Ivyakozwe n'intumwa 7:51)

KUZIMYA MPWEMU:

Uzimya Mpwemu Yera iyo wanse gukora ivyo Mpwemu Yera yoshaka ko ukora. Ijambo "kuzimya" rikoreshwa ahandi muri Bibiliya mu kwerekeza ku kuzimya umuriro. Iyo uzimye Mpwemu Yera bihagarika uruja n'uruza rw'ububasha bwiwe muri wewe. Ni nk'uguterera amazi ku muriro. Bibiliya iragabisha iti:

Ntimuzimye Mpwemu. (I Ab'i Tesalonike 5:19)

KUBABAZA MPWEMU:

Kubabaza Mpwemu Yera si ugukora ivyo Mpwemu Yera yoshaka ko dukora. Kubabaza Mpwemu Yera ni ugukora ikintu Mpwemu Yera ATASHAKA ko dukora. Ihanga rya Isirayeli ryababaje Mpwemu Yera:

Ni kangahe bamubabaje mu bugaragwa, bakamubabaza mu bugaragwa! (Zaburi 78:40).

Bibiliya iragabisha iti:

Kandi ntimubabaze Mpwemu Yera w'Imana yabashizeko ikimenyetso, gushitsa ku musi wo guungurwa. (Abanyefeso 4:30).

GUCOKORA MPWEMU:

Gucokora Mpwemu Yera mu gusubira mu caha umaze kwibonera imbabazi ku maraso ya Yesu Kristu:

Mwiyumvira yuko uwuhonyangirije Umwana w'Imana, amaraso y'isezerano yayejejeko, agafata ko ari ikintu giteye isoni, agasuzugura Mutima w'ubuntu, azohabwa igihano ikibi kingana iki? (Abaheburayo 10:29).

Kuko abamurikiwe kera, bagahonja ingabirano y'ijuru, bagasangira Mpwemu Yera, ntibishoboka; Kandi warahonjeje ijambo ry'Imana ryiza, n'ubushobozi bw'isi izoza.

Ni bahemuka, ngo ubahindure basha ngo bihane; kuko bariko baribamba Umwana w'Imana bushasha, bakamutera isoni ku mugaragaro. (Abaheburayo 6:4-6).

KUROGOTA KURI MPWEMU:

Ni co gituma ndababwiye yuko icaha cose no kurogota kwose abantu bazobirekurirwa, ariko uwurogota Mpwemu Yera ntazobirekurirwa. Umuntu wese avuga nabi Umwana w'umuntu, azobiharirwa; ariko uwuzotuka Mutima Mweranda, ntazobibabarirwa, haba muri iki gihe canke mu bizoza. (Matayo 12:31-32).

Icaha co kurogota kuri Mpwemu Yera citwa «icaha kitababarirwa» kuko nk'uko iki gice kivyerakana ari co caha kimwe gusa ata mbabazi zihari. Gutuka Imana bisigura kuvuga amajambo y'agaterasoni yo kwanka ububasha bwa Mpwemu Yera ko Atari ubw'Imana, akavuga ko ari ubwa satani. Iyo umuntu yanse rwose ububasha bwa Mpwemu Yera rero ntashobora kwigera akizwa kuko ni Mpwemu Yera akwegera abantu b'abanyavyaha kuri Yesu Kristu.

Mpwemu Yera atanga ibimenyetso vyinshi biboneka vyemeza ububasha bw'Imana. Yesu yariko aravuga ko iyo umuntu adashobora kwemera ivyo bimenyetso vy'igitangaza

nk'ikimenyamenya c'ukuri kw'Ubutumwa Bwiza, none ni igiki coshabora kumujiura ngo yemere?

KUBABAZA MPWEMU YERA:

Kubabaza Mpwemu Yera bisigura gushavuza, kubabaza, gusotora canke gutera ishavu. Mpwemu Yera arababazwa n'ukutumvira no kutizera kw'abantu. Umuhanuzi Yesaya yanditse ivyashikiye igihugu c'Imana, Isirayeli, igihe bababaza Mpwemu Yera:

Ariko bo baragararije, barababaza Mutima wiwe Mweranda: ni co gituma yahindutse umwansi wabo, arabarwanya. (Yesaya 63:10).

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.

---

2. Mpwemu Yera ni igice c'ubutatu bw'Imana bugizwe n'Imana .

_____ , Imana _____ , n'Imana _____ .

3. Tanga urutonde rw'ibiranga Mpwemu Yera bitandatu bivugwa muri iki gice:

---

4. Iyo tuvuze ko Mpwemu Yera afise « kamere y'ugutahura » bisobanura iki?

---

5. Kubera ko Mpwemu Yera afise kamere y'ugutahura, Bibiliya iragabisha ko udakwiye:

_____ Mpwemu Yera   _____ Mpwemu.   _____ Mpwemu.

_____ Mpwemu.

_____ Mpwemu.

_____ Mpwemu.

_____ Mpwemu.

6. Soma amajambo ari ku rutonde rwa mbere n'insobanuro ziri ku rutonde rwa kabiri. Andika umubare w'insobanuro imbere y'ijambo ridondora neza. Ica mbere gikorwa nk'akarorero

Ubutatu bwa Mpwemu Yera

Urutonde rumwe

Urutonde rwa kabiri

_ Ntawe bingana

1. Ivyo bisigura ko ari we afise ububasha bwose.

_____ Ari hose

2. Ivyo bisigura ko ariho hose

_____ Umenya vyose

3. Ivyo bisigura ko azi vyose.

_____ Ishobora vyose

4. Ivyo bisigura ko ari umwe na Se n'Umwana.

_____ Ni uw'Ibihe bidahera

5. Ivyo bisigura ko ari uwuhoraho

(Inyishu z'ibibazo ziboneka mu nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

Insiguro y'iyi nyigisho ni Mpwemu Yera ari we kamere imwe y'Ubutatu bw'Imana. Urutonde rukurikira ruzogufasha mu kwiga abandi bantu babiri bo mu Butatu, Imana Data n'Umwana Yesu Kristu.

UBUTATU

Imana ni kimwe c'ubutatu kigizwe na Data, Umwana na Mpwemu Yera:

-Se yashingira intahe Umwana: Matayo 3:17.

-Umwana yassingira intahe Se: Yohana 5:19-20.

-Umwana yassingira intahe Mpwemu: Yohana 14:26.

IMANA DATA .

Imana ni yo yaremye vyose: Nehemiya 9:6.

AMAZINA Y'IMANA:

Ijambo "Imana" [umwe asengwa] ni izina ry'icubahiro abantu bakoresha mu kudondora Ikiremwa Rusumba vyose. Bibiliya iratanga n'ayandi mazina menshi yerekeye Imana. Muri Bibiliya amazina ntabwo ari ikimenyetso gusa. Ni ibidondora uwufise iryo zina.

Amazina y'Imana harimwo:

Yehova: Bisigura Uhoraho. Bibiliya irafatanya ivyo n'ayandi mazina y'Imana:

Yehova-Rafa: «Uhoraho akiza»: Kuvayo 15:26

Yehova-Nissi: «Uhoraho ibendera ryacu»: Kuvayo 17:8-15.

Yehova-Shalom: «Uhoraho ni we mahoro yacu»: Abacamanza 6:24.

Yehova-Ra'ah: «Uhoraho ni we mwungere wanje»: Zaburi 23:1.

Yehova-Tsidkenu: «Uhoraho ni we butungane bwacu»: Yeremiya 23:6.

Yehova-Yireh: «Uhoraho atanga»: Itanguriro 22:14

Yehova-Shamah: «Uhoraho ari ng'aho»: Ezekiyeli 48:35.

Elohim: Bisobanura Imana; rikoreshwa aho ububasha bw'Imana bwo kurema buvugwa:

Se: Ivyakozwe n'intumwa 17:28; Yohani 1:12-13

Adonai: Bisigura Umwami canke Shebuja: Kuvayo 23:17; Yesaya 10:16,33.

El: Iryo jambo rikoreshwa kensi rifatanijwe n'ayandi majambo yerekeye Imana:

El Shaddai: «Imana ihagije ivyo abantu bayo bakeneye»: Kuvayo 6:3.

Elolam: «Imana ihoraho»: Itanguriro 21:33

El Elyon: «Imana isumba vyose, ishizwe hejuru y'izindi mana zose»: Itanguriro 14:18-20.

Mu rurimi rw'igiheburayo Isezerano rya Kera ryandikiwemwo, ijambo "Yahweh" risobanura Imana. Iri jambo rifatanijwe n'ayandi majambo kugira ngo umuntu ahishure vyinshi ku kamere k'Imana. Imana yitwa:

-Yahweh Jireh: «Uhoraho aratanga»: Itanguriro 22:14.

-Yahweh Nissi: «Uhoraho ni we bendera ryanje»: Kuvayo 17:15.

- Yahweh Shalom: «Uhoraho ni amahoro»: Abacamanza 6:24.

- Yahweh Sabbaoth: "Uhoraho Nyen'ingabo": I Samweli 1:3.

- Yahweh Maccadnesshcem: «Uhoraho ni Weza wawe»: Kuvayo 31:13
- Yahweh Roi: «Uhoraho...umwungere wanje»: Zaburi 23:1.
- Yahweh Tsidkenu: «Uhoraho ni we butungane bwacu»: Yeremiya 23:6.
- Yahweh Shammah: «Uhoraho ari ng'aho»: Ezekielyi 48:35.
- Yahweh Elohim Israel: «Uhoraho Imana ya Isirayeli»: Abacamanza 5:3.
- Quadosh Isirayeli: «Uwera wa Isirayeli»: Yesaya 1:4.

IMANA IRI HE?

Intebe y'Imana iri ahantu hitwa Ijuru, ariko iba n'isi yose. Imana iri hose: II Ngoma 16:9; Yesaya 66:1; Imigani 15:3; Zaburi 139:7-8.

IMANA NI NINI ITE?

Imana ni nini kuruta isi n'ijuru. Nta bikoresho vy'umuntu vyoyipima: Yesaya 40:12,15,22.

KAMERE Z'IMANA:

Uburanga bisigura indondoro. Ibiranga Imana biri aha hepfo. Imana ni:

Impwemu: Yohani 4:24 .

Itagira iherezo: [Ntibishingiye ku mipaka y'abantu]: I Abami 8:27; Kuvayo 15:18; Gusubira mu vyagezwe 33:27; Nehemiya 9:5; Zaburi 90:2; Yeremiya 10:10; Ivyahishuriwe Yohana 4:8-10

Imwe: Ivyo bisigura ko ari ubumwe bw'abantu batatu muri umwe: Kuvayo 20:3; Gusubira mu vyagezwe 4:35,39; 6:4; I Samweli 2:2; II Samweli 7:22; I Abami 8:60; II Abami 19:15; Nehemiya 9:6; Yesaya 44:6-8; I Timoteyo 1:17

Ishobora vyose: Itanguriro 1:1; 17:1; 18:14; Kuvayo 15:7; Gusubira mu vyagezwe 3:24; 32:39; I Ngoma 16:25; Yobu 40:2; Yesaya 40:12-15; Yeremiya 32:17; Ezekielyi 10:5; Daniyeli 3:17; 4:35; Amosi 4:13; 5:8; Zekariya 12:1; Matayo 19:26; Ivyahishuriwe Yohana 15:3; 19:6.

Ihari hose: Itanguriro 28:15-16; Gusubira mu vyagezwe 4:39; Yosuwa 2:11; Imigani 15:3; Yesaya 66:1; Yeremiya 23:23-24; Amosi 9:2-4,6; Ivyakozwe n'intumwa 7:48-49; Abanyefeso 1:23.

Izi vyose: Itanguriro 18:18,19; II Abami 8:10,13; I Ngoma 28:9; Zaburi 94:9; 139:1-16; 147:4-5; Imigani 15:3; Yesaya 29:15-16; 40:28; Yeremiya 1:4,5; Ezekielyi 11:5; Daniyeli 2:22,28; Amosi 4:13; Luka 16:15; Ivyakozwe n'intumwa 15:8,18; Abaroma 8:27,29; I Ab'i Korinto 3:20; II Timoteyo 2:19; Abaheburayo 4:13; I Petero 1:2; I Yohana 3:20

Iz'ubwenge: Zaburi 104:24; Imigani 3:19; Yeremiya 10:12; Daniyeli 2:20-21; Abaroma 11:33; I Ab'i Korinto 1:24,25,30; 2:6-7; Abanyefeso 3:10; Ab'i Kolosayi 2:2-3.

Irera: Kuvayo 15:11; Abalewi 11:44-45; 20:26; Yosuwa 24:19; I Samweli 2:2: Zaburi 5:4; 111:9; 145:17; Yesaya 6:3; 43:14-15; Yeremiya 23:9; Luka 1:49; Yakobo 1:13; I Petero 1:15-16; Ivyahishuriwe Yohana 4:8; 15:3-4.

Umwizigirwa: Kuvayo 34:6; Guharūra 23:19; Gusubira mu vyagezwe 4:31; Yosuwa 21:43-45; 23:14; I Samweli 15:29; Yeremiya 4:28; Yesaya 25:1; Ezekiyeli 12:25; Daniyeli 9:4; Mika 7:20; Luka 18:7-8; Abaroma 3:4; 15:8; I Ab'i Korinto 1:9; 10:13; II Ab'i Korinto 1:20; I Ab'i Tesalonike 5:24; II Ab'i Tesalonike 3:3; II Timoteyo 2:13; Abaheburayo 6:18; 10:23; I Petero 4:19; Ivyahishuriwe Yohana 15:3.

Umunyambabazi: Tito 3:5; Gucura intimba 3:22; Daniyeli 9:9; Yeremiya 3:12; Zaburi 32:5; Yesaya 49:13; 54:7.

Ni Rukundo: Gusubira mu Vyagezwe 7:8; Abanyeefeso 2:4; Zefaniya 3:17; Yesaya 49:15-16; Abaroma 8:39; Hoseya 11:4; Yeremiya 31:3.

Ni Nziza: Zaburi 25:8; Nahumu 1:7; Zaburi 145:9; Abaroma 2:4; Matayo 5:45; Zaburi 31:19; Ivyakozwe n'intumwa 14:17; Zaburi 68:10; 85:5.

IMANA UMWANA, YESU KRISTO

UBUZIMA BWA KRISTU:

Inkuru ya Yesu Kristu, Umwana, yanditswe mu gitabu ca Matayo, Mariko, Luka na Yohana. Iga ibi bitabo kugira ngo ubone inyandiko yuzuye yerekeye ivuka, ubuzima, urupfu n'izuka rya Yesu Kristu, n'inyigisho ziwe.

AMAZINA YAHAWE YESU KRISTO:

Izina «Yesu» risobanura «Umukiza canke umucunguzi»: Matayo 1:21.

Izina «Kristo» risobanura «uwarobanuwe: Yohana 3:34

Amazina y'icubahiro y'inyongera yahawe Yesu Kristu muri Bibiliya:

-Umwungere mwiza: Yohana 10:11

-Umuco w'isi: Yohana 8:12.

-Umukate w'ubuzima: Yohana 6:48

-Inzira: Yohana 14:6.

-Ukuri: Yohana 14:6.

- Ubugingo: Yohana 14:6.
- Umwami w'abami n'uwiganza abaganza: Ivyahishuriwe Yohana 19:16.
- Mwana w'umuntu: Matayo 17:22.
- Umwana wa Dawidi: Matayo 1:15.
- Adamu wo hanyuma: I Ab'i Korinto 15:45.
- Umuco uva mw'ijuru: Luka 1:78
- Umwana w'lmana: Matayo 16:16
- Umwana w'ikinege: Yohana 3:16.
- Ibuye ry'imfuruka: Abanyefeso 2:20
- Umuherezi Mukuru: Abaheburayo 4:14
- Umuhuza: Abaheburayo 12:24.
- Intare yo mu muryango wa Yuda: Ivyahishuriwe Yohana 5:5.
- Alufa na Omega [uwa mbere n'uwa nyuma]: Ivyahishuriwe Yohana 1:8.
- Umucamanza agororotse: II Timoteyo 4:8.
- Umwami w'Abayuda: Mariko 15:26.
- Umwami wa Isirayeli: Yohana 1:49
- Inyanduruko yo kwizera n'umusozerezi wakwo: Abaheburayo 12:2.
- Inyabushobodzi yonyene, ishemagizwa: I Timoteyo 6:15
- Umwami w'ubuzima: Ivyakozwe n'intumwa 3:15
- Umukuru w'agakiza: Abaheburayo 2:10.
- Umukama: Ivyakozwe n'intumwa 2:36
- Umukiza: Yohana 4:42
- Kristu: Mariko 1:1.
- Ijambo canke Ijambo: Yohana 1:1,14.
- Umwagazi w'lmana: Yohana 1:29.

KAMERE ZA YESU KRISTO:

Kuko ari mu Butatu bw'lmana, Yezu Kristu afise kamere zisa n'iz'lmana. Bibiliya irasuzuma bimwebimwe muri ivyo vyihariye mu mirongo ikurikira. Yesu ni:

Ishobora vyose: Matayo 28:18

Uwuzi vyose: Matayo 16:30; Yohani 21:17

Ahari hose: Matayo 18:20; 28:20

Uwuhoraho: Yohana 1:1-2; 8:58

Uwudahinduka: Abaheburayo 13:8.

UBUMANA BWA YESU:

Igitabo ca Yohani gishimika ku Bumana bwa Yesu, ukuntu yari igice c'Ubumana. Ikigabane cose kiravuga ivyo. Soma imirongo yatoranijwe kuri uru rupapuro maze uyishire mu ncamake mu kibanza catanzwe:

1:49	_____	11:27	_____
2:11	_____	12:32	_____
3:16	_____	13:13	_____
4:26	_____	14:11	_____
5:25	_____	15:1	_____
6:33	_____	16:28	_____
7:29	_____	17:1	_____
8:58	_____	18:11	_____
9:37	_____	19:7	_____
10:30	_____	20:28	_____
		21:14	_____

IGICE CA KABIRI

GUSOBANUKIRWA MPWEMU YERA.

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kumenya ibimenyetso via Mpwemu Yera.
- Gusigura ico ikimenyetso kimwekimwe cose kigereranya.
- Gutanga urutonde rw'amazina y'icubahiro ya Mpwemu Yera.

UMURONGO W'INGENZI:

Ntimuzi yuko muri ingoro y'Imana, kandi ko Mpwemu w'Imana aba muri mwebwe? (I Ab'i Korinto 3:16)

INTANGAMARARA

Amazina y'icubahiro n'ibimenyetso biggereranya Mpwemu Yera bitanga ubumenyi bw'akameremere kiwe n'ibikorwa vyiwe mw'izina ry'umwizera. Amazina y'icubahiro n'ibimenyetso via Mpwemu Yera ni vyo tuzovugako muri iki gice uko tubandanya iyi ntangamarara y'igikorwa ca Mpwemu Yera.

AMAZINA YA MPWEMU YERA .

Izina ry'icubahiro ni ijambo ridondora umuntu asigura ikibanza afise n'igikorwa afise. Nk'akarorero, iyo umuntu afise izina rya "Perezida" ry'ighugu, bisigura ikibanza afise muri Leta n'igikorwa afise nk'umurongozi w'ighugu.

Amazina y'icubahiro yahawe Mpwemu Yera muri Bibiliya yerekana vyinshi ku kibanza afise n'igikorwa afise. Mpwemu Yera yitwa:

MPWEMU W'IMANA:

Ntimuzi yuko muri ingoro y'Imana, kandi ko Mpwemu w'Imana aba muri mwebwe? (I Ab'i Korinto 3:16)

MPWEMU WA KRISTU:

Mwebweho ntimugengwa n'umubiri, ariko mugengwa na Mpwemu, nimba Mpwemu w'Imana aba muri mwebwe. Umuntu wese adafise Mpwemu wa Kristu, ntaba ari uwa Kristu. (Abaroma 8:9).

UHORAHO:

Ivyo bisigura ko Mpwemu Yera ari uwuhoraho, ata ntango n'iherezo afise:

Ese ingene amaraso ya Kristu yitangije Imana ata gatotsi, biciye muri Mpwemu Ahoraho, azorushiriza kwoza ijwi ryanyu ryo mu mutima ibikorwa vyapfuye, ngo mukorere Imana nzima? (Abaheburayo 9:14).

MPWEMU W'UKURI:

Mpwemu Yera niwe soko y'ukuri kwahumekewe n'Ijambo ry'Imana Bibiliya. Ahishurira abantu uku kuri:

Ariko uwo Mpwemu w'ukuri niyaza, azobayobora mu kuri kwose, kuko atazovuga ivyo yigeneye; ariko ivyo azokwumva vyose, ni vyo azovuga; kandi azokwereka ibizoza. (Yohani 16:13) .

MPWEMU W'UBUNTU:

Mwiyumvira yuko uwuzohabwa igihano kibi kiruta iki, uwahonyangiye Umwana w'Imana, amaraso y'isezerano yayejejeko, akayabona ko ari ikintu giteye isoni, agasuzugura Mutima w'ubuntu? (Abaheburayo 10:29).

MPWEMU W'UBUZIMA:

Kuko ikingera ca Mpwemu w'ubugingo muri Kristo Yesu cancunguye ku nganza ikingera c'icaha n'urupfu. (Abaroma 8:2).

MPWEMU W'UBUWIZA:

Ni mwatukwa muhorwa izina rya Kristo, murahiriwe, kuko Mutima w'ubwiza ari we w'Imana aba kuri mwebwe. (I Petero 4:14)

MPWEMU W'UBWENGE N'IHISHIRIRA:

Mpwemu Yera aha ubwenge abemera, agahishura ubumenyi bwa Yesu Kristo:

ngo Imana y'Umwami wacu Yesu Kristo, ari yo Muvyeyi w'ubwiza, ibahe Mpwemu w'ubwenge n'uguishurirwa mu kuyimenya.

(Abanyefeso 1:17).

UWUHUMURIZA:

Mpwemu Yera arahumuriza abizera mu bihe vy'amagorwa, mu gahinda no mu bihe vy'irungu:

Ariko Umufasha, ni Mpwemu Yera, uwo Data azorungika mw'izina ryanje... (Yohani 14:26)

MPWEMU W'ISEZERANO:

Mpwemu Yera ni Mpwemu w'isezerano kuko ni Mpwemu yarungitswe gushitsa isezerano ry'Imana:

Ari kumwe na bo, arabihanangiriza ati: «Ntimuve i Yerusalem, ahubwo murindire ico Data yasezeranye, ati: «Mwamwumvise.»

Kuko Yohana yabatiriza mu mazi; ariko mwebwe muzobatizwa muri Mpwemu Yera, hasigaye imisi mikeyi.» (Ivyakozwe n'intumwa 1:4-5).

MPWEMU YERA:

Kandi nk'uko Mpwemu Yera yerekanye ko ari Umwana w'Imana n'ububasha, kuzuka kwiwe mu bapfuye. (Abaroma 1:4).

MPWEMU W'UKWIZERA:

Natwe ko dufise uwo mutima wo kwizera, nk'uko vyanditswe, ngo Nizeye, ni co gituma mvuga; natwe twemera, ni co gituma tuvuga.

(II Ab'i Korinto 4:13)

MPWEMU UMUVYEYI:

Ku bwa Mpwemu Yera niho «dutora» mu muryango w'Imana nk'abana b'Imana:

Kuko mutahawe impwemu y'ubuja ngo mwongere gutinya; ariko mwahawewe Mpwemu abagira abana b'Imana, ni we adutakisha ngo : «Abba, Data.»

(Abaroma 8:15).

IBIMENYETSO VYA MPWEMU YERA .

Bibiliya ikoresha ibimenyetso vyinshi kugira ngo igereranye Mpwemu Yera. Ikimenyetso kigereranya ikintu. Ni ikimenyetso gifise insiguro idasanzwe. Ibi bikurikira ni ibimenyetso bikoreshwa muri Bibiliya kugira ngo biggereranye Mpwemu Yera:

INUMA:

Mpwemu Yera yahishuwe mu buryo bw'inuma mu gihe c'ukubatizwa kwa Yesu. Iki kimenyetso ca Mpwemu Yera kigaragaza kwemerwa, ubusuku n'amahoro:

Yohana araheza ashinga intahe ati: «Nabonye Mpwemu amanuka ava mw'ijuru asa n'inuma, atinda kuri we. (Yohani 1:32)

KWEMEZA:

Yohana araheza ashinga intahe ati: «Nabonye Mpwemu amanuka ava mw'ijuru asa n'inuma, atinda kuri we. (Yohani 1:32)

AMAHORO:

Nanje nti: «Ese iyo mba mfise amababa nk'ay'inuma! kuko ni ho noguruka nkaruhuka. (Zaburi 55:6).

UKWERA:

Inuma yanje, itagira agasembwa, ni imwe gusa... (Indirimbo ya Salomo 6:9)

AMAVUTA:

Amavuta akoreshwa muri Bibiliya nk'ikimenyetso canke ikigaragazo ca Mpwemu Yera. Amavuta yerekana umuco, ugukira, n'ugusigwa kugira ngo umuntu akore. Ivyo vyose bihabwa uwizera biciye muri Mpwemu Yera.

Mutima w'Umukama ari kuri jewe, kuko yansize amavuta ngo menyeshe Inkuru nziza aboro; Yantumye gukiza imitima yamenetse, menyesha abari imbohe ko bacunguwe, n'impumyi ko zihumuka, no kurekura abavunaguwe. (Luka 4:18).

Murazi ingene Yesu w'i Nazareti Imana yaronse Mutima Mweranda be n'inganji, hanyuma akagendura igihugu cose agira ineza, abohora abari mu ngoyi za shetani; kuko Imana yari kumwe na We. (Ivyakozwe n'intumwa 10:38)

Wakunze ubugororotsi, wanka ikibi; ni co gituma Imana, ari yo Mana yawe, yakurobanuje amavuta y'umunezero kurusha bagenzi bawe.

(Abaheburayo 1:9).

AMAZI:

Amazi asobanura ubuzima bushasha no gusukurwa mu vyaha Mpwemu Yera azana ku mwizera. Yesu yavuze ko Mpwemu Yera ameze nk'amazi:

Ku musi wa nyuma w'imisi mikuru, ari wo musi mukuru w'imisi mikuru, Yesu arahagarara, asemerera ati: «Uwufise inyota, n'aze aho ndi anywe. Nk'uko ivyanditswe bivuga, uwunyizera inzusi z'amazi y'ubugingo zizotemba zivuye mu nda yiwe. Ariko ivyo yabivuze kuri Mpwemu abamwemera bazoronka; kuko Mpwemu Yera atari bwatangwe; kuko Yezu ataribwaronke ubuninahazwa. (Yohani 7:37-39).

Kuko nzosuka amazi ku wunyotewe, nzosuka inzuzi ku butaka bwumutse, nzosuka Mpwemu wanje ku ruvyaro rwawe, n'umugisha wanje ku ruvyaro rwawe. (Yesaya 44:3).

IKIDODO:

Ikidodo ni ikimenyetso kidasanzwe kigaragaza uwuwufise. Rirerekana kandi ko hariho ugucuruza kwarangiye. Mpwemu Yera yashize ikidodo ku bizera ko ari ab'lmana. Birerekana ko agakiza kabo ari igikorwa giheze.

Namwe nyene ni we mwamwizigiye, aho mwamaze kwumva ijambo ry'ukuri, ni ryo Nkuru nziza y'agakiza kanyu, kandi mumaze kwizera, mwashizweko ikidodo ca Mpwemu Yera yasezeranywe. (Abanyefeso 1:13).

Kandi ntimubabaze Mpwemu Yera w'lmana yabashizeko ikimenyetso, gushitsa ku musi wo gucungurwa. (Abanyefeso 4:30).

Ni na yo yadushizeko ikimenyetso, ikaduha Mpwemu mu mitima yacu nk'ingwazi.

(II Ab'i Korinto 1:22)

UMUYAGA:

Umuyaga na wo ni ikimenyetso ca Mpwemu Yera. Rigereranya ububasha bwa Mpwemu Yera:

Umuyaga uhuha iyo ugomba, kandi wumva ijwi ryawo, ariko ntumenye iyo uva n'iyo uja; ni ko bimeze ku muntu wese yavyawe na Mpwemu. (Yohani 3:8)

Umusi mukuru wa Pentekoti ugeze, bose bari bakoraniye ahantu hamwe.

Haza igihinda kivuye mw'ijuru giturumbuka kimeze nk'igihuhusi c'umuyaga w'inkomezi, cuzura mu nzu bari bicayemwo. (Ivyakozwe n'intumwa 2:1-2).

Ntushobora kubona umuyaga mw'isi kavukire, mugabo nta gukeka ko ushabora kubona ingaruka ziboneka z'uwo tuyaga. Mu isi kavukire umuyaga urafise ibikorwa bidasanzwe. Ivyo bikorwa ni ibihuye n'ibikorwa vy'«umuyaga» wa Mpwemu Yera:

Umuyaga Uravyara Ubuzima:

Urashwigiza imbuto uko uhuhuta kandi ivyo bikazana ugukura gushasha. Mpwemu Yera avyara ubuzima biciye mu mbuto z'Ijambo ry'lmana uko zisanzaye mu mitima no mu viyiyumviro vy'abantu. Ubwo buzima si ubuzima budahera bw'agakiza gusa, ahubwo ni ubuzima bw'impwemu bukomeye biciye mu mbuto y'impwemu iva ku mbuto y'Ijambo.

Umuyaga Utandukanya Ingano N'Ifu:

Irasukura uko ifuha ibisigazwa. Mpwemu Yera akora nk'ububasha bwo gusukura mu buzima bw'umwizera.

Umuyaga uhuhu ukagira abana b'IMANA ibishirira mugikorwa

Umuyaga wa Mpwemu Yera "urahuha" abantu b'lmana mu kuvyuka, ukabagira umuriro w'igikorwa kw'isi.

UMURIRO:

Umuriro ni ikindi kimenyetso ca Mpwemu Yera. Umuriro usobanura:

UKUBAHO KW'UHORAHO:

Umumarayika w'Uhoraho aramubonekera mu rubeya rw'umuriro rwaka hagati mu gisaka, aravye, abona igisaka caka, ariko ntokisha. (Kuvayo 3:2) .

KWEMERWA N'UMWAMI:

Hanyuma umuriro uva imbere y'Uhoraho, uturira ikimazi co kwoswa n'ibinure vyari ku gicaniro; abantu babibonye barasemerera, bikubita hasi bubamye. (Abalewi 9:24).

UBURINZI N'UBUYOBOZI:

Umukama yagenda imbere yabo ku murango ari mu nkingi y'igicu, kugira ngo abayobore inzira; mw'ijoro na ho mu nkingi y'umuriro, kugira ngo abamurikire; kugira ngo agende amanywa n'ijoro. (Kuvayo 13:21).

GUSUKURA:

Yesaya 6:1-8 havuga ivy'Umuhanuzi Yesaya yasukuwe n'umuriro wa Mpwemu Yera. Soma iki gice muri Bibiliya yawe.

INGABIRE YA MPWEMU YERA:

Igihe Mpwemu Yera yatangwa ubwa mbere, umuriro warakoreshejwe nk'ikimenyetso c'ukuhaba kwiwe:

Haboneka indimi zigabanije zisa n'iz'umuriro, zijya kuri umwe wese muri bo. (Ivyak. 2:3)

Urubanza:

Kuko Imana yacu ari umuriro ukongora. (Abaheburayo 12:29).

ABIRANGA MPWEMU YERA .

Amazina n'ibimenyetso biggereranya Mpwemu Yera bihishura gusa bimwe mu migambi yiwe n'igikorwa ciwe. Ibindi bikorwa vya Mpwemu Yera biradondaguwe mu kigabane gikurikira.

IMYIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoreshjeje mu mutwe.

---

2. Ikimenyetso ni iki?

---

3. Soma urutonde rw'ibimenyetso vya Mpwemu Yera ruri ku rutonde rwa mbere. Soma insobanuro ziri ku rutonde rwa kabiri. Andika umubare w'insobanuro ku gipande kiri imbere y'ikimenyetso kidondora neza.

IBIMENYETSO VYA MPWEMU YERA

Urutonde rwa mbere   Urutonde rwa kabiri

_____ Umuyaga	1. Uhagarariye ubusuku n'amahoro.
_____ Ikidodo	2. Kigaragaza umuco, gukira, gusigwa kugira ngo umuntu akore.
_____ Amazi	3. Yerekana ubuzima n'ukwezwa.
_____ Inuma	4. Yerekana uwuyifise.
_____ Amavuta	5. Yerekana ububasha.

4. Umuriro ni ikimenyetso ca Mpwemu Yera. Nimushire ku rutonde ibintu bitandatu umuriro usobanura:

---

5. Amazina cumi n'atatu ya Mpwemu Yera yaravuzwe muri iki gice. None woshobora kuvuga angahe?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

Mu Isezerano Rishasha harimwo ibice 261 vyerekeye Mpwemu Yera. Aravugwa ati:

- incuro 56 mu Butumwa bwiza bwa Matayo, Mariko, Luka na Yohana.
- incuro 57 mu gitabu c'Ivyakozwe n'Intumwa.
- incuro 148 mw'Isezerano Rishasha risigaye.

Soma Isezerano Rishasha ryose. Uko usoma, zunguruka aho Mpwemu Yera avugwa hose. Iga ivyo bice kugira ngo wongere ubumenyi bwawe ku bijanye n'igikorwa ca Mpwemu Yera.

IGICE CA GATATU

IGIKORWA CA MPWEMU YERA .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

Gigura igikorwa ca Mpwemu Yera ku bijanye na:

- Ivyaremwe .
- Ivyanditswe Vyera.
- Isirayeli .
- Shetani .

- Yesu .
- Umunyavyaha .
- Ishengero .
- Abizera .

UMURONGO W'INGENZI:

Ariko Umufasha, Mpwemu Yera, uwo Data azorungika mw'izina ryanje, ni We azobigisha vyose, azobibutsa ivyo nababwiye vyose. (Yohani 14:26) .

INTANGAMARARA

Intumbero y'iki gice ni ukudondora ubusuku bwa Mpwemu Yera kuva isi iremwa gushika mu busuku afise ubu ku bemera.

IREMA

Mpwemu Yera yarakoze cane mu kurema isi:

**Isi yari itagira ishusho, itagira ikintu; kandi umwijima wari ku ruhande rw'ikiyaga.
Mpwemu w'Imana yagendagenda hejuru y'amazi. (Itanguriro 1:2)**

Urungika Mpwemu wawe, biraremwa, Ugahindura ubuso bw'isi bushasha.(Zaburi 104:30).

IVYANDITSWE VYERA

Igikorwa ca Mpwemu Yera kirimwo Ijambo ry'Imana ryanditse ryitwa Ivyanditswe Vyera canke Bibiliya Yera. Mpwemu Yera yakorewe na:

IVYAHISHUWE:

Yabwiye abanditsi b'abantu ubutumwa bw'Imana:

Kuko ubuhanuzi butaje kera ku bugombe bw'umuntu ahubwo abantu beranda b'Imana bavuze barongowe na Mpwemu Yera. (II Petero 1:21) .

INDEMESHO:

Yarongoye abo banditsi kugira ngo ubutumwa bube ubw'ukuri:

Ivyanditswe vyose vyahumetswe n'Imana, kandi bigira ikimazi co kwigisha umuntu ukugororoka, no kumuhanan, no kumutunganya; Kugira ngo umuntu w'Imana abe uwushitse, afise vyose ngo akore ibikorwa vyiza vyose. (II Timoteyo 3:16-17)

UMUCO:

Amurikira imitima y'abantu ngo bashobore gutahura ubutumwa bw'Inkuru Nziza:

Ariko Umufasha, Mpwemu yera, uwo Data azorungika mw'izina ryanje, ni We azobigisha vyose, azobibutsa ivyo nababwiye vyose. (Yohani 14:26) .

ISIRAYELI

Ihanga rya Isirayeli ryatowe n'Imana ngo ribe igitata co kwihihishuramwo no gushitsa umugambi wayo mukuru mw'isi. ni muri Isirayeli Mesiya yaje gukiza abantu icaha. Ivyashikiye Isirayeli vyatanze akarorero k'ukuroranirwa n'ukunanirwa ku bemera. Ubutumwa bwiza buvuye i Yeruzalemu, umurwa mukuru wa Isirayeli, bwakwiragiye kw'isi yose.

Ubusuku bwa Mpwemu Yera kuri Isirayeli buragaragara kuva mu ntango y'ihanga. Mpwemu Yera:

YAJE KU BARONGOZI BA ISIRAYELI:

Hariho ingero nyinshi cane z'ivyo ku buryo tutashobora gusubiramwo imirongo yose nk'igice c'iki gitabu. Ivyo bitabu biri mu gice c'iki kigabane kivuga ngo "Ivyo kwiga ibindi". Kwiga iki cigwa bizoduha ugutahura ingene Mpwemu Yera yagendagenda mu buzima bw'abantu mu bihe vy'Isezerano rya Kera.

YARAJE MUBIBANZA VYA ISIRAYELI VYO GUSENGERAMWO:

Nuko igicu gipfuka ihema ry'ibonaniro, ubwiza bw'Uhoraho buca bwuzura ihema. (Kuvayo 40:34).

Abaherezi bamaze kuva ahantu hera, igicu cuzura Ingoro y'Uhoraho. (I Abami 8:10)

YABAYOBOYE ABAGEZA MU GIHUGU C'ISEZERANO:

Wabahaye Mpwemu wawe mwiza wo kubigisha, ntiwabimye manu yawe mu kanwa, ubaha amazi y'injota yabo, Ego cane, warabatunganije imyaka mirongo ine mu bugaragwa ku buryo ataco bakenye... (Nehemiya 9:20)

AZOZA KURI ISIRAYELI MU GIHE C'UKUZA KWAKABIRI:

Umubabaro ni igihe kizoza c'amagorwa akomeye kw'isi. Imana izoshira ikimenyetso kidasanzwe c'uburinzi kuri Isirayeli. Hanyuma mbona uwundi mumarayika aduga ava mu buseruko, afise ikidodo c'Imana nzima, asemerera n'ijwi rirenga ba bamarayika bane bari bahawe kwonona isi n'ikiyaga; avuga ati: «Ntimugire ico mugirira nabi isi canke ikiyaga canke ibiti, mutarashira ikimenyetso mu ruhanga rw'abasavyi b'Imana yacu.» Nuko numva igitigiri c'abadomweko ikimenyetso, ni ibihumbi ijana na mirongo ine na bine bo mu miryango yose y'Abisirayeli. (Ivyahishuwe 7:2-4).

AZOZA KURI ISIRAYELI MU GIHE C'IMYAKA IGHUMBI:

Imyaka igihumbi ni imyaka igihumbi y'amahoro Yezu azoganza kw'isi:

Nzosuka ku nzu ya Dawidi no ku baba i Yeruzalemu impwemu y'ubuntu n'ugutakamba, bazondaba jewe batobesheje, bazomuborogera, nk'uko umuntu aririra umwana wiwe w'ikinege, bamubabarire, nk'uko umuntu aririra imfura yiwe. (Zekariya 12:10).

SATANI

Mpwemu Yera mbere arafise ubusuku bwerekanye Shetani. Mpwemu Yera ni we nguvu y'impwemu ibuza ububasha bwa Shetani:

...Igihe umwansi azoza nk'umwuzure, Mpwemu w'Uhoraho azomuduza ibendera. (Yesaya 59:19).

Igihe Mpwemu Yera azoba akuwe mw'isi, niho impwemu ya antikristo izogira ububasha mu kiringo kinaka. Antikristo azoba umurongozi mubi w'isi:

Kuko ibanga ry'ukugabitanya ririko rikora, ariko uwubuza ubu ni we azobireka, kugeza aho bizokurwaho. Niho rero uwo Mubisha azohishurwa, uwo Uhoraho azozimanganya, n'impwemu y'akanwa kiwe, azomutikiza n'umuco w'ukuza kwiwe; Uwo azoza akurikije ububasha bwa Satani, afise ububasha bwose n'ibimenyetso n'ibitangaza vy'ibinyoma. N'uburyo bwose guhendana n'ukugabitanya mu bazohona; kuko batemeye gukunda ukuri ngo bakizwe; Ni co gituma Imana ibarungikira ubuzimizi bukomeye, kugira ngo bemere ikinyoma; Kugira ngo abatizeye ukuri, bagahimbarwa n'ukugabitanya bose bacirwe n'urubanza. (II Ab'i Tesalonike 2:7-12)

YESU

Ubusuku bwa Mpwemu Yera bwagaragaye mu buzima bwa Yesu. Yesu yari:

YASAMWE KUBWA MPWEMU:

Umumarayika aramwishura ati: «Mpwemu Year azokuzako, ububasha bw'Isumba vyose bugutwikire; ni co gituma uwo uzovyara azoba mweranda kandi akitwa Umwana w'Imana. (Luka 1:35) .

Ivuka rya Yesu Kristu ryagenze gutya, kuko nyina Mariya yari yarasabwe na Yozefu, batarabana, asanga afise inda ya Mpwemu Yera. Umumarayika w'Uhoraho aramubonekera ari mu ndoto, amubwira ati: «Yosefu, mwana wa Dawudi, ntutinye kubana na Mariya, umugore wawe, iyo nda afise yamutse kuri Mpwemu Yera. (Matayo 1:18,20)

UWASIZWE NA MPWEMU:

Yesu amaze kubatizwa, aca ava mu mazi, ijuru riruguruka, abona Mpwemu w'Imana amanuka asa n'inuma, amugwako... (Matayo 3:16)

Mpwemu w'Uhoraho ari kuri jewe, kuko yansize amavuta ngo menyeshe ubutumwa bwiza aboro, yantumye gukiza abavunitse imitima, menyesha abari imbohe ukubohorwa, impumyi zihumuka, kubohora abababajwe... (Luka 4:18)

Murazi ingene Yesu w'i Nazareti Imana yaronse Mpwemu Yera be n'inganji, hanyuma akagendura igihugu cose agira ineza, abohora abari mu ngoyi za shetani; kuko Imana yari kumwe na We. (Ivyakozwe n'intumwa 10:38)

Wakunze ubugororotsi, wanka ikibi; ni co gituma Imana, ari yo Mana yawe, yakurobanuje amavuta y'umunezero kurusha bagenzi bawe. (Abaheburayo 1:9).

YASHIZEKO IKIMENYETSO NA MPWEMU:

Ntimukorere ivyokurya bibora, ariko mukorere ivyokurya bihoraho bishikana ku bugingo budashira, ivyo Umwana w'umuntu azobaha, kuko ari we Imana Se yashizeko ikimenyetso. (Yohani 6:27)

ABAYOBOGWA NA MPWEMU:

Hanyuma Yesu ajanwa na Mpwemu mu bugaragwa kugira ngo ageragezwe na sekibi. (Matayo 4:1).

YAHAWE UBUSHOBOZI NA MPWEMU:

Ariko nimba ari Mpwemu w'Imana nirukana abadayimoni, ubwami bw'Imana ni bwo bwabashikiriye. (Matayo 12:28).

YUJUJWE MPWEMU:

Yesu yuzuye Mpwemu Yera ava kuri Yorodani, Mpwemu Yera amujana mu bugaragwa. (Luka 4:1).

Kuko uwo Imana yatumye avuga amajambo y'Imana; kuko Imana itayiha Mpwemu ku rugero. (Yohani 3:34)

YARABABAZWA MU MPWEMU:

Yesu amubonye arira, n'Abayuda bari bamuherekeje na bo barira, agira ikigumbagumba mu mutima, ababaye. (Yohani 11:33)

YARANEZEREGWA MURI MPWEMU:

Muri uwo mwanya, Yezu anezerwa mu mutima, aravuga ati: «Ndagukengurukiye, Dawe, Mukama w'ijuru n'isi, ko ivyo wabihishije abanyabwenge n'abahanga, ukabihishurira inzoya. kuko ivyo ari vyo vyahimbaye mu maso yawe. (Luka 10:21) .

YATANZWE BICIYE MURI MPWEMU:

Ese ingene amaraso ya Kristu yitangiye Imana ata gatotsi, biciye muri Mwemu ahoraho, azorushiriza kwoza ijwi ryanyu ryo mu mutima ibikorwa vyapfuye, ngo mukorere Imana nzima? (Abaheburayo 9:14).

YAZUWE NA MPWEMU:

Kuko na Kristu na we nyene yapfiriye ibicumuro rimwe rizima, umugororotsi apfira abagabitanya, kugira ngo adushikane ku Mana, yiciwe mu mubiri, ariko arazurwa na Mpwemu. (I Petero 3:18)

Kandi nk'uko Mpwemu Yera yerekanye ko ari Umwana w'Imana n'ububasha, kuzuka kwiwe mu bapfuye. (Abaroma 1:4).

Ategeka abigishwa biwe biciye muri mpwemu ati:

Gushika umusi yaduzwe mw'ijuru, amaze guha amabwirizwa intumwa yari yatoye biciye muri Mpwemu Yera. (Ivyakozwe n'intumwa 1:2)

ABANYAVYAHÀ

Igikorwa ca Mpwemu Yera ku munyavyaha cadondowe na Yesu:

Yamara ndababwiye ukuri; Ku bwanyu ni vyiza ko ndagenda; kuko nintagenda, Umwitsa ntazoza iwanyu; ariko ningenda nzomubarungikira Kandi niyazira, azohana abari mw'isi icaha n'ukugororoka n'urubanzaivy'icaha, kuko batanyizeye; ivy'ukugororoka, kuko ngiye kwa Data, kandi ntimuzosubira kumbona; ivy'urubanza kuko umutware w'iyi si yaciriwe urubanza. (Yohani 16:7-11) .

ISHENERO

Mpwemu Yera akora ibikorwa vyinshi mw'ishengero . We...

NIWE YARITANGUJE:

Nuko rero ntimukiri abashitsi n'abanyamahanga, ariko musangiye ubwoko n'abera, muri abo mu ngoro y'Imana;

Kandi mwubatswe ku mushinge w'intumwa n'abahanuzi, Yezu Kristu ubwiwe akaba ari we buye rigumya imfuruka;

Muri we, inyubakwa yose iteranijwe neza, irakura ikaba urusengero rwera gw'UHORAHÓ;

Muri we namwe mwubakanwa, kugira ngo mube ingoro Imana ibamwo muri Mpwemu. (Abanyefeso 2:19-22).

ARAYOBORA UGUSENGERA MURI WE:

Kuko twebwe abahimbuwe igikoba c'ubugabo dusenga Imana muri Mpwemu, tukirata muri Kristu Yezu, ntitwishimire umubiri. (Ab'i Filipi 3:3).

ARAYOBORA IBIKORWA VY'IBANGO RY'IWE:

Mpwemu abarira Filipo ati: «Ni wegere uriya mukogote, ugendane nawo.» (Ivyakozwe n'intumwa 8:29)

Bamaze kunyura muri Furujiya no mu ntara ya Galatiya, Mpwemu Yera arababuza kwamamaza ijambo ry'Imana muri Asiya. Bashitse i Misiya, bagerageza kuja i Bituniya; ariko Mpwemu ntiyabakundira. Amaze kubona iryo yerekwa, ako kanya dushaka kuja i Makedoniya, kuko twamenye neza yuko Umukama ari we yaduhamagariye kubamenyesha Inkuru Nziza. (Ivyakozwe n'intumwa 16:6,7,10)

Igihe bariko barasenga Uhoraho bisonzesha, Mpwemu Yera arababwira ati:
«Nimundongurire Barunaba na Sawuli, ngo bakore igikorwa nabahamagariye.» Sawuli rero batumwe na Mpwemu Yera, baja i Selukiya; bavayo bafata ubwato baja i Shipure. (Ivyakozwe n'intumwa 13:2,4)

ARACAGURA ABAMINISIRIRI BIWE:

Murabe rero mwebwe ubwanyu, mwirinde n'ubusho bwose Mpwemu Yera yabashizeho kuba abazigama, kugira ngo muragire ishengero ry'Imana yaguze amaraso yayo bwite. (Ivyakozwe n'intumwa 20:28)

ARASIGA AMAVUTA AKOZI BIWE:

Kandi imvugo yanje n'inyigisho zanje ntivyari mu majambo y'ubwenge bw'abantu anyosha, ariko vyarimwo ukwigaragaza kw'Umwuka n'ubushobozi. (I Ab'i Korinto 2:4)

ARAYOBORA INGINGO ZIWE:

Kuko Mpwemu Yera twahimbaye ko ata wundi mutwaro ubatereka atari ivyo bikenewe. (Ivyakozwe n'intumwa 15:28).

ARABIBATIZA N'UBUSHOBOZI:

Umusi mukuru wa Pentekoti ugeze, bose bari bakoraniye ahantu hamwe. Haza igihinda kivuye mw'ijuru giturumbuka kimeze nk'igihuhi c'umuyaga w'inkomezi, cuzura mu nzu bari bicayemwo. Haboneka indimi zigabanje zisa n'umuriro, ururimi rujya kuri umwe wese muri bo. Bose buzuzwa Mpwemu Yera batangura kuvugana n'abandi mu zindi ndimi, nk'uko Mpwemu yabajaye kuzivuga. (Ivyakozwe n'intumwa 2:1-4).

ABIZERA

Mpwemu Yera akora igikorwa gihambaye mu buzima bw'abizera. We...

ARABEMEZA:

Mpwemu Yera ni we yemeza icaha kugira ngo akwegere abagabo n'abagore kuri Yezu. Ntiwoshobora kuba umwizera ata busuku bwa Mpwemu:

Kandi niyazira, azohana abari mw'isi icaha n'ukugororoka n'urubanza ivy'icaha, kuko batanyizeye; ivy'ukugororoka, kuko ngiye kwa Data, kandi ntimuzosubira kumbona; ivyo n'ivyo urubanza, kuko umutware w'iyi si yaciriwe urubanza. (Yohani 16:8-11).

AGIRA IBINTU BISHASHA:

Mpwemu Yera arahindura ubuzima bwawe iyo ubaye umwizera:

Si kubera ibikorwa vy'ubugororotsi twakoze, ahubwo yadukijije kubera imbabazi ziwe, mu kwozwa kw'ukuvuka bushasha, no mu kuduhindura bashasha muri Mpwemu Yera. (Tito 3:5).

Yesu aramwishura ati: «Ni ukuri, ni ukuri ndakubwire yuko umuntu atavyawe ubwa kabiri, ntashobora kubona ubwami bw'Imana.» Nikodemus aramubaza ati: «Umuntu ashobora ate kuvuka kandi ashaje? Mbega yoshobora gusubira mu nda ya nyina ngo avuke ubwa kabiri?»

Yesu aramwishura ati: «Ni ukuri, ni ukuri ndabikubwiye: iyo umuntu atavyawe n'amazi na Mpwemu, ntashobora kwinjira mu bwami bw'Imana. Ikivyawe n'umubiri ni umubiri; ikivyawe na Mpwemu na co n'impwemu. Ntutangazwe n'uko ndakubwiye nti: Mubwirizwa kuvuka ubwa kabiri. (Yohani 3:3-7) .

AREZA:

Mpwemu Yera afata ubwo buzima bwahinduwe n'agakiza, agatuma umuntu ashobora kubaho mu buryo bugororotse:

Ariko rero, benewacu, bakundwa n'Umwami wacu, tubwirizwa kwama dushimira Imana kubera mwebwe, kuko kuva mu ntangiriro Imana yabatoranje ngo muronke agakiza mu kwezwa na Mpwemu no mu kwizera ukuri...

(II Ab'i Tesalonike 2:13)

ARABATIZA:

Igice ca kane c'iki gitabu kivuga kuri ivyo bintu bishika mu kubatizwa muri Mpwemu Yera:

Bose buzuzwa Mpwemu Yera batangura kuvuga izindi ndimi nk'uko Mpwemu yabahaye kuzivuga. (Ivyakozwe n'intumwa 2:4)

ABA MURI BO:

Intumbero y'uku kuba mu mutima ni ugukomeza kamere nshasha yaronse biciye mu gakiza:

Ni ibiki! Mbese ntimuzi yuko imibiri yanyu ari ingoro ya Mpwemu Yera ari muri mwebwe, uwo mwahawe n'Imana? (I Ab'i Korinto 6:19)

Ntimuzi yuko muri ingoro y'Imana, kandi ko Mpwemu w'Imana aba muri mwebwe? (I Ab'i Korinto 3:16)

Ni co gituma umuntu wese ari muri Kristu, aba ari icaremwe gishasha; ivya kera vyaraheze; raba vyose vyacitse bishasha. (II Ab'i Korinto 5:17)

Iki ni co mvuga: Mugendere muri Mpwemu, niho mutazoshitsa ivyifuzo vy'akameremere kanyu. Nkako, umubiri ugira ivyifuzo binyuranye na Mpwemu, na Mpwemu na we yipfaza umubiri; kandi ivyo birahushanye; ni co gituma mudashobora gukora ivyo mugomba. Ariko iyo murongorwa na Mpwemu, ntimuba munsi y'ivyagezwe. (Ab'i Galatiya 5:16-18).

Mu kamere, iyo inzu umuntu amaze kubamwo igihe kanaka yerekana kamere y'uwo muntu. Natwe nyene, amazu yacu y'impwemu akwiye kugaragaza kamere ya Mpwemu Yera abamwo.

ARAKOMEZA:

Kugira ngo abahe, nk'uko ubutunzi bw'ubuninahazwa bwiwe buri, gukomezwa n'ububasha bwa Mpwemu wiwe mu muntu w'imbere. (Abanyefeso 3:16).

ARANYWANISHA:

Mpwemu Yera atuma uwizera aba umwe mu mpwemu n'Imana hamwe n'abandi bizera. Ivyo vyitwa «ubumwe bwa Mpwemu»:

Ariko uwifatanije n'Umwami aba aba umwe n'impwemu. (I Ab'i Korinto 6:17)

Nk'uko umubiri ari umwe ukagira ingingo nyinshi, kandi ingingo zose z'uwo mubiri n'aho ari nyinshi zikaba umubiri umwe, ni ko na Kristu ameze.

Kuko muri Mpwemu umwe ni ho twabatirije twese ngo tube umubiri umwe, baba Abayahudi canke Abagereki, abashumba canke abidegemvya; kandi bose banywejwe muri Mpwemu umwe. (I Ab'i Korinto 12:12-13)

ARADUSENGERA:

Ni ko Mpwemu na we afasha intege nke zacu, kuko tutazi ivyo dukwiye gusenga, ariko Mpwemu we nyene aradusengera mu guniha kutavugwa. (Abaroma 8:26).

Ariko mweho, bakundwa, ni mwirubake mu kwemera kwanyu kwera rwose, musenge muri Mpwemu Yeraa. (Yuda 20)

musengere muri Mpwemu ubudasiba, mu gusenga kwose no kwinginga, kandi ivyo mubibere maso, mukobeje rwose, musengera abera bose. (Abanyefeso 6:18).

ARAYOBORA:

Ariko We Mpwemu w'ukuri niyaza, azobayobora mu kuri kwose; kuko atazovuga ivyiwe; ariko ivyo azokwumva vyose, ni vyo azovuga; kandi azokwereka ibizoza. (Yohani 16:13).

Abarongorwa na Mpwemu w'lmana bose ni bo bana b'lmana. (Abaroma 8:14).

AREREKANA URUKUNDO:

Mpwemu Yera yerekana urukundo rwa Kristo ku mwizera kandi akamukoresha:

Kandi ivyizigiro ntibitera isoni; kuko urukundo rw'lmana rwasutswe mu mitima yacu na Mpwemu Yera twahawe. (Abaroma 5:5).

ADUSHUSHANYA NA KRISTO:

Mpwemu Yera ahuza uwizera n'ishusho ya Kristu:

Ariko twebwe twese, mu maso hatwitwikiriye, turerekana ubuninahazwa bw'Umwami nk'ikirore, turahindurwa, tugashushanywa n'ishusho imwe, tukava mu bwiza tuja mu bundi, nk'uko Mpwemu w'Uhoraho abigenza. (II Ab'i Korinto 3:18)

AHISHURIRA UKURI:

Ariko ni twebwe Imana yabimenesheje Mpwemu wayo, kuko Mpwemu asesa vyose, n'ibihishijwe vy'lmana. (I Ab'i Korinto 2:10)

ARIGISHA:

Ariko amavuta mwaronse kuri we aguma muri mwebwe, kandi ntimukeneye ko umuntu abigisha, ariko nk'uko ayo mavuta abigisha vyose, kandi ari ukuri, atari ikinyoma, kandi nk'uko yabigishije, ni ko muzoguma muri we. (1 Yohana 2:27)

YEMEZA IVY'AGAKIZA:

Mpwemu ubwiwe ni we ashingira intahe, hamwe n'impwemu yacu, yuko turi abana b'Imana. (Abaroma 8:16).

Kandi uwuzigama amabwirizwa yiwe aguma muri we, na we akaguma muri we. Kandi iki tumenza ko aguma muri twebwe, ni Mpwemu yaduhaye. (I Yohana 3:24)

ATANGA UMWIDEDEGEMVYO:

Kuko ikingera ca Mpwemu w'ubugingo muri Kristu Yesu cancunguye ku nganza ikingera c'icaha n'urupfu. (Abaroma 8:2).

Nuko rero Umwami ni we Mpwemu, kandi aho Mpwemu w'Umwami ari ni ho haba umwidegemvyo. (II Ab'i Korinto 3:17)

ARAREMESHA:

...kandi mugendera mu gutinya Umwami wacu, muhumurizwa na Mpwemu Yera... (Ivyakozwe n'intumwa 9:31)

Mpwemu Nyen'ukuri ni we ab'isi badashobora kwakira, kuko batamubona, kandi batamumenya; ariko mwebwe muramuzi; kuko abana namwe, kandi azoba muri mwebwe...

Ariko Umufasha , ari we Mpwemu Yera, uwo Data azorungika mw'izina ryanje, ni we azobigisha vyose, azobibutsa vyose ivyo nababwiye vyose. (Yohani 14, 17, 26)

ARIHUTISHA GUSHITSA IVYASEZERANYWE:

Ariko nimba Mpwemu w'Uwazuye Yesu mu bapfuye aba muri mwebwe, Uwazuye Kristo mu bapfuye azozura [guha ububasha, gutanga ubuzima bushasha, kuzura] imibiri yanyu ipfa kubera Mpwemu wiwe aba muri mwebwe. (Abaroma 8:11).

ARAVUGA:

Ariko ni babajana, bakabashengeza, ntimubanze mwiganyire ivyo muzovuga, kandi ntimubanze mubitekereze; ariko ico muzohabwa muri iyo saha, mube ari co muvuge, kuko atari mwebwe muzovuga, ariko ni Mpwemu Yera. (Mariko 13:11) .

AREREKANA UBUSHOBOZI BW'IMANA:

Kandi imvugo yanje n'inyigisho zanje ntivyari mu majambo y'ubwenge bw'abantu anyosha, ariko vyarimwo ukwigaragaza kwa Mpwemu n'ubushobozi; kugira ngo ukwemera kwanyu kutashingiye ku bwenge bw'abantu ahubwo ku bubasha bw'Imana. (I Ab'i Korinto 2:4-5)

ATUMA ABASENGA BASENGA MUKURI:

Imana ni Mpwemu, abayisenga bakwiye kuyisenga mu mpwemu no mu kuri. (Yohani 4:24)

UBUSHOBOZI BWO GUSHINGA INTAHE:

Ububasha bwo gushingira intahe ni co kimenyamenya nyakuri c'uko umuntu yabatijwe muri Mpwemu Yera.

Ariko muzoronka ububasha, Mpwemu Yera ni yamara kubazako; kandi muzombera ivyabona i Yeruzalemu n'i Yudeya yose n'i Samariya no kugeza ku mpera z'isi. (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

ARATANGA IMPANO NO GUTEZA IMBERE:

Mpwemu Yera aha ingabire z'impwemu abizera. Ivyo ni ubushobozi bwhariye bumushoboza gukora neza nk'igice c'Ishengero. Mpwemu Yera kandi aratsimbataza ivyamwa vy'impwemu mu buzima bw'uwizera. Ivyamwa vy'impwemu vyerekeye kamere ya Mpwemu Yera mu buzima bw'umwizera. Kubera akamaro kavyo, ivyamwa n'ingabire za Mpwemu Yera biravugwa mu bice bitandukanye.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoreshjeje mu mutwe.

---

2. Tanga urutonde rw'intumbero zitanu za Mpwemu Yera zijanye n'ihanga rya Isirayeli.

---

3. Mbega iyo mvugo ni ukuri canke ni ikinyoma? Mpwemu Yera yari afise uruhara mu kurema isi.

Iryo jambo ni:

4. Andika umubare w'insobanuro ibereye imbere y'ijambo ridondora.

Intumbero Za Mpembe Yera

Mu bijanye n'Ivyanditswe

5. Tanga igisomwa c'Ivyanditswe gisobanura intumbero ya Mpwemu Yera mu buzima bw'umunyavyaha.

6. Ubusuku bwa Mpwemu Yera ku bijanye na Shetani ni ubuhe?

7. Iki gice cari kirimwo intumbero cumi n'imwe za Mpwemu Yera mu buzima bwa Yesu Kristu. Ni bangahe muri abo woshobora kuvuga?

8. Iki gice cavuga ku ntumbero indwi za Mpwemu Yera muri Ekleziya. None woshobora kuvuga bangahe?

9. Iki gice cavuga ku nnumero mirongo ibiri za Mpwemu Yera mu buzima bw'umwizera. None woshobora kuvuga bangahe?

—
—

---

10. Ni ikihe kimenyamenya nyaco c'uko umuntu yabatijwe muri Mpwemu Yera?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGA

1. Iga ibi bice vyta Bibiliya bikurikira kugira ngo umenyenye vyinshi ku bijanye n'igikorwa ca Mpwemu Yera ku hanga rya Isirayeli:

Itanguriro 41:38

Guharūra 11:17; 11:25; 27:18

Abacamanza 3:10; 6:34; 11:29; 14:6,19; 15:14-15

I Samweli 10:10; 11:6; 16:13

I Abami 18:12.

II Abami 2:15-16.

Ezekiyeli 2:2.

Daniyeli 4:9; 5:11; 6:3.

Mika 3:8.

II Ngoma 15:1; 24:20

2. Gusubiramwo intumbero za Mpwemu Yera mu buzima bw'umwizera. Woba uriko urekura Mpwemu Yera ngo akore muri buri kimwe muri ivyo mu buzima bwawe?

---

3. Gusubiramwo ibikorwa vyta Mpwemu Yera mw'Ishengero. Wiyumvire ubumwe bw'ishengero ujamwo... Ni mu bihe bihe bariko bareka Mpwemu Yera ngo akore imigambi yiwe? Ni mu bintu ibihe bikenewe ko umuntu atera imbere?

IGICE CA KANE

UKUBATIZWA MURI MPWEMU YERA .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Gusigura kubatizwa.
- Kumenya ivyanditswe bitatu aho bihishura ivyabaye igihe abantu baronse ibatisimu ya Mpwemu Yera.
- Gusigura ingene umuntu yakira Ibatisimu ya Mpwemu Yera.
- Kumenya ikimenyetso c'inyuma c'umubiri c'ibatisimu ya Mpwemu Yera.
- Gusigura ikimenyamenya nyaco c'ukubatizwa muri Mpwemu Yera.
- Gutanga urutonde rw'ingingo ngenderwako zo kwakira ibatisimu ya Mpwemu Yera.
- Kwakira ibatisimu ya Mpwemu Yera.
- Tanga urutonde rw'ibintu bine nyamukuru abantu rimwe na rimwe bavyura ku bijanye n'ibatisimu ya Mpwemu Yera.

UMURONGO W'INGENZI:

Ariko muzoronka ububasha Mutima Mpwemu Yera niyabazirukirako, kandi muzombera ivyabona i Yerusalem n'i Yudaya yose n'i Samariya no kugeza ku mpera y'isi.» (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

INTANGAMARARA

Bibiliya ivuga ibijanye n'ibatisimu zine zitandukanye:

1. Ibatisimu y'imibabaro Yesu yashikiwe.
2. Ibatisimu y'amazi yakozwe na Yohana Umubatizi.
3. Ukubatizwa kwa gikirisu mu mazi.
4. Ukubatizwa kwa Mpwemu Yera.

Iki gice kivuga ku kubatizwa kwa Mpwemu Yera. (Iyindi mibatizo itatu iravugwa mu nyigisho y'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime yitwa "Imishinge y'Ukwizerwa").

INSOBANURO

Ijambo "kubatiza" risigura kwibiza canke kwibika mu kintu rwose.

ISEZERANO RY'IBATISIMU .

Inyuma y'izuka ryiwe n'imbere y'uko asubira mw'ijuru, Yesu yahaye abayoboke biwe amabwirizwa ahambaye:

Ehe ndabarungikiye ivyo Data yasezeranye, ariko mweho mugume mu gisagara ca Yerusalem, mugeza aho mumwambika ububasha buva mw'ijuru. (Luka 24:49) .

Isezerano Yesu yavuga ni Mpwemu Yera:

Nanje nzosaba Data, na we azobaha uwundi Mufasha, azogumana namwe ibihe vyose; Mbere Mpwemu w'ukuri; uwo isi idashobora kwakira, kuko itamubona, kandi itamuzi; ariko mwebwe muramuzi; kuko abana namwe kandi azoba muri mwebwe. Sinzobasiga impfuvyi. (Yohani 14:16-18).

Iryo ntiryari umuhango mushasha. Ingabire ya Mpwemu Yera yari yarasezeranywe kuva mu bihe vy'Isezerano rya Kera:

...kuko azovugana n'aba bantu n'iminwa ivuga n'ururimi rundi. Uwo yabwiye ati: Iki ni co kiruhuko muruhutsa abarushe, kandi iki ni co kiruhuko...(Yesaya 28:11-12)

...Nzosuka Mpwemu wanje ku bari n'umubiri bose...(Yoweli 2:28)

IBIMENYETSO VYA MPWEMU YERA

Nk'uko mwavyize mu gice ca mbere, Mpwemu Yera afise intumbero nyinshi mu buzima bw'abizera. Ariko rero, imwe mu ntumbero nyamukuru za Mpwemu Yera ni uguhindura umukristo icabona gikomeye c'Ubutumwa Bwiza:

Ariko muzoronka ububasha Mpwemu Yera niyamara kubazako; kandi muzoba ivyabona vyanje...gushika ku mpera y'isi. (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

Ikimenyamenya nyaco c'ukubatizwa kwa Mpwemu Yera carabonetse ubwo nyene mu buzima bw'Intumwa Petero. Imbere y'umusi wa Pentekote yari yarahakanye n'ubwoba ko atazi Yesu. Petero amaze kubatizwa muri Mpwemu Yera, yarahagurutse ashinga intahe ikomeye y'Ubutumwa bwiza bwatumye abantu ibihumbi bitatu baronka agakiza.

Ububasha bwa Mpwemu Yera mw'ishengero rya mbere ni bwo bwatumye Inkuru Nziza ikwiragira kw'isi yose. Igitabo c'Ivyakozwe n'Intumwa ni inyandiko y'ico gishingantahe gikomeye cari ikimenyamenya c'ukubatizwa muri Mpwemu Yera.

KUBATIZWA MURI MPWEMU YERA .

Hariho ibice indwi mw'Isezerano Rishasha aho ijambo « kubatiza » rikoreshwa mu bijanye na Mpwemu Yera. Ane muri ayo ni amajambo ya Yohana umubatizo yanditswe mu butumwa bwiza:

Jewe ndababatirisha amazi kugira ngo mwhiane, ariko uwuzoza ankurikiye andusha ububasha, sinkwiriye no kumutwara inkweto; (Matayo 3:11).

Jewe ndababatirisha amazi, ariko we azobabatirisha Mpwemu Yera.» (Mariko 1:8)

Yohana arabishura bose ati: «Jewe ndababatirisha amazi; ariko haje uwundusha ububasha, simbereye no gupfundurura imigozi y'inkweto ziwe; Uwo azobabatiza muri Mpwemu Yera no mu muriro. (Luka 3:16).

Nanje sinari ndamuzi, ariko uwantumye kubatiza mu mazi, ni we yambwiye ati: Uwo uzobona Mpwemu amanukako, akaguma kuri we, ni we abatiza muri Mpwemu Yera. (Yohana 1:33)

Yesu yavuze kandi ku kubatizwa kwa Mpwemu Yera:

Kuko Yohana yabatiriza mu mazi; ariko mweho muzobatizwa muri Mpwemu Yera, hasigaye imisi mikeyi.» (Ivyakozwe n'intumwa 1:5)

Igihe Petero yavuga ivyabaye mu nzu ya Koruneliyo yasubiyemwo amajambo ya Yesu:

Maze nibuka ijambo ry'Umwami ry'uko yavuze ati: «Yohani yabatirisha amazi; ariko mwebwe muzobatizwa muri Mpwemu Yera. (Ivyakozwe n'intumwa 11:16)

Paulo kandi yarakoresheje ijambo « kubatiza » mu bijanye na Mpwemu Yera:

Kuko muri Mutima umwe ni ho twabatirijwe twese ngo tube umubiri umwe, baba Abayuda canke Abagiriki, abashumba canke abidegemvya; kandi bose banywejwe muri Mpwemu umwe. (I Ab'i Korinto 12:13)

Gukoresha ijambo "kubatiza muri" Mpwemu Yera ni co kimwe n'ikoreshwa mu kudondora ukubatizwa kwa gikirisu mu mazi. Muri ivyo bihe vyose bibiri ibatisimu ni ugushingira intahe hanze kw'ibintu vy'impwemu vy'imbere.

Mpwemu Yera yatanzwe mu gihe c'uguimbaza abayuda citwa umusi mukuru wa Pentekote. Kubera iyo mpamvu, ukubatizwa muri Mpwemu Yera kenshi kwitwa « ubumenyi bwa Pentekote » kandi igihe co gutanga Mpwemu citwa « umusi wa Pentekote ».

Mpwemu Yera yamanutse avuye mw'ljuru, yibiza bimwe bishitse abemera [babatijwe] bakoraniye mu cumba co hejuru c'inzu imwe i Yeruzalemu. Bari barindiriye canke "bategereje" ukuza kwiwe nk'uko bari bategetswe na Yezu. Petero yavuze ko ivyo vyabaye ari ugushitsa isezerano ry'Imana, "Mu misi y'iherezo...Nzosuka Mpwemu wanje ku bantu bose." Iryo sezerano ryatanzwe n'umuhanuzi Yoweli:

Hanyuma y'ivyo nzosuka Mpwemu wanje ku bari n'umubiri bose; abahungu banyu n'abakobwa banyu bazovugishwa nanje, abatama banyu bazorota inzozi, imisore yanyu izobona ivyo yeretswe; Kandi muri iyo misi nzosuka Mpwemu wanje ku basuku n'abasukukazi. (Yoweli 2:28-29).

Abagabo n'abagore, abato n'abakuze bari bakwiye kuja muri ukwo gusukwa kwa Mpwemu Yera. Babwirizwa kuvuga ubuhanuzi, kurota indoto no kubona ivyo yeretswe. Mpwemu w'Imana yari akwiye guha ubushobozi abasuku [abagabo] n'abasukukazi [abagore]. Umusi wahawe Mpwemu Yera, Petero yaravuze ati:

Nimwihane, umwe wese muri mwebwe abatizwe mw'izina rya Yesu Kristo kugira ngo ababarirwe ivyaha vyiwe, muzoronka ingabirano ya Mpwemu Yera. Kuko isezerano ari iryanyu n'abana banyu, n'abari kure bose, n'abo bose Umwami Imana yacu azohamagara.» (Ivyak. 2:38-39).

Amajambo ya Petero yahishuye ko isezerano rya Mpwemu Yera ryari:

- Isezerano ry'igihugu: «Kuri mwebwe» [igisata c'Abayuda].
- Isezerano ry'umuryango: "Abana bawe."
- Isezerano ry'isi yose: «Ku bari kure bose.»

Mpwemu Yera ntaboneka n'ijisho ry'umuntu. Yagereranywa na Yezu n'umuyaga:

Umuyaga uhuha iyo ugomba, nawe wumva ijwi ryawo, ariko ntumenya iyo uva n'iyo uja. (Yohani 3:8)

Naho uwo muyaga utaboneka, ingaruka ugira zirashobora kubonwa no kwumvikana. Iyo umuyaga uhushé inkungugu iraduga iva hasi, ibiti vyose bipfukama mu nzira imwe, amababi aravuza induru, imiraba y'ikiyaga iravuza induru, ibicu na vyo bikagendagenda mu kirere. Ivyo vyose ni ibimenyetso vy'umubiri vy'umuyaga. Ni ko bimeze no kuri Mpwemu Yera. Naho ataboneka, ingaruka Mpwemu Yera atanga zirashobora kubonwa no kwumvikana.

Hari ahantu hatatu mw'isezerano rishasha batubwira ivyabaye igithe abantu babatizwa muri Mpwemu Yera:

1. UMUSI WA PENTEKOTI:

Ivyakozwe n'intumwa 2:2-4 niho handitswe ivyabaye ku musi wa Pentekoti:

Haza igihinda kivuye mw'ijuru giturumbuka kimeze nk'igihuhi c'umuyaga w'inkomezi, cuzura mu nzu bari bicayemwo. Haboneka indimi zigabaniye zisa n'iz'umuriro, zijya kuri umwe wese muri bo. Bose buzuzwa Mpwemu yera, batangura kuvuga izindi ndimi nk'uko Mpwemu yabahaye kuzivuga. (Ivyakozwe n'intumwa 2:2-4)

2. INZU YA KORUNELIO:

Ivyakozwe n'intumwa 10:44-46 niho handitswe ivyabaye igithe Petero yabwira Inkuru Nziza umuntu yitwa Koruneliyo n'umuryango wiwe:

Petero akivuga ayo majambo, Mpwemu Yera amanukira ku bari bumvirije iryo jambo bose. Abemera bose bari baje na Petero baratangazwa n'uko ingabirano ya Mpwemu Yera yasutswe no ku banyamahanga. Kuko bumvise bavuga mu ndimi, bahimbaza Imana...

(Ivyakozwe n'intumwa 10:44-46).

3. ABAHINDUKIYE I EFESO:

Ivyakozwe n'intumwa 19:6 haradondora ivyashikiye umugwi wa mbere w'abahindutse i Efeso:

Paulo abarambikako ibiganza, Mpwemu Yera abazako; kandi baravuga mu ndimi zitamenyekana, baravugishwa n'Imana. (Ivyakozwe n'intumwa 19:6)

IKIMENYETSO GISEZERANYE: INDIMI .

Uko tugereranya ivyo bice hariho ikimenyetso kimwe c'umubiri gihuriye kuri vyose uko ari bitatu: Abaronse ibatisimu ya Mpwemu Yera bavuga izindi ndimi. Ibindi bimenyetso bitangaje vya Mpwemu Yera biravugwa, ariko nta na kimwe muri ivyo cari kigaragara muri ivyo bihe vyose bitatu.

Ku musi wa Pentekote habaye ijwi ry'umuyaga w'inkubi y'umuyaga kandi indimi z'umuriro ziboneka ziboneka. Ivyo ntivyanditswe mu bindi bihe bibiri. I Efeso abashasha bahindutse barahanuye. Ivyo ntibivugwa ko vyabaye ku musi wa Pentekoti canke mu nzu ya Koruneliyo.

Ikimenyetso kimwe co hanze intumwa zabonye mu vyo Koruneliyo n'abo mu rugo rwiwe baciemwo ni uko bavuga indimi zitamenyekana. Ico ikimenyetso c'umubiri cari ikimenyamenya ku bigishwa ko uwo muryango wari warabatijwe muri Mpwemu Yera. Dufatiye kuri izo nyandiko zo muri Bibiliya dushika ku ciyumviro c'uko ikimenyetso c'umubiri co kuvuga mu ndimi zitamenyekana biciye ku bubasha bwa Mpwemu Yera cemeza ko umuntu yabatijwe muri Mpwemu Yera.

Ikimenyetso c'"indimi" gishobora kuba indimi zizwi n'umuntu. Ivyo ni vyo vyabaye ku musi wa Pentekoti:

**...Bose baratangara, baratangara, babwirana bati: Mbega abo bose bavuga si
Abanyagalileya? None bite se, umuntu wese yumva avuga ururimi rwiwe kavukire?**

(Ivyakozwe n'intumwa 2:7-8).

Indimi zirashobora kandi kuba ururimi umuntu atazi. Ivyo vyitwa ururimi rutazwi:

Kuko uwuvuga ururimi rutamenyekana ntabarira abantu, ariko abarira Imana; ariko mu mpwemu avuga amabanga. (I Ab'i Korinto 14:2)

INTUMBERO Z'INDIMI

Ikimenyetso c'indimi zitamenyekana umuntu yaronse biciye mu kubatizwa muri Mpwemu Yera gifise intumbero nyinshi mu buzima bw'abizera. Raba I Abakorinto 14 muri Bibiliya yawe. Izo ni zimwe mu ntumbero z'indimi:

-Isengesho ry'Imana: Umurongo wa 2

-Kwiyubaka: Kwiyubaka no kwongerera ubumenyi bw'impwemu.

Umurongo wa 4

-Iyo zisobanuwe zirubaka ishengero: Umurongo wa 12-13

-Ugusenga: Umurongo wa 14 (Raba kandi Abaroma 8:26-27)

-Ikimenyetso ku batizera: Umurongo wa 22

-Iranguka ry'ubuhanuzi: Umurongo wa 21 (Raba kandi Yesaya 28:11-12)

-Ishimwe: Umurongo wa 15,17.

IVYO KWANKA KURIMI .

Hari abantu barwanya kuvuga mu ndimi zitamenyekana. Ivyo ni bimwe mu vyo bavyura:

UMUKRISTO WESE AFISE MPWEMU YERA:

Kimwe mu vyo abantu benshi bavuga ni uko umukristo wese aronka Mpwemu Yera iyo ahindutse...Nta yindi bumenyi akeneye kugira ngo aronke ibatisimu ya Mpwemu Yera. Ariko rimbura ingero z'abantu bo mw'Isezerano Rishasha bari abizera nyakuri. Intumwa zari zihanye ivyaha vyazo, zikemera ko Yesu ari Mesiya. Bari bariboneye ubwabo kandi bakemera ko ari ukuri ivy'urupfu rwiwe, uguhambwa kwiwe, ukuzuka kwiwe. Yesu yabwiye abayoboke biwe ati:

Kandi raba, ndabarungikiye ivyo Data yasezeranye; ariko mwebwe mugume mu gisagara ca Yerusalem, kugeza aho mumwambikirwa ububasha buva mw'ijuru.» (Luka 24:49) .

Yavuze kandi ati:

Kuko Yohana yabatiriza mu mazi; ariko mwebwe muzobatizwa muri Mpwemu Yera, hasigaye imisi mikeyi.» (Ivyakozwe n'intumwa 1:5)

Ivyo vyasezeranywe vyo kubatizwa muri Mpwemu Yera vyaje ku musi wa Pentekote:

Bose buzuzwa Mpwemu Yera, batangura kuvuga izindi ndimi nk'uko Mpwemu yabahaye kuzivuga. (Ivyakozwe n'intumwa 2:4)

Naho intumwa zari zisanzwe ari abakristo, ku musi wa Pentekote niho zuzuye [kubatizwa muri] Mpwemu Yera. Abanya Samariya bumvise Inkuru Nziza ivugwa. Bemeye, barabatizwa mu mazi, ariko ntibari baronse Mpwemu Yera; Maze intumwa zari i Yeruzalemu zumvise yuko Abanyasamariya bemeye ijambo ry'lmana, zibatumako Petero na Yohani. Na bo baramanutse barabasengera ngo bahabwe Mpwemu Yera; (Kuko ata n'umwe muri bo yari bwamanukeko, bari babatijwe gusa mw'izina ry'Umwami Yesu).

Baraheza babarambikako ibiganza baronka Mpwemu Yera. (Ivyakozwe n'intumwa 8:14-17).

Abanya Samariya baronse agakiza biciye mu busuku bwa Filipo. Baronse Mpwemu Yera biciye ku busuku bwa Petero na Yohani. Kwakira Mpwemu Yera vyari ikintu gitandukanye n'ukwakira agakiza.

Ivyakozwe n'intumwa 19:1-6 havuga ingene Paulo yagiye mu gisagara ca Efeso, akabona abantu bavugwa ko ari "abigishwa." Ikibazo ca mbere Paulo yabajije ni iki: «Mbega mwararonse Mpwemu Yera kuva mwizera?»

Iyo abantu baronka Mpwemu Yera igihe baronka agakiza vyoba ari ubupfu kuri Paulo kubaza iki kibazo. Kuba yabisavye biratomora neza ko abantu bacika abemera bataronse ukubatizwa kwa Mpwemu Yera. Naho umuntu yoba yaronse ibatisimu ya Mpwemu Yera mu gihe nyene ahindutse, biracari ikintu gitandukanye n'agakiza.

Nk'uko mwavyize mbere, ubusuku bwa Mpwemu Yera burashobora kwibonekeza kuva isi iremwa. Isezerano rya kera rivuga kuri Mpwemu Yera aza ku ndongozi z'impwemu za Isirayeli. Mpwemu Yera nawe arakora mu buzima bw'umunyavyaha kugira ngo amuzane kuri Kristo.

Ariko ivyo bikorwa vya Mpwemu Yera biratandukanye no kubatizwa muri Mpwemu Yera. Ivyo Yesu yarabitomoye igahe yavuga ati:

Mbere na Mpwemu w'ukuri; uwo isi idashobora kwakira, kuko itamubona, kandi itamumenya, ariko mwebwe muramumenya, kuko abana namwe [ubu], kandi azoba muri mwebwe [mu gihe kizoza]. (Yohani 14:17)

Mpwemu Yera yari kumwe n'abigishwa ico gihe, ariko ntiyari akiri muri bo. Bari buzuye [babatizwa] na Mpwemu Yera ku musi wa Pentekote.

Mpwemu Yera ari kumwe n'umunyavyaha kugira ngo amukwegere kuri Yezu Kristu. Ariko ivyo si co kimwe no kuba MURI we.

Mu bihe vy'Isezerano rya Kera ububasha bwa Mpwemu Yera bwaza ku barongozi b'impwemu mu bihe bidasanzwe. Mwisezerano rishasha ubwo bubasha bwahawe abizera ubudasiba.

Mpwemu Yera yari KUMWE n'indongozi z'impwemu zo mu bihe vy'Isezerano rya Kera. Ariko ntiyari akiri MURI bo. Iryo ni ryo tandukaniro riri hagati y'ubusuku bwa Mpwemu Yera bwo mw'Isezerano rya Kera n'iry'Isezerano Rishasha.

ESE BOSE BAVUGA INDIRIMBO?

Ikindi kintu co kwanka indimi caje biciye mu gutahura nabi ikibazo c'Intumwa Paulo. Mu I Korinto 12:30 arabaza ati: «Mbega bose bavuga indimi zitamenyekana?» Inyishu y'ikibazo ciwe ni « Oya, bose ntibavuga indimi ». Ariko Paulo aha ntavuga ivy'ubumenyi umuntu abona iyo abatijwe muri Mpwemu Yera. Ikiganiro kijanye n'ingabire za Mpwemu Yera zishobora gukoreshwa n'uwizera mw'ishengero.

Nuko rero mwebwe muri umubiri wa Kristu, kandi umwe wese mur'igihimba cawo.

Kandi Imana yashizeho bamwe mw'ishengero: ubwa mbere abatumwa, ubwa kabiri abavugishwa n'Imana, ubwa gatatu abigisha, hanyuma ibitangaro, hanyuma ingabirano zo gukiza abarwayi, ubutabazi, ubutegetsi n'indimi zitandukanye. (I Ab'i Korinto 12:27-28)

Paulo ariko aravuga ingabire zishobora gukoreshwa n'abagize ishengero. Imwe mu ngabire za Mpwemu Yera ni «indimi zitandukanye.» Ni ubushobozi bwo gushikiriza ishengero ubutumwa budasanzwe mu ndimi zitamenyekana biciye ku bubasha bwa Mpwemu Yera.

Naho umuntu wese abona ikimenyetso c'indimi iyo abatijwe muri Mpwemu Yera, si bose baronka ingabire idasanzwe yo kuvuga indimi zitandukanye. (Ivyo biravugwa cane mu kigabane ca cenda).

UBWOBA:

Abizera bamwe ntibarondera ukubatizwa na Mpwemu Yera kubera batinya ko bazoronka ubumenyi butavuye ku Mana. Ariko Bibiliya ivuga iti:

Musabe, muzohabwa; murondere muzoronka; mudongore, muzokugururirwa; Kuko uwusaba wese ahabwa; uwurondera araronka; uwudodora na we azokingurirwa. Canke ni nde muri mwebwe umwana wiwe yomusaba umutsima, akamuha ibuye? Canke yomusaba ifi, akamuha inzoka? None mwebwe ko muzi guha abana banyu ingabire nziza muri babi, mbega So wo mw'ijuru ntazorushiriza guha ivyiza abamumusaba? (Matayo 7:7-11).

Iyo uwizera asavye Imana ikintu, nk'uko nyene Umuvyeyi mwiza wo kw'isi, Imana ntizoreka ngo aronke ikintu na kimwe comugirira nabi.

IVYO BIBAHO MU NYIMYUMVIRO:

Ikindi kintu co kwanka indimi ni uko ari ikintu umuntu agira mu mutima. Abemera benshi baronse ibatisimu ya Mpwemu Yera bashimika ku kuntu bo ubwabo bavyifatamwo mu mutima ku vyo baciyemwo.

Umuntu ni ikiremwa gifise inyiyumvo. Guhindukirira Yesu Kristo ntibikuraho inyiyumvo z'umuntu. Azoba agifise umunezero n'umubabaro. Guhinduka bibohora inyiyumvo z'umuntu ku bubasha bw'icaha. Bihindura ivyo vyiyumviro bikaja mu gusenga Imana.

Ijambo «umunezero» mu Vyanditswe rifitaniye isano cane na Mpwemu Yera. Mu Vyakozwe n'intumwa 13:52 dusoma ko "abigishwa buzura umunezero na Mpwemu Yera." Abantu bamwe bamwe bafata n'inyiyumvo nyinshi umunezero uzanana n'ibatisimu ya Mpwemu Yera kuko mu kameremere kabo baba bafise iniyiyumvo nyinshi kuruta abandi. Bashobora gusemerera, gutwenga canke bakagira ibintu bibabaza mu mibiri yabo y'umubiri.

Ariko izo nyifato z'inyiyumvo si ikimenyetso c'ukubatizwa muri Mpwemu Yera. Ikimenyetso cemeza ni ukuvuga mu ndimi. Ikimenyamenya ni ububasha. Si ngombwa kwerekana iniyiyumvo nyinshi nk'ugutwenga, gusemerera, gutamba n'ibindi, kugira ngo umuntu abatizwe muri Mpwemu Yera. Uko umuntu yifata mu mutima ku munezero ivyo bintu bimushikiye, akensi birafitaniye isano n'inyiyumvo ziwe ku giti ciwe.

Ariko ntukwiye kunegura abafise inyishu z'umunezero, z'inyiyumvo ku Mpwemu Yera. Bibiliya irandika ukuntu abantu bashikiwe n'Imana mu buryo bukomeye bavyakiriye mu mutima. Abantu barajugumira, bakubita ibipfukamiro hasi, barasemerera, baranezerwa, baratamba imbere y'Imana.

Birashimishije kwihiweza ingene abantu bavyifatamwo mu mutima iyo babonye iborori bitandukanye vyo gukina. Bazosemerera, batwenge, basimbuke hejuru no hasi, kandi bazoserura umunezero mwinshi kubera umukino wo gukina. Ese ukuntu dukwiye kurushiriza guhimbarwa n'ingabire nka Mpwemu Yera ishitsa intumbero nyinshi cane mu buzima bwacu, ikaduha umunezero mwinshi, ikaduha ububasha bwo gushikira isi Inkuru Nziza.

Umwanditsi wa Zaburi Dawidi yaravyemeye. Arerekana ishusho y'ugusenga Imana mu munezero, mu ijwi rirenga, mu mutima:

Nimuze turirimbire Umwami, tuvugirize akaruru igitandara c'agakiza kacu. Reka tuze imbere yiwe dushima, tumuvugirize induru y'umunezero n'amazaburi. Kuko Umukama ari Imana ikomeye, ni Umwami akomeye asumba ibigirwamana vyose. (Zaburi 95:1-3).

Muyishimishe n'ijwi ry'inzamba; Muyishimishe mu inanga n'inanga. Muyishimishe n'inanga, muvyine; Muyishimishe n'ibicurarangisho vy'imirongo n'ibicurarangisho vy'inanga. Muyishimishe ku nkunga zivuga cane; Muyishimishe ku nkunga zivuga cane. Igihumeka cose ni gishime Uhoro (Zaburi 150:3-6).

Ntubwirizwa gutinya ko ukubatizwa muri Mpwemu Yera bizotuma ukora ikintu kitabereye canke ngo ntube ushobora kwigenzura.

Paulo yavuze ko hariho ibihe vyo «guceceka» no «guceceka» ku bijanye no kuvuga mu ndimi zitamenyekana (I Ab'i Korinto 14). Ntiyari kuvuga ayo majambo iyo Mpwemu Yera atuma abantu bava mu bubasha. Bibiliya ivuga iti:

Kandi impwemu z'abahanuzi ziganzwa n'abahanuzi. (I Ab'i Korinto 14:32)

Ivyo bisigura ko ingabirano iyo ari yo yose Imana itanga itegekwa canke iri munsi y'ububasha bw'uwuyikoresha. Imana ntaco ikora kitabereye...

...Imana si Imana y'umuvurungano, ahubwo ni iy'amahoro...(I Ab'i Korinto 14:33)

KWAKIRA MPWEMU YERA .

Ibi bikurikira ni amabwirizwa yo kwakira ukubatizwa kwa Mpwemu Yera.

MWIHANE MUBATIZWE:

Petero arabishura ati: «Nimwihane, umuntu wese muri mwebwe abatizwe kw'izina rya Yezu Kristu, ngo abashe kuronka ikigongwe c'ibicumuro vyiwe, kandi muzoronka ingabirano ya Mutima Mweranda. (Ivyakozwe n'intumwa 2:38)

WIZERE KO ARI KURI WEWE:

Kuko isezerano ari iryanyu n'abana banyu, n'abari kure bose, n'abo bose Umwami Imana yacu azohamagara.» (Ivyakozwe n'intumwa 2:39)

MWIPFUZE (MPWEMU):

...Yesu arahagarara, arasemerera, ati uwufise inyota, n'aze aho ndi anywe. Nk'uko ivyanditswe bivuga, uwunyizera inzuzi z'amazi y'ubugingo zizotemba zivuye mu nda yiwe. (ariko ivyo yabivuze kuri Mpwemu abamwemeye bazoronka, kuko Mpwemu Yera atari bwatangwe, kuko Yezu atari bwaninahazwe) (Yohana 7:37-39)

MUBIKEMERE NK'INGABIRE:

Mpwemu Yera yaramaze gutangwa. Yarahawe Ishengero ku musi wa Pentekote. Kubera ko ari ingabirano, ntaco ushobora gukora kugira ngo uyironke:

...ingabire ya Mpwemu Yera. (Ivyakozwe n'intumwa 2:38)

Ivyo vyonyene nobimenya kuri wewe. Mbega mwaronkeye Mpwemu mu gukurikiza ivyagezwe, canke ni mu kwumva Inkuru nziza mukayizera?

Uwubafasha muri Mpwemu, agakorera ibitangaro muri mwebwe, yabigira kubera ko mwubaha ivyagezwe, canke kubera ko mwumvise mukizera?

Kugira ngo umuhezagiwo wa Aburahamu ushikire abanyamahanga; biciye kuri Yezu Kristu; kugira ngo turonke Mpwemu yasezeranywe kubwo ukwizera. (Abagalatiya 3:2,5,14)

Tangura guhimbaza no gushima Imana ku ngabire ya Mpwemu Yera.

WIHEBERE IMANA:

Uhe ururimi rwawe Imana mu kuyishemeza no kuyisenga. Uko umushimagiza mu buryo bwumvikana ushobora kubanza gushikirwa n'iminwa igenda ivuga. Uko uzobandanya guha ururimi rwawe Mpwemu Yera nawe azovuga biciye muri wewe amajambo atari yo mu gutahura kwawe. Ico ni co kimenyetso c'umubiri cemeza ibatisimu ya Mpwemu Yera:

Kuko azovugana n'aba bantu n'iminwa y'ibitutsi n'urundi rurimi. (Yesaya 28:11).

Bose buzuzwa Mpwemu Yera, batangura kuvuga izindi ndimi nk'uko Mpwemu yabahaye kuzivuga. (Ivyakozwe n'intumwa 2:4)

MUSABE AMASENGESHO Y'ABANDI BIZERA:

Mpwemu Yera arashobora kuronka biciye mu kurambikako ibiganza (Ivyakozwe n'intumwa 8,9,19) canke ata kurambikako ibiganza (Ivyakozwe n'intumwa 2,4,10). Iga ibi bice vyerekana ingene abemera buzuye Mpwemu bashobora kugufasha kwibonera ukubatizwa muri Mpwemu Yera.

AKAMARO K'IBIMENYETSO

Ukubatizwa muri Mpwemu Yera ni ikintu gihambaye kuko kigushoboza kuba icabona gikomeye c'ubutumwa bwiza:

Ariko muzoronka ububasha Mpwemu yera niyabazirukirako, kandi muzombera ivyabona i Yeruzalemu n'i Yudaya yose n'i Samariya no kugeza ku mpera y'isi.» (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

Kandi ivyo bimenyetso bizokurikira abemera; Izina ryanje bazosenda abadayimoni; bazovuga mu ndimi nshasha; Bazofata inzoka; kandi ni banywa ikintu na kimwe cica, nta co kizobagirira nabi; bazorambika ibiganza ku barwaye, bakire.

(Mariko 16:17-18).

Mpwemu Yera kandi aratanga ingabire zidasanzwe z'impwemu kandi agatsimbataza ivyamwa vy'impwemu mu buzima bwawe. Izo ngabirano n'izo mbuto ni vyo tuzovugako mu bice bisigaye vy'iki cigwa.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Igenzi ukoreshheje mu mutwe.

---

2. Tanga ingingo zitandatu zo kwakira Ibatisimu ya Mpwemu Yera.

---

3. Ikimenyetso c'inyuma c'umubiri c'ukubatizwa kwa Mpwemu Yera ni ikihe?

---

4. Ni ikihe kimenyamenya nyaco c'ukubatizwa muri Mpwemu Yera. Tanga ikintu co muri Bibiliya co gushigikira inyishu yawe.

---

5. Ni ibihe bintu bine nyamukuru abantu bamwebamwe banka ku kimenyetso c'"izindi ndimi"?

---

6. Mbega muri ivyo vyiyumviro vyoba bifise ishingiro bishingiye ku Vyanditswe? _____

7. Ijambo kubatiza risobanura iki?

---

8. Tanga urutonde rw'Ivyanditswe bitatu aho tubwirwa ivyabaye igithe abantu baronka ibatisimu ya Mpwemu Yera.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGA

1. Mpwemu Yera avugwa incuro 85 mw'isezerano rya kera. Uko usoma Isezerano rya Kera, uzunguruke igihe cose Mpwemu Yera avuga. Iyi nyigisho izogufasha gutahura ubusuku bwiwe imbere y'ibihe vy'Isezerano Rishasha. Niwaheza igikorwa nk'ico c'Isezerano Rishasha catanzwe mu kigabane ca kabiri, uzoba ufise inyigisho yuzuye ya Mpwemu Yera ishizweko ikimentyetso nyene muri Bibiliya yawe bwite.
2. Ingabire ya Mpwemu Yera yatanzwe nk'ugushitsa amasezerano yariho kuva mw'Isezerano rya Kera. Niwige aya masezerano ya Mpwemu Yera:

Isezerano rya kera:

Yesaya 28:11-12.

Yoweli 2:28-29

Yesaya 44:3.

Isezerano Rishasha:

Yohani 7:38-39; 14:16-18; 15:26; 16:7-11

Ivyakozwe n'intumwa 1:4,5,8; 2:38-39

Ab'i Galatiya 3:14

Luka 24:49

3. Woba warigeze kwibonera ukubatizwa kwa Mpwemu Yera? Niba atari vyo, ukurikize amabwirizwa yatanzwe muri iki kigabane kugira ngo uyironke.

4. Subiramwo intumbero z'indimi zavuzwe muri iki kigabane. Muri izo ntumbero ni iyihewabonye mu gukoresha izindi ndimi?

5. Subiramwo ivyo kwanka kuvuga mu ndimi zavuzwe muri iki cigwa. Wiyumvire ingene uzovyifatamwo igithe uzoba wumvise kimwe muri ivyo bintu bivugwa.

IGICE CA GATANU

INTANGAMARARA Z'INGABIRE ZA MPWEMU YERA .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Gusigura ingabirano zo mu vy'impwemu.
- Kumenya aho izo ngabirano zikomoka.
- Gutandukanya ingabire z'impwemu n'italanto z'akameremere.
- Gusigura intumbero z'ingabire zo mu vy'impwemu.
- Gusigure intumbero z'ingabire zo mu vy'impwemu.
- Gusigura ingene izo ngabirano zigabanwa.
- Kumenya ukuntu ingabirano z'impwemu zikoreshwa nabi.
- Kumenya urufunguruzo rwo gukoresha ingabirano zo mu vy'impwemu.
- Gutandukanya ingabire z'impwemu z'ukuri n'iz'ikinyoma [z'ibinyoma].

UMURONGO W'INGENZI:

None benewacu, ku vyerekeye ingabire za Mpwemu, sinshaka ko mutamenya.

(I Ab'i Korinto 12:1)

INTANGAMARARA

Yesu yasize abigishwa biwe ibanga ryo gukwiragiza ubutumwa bwiza gushika ku mpera z'isi. Ububasha bwa Mpwemu Yera bwobafashije gushitsa ico gikorwa:

Ariko muzoronka ububasha Mpwemu Yera niyabazirukirako, kandi muzombera ivyabona i Yeruzalemu n'i Yudeya yose n'i Samariya no kugeza ku mpera y'isi.» (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

Yesu ntiyasize abayoboke biwe bafise inshingano ikomeye nk'iyo atabahaye ubushobozi bwo gushitsa iyo ngorane. Ingabire z'impwemu ni ubushobozi burengeye ubw'abantu butangwa na Mpwemu Yera kugira ngo buhe ubushobozi abizera kugira ngo babe ivyabona vyiza vy'Ubutumwa Bwiza.

Ikiganiro c'ingabire z'impwemu ni kimwe Paulo yigishijeko mw'ishengero rya mbere. Yavuze ati:

None ku bijanye n'ingabire z'impwemu , bene wacu, sinshaka ko mutamenya.

(I Ab'i Korinto 12:1)

Iki gice kiratangura ikiganiro c'ingabire z'impwemu. Ibice bikurikira bizokwerekeza ku ngabire zitandukanye z'impwemu zishobora guhabwa abemera. Amabwirizwa na yo azotangwa kugira ngo agufashe kumenya ingabirano yawe bwite yo mu vy'impwemu.

IMPANO ZO MU MPWEMU NI IZIKI?

Ijambo «ivy'impwemu» risobanura «biranga canke bigenzurwa na Mpwemu Yera.» "Ingabire" ni ikintu umuntu atanga ku buntu Ingabire y'impwemu ni ubushobozi burengeye ubw'abantu Mpwemu Yera atanga ku mwizera kugira ngo akore nk'igice c'Umubiri wa Kristo.

Hariho itandukaniro hagati y'"ingabire" ya Mpwemu Yera n'"ingabire" za Mpwemu Yera. "Ingabire" ya Mpwemu Yera yabaye kuri Pentekoti (Ivyakozwe n'intumwa 2) aho Mpwemu Yera yaza mu kwishura umuhango wa Yesu:

Nanje nzosaba Data, nawe azobaha uwundi Mwitsa...Ni Mpwemu Nyen'ukuri...(Yohana 14:16-17a)

"Ingabire" ya Mpwemu Yera yaramaze gutangwa nk'inyishu y'iryo sezerano. "Ingabire" za Mpwemu Yera ni ubushobozi burengeye ubw'abantu Mpwemu Yera aha abemera kugira ngo bashobore gukora ubusuku bwiza:

Nuko baragenda bamamaza hose, Umukama akorana na bo, aremesha ijambo ryabo ibimenyetso bikurikira. (Mariko 16:20) .

IMPANO N'IBIMENYETSO

Hariho itandukaniro hagati y'ingabire z'impwemu n'italanto z'akameremere. Italanto ni ubushobozi busanzwe umuntu aragwa avutse canke akabutera imbere biciye mu kwimenyerezwa. Ingabirano y'impwemu ni ubushobozi burengeye ubw'abantu butaje n'iragi canke ukumenyerezwa. Ni ubushobozi budasanzwe buhabwa na Mpwemu Yera bwo gukoreshwa mu bintu vy'impwemu vihاري.

Birashoboka ko italanto y'akameremere ishobora kwemererwa [kwemezwa no guhezagirwa] na Mpwemu Yera umuntu amaze kuba umwizera. Ivo bishitse italanto rero ica iba ingabirano nk'uko nyene iba italanto. Nk'akarorero, umuntu yoshobora kuba afise ubuhinga busanzwe bwo gutwara ibantu kubera ukumenyerezwa yaronse. Inyuma yo kubatizwa muri Mpwemu Yera iyo talanto y'akameremere ishobora kwemererwa [kwemezwa] na Mpwemu Yera kandi ishobora gukoreshwa mu ngabire y'impwemu y'uburongozi.

Ingabirano zo mu vy'impwemu zitanga ubushobozi bwo mu vy'impwemu burengeye kure n'iyo italanto nziza cane z'akameremere. Naho dukwiye gukoresha impano zacu zose z'akameremere mu gikorwa c'Umukama, turacari nkeneye ingabire z'impwemu.

INTUMBERO Z'IMPANO

Intumbero z'ingabire za Mpwemu Yera ziri mu Banyefeso 4:12-15:

Kugira ngo aberanda batunganywe neza, ngo bakore igikorwa c'ubusuku, bongere bubakwe umubiri wa Kristu. Gushitsa aho twese tuzoshikira ubumwe mu kwemera no mu kumenya Umwana w'lmana, dushike ku muntu atunganye, dushike ku rugezo rw'ighagararo c'ukunengesera kwa Kristu. Kugira ngo ntitube abana b'abana, batwarwa hirya no hino n'imiyaga yose y'inyigisho, n'agasuzuguro k'abantu, n'ubuhendanyi bw'ubuhendanyi, bakoresha mu kuzimiza; Arikoo tuvuga ukuri mu rukundo, dukure muri we muri vyose, ari we mutwe, ari we Kristo. (Abanyefeso 4:12-15).

Dushingiye kuri iki gice, intumbero za Mpwemu Yera ni:

- Utunganye abera
- Guteza imbere ibikorwa vya minisiteri
- Kubaka Kristo n'Ishengero

Intumbero canke imigambi y'ingabire z'impwemu ni uko tuzo:

- Mube umwe mu kwemera.
- Guteza imbere ubumenyi bwacu kuri Kristo.
- Dutere imbere mu butungane, Kristo ari we citegererezo cacu.
- Mube abashikamye, ntimubeshwe n'inyigisho z'ibinyoma.
- Gukura mu vy'impwemu muri Kristo.

UBUTATU N'INGANO .

Mwarize kera ko Mpwemu Yera ari igice c'Ubutatu bw'Imana. Bose uko ari batatu bo mu Butatu baragira uruhara mu guha ububasha abemera n'ingabire z'impwemu:

Ingabire ziranyuranye, ariko Roho ni umwe. hariho ubwoko bwinshi bw'ibikorwa, mugabo Umukama ni umwe. hariho ubwoko bwinshi bw'ibikorwa, mugabo Imana yo itunganya vyose muri bose ni imwe nsa. (I Ab'i Korinto 12:4-6)

Mpwemu Yera, Imana n'Umukama [Yezu Kristo] bose bavugwa muri iki gisomwa. Ukwifatanya kwabo mu ngabire z'impwemu vyerekana muri iki kigereranyo:

Umurongo wa 4   Umurongo wa 5   Umurongo wa 6

>

>

>

Mpwemu

Umwami

Imana

>

>

>

Ingabire zitandukanye Uburongozi butandukanye Ugukora gutandukanye

>

>

>

(Ingabire zitandukanye) (Amabango atandukanye) (Uburyo Ingabire zikoreshwa ugutandukanye)

IBIGWANISHWA VYA MPWEMU .

Ingabire za Mpwemu zihabwa kandi Ekleziya nk'ibirwanisho vy'intambara y'impwemu kugira ngo itsinde inguvu z'impwemu za Satani:*

Kuko abo tunigana atari ab'inyama n'amaraso, ariko tunigana n'abakuru n'abafise ububasha n'abaganza iyi si y'umwiza n'impwemu mbi zo mw'ijuru. (Abanyefeso 6:12).

Ko intambara abemera bariko barwana ari iyo mu mpwemu, rero intwaro z'impwemu zitegerezwa gukoreshwa aho gukoreshwa mu buryo bw'akameremere. Rimwe na rimwe

abemera baja mu ntambara yo mu mpwemu batazi ivyo birwanisho. Igihe cose uja mu rugamba ata birwanisho vyawe ntushobora kwitega ko uzotsinda urugamba. Ni co gituma bihambaye gutahura ingabire z'impwemu. Ni bimwe mu birwanisho vyo mu vy'impwemu Imana yaduhaye.

UGUTANGA IMPANO .

Umwizera wese afise n'imiburiburi ingabirano imwe y'impwemu:

Nk'uko umuntu wese yahawe ingabire, abe ari ko mugifashana nk'ababwiriza beza b'ingabire y'Imana y'uburyo bwinshi. (I Petero 4:10)

Ariko umuntu wese ahabwa iyerekwa rya Mpwemu kugira ngo bose bagire akamaro. Ariko ivyo vyose bikorwa na Mutima umwe rudende agabira umuntu wese nkuko ashaka. (I Ab'i Korinto 12:7,11)

---

* Harvestime itanga inyigisho itandukanye ku bijanye n'intambara yo mu vy'impwemu yitwa "Ingingo zo mu vy'impwemu: Igitabo c'intambara yo mu vy'impwemu."

Kuko umwizera wese afise n'imiburiburi ingabire imwe y'impwemu, umwe wese muri twebwe afise ibanga ryo kuvumbura no gukoresha ingabire yiwe.

Ntuzocirwa urubanza n'ingabire z'impwemu ufise. Uzocirwa urubanza n'ukudahemuka kwawe mu gukoresha ingabirano canke ingabirano z'impwemu wahawe. Umugani w'italanto uri muri Matayo 25:14-30 uremeza ukwo kuri.

Hariho ingabire nyinshi z'impwemu, ariko nta mwizera afise ingabire zose za Mpwemu Yera:

Mbega bose ni intumwa? bose ni abahanuzi? bose ni abigisha? bose ni abakozi b'ibitangaro? Mbega bose bafise ingabire zo gukiza? mbega bose bavuga indimi zitamenyekana? Mbega bose barasigura? (I Ab'i Korinto 12:29-30)

Umuntu ashobora kugira ingabire zirenga imwe, ariko ntawufise ingabire zose za Mpwemu. Iyo abigira, rero nta bandi yari gukenera mu Mubiri wa Kristo.

GUKORESHA NABI IMPANO

Ingabirano yo mu vy'impwemu iva ku Mana irashobora gukoreshwa nabi. "Gukoresha nabi" ingabirano bisigura kutayikoresha neza. Ushobora gukoresha nabi ingabire z'impwemu mu:

KUDAKORESHA IMPANO WAHAWE:

Intumwa Paulo yabwiye Timoteyo ati:

Ntukirengagize ingabire iri muri wewe, yahawe n'abavugishwa n'Imana, mu kurambikako ibiganza kw'abakuru b'ishengero. (I Timoteyo 4:14)

Ni co gituma ndakwibutsa gukabura ingabire y'Imana, wagukuyemwo no kurambikwako ibiganza vyanje. (II Timoteyo 1:6)

KUGERAGEZA GUKORESHA IMPANO UTAHAWE:

Igihe Petero na Yohani bariko barakorera i Samariya, barahuye n'umuntu yitwa Simoni yashaka ko yerekanwa ingabire zikomeye yabonye. Simoni yaratanze amahera kugira ngo aronke ubwo bushobozi. Petero ati:

Amafeza yawe arapfana nawe, kuko wiyumvira yuko ingabire y'Imana yoyigura amahera. Nta mugabane canke umugabane ufise muri ivyo... (Ivyakozwe n'intumwa 8:20-21)

Ingabire z'impwemu ziva kuri Mpwemu Yera. Nta bundi buryo bishobora kuronswa. Ntushobora gusa gufata ingingo y'uko ushaka kugira canke gukoresha ingabirano kanaka yo mu vy'impwemu. Mpwemu Yera ategerezwa kubiguha.

Ikindi gihe, abahungu indwi b'umukuru w'abaherezi babonye ibitangaro vy'Intumwa Paulo, bagerageza gukoresha iyo ngabire mu kwirukana impwemu mbi:

Ariko dayimoni arabasubiza ati: «Yesu ndamuzi, na Pahulo ndamuzi; ariko mweho muri b'nde? Uwo muntu yarimwo impwemu mbi arabasimbirako, arabanesha, arabanesha, ku buryo bahunga bava muri iyo nzu bambaye ubusa, bakomeretse. (Ivyakozwe n'intumwa 19:15-16).

Bishobora kuba akaga kugerageza gukoresha ingabire ata gusigurwa na Mpwemu Yera.

KUDAKORESHA NEZA IMPANO:

Mu I Korinto 12-14 Paulo avuga ku gukoresha neza ingabire z'impwemu. Kugira ngo avuge mu ncamate inyigisho y'ivyo bice avuga ati:

Kuko Imana atari iyo umuvurungano, ariko ni iyo amahoro... Vyose bibe vyiza kandi bitunganye. (I Ab'i Korinto 14:33,40)

Imana si yo itera umuvurungano. Aho hari urujijo ingabirano ntiziriko zirakoreshwa neza. Ingabirano zo mu vy'impwemu zirashobora kandi gukoreshwa nabi igihe ukoresha abantu, uronka ubutunzi canke ukazikoresha kugira ngo wishimishe ubwikunzi bwawe aho kuzikoresha mu gukorera abandi.

Amabwirizwa y'ugukoresha ingabirano Paulo atanga muri I Ab'i Korinto 12-14 arazibira uruja n'uruza. Uzoronka akaryo ko kwiga ivyo mu gice c'iki cigwa kivuga ngo "Kugira ngo uzokwige ibindi".

GUHIMBAZA INGABIRE YAWE:

Iyo "uninahaje" ingabirano yawe, ubona ko ari iyo ngabirano idasanzwe kuruta izindi ngabirano. Utangura kubona ko iyo ngabirano iruta Uwayihaye.

IMPANO NYINSHI ARIKO ZIVA KU SOKO RIMWE

Bibiliya yerekana ko hariho ingabire nyinshi ziva ku nzira imwe. Inkomoko y'ingabire z'impwemu ni Mpwemu Yera. Atanga kandi akoresha izo ngabire mu buzima bw'abizera:

Ingabire ziranyuranye, ariko Mpwemu ni umwe. hariho ubwoko bwinshi bw'ibikorwa, mugabo Umukama ni umwe, hariho ubwoko bwinshi bw'ibikorwa, mugabo Imana yo itunganya vyose muri bose ni imwe nsa. Ariko umuntu wese ahabwa iyerekwa rya Mpwemu kugira ngo bose bagire akamaro. (I Ab'i Korinto 12:4-7)

Nuko rero, ko dufise ingabire zitandukanye, nk'uko ubuntu twahawe buri: ni ubuvugishwa n'Imana, tuvuge nk'uko ukwizera kwacu kuri; Canke ubusuku, reka turindire ubusuku bwacu; canke uwigisha ku nyigisho; Canke uwuhanura mu guhanura: uwutanga nabigire ata buryarya; uwutwara n'umwete; uwugira imbabazi, nabigire anezerewe. (Abaroma 12:6-8).

Hariho isoko imwe y'ingabire z'impwemu ariko hariho ingabire nyinshi zitandukanye. Nta ngabirano ihambaye kuruta iyindi. Ikibanza ufise mu Mubiri wa Kristo kigereranywa n'ibihimba vy'umubiri w'umuntu. Nk'uko biri mu mubiri w'umuntu, utugingo ngengabuzima dutoduto nk'ijisho dufise ibikorwa bihambaye, ingabirano isa n'iyi "nto" kensi irahambaye cane mu gukora kw'ishengero. Hari ingabirano zirimwo amabanga ahambaye kuruta, mugabo nta ngabirano ihambaye kuruta iyindi.

Hari ibihimba vy'umubiri w'umuntu bifise amabanga ahambaye kuruta ayandi. Nk'akarorero, ijisho rituma ubona ibintu bigukikije. Irakuyobora igihe uriko uragenda. Iraguha uburenganzira bwo gusoma no kubona no kunezerererwa ivyo Imana yaremye. Ijisho rifise inshingano nini, ariko ntaco rihambaye kuruta urutoke runini rutanga uburinganire mu kugenda. Ubuyobozi bw'ijisho bwo kugenda nta co bumaze iyo udafise

ibirenge vyo kugendana navyo. Igikorwa n'ijisho co kwemera gusoma nta co kimaze iyo udafise ubwonko bwo gutahura ivyo usoma.

Rimwe na rimwe ukutumvikana kuravyuka mw'ishengero iyo abemera batazi ingabire z'impwemu z'abandi. Nk'akarorero, umuntu umwe yoshobora kuba afise ingabire yo gutanga kandi ntashobora gutahura uwundi mwizera adatanga nk'uwtanga cane. Canke umuntu yoshobora kuba afise ingabirano y'uburongozi maze akabura ukwhanganira cane abantu badatunganijwe neza.

Uwizera wese akwiye gukoresha ingabire ziwe z'impwemu kugira ngo akorane n'abandi bizer a bafise ingabire zitandukanye. Iyo ivyo bishitse, Ishengero ikora neza nk'Umubiri wa Kristo.

ABACUNZI B'INGABIRE

Uri umubwiriza gusa w'ingabire z'impwemu. Umubwiriza ni umuntu atagira ivyo akora. Akoresha ikintu yahawe n'uwindi muntu. Arayikoresha ku neza y'uwanuhaye. Uri umubwiriza wa Yesu Kristu; Umuntu nadufate nk'abasuku ba Kristu n'ababwiriza b'amabanga y'Imana. (I Ab'i Korinto 4:1)

Igice c'"amabanga" uri umucungezi wayo ni ingabire z'impwemu. Ivyo mwabihawwe na Mpwemu Yera kugira ngo mukorere Yezu neza:

Nk'uko umuntu wese yahawe ingabire, abe ari ko mugifashana nk'ababwiriza beza b'ingabire y'Imana y'uburyo bwinshi. (I Petero 4:10)

Nk'umubwiriza, uzocirwa urubanza ushingiye ku budahemuka bwawe bwo gukoresha ingabire wahawwe:

Vyongeye, igisabwa ku babwiriza ni uko umuntu yoba ari umwizigirwa. (I Ab'i Korinto 4:2)

IMPANO ZA MPWEMU.

Imirongo nyamukuru yerekana ingabire z'impwemu iri aha hepfo. Ivyo ubisome imbere y'uko wiga ibigabane bikurikira. Iyi mirongo iratanga ingabire zitandukanye:

-Abaroma 12:1-8 -I Abakorinto 12:1-31

-Abanyefeso 4:1-16 -I Petero 4:7-11

Ibuka ko izo ngabire ari ubushobozi budasanzwe buva ku Mana bwo gukorera mu buryo butandukanye. Naho hoba ibimenyamenya bimwe bimwe vy'ivyo mu buzima bwacu bwose ntibisigura ko dufise ingabirano kanaka. Nk'akarorero, abemera bose bategerezwa gutanga ku gikorwa c'Umukama n'ic'icumi n'amashikanwa. Arikò ingabirano yo gutanga ni ubuntu budasanzwe buvyuriwe umutima na Mpwemu w'Imana. Abizera bose bafise ingero

y'ukwizera nk'uko Ijambo ry'Imana riri. Ariko ingabire y'ukwizera ni ubushobozzi budasanzwe bwo kwizera burengeye ubw'umukristo asanzwe.

NONE IMPANO NI Z'UYU MUSI?

Hari abantu bavuga ko ingabire zose z'impwemu zivugwa muri Bibiliya zitari iz'Ishengero ry'ubu. Bemera ko ingabire zimwe zimwe, nk'ubuhanuzi, indimi, ibitangaro n'ibindi, zari iz'Ishengero rya mbere gusa. Abo bantu bavuga ko Ishengero rimaze gushingwa, Isezerano Risha ryanditswe, hari ingabire zo mu mpwemu zitagikenewe. Akensi bakoresha I Ab'i Korinto 13:10 kugira ngo basigure ivyo bemera:

Ariko igihe igitunganye kizoza, ikitagira agace kizokurwaho. (I Ab'i Korinto 13:10)

Bavuga yuko igihe ihishurwa ritunganye ry'Ijambo ry'Imana ryandikwa, ntivyari bigikenewe ko habaho indimi zitamenyekana, insobanuro n'ubuhanuzi. Bavuga ko Ishengero imaze gushingwa ata bimenyetso n'ibitangaro vyemeza vyari bigikenewe.

Ico bananirwa gutahura ni uko ubumenyi na bwo buvugwa muri ico gisomwa nyene ko "buzimangana" canke bukurwaho:

...niba hariho ubuhanuzi, buzobura; iyo hariho indimi zitamenyekana, zizoshira; iyo hariho ubumenyi, buzozimangana. (I Ab'i Korinto 13:8)

Nitwakoresha uyu murongo kugira ngo tuvuge ko indimi, ubusobanuro n'ubuhanuzi bitagikenewe, rero dutegerezwa no kuvuga ko ubumenyi butagikenewe.

Iki gisomwa mu vy'ukuri kivuga igihe kizoza aho Ubwami bw'Imana "butunganye" buzoshingwa kw'isi. Ko ikitunganye caje, ntitezokenera ingabirano n'imwe y'impwemu ico gihe, kuko...

...Izobana na bo, na bo babe abantu biwe, kand'Imana ubwayo izobana na bo, ibe Imana yabo. (Ivyahishuwe 21:3)

Ntituzokenera ubutumwa buva mu buhanuzi, mu ndimi canke mu gusobanura, kuko tuzoba tubana n'Imana yahumekeye ubwo butumwa. Ntituzokenera ijambo ry'ubwenge canke ry'ubumenyi, kuko tuzoba tubana n'isôko ry'ubumenyi. Ntituzokenera gutahura impwemu, kuko...

...nta kintu na kimwe gihumanya kizokwinjiramwo umunyabwenge...atari abanditswe mu gitabo c'ubugingo c'Umwagazi w'intama. (Ivyahishuwe 21:27)

Nta ngabire zo gukiza zizoba zikenewe kubera...

...Hagati mu nzira yaho, no ku mpande zompi z'uruzi, hari igit c'ubuzima...co gukiza amahanga. (Ivyahishuwe 22:2)

Ibuka kandi intumbero n'intumbero z'ingabire z'impwemu zitanze mu Banyefeso 4:12-15. Intumbero ni izo:

-Gutunganya aberanda.

-Guteza imbere igikorwa c'ubusuku.

-Kwubaka Kristo n'Ishengero.

Intumbero izo ngabirano zatanzwe ziracariho. Abera baracariko baratunganirizwa, ubusuku buracariko burategurwa gushika ku mpera y'isi, na Kristo n'Ishengero baracariko barakeneye kwubakwa.

Intumbero ni uko tuzo:

-Mube ubumwe mu kwemera.

-Guteza imbere ubumenyi bwacu kuri Kristo.

-Dutere imbere mu butungane, Kristo ari we citegererezo cacu.

-Mube abashikamye, ntimubeshwe n'inyigisho z'ibinyoma.

-Gukura mu mpwemu muri Kristo.

Imana ntiyotanga ingabire z'impwemu ku bw'izo ntumbero n'imigambi hanyuma ikazikuraho ivyo bintu bitarangutse.

-Mbega abemera bose bahuje ubumwe mu kwemera?

-Mbega umuntu wese yarataye imbere bimwe bishitse mu kumenya Kristo?

-Mbega twese twaratunganye?

-Mbega abagize ishengero ryacu barashikamye ntibahendwa n'inyigisho z'ibinyoma?

-Mbega abagize ishengero ryacu bose barakuze mu mpwemu?

Inyishu y'ivyo bibazo vyose ni "oya." Izo ntumbero ntizarangutse. Ni co gituma tuzi ko ingabire zose zo mu vy'impwemu zikiri iz'ubu. 11:29). Ivyo bisigura ko Imana itazohindura iviyiyumviro vyayo ngo isubire gufata ingabire canke umuhamagaro wo mu mpwemu yatanze.

URUPFUZO RWO GUKORESHA IMPANO

Mu I Korinto 13 Intumwa Paulo aratanga urufunguruzo rwo gukoresha ingabire za Mpwemu Yera. Yatanguje iyo nkuru mu 1 Abakorinto 12:31. Yaradondoye zimwe mu ngabire za Mpwemu Yera aca avuga ati...

...ariko ndabereka inzira iruta izindi. (I Ab'i Korinto 12:31)

I Abakorinto ikigabane ca 13 kirasigura iyo "nzira nziza kuruta." Nusome ikigabane cose muri Bibiliya yawe. Iki gice kiratanga urufunguruzo rwo gukoresha ingabire z'impwemu. Uwo mufunguzo ni urukundo. Ushobora guhanura, ukagira ingabire zo gukiza, ukwizera, gutanga, n'ibindi, ariko ata rukundo mu gukoresha izo ngabire, ntizizogira ico zikoze.

Ingabirano ntizigira akamaro iyo zikoreshejwe ata rukundo. Kuvuga mu ndimi zitamenyekana bica bimera nk'ugutera urusaku. Ingabirano yose ntaco imaze, «ntaco imaze», kiretse iyo ikoreshejwe mu rukundo. Urukundo ni "inzira nziza cane" ingabirano zikoreshwamwo. Izo ngabirano zica zicika umuhora urukundo rw'lmana rushobora gucamwo rukaja ku bo dukikije. Urukundo ni rwo rufunguzo rwo gukoresha neza ingabire z'impwemu.

IMBURI: IKINYOMA CA SATANI

Shetani yihenda mu ngabire za Mpwemu Yera. Ikinyoma ni ikintu cigana ikintu nyaco, ariko kitari ic'ukuri. Shetani ni umubeshi. Bibiliya ivuga ko rimwe na rimwe mbere abonekera nk'umumarayika (II Ab'i Korinto 11:14). Mu misi ya nyuma y'ibihe, hazoba mbere n'ikinyoma ca Kristo ca Shetani citwa antikristo (I Yohana 2:18,22).

Ukwhenda kwinshi kw'ingabirano kurangurwa biciye ku bupfumu. Nk'akarorero, ijambo ry'ubumenyi riingurwa n'abapfumu bigira nk'aho bavuga imbere y'igihe ivy'imbere n'ibitazwi. Umupfumu ni umuntu arondera kumenya ibantu no gukora ibikorwa biciye ku bantu bidasanzwe bitari Imana. Inkomoko yabo ni Shetani. Ukwhenda mu ngabire yo gutahura impwemu bikorwa mu gusoma mu muzirikanyi.

Mbere n'ibitangaro birahingurwa na Shetani (Kuvayo 7) kandi bizokorwa na antikristo (Ivyahishuriwe Yohana 13:14). Bibiliya iravuga kandi abahanuzi b'ibinyoma (Ivyakozwe n'intumwa 13:6-12). Ikibazo ni iki, wotandukanya gute ivy'ikinyoma n'ivy'ukuri?

Ivy'ikinyoma ntibishitsa intumbero z'Ivyanditswe z'ingabire za Mpwemu Yera. Subira usome Abanyefeso 4:12-15. Ingabirano iyo ari yo yose y'ukuri ya Mpwemu Yera izoshitsa izo ntumbero n'imigambi y'impwemu.

Ingabirano z'ibinyoma ntizihuye n'ivyo Bibiliya yigisha ku vyerekeye Yezu. Iyo umuntu wese akorera ingabirano, bavuga iki kuri Yezu? Mbega vyoba bihuye n'Ijambo ry'lmana ryanditse?

Ariko ndatinya ko nk'uko inzoka yayobeje Eva ikoreshje uburiganya bwayo, ni ko imitima yanyu yohunama, mukava mu kutagira uburyarya muri Kristu.

Kuko nihagira umuntu aza akabarira uwundi Yezu mutari uwo twamamaje, canke mukahabwa iyindi Mpwemu itari iyo mwakiriye, canke ni hagira ubundi butumwa bwiza butari ubwo mwakiriye, mwoshobora kumwihanganira neza. (II Ab'i Korinto 11:3-4)

Ushobora kandi kumenya abahendanyi biciye ku mico yabo bwite. Ivo biri muri II Petero 2 no mu gitabu ca Yuda. Iga ivyo bigabane muri Bibiliya yawe kugira ngo bigufashe gutandukanya ivy'ukuri n'ivy'ikinyoma.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Igenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ni irihe tandukaniro riri hagati y'ingabire z'impwemu n'italanto z'akameremere?

---

3. Tanga urutonde rw'intumbero zitatu z'ingabire z'impwemu:

---

4. Tanga urutonde rw'intumbero zitanu z'ingabire z'impwemu:

---

5. Umuntu wese yoba afise n'imiburiburi ingabire imwe yo mu mpwemu? Nutange n'imiburiburi inyandiko imwe yo mu Vyanditswe ishigikira inyishu yawe.

---

6. Nimuvuge uburyo bune bwo gukoresha nabi ingabire z'impwemu:

---

7. Ni nde isoko y'ingabire z'impwemu?

8. Ni uruhe rufunguruzo rwo gukoresha ingabire yawe yo mu vy'impwemu?

---

9. Ushobora gute gutandukanya ingabire z'ukuri za Mpwemu Yera n'iz'ibinyoma za Satani?

10. Ingabirano zo mu vy'impwemu ni izihe?

---

11. Mbega ingabire zose z'impwemu ni iz'ubu, canke zimwe zari iz'Ishengero ya mbere gusa? Sigura inyishu yawe.

---

12. Ni irihe tandukaniro riri hagati y'"ingabire" z'impwemu n'"ingabire" za Mpwemu Yera?

---

13. Soma ijambo ryose. Nimba iyo mvugo ari UKURI wandike T ku ruhande ruri imbere yayo. Nimba iyo mvugo ari IKINYOMA wandike F ku mfuruka iri imbere yayo.

- a. _____ Italanto z'abantu si ingabire z'impwemu.
- b. _____ Uvuka ufise ingabire z'impwemu.
- c. _____ Imana itanga ingabire z'impwemu cane cane kugira ngo wishimire.
- d. _____ Kubera ko ishengero rikomeye, ibimenyetso bidasanzwe vy'ububasha bw'Imana . ntizikiri izo muri iki gihe.
- e. _____ "Ico kitunganye" kirasanze kiri hano rero ntitugikeneye indimi, insobanuro, n'ubuhanuzi.
- f. _____ Nta mukristo n'umwe afise ingabire zose.
- g. _____ Ntidushobora guhitamwo ingabirano zacu.
- h. _____ Tuzobwirizwa kubazwa Imana uburyo dukoresha . ingabirano.
- i. _____ Ingabirano zikoreshwa ata rukundo ntizigira akamaro.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGA

1. Inyigisho ya II Petero 2 n'igitabu ca Yuda. Nimushire ku rutonde ibiranga umuntu ku giti ciwe "abahanuzi b'ikinyoma" be n'"abantu bamwebamwe binjiye mu nzu ataco bazi." Abo ni abantu b'ibinyoma Si abizera b'ukuri kandi bakoresha ingabire z'ibinyoma kugira ngo bazimize abantu b'Imana.

2. Italanto z'akameremere zishobora gukoreshwa n'Imana hamwe n'ingabire z'impwemu. Raba imirongo ikurikira. Nimushire ku rutonde amazina y'abantu n'ubuhinga bwabo busanzwe:

AHO BIRI	IZINA	ITALANTO
Itanguriro 4:20	_____	_____
Itanguriro 4:2	_____	_____
Itanguriro 4:21	_____	_____
Itanguriro 4:22	_____	_____
Itanguriro 25:27	_____	_____

3. Iga ibisobanuro bikurikira maze wuzuze amajambo.

Ni vyiza kumenya ivyerekeye ingabire z'impwemu kuko:

a. Tuzofatwa _____ ku Mana kugira ngo bayikoreshe.

Turi aba _____.

(I Petero 4:10; I Ab'i Korinto 4:1-2; Matayo 25:14-30)

b. Tubwirizwa kuba _____ kuri bo no kuba _____.

(I Timoteyo 4:14; I Ab'i Korinto 12:1)

4. I Ab'i Korinto 13 havuga kamere nyinshi z'urukundo. Andika igitigiri c'umurongo kivuga kamere imwe imwe mu bibanza vyatanzwe. Irya mbere rikorwa nk'akarorero kugira ngo ukurikire:

____ 5 Arihangana

____ Umugwaneza

____ Nta ishari

____ Ntiyirata

____ Nta bwibone

____ Ntakora ibidakwiye

____ Ntironderwa ivyayo .

____ Ntashavu

____ Ntazirikana ikibi yababajwe

____ Ntinezererwa ukutagororoka .

- Anezererwa n'ukuri .
- Yihanganira vyose
- Yemera vyose
- Yizigiye vyose
- Arihanganira vyose

Andika izina ry'umuntu ugorwa no gukunda. Raba neza kamere zivugwa haruguru. Nimushire ku rutonde kamere zidasanzwe z'urukundo uzokenera kugira ngo ukunde uwo muntu.

Ndafise ingorane zo gukunda_____.

Nzokenera izi kamere zikurikira kugira ngo ndamukunde:

---

5. Koresha urutonde rukurikira kugira wige ingene umuntu akoresha neza ingabirano nk'uko Paulo yabivuze muri I Ab'i Korinto 12-14.

I. Mukwiye kugira ubumenyi bw'ingabire z'impwemu: I Ab'i Korinto 12:1.

II. Ingabire ni nyinshi ariko zose ziva kuri Mpwemu umwe: Ubutatu bw'Imana ni .

ku kazi mu ngabirano zose. I Ab'i Korinto 12:4-11

III. Tubwirizwa gukora nk'umubiri mu gukoresha ingabire z'impwemu: Igihimba kimwekimwe cose gikwiye kuba gihuye n'ibindi bihimba. I Ab'i Korinto 12:12-31.

I. Nta guca ibice [schism] bikwiye kubaho mu mubiri. Twese dukwiye

kwitwararikana: I Ab'i Korinto 12:25-26

B. Imana ishira ku rutonde ingabire z'impwemu mw'ishengero: I Ab'i Korinto 12:28.

C. Si bose bafise ingabire imwe: I Ab'i Korinto 12:28-30.

D. Dukwiye kwipfuza ingabire z'impwemu. I Ab'i Korinto 12:31; 14:10.

E. Urukundo ni rwo rufunguzo rwo gukoresha ingabire zose: I Ab'i Korinto 13

F. Ingabirano zikwiye kwubaka ishengero: I Ab'i Korinto 14:12.

IV. Niba ufise ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana ukwiye no gusenga usaba ingabire yo gusobanura: I Ab'i Korinto 14:1-13.

I. Gushima muri Mpwemu ataco utahura no gushima n'

ugutahura vyose biri mu gusenga: I Ab'i Korinto 14:14-15
B. Kuvuga amajambo abandi batahura birahambaye iyo hariho .
abatizera bariho: I Ab'i Korinto 14:16-19
C. Indimi ni ikimenyetso ku batemera: I Ab'i Korinto 14:22-25.
D. Guhanura bigirira akamaro abemera: I Ab'i Korinto 14:22-25.

V. Ibantu vyose bikwiye gukorwa mu buryo bubereye mu gihe c'amasengesho. Indimi ntibikwiye gukoreshwa kiretse hari uwuriho afise ingabire yo gusobanura:
I Ab'i Korinto 14:26-31.

I. Ntutakaza ububasha iyo Mpwemu Yera akora biciye muri wewe. Wewe kugira ububasha bwo gukoresha neza ingabire: I Ab'i Korinto 14:32

B. Urujijo ntiruva ku Mana: I Ab'i Korinto 14:33

VI. Ntimukwiye kuba kuvuga mu ndimi kandi mwipfuze guhanura: I Ab'i Korinto 14:39.

VII. Ibibazo vy'ubupfu ntibikwiye kuba igice c'igikorwa co gusenga: I Ab'i Korinto 14:34-35, 37-38

VIII. Ingingo ngenderwako nyamukuru y'ugukoresha neza ingabirano: Vyose bikorwe mu buryo bubereye kandi mu .

urutonde. I Ab'i Korinto 14:40

IGICE CA GATANDATU

INGABIRE ZIDASANZWE ZA MPWEMU YERA .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kuvuga imice ine y'ingabire zo mu vy'impwemu zakoreshejwe muri iki cigwa.
- Kumenya ingabire zidasanzwe za Mpwemu Yera.
- Gusigura itandukaniro riri hagati y'ingabire idasanzwe yo kuba umuhanuzi n'ingabire yo kuvuga ubuhanuzi.
- Gusigura itandukaniro riri hagati y'ingabire idasanzwe yo kuba umwigisha n'ingabire yo kwigisha.

UMURONGO W'INGENZI:

Kandi yahaye bamwe kuba intumwa, abanda kuba abavugishwa nawe, abanda kuvuga ubutumwa bwiza, abanda kuba abungere n'abigisha. (Abanyefeso 4:11).

INTANGAMARARA

Imbere yo kwiga iki gice soma ibice vya Bibiliya biri aha hepfo. Ivyo bimenyetso biratanga urutonde rw'ingabire za Mpwemu Yera:

- Abaroma 12:1-8.
- I Ab'i Korinto 12:1-31
- Abanyefeso 4:1-16.
- I Petero 4:7-11.

Raba Umugereka w'iki gitabu. Soma ivyo bice nyene nk'uko vyahinduwe muri Bibiliya y'ururimi rwo hejuru. Kubera inyigisho twaciymwo ingabirano mu mice ine ihambaye:

- Ingabire zidasanzwe
- Ingabire zo kuvuga
- Ingabire zo gukorera abandi
- Ingabire z'ikimenyetso

Bibiliya ntiyigabura gutyo ingabirano. Twarabikoze kugira ngo bigufashe kwibuka ingabirano zitandukanye mu buryo bworoshe. Iki gice kiravuga ku ngabire zidasanzwe. Ibice bikurikira birasigura kuvuga, gukorera no gushirako umukono ku ngabirano.

GUSHIRA MU MUBIRI

Ikigabane c'imbere carasiguye ubumwe n'ubudasa bw'ingabire z'impwemu. Naho hariho ingabire nyinshi zitandukanye, zose ziva mw'isoko rimwe. Iyo soko ni Mpwemu Yera. Imana ifise ikibanza kidasanzwe mw'ishengero ku mwizera wese:

Ariko noneho, Imana yashize ingingo zose mu mubiri, nkuko yabishatse. (I Ab'i Korinto 12:18)

Urugingo rwose rufise ikibanza Imana yaruhisemwo. Arafise ibikoresho vyo gushitsa umugambi wiwe udasanzwe mw'ishengero biciye ku ngabire za Mpwemu Yera.

Iyo umwizera wese ariko yuzuza ikibanza Imana yamutoranirije kandi akoresha ingabire yiwe yo mu mpwemu, ishengero rikora neza. Imana ibigereranya n'imikorere y'umubiri w'umuntu aho urugingo rumwe rumwe...kuva kw'ijisho gushika ku rutoke...rumenya kandi rukora igikorwa rwarwo (I Ab'i Korinto 12:1-31). Ibuka uko wiga izo ngabire z'impwemu ko imwe yose ifise akamaro kangana mu Mubiri wa Kristo nk'uko igihimba cose c'umubiri w'umuntu gihambaye:

Ijisho ntirishobora kubwira ikiganza ngo: «Singukeneye», kandi umutwe ntushobora kubwira ibirenge uti: «Singukeneye». Oya, ivyo bihimba vy'umubiri bisa n'ibigoyagoya kuruta, birakenewe cane. (I Ab'i Korinto 12:21-22)

Uko wiga ingabirano zo mu vy'impwemu, niwibuke kandi yuko atari ubushobozi busanzwe. Ni ubushobozi buva kuri Mpwemu Yera bwo gutegura abemera igikorwa ca gikirisu.

(Iciyumviro: Muri iki gice no mu bice bitatu bikurikira, hariho iviyumviro "Vyo kwiga cane" uko ingabirano yose y'impwemu ivugwa. Ivyo bikorwa kugira ngo ushobore kurangiza inyigisho yawe y'ingabire imwe imwe imbere y'uko uja ku yindi ikurikira.)

IMPANO ZIDASANZWE

Umugwi wa mbere w'ingabire z'impwemu ni ivyo tuzokwita "ingabire zidasanzwe." Iryo zina turarikoresha kuri izo ngabire kuko imwe yose ari ikibanza kidasanzwe c'uburongozi mw'ishengero:

Kandi yahaye bamwe kuba intumwa, abanda kuba abavugishwa nawe, abanda kuvuga ubutumwa bwiza, abanda kuba abungere n'abigisha. (Abanyefeso 4:11).

Ivyo bibanza vy'uburongozi rimwe na rimwe vyitwa "ibiro" mw'ishengero. "Ibiro" bisigura ahantu h'inshingano n'ibikorwa. Ingabire zidasanzwe z'uburongozi ni:

- Intumwa
- Abahanuzi
- Abavugabutumwa
- Abapasitori
- Abigisha

INTUMWA

Kandi Imana yashizeho bamwe mw'ishengero, ubwa mbere intumwa, ubwa kabiri abahanuzi... (I Ab'i Korinto 12:28)

Kandi yahaye bamwe kuba intumwa,abanda kuba abavugishwa nawe ... (Abanyefeso 4:11)

Intumwa ni uwufise ubushobozi budasanzwe bwo guteza imbere amashengero mashasha mu bibanza bitandukanye no mu mico itandukanye no kugenzura amashengero menshi nk'umucungerezi. Intumwa bisigura "intumwa, uwurungitswe afise ububasha bwose n'ububasha bwo gukorera uwundi." Intumwa irafise ububasha budasanzwe canke ubushobozi bwo gukwiragiza Inkuru Nziza kw'isi yose mu guteza imbere imigwi y'abizera itunganijwe Amajambo yo muri iki gihe akoreshwa n'ishengero ku ntumwa ni umumisyonari n'umushingantahe w'ishengero.

Bibiliya ivuga ibijanye n'imigwi itatu itandukanye y'intumwa. Yezu Kristu yitwa intumwa:

Nuko bene Data bera, abasangiye umuhamagaro wo mw'ijuru, nimwitegerezze Yesu Kristo, Intumwa n'Umuherezi Mukuru w'ivyo twatura. Yabaye umwizigirwa kuwamushizeho... (Abaheburayo 3:1-2a)

Abigishwa cumi na babiri ba Yesu bitwa intumwa; Amazina y'intumwa cumi na zibiri ni aya... (Matayo 10:2)

Izo ntumwa cumi n'ibirizi zari zifise igikorwa kidasanzwe. Bari mu bagize ishingwa ry'ishengero. Naho bari bafise igikorwa ata bandi bizera bazokwigera bagira, hariho kandi ingabire rusangi y'intumwa ya Mpwemu Yera:

Kandi yahaye bamwe kuba intumwa... (Abanyefeso 4:11)

Dushingiye kuri iki gisomwa, Imana ni yo itora intumwa. Paulo yongera kwemeza ivyo:

Kandi Imana yashizeho bamwe mw'ishengero, ubwa mbere intumwa... (I Ab'i Korinto 12:28)

Bibiliya ivuga ibimenyetso bidasanzwe vyemeza ko umuntu afise ingabire yo kuba intumwa:

Ni ukuri ibimenyetso vyerekana ko ndi intumwa vyakorewe muri mwebwe mu kwihangana kwose, mu bimenyetso no mu bitangaza no mu bikorwa vy'ububasha. (II Ab'i Korinto 12:12)

Ibimenyetso n'ibitangaza vyinshi vyakorerwa mu maboko y'intumwa mu bantu... (Ivyak. 5:12)

Uburingozi budasanzwe bw'intumwa ku mashengero buragereranywa mu gitabu c'Ivyakozwe n'Intumwa:

Hanyuma abantu bamwe bamanuka bavuye i Yudaya, bigisha abavukanyi bat: «Ni mutagenyerwa nk'uko umugenzo wa Musa wabitegetse, ntimushobora gukizwa.» Nuko Pawulo na Barunaba bamaze kugira impaka n'impaka zikomeye na bo, bafata ingingo yo kuduga i Yerusalem ku ntumwa n'abakurambere kubw'iyo mpari. (Ivyakozwe n'intumwa 15:1-2).

Baca mu bisagara vyose, bababwira amateka yaciwe n'intumwa n'abakuru b'i Yeruzalemu ngo bayakurikize.

Uko ni ko amashengero yakomeje mu kwemera, yongerekana uko bukeye. (Ivyakozwe n'intumwa 16:4-5).

Intumwa zirakwiragiza ubutumwa bwiza mu guhagurutsa amashengero. Batanga uburongozi kuri ayo mashengero kandi bafise ibimenyetso bidasanzwe vy'impwemu mu gikorwa cabo. Umuhamagaro n'icipfuzo co kuba intumwa biva ku Mana:

Jewe Paulo, natumwe n'intumwa (ntavuye ku bantu, ntavuye ku muntu, ahubwo yavuye kuri Yesu Kristo no ku Mana Data yamuzuye mu bapfuye (Abagalatiya 1:1)

Iyo ngabirano idasanzwe akensi yemerwa n'ishengero ryo mu karere rikora igikorwa co kurungika intumwa mu bindi bibanza:

Mw'ishnegero ry'i Antiyokiya, hari abahanuzi n'abigisha...

Igihe bariko barasenga Umukama bisonzesha, Mutima Mweranda arababwira ati: «Nimundongurire Barunaba na Sawuli, ngo bakore igikorwa nabahamagariye. » 22

Bahejeje kwisonzesha no gusenga, babarambikako ibiganza, barabarungika. (Ivyakozwe n'intumwa 13:1-3).

Intumwa yipfuza gukorera ahantu abandi batakoze:

Ego cane, ni ko naharaniye kwamamaza ubutumwa bwiza, aho Kristu atavuzwe, kugira ngo ntabe nshobora kwubaka ku mushinge w'uwindi muntu; Ariko nk'uko vyanditswe ngo: «Abatabwiwe ivyiwe bazobibona, kandi abatamwumvise bazobitahura.» (Abaroma 15:20-21).

Ni ukuvuga kwamamaza Inkuru Nziza mu ntara ziri hirya yanyu, ntitwirate ibikorwa vy'abandi vyateguve mu minwe yacu.(II Ab'i Korinto 10:16)

Intumwa irafise umutima ukunze wo kwimenyereza n'iyindi mico kama n'ubuzima kugira ngo ironke abantu ku bwa Kristo:

Naho ndi uwidegemvy a kuri bose, narigize umushumba wa bose, kugira ngo ndonke benshi. Ku Bayuda nabaye nk'Umuyuda, kugira ngo ndonke Abayuda; abaganzwa n'ivyagezwe, abaye nk'abaganzwa n'ivyagezwe, kugira ngo ndonke abaganzwa n'ivyagezwe; Ku batagira ivyagezwe nabaye nk'uwtagira ivyagezwe, naho nyene sindi

uwutagira ivyagezwe ku Mana, ariko ndi munsi y'ivyagezwe vya Kristu, kugira ngo ndonke abatagira ivyagezwe. Ku badakomeye nabaye nk'uwendakomeye, kugira ngo ndonke abadakomeye, kuri bose nabaye vyose, kugira ngo nkize bamwe mu buryo bwose. Kandi ivyo ndabigira kubw'ubutumwa bwiza... (I Ab'i Korinto 9:19-23)

Intumwa iteza imbere amashengero afise uburongozi bumenyerejwe bushobora kubandanya ata we:

Bamaze kwamamaza Inkuru Nziza muri ico gisagara no guhindura abigishwa benshi, basubira i Lusitira, Ikoniyi n'i Antiyokiya. Baremesha imitima y'abigishwa, babahanura ngo bagume mu kwemera, babawira bati: «Tuzoca mu marushwa menshi ngo twinjire mu Bwami bw'Imana.» Baraheza bashiraho abakuru muri buri ishengero barasenga no kwisonzesha, babaragiza Umwami bari bemeye. (Ivyakozwe n'intumwa 14:21-23).

Uyu murongo urahishura ko igikorwa co gukurikirana no guhagurutsa uburongozi bubereye bw'amashengero mashasha ari inshingano z'intumwa.

Ikidodo canke ikimenyamenya c'ingabire y'intumwa ni ingaruka yo mu vy'impwemu izana mu buzima bw'abandi. Paulo yandikiye ishengero ry'i Korinto yari yaratunganije ati:

...ni co kimenyetso c'ubutumwa bwanje mu Mwami. (I Ab'i Korinto 9:2b)

Ubushobozi bwo guhagurutsa imiryango y'abizera no kuyitunganya mu mubiri w'ishengero ni co kidodo c'ingabire y'ubutumwa.

Bibiliya iragabisha ku bijanye n'intumwa z'ikinyoma zihendana ariko zishobora kumenyekana ku bikorwa vyazo:

Kuko abo ari intumwa z'ibinyoma, ni abakozi b'abahendanyi,bihindura nk'intumwa za Kristu. Ivyo ntibitangaje, kuko Shetani ubwiwe yihindura umumarayika w'umuco. Ntibitangaje rero nimba abasuku biwe na bo nyene bigira nk'abasuku b'ubugororotsi; abo amaherezo yabo azokwiranye n'ivyo bakoze. (II Ab'i Korinto 11:13-15)

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Isezerano Rishasha ritanga ingero zitari nke z'abari bafise ingabire y'intumwa. Koresha ibi bitabu kugira ngo wige ibindi:

-Pawulo: Abagalatiya 1:1.

-Androniko na Yuniya: Abaroma 16:7.

-Apolo: I Ab'i Korinto 4:6,9.

-Yakobo: Ab'i Galatiya 1:9.

-Intumwa za Yesu:Ubutumwa Bwiza; igitabu c'Ivyakozwe n'intumwa

ABAVUGISHWA

Kandi Imana yashizeho bamwe mw'ishengero, ubwa mbere intumwa, ubwa kabiri abahanuzi... (I Ab'i Korinto 12:28)

Kandi yahaye bamwe kuba intumwa,abanda kuba abavugishwa nawe, ... (Abanyefeso 4:11)

Hariho ingabire zibiri z'ubuhanuzi. Imwe ni ingabire idasanzwe yo kuba umuhanuzi. Iyindi ni ingabire yo kuvuga ubuhanuzi. Muri rusangi, ubuhanuzi buvuga kuvuga umuntu ahumekewe n'Imana mu buryo budasanzwe. Ni ubushobodzi budasanzwe bwo kwakira no gushikiriza ubutumwa bw'Imana buca bushika ku bantu bayo biciye ku majambo yasizwe n'Imana. Kugeza aha, iyo nsobanuro irareba ingabire idasanzwe y'uburongozi y'umuhanuzi hamwe n'ingabire yo kuvuga ubuhanuzi.

Ariko umuntu ntaba umuhanuzi kubera gusa ahanuye. Paulo yabwiye ishengero ryose ngo ryipfuze ingabire y'ubuhanuzi:

Murokire urukundo, mwifuze ingabire zo Mpwemu, canecane kuvugishwa n'Imana. (I Ab'i Korinto 14:1)

Kuko mwese mushobora kuvugishwa n'Imana umwumwe, kugira ngo bose bigishe kandi baremeshwe. (I Ab'i Korinto 14:31)

Ariko Paulo yarerekanye yuko atari bose bari abahanuzi. Yarabajije ati:

Mbega bose ni abahanuzi? (I Ab'i Korinto 12:29)

Itandukaniro riri hagati y'umuhanuzi n'ubuhanuzi riboneka mu gisomwa gikurikira:

Bukeye bw'aho, twebwe dufata aho dushika i Kayisariya; twinjira mu nzu ya Filipo umuvugabutumwa, yari umwe muri ba bandi indwi; araheza agumana na we. Uwo mugabo yari afise abakobwa bane b'isugi, bavugishwa n'Imana. Tumazeyo imisi, haza umuhanuzi yitwa Agabo, ava i Yudeya. (Ivyakozwe n'intumwa 21:8-11).

Abakobwa ba Filipo bari bafise ingabire yo kuvuga ubuhanuzi. Ariko Agabo yari umuhanuzi atatanga ubutumwa bw'ubuhanuzi gusa ariko yari afise ikibanza c'uburongozi mw'ishengero. Imana yamukoresheje mu gikorwa c'uburongozi ku bijanye n'ubusuku bwa Paulo. Agabo yarahaye Paulo ubuyobozi bwo mu vy'impwemu ku bijanye n'ivyobaye i Yeruzalem (Ivyak. 21:11).

Abafise ingabire idasanzwe yo kuba umuhanuzi ntibavuga gusa bahumekewe n'Imana. Bafise kandi ibanga ry'ubukuru n'uburongozi mw'ishengero. Ivo biremezwa mu Vyakozwe n'intumwa 13:1-4 aho abahanuzi n'abigisha bakoreshejwe mu burongozi kugira ngo bayobore Barunaba na Sawuli mu busuku budasanzwe Imana yari yabahamagariye.

Mw'Isezerano rya Kera abantu baja ku bahanuzi kugira ngo babayobore. Ingabire yo kwuzuza Mpwemu Yera ntiyari bwatanzwe. Ukubaho kw'Imana kwari gupfungiwe mu Aheranda h'Ahera. Kubera urupfu n'izuka rya Yesu Kristu ubu turafise uburenganzira bwo gushika imbere y'Imana. Ingabire ya Mpwemu Yera yaratanzwe kandi nk'uko mwavyize mbere, imwe mu ntumbero ziwe ni uburongozi:

Abarongorwa na Mpwemu w'Imana bose ni bo bana b'Imana. (Abaroma 8:14).

Ntibikiri ngombwa kuja ku muhanuzi kugira ngo aronke ubuyobozi bwo mu vy'impwemu. Ivo ni bimwe mu bikorwa vya Mpwemu Yera mu buzima bw'uwizera. Uwizera wese akwiye kwiga ingene yorongorwa na Mpwemu w'Imana. Isezerano Rishasha nta nkuru itanga y'abizera barondera ubuyobozi ku bahanuzi inyuma y'aho ingabire ya Mpwemu Yera itangiwe.

Ariko Imana iracakoresha iyo ngabire mu kwemeza ubuyobozi yamaze guha umwizera biciye muri Mpwemu Yera. Ivo ni vyo vyashitse kuri Agabo na Paulo. Paulo yari asanzwe azi ko yari akwiye kuja i Yeruzalemu. Ubuhanuzi bwa Agabo bwarahishuye ivomushikiye ng'aho. Si ubuhanuzi bw'ubuyobozi bwabwira Paulo nimba yoja i Yeruzalemu canke kutajayo.

Amajambo yavuzwe n'umuhanuzi ahumekewe n'Imana yitwa ubuhanuzi. Kuvuga ubuhanuzi bisigura kwamamaza ku mugaragaro amajambo ava ku Mana ahimiriza, yubaka, ahumuriza:

Ariko uwuvugishwa n'Imana abwira abantu ngo bubake, buhanure kandi buhumurize. (I Ab'i Korinto 14:3)

Ubuhanuzi ntibukorera abemera gusa biciye mu kwubaka, ariko n'abatakijije. Ubuhanuzi burashobora gutsinda abatemera, bukabatuma bahindukirira Uhoro. Ariko mwese iyo muvugishwa n'Imana, hakinjira utizera cank'umutungu, azotsindwa na bose, azotsindwa na bose. Kandi ni ko amabanga y'umutima wiwe agaragara; Aheza rero akubita ibipfukamiro hasi, agasenga Imana, akavuga yuko Imana iri muri mwebwe vy'ukuri. (I Ab'i Korinto 14:24-25)

Imwe mu ntumbero z'umuhanuzi ni ukuzana abantu mu kwhiana:

Yamara rero yarabarungikiye abahanuzi, ngo babagarure ku Mukama; na bo barabashingira intahe; ariko ntibashaka gutega ugutwi. (II Ngoma 24:19)

Bibiliya ivuga ubuhanuzi nk'ingabire ikomeye kandi ibereye kuruta ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana:

Murokire urukundo, mwifuze ingabire zo Mpwemu, canecane kuvugishwa n'Imana. Kuko uwuvuga ururimi rutamenyekana ntabarira abantu, ariko abarira Imana; ariko muri

Mpwemu avuga amabanga. Ariko uwuvugishwa n'Imana abwira abantu ngo bubake, bubahanure kandi buhumurize. (I Ab'i Korinto 14:1-3)

Nagomba ko mwese muvuga indimi zitamenyekana, arikw nagomba ko muvugishwa n'Imana; kuko uwuvugishwa n'Imana aruta uwuvuga mu ndimi zitamenyekana, atazisobanura, kugira ngo ishengero ryubakwe. (I Ab'i Korinto 14:5)

Nuko bavukanyi, mwifuze kuvugishwa n'Imana, ntimumbuze abandi kuvuga indimi zitamenyekana. (I Ab'i Korinto 14:39)

Mpwemu Yera yama ari we atwara ubuhanuzi bw'ukuri kandi akayobora iviyumviro kuri Yesu Kristo:

None benewacu, ku vyerekeye ingabire za Mpwemu, sinshaka ko mutamenya.

Murazi yuko mukiri abanyamahanga, mwayoberwa n'ibigirwamana vy'ibiragi, nk'uko mwayobowe. Ni co gituma ndababwira yuko ata muntu avugwa na Mpwemu w'Imana yovuga ngo Yesu avumwe; kandi ko ata muntu ashobora kuvuga ko Yesu ari Umwami, atari mu Mpwemu Yera. (I Ab'i Korinto 12:1-3)

Ubuhanuzi ntibuzokwigera busubirira Ijambo ry'Imana ryanditse. Bibiliya ivuga ko ubuhanuzi buzohagarara, ariko ijambo ry'Imana rizogumaho ibihe vyose:

...ariko iyo habayeho ubuhanuzi, buzobura... (I Ab'i Korinto 13:8)

Ariko ijambo ry'Uhoraho rizahoraho imyaka yose. Kandi iryo jambo ni ryo Nkuru Nziza mwabwiwe. (I Petero 1:25)

Bibiliya iragabisha ku bahanuzi b'ibinyoma (Matayo 24:11,24; Mariko 13:22). Umuntu yitwa «umuhanuzi w'ikinyoma» azogaragara mu bintu bizoshika kw'iherezo ry'isi (Ivyahishuriwe Yohana 13:11-17; 16:13; 19:20; 20:10).

Kubera ko hariho abahanuzi b'ibinyoma, ijambo ry'Imana ritanga uburyo butandukanye bwo kumenya ubuhanuzi bw'ukuri. Ushobora kubamenya mu:

1.INYIGISHO Z'IBINYOMA:

Nuko rero, ko dufise ingabire zitandukanye, nk'uko ubuntu twahawe buri: ni ubuvugishwa n'Imana, tuvuge nk'uko ukwizera kwacu kuri. (Abaroma 12:6).

Ijambo ngo «bivanye n'ukwizera» risobanura mu bijanye n'ukwizera. Uburyo bwo kumenya ubuhanuzi bw'ukuri ni ukumenya ko buhuye canke butahuye n'inyigisho z'ishimikiro z'ukwizera kwa gikirisu zihishurirwa muri Bibiliya. Nk'akarorero, abahanuzi b'ibinyoma ntibatura ubumana bwa Yesu Kristo:

Bakundwa, ntimwemere impwemu zose, ariko musuzume impwemu, murabe yuko zavuye ku Mana, kuko abahanuzi b'ibinyoma benshi badutse bakaza mw'isi. Iki nico mumenyera Mpwemu w'Imana: impwemu yose yemera yuko Yezu Kristu yaje afite umubiri, iba iva ku

Mana. Kandi impwemu yose itatura ko Yesu Kristo yaje afite umubiri, ntabwo iva ku Mana, kandi iyo ni impwemu ya Antikristo... (I Yohana 4, 1-3)

Abahanuzi b'ibinyoma bigisha ubusambanyi n'ukwemera:

Ariko hariho abahanuzi b'ibinyoma mu bantu, nk'uko hazoba abigisha b'ibinyoma no muri mwebwe, bazinjiza mu mpisho inyigisho z'ibinyoma zitera iteka, bakihakana Umwami wacu yabaguze, bakikwegera kurimbuka vuba. Kandi benshi bazokurikira ingeso zabo z'ubusambanyi; ni bo bazotuka inzira y'ukuri. Kandi mu kwifuza, bazobagurisha amajambo y'ubuhendanyi... (II Petero 2:1-3)

Abahanuzi b'ibinyoma bagerageza gukura abantu ku kwumvira Ijambo ry'Imana (Gusubira mu vyageuze 13:1-5). Ubwo bwoko bw'ubuhanuzi ntibujanye n'ukwizera kwa gikirisu.

2. IBIMENYETSO VY'IBINYOMA:

Abahanuzi b'ibinyoma bahenda abantu n'ibimenyetso vy'igitangaza:

Kandi hazokwaduka abigira abavugishwa n'Imana benshi, bazimize benshi. Kuko hazokwaduka abigira Kristo n'abigira abahanuzi, bagakora ibimenyetso bikomeye n'ibitangaza; ku buryo, iyo bishoboka, bazimiza n'abatoranijwe. (Matayo 24:11,24)

3. IVYAMWA BIBI:

Ikimenyamenya c'ivyamwa vy'impwemu ni co kigeragezo nyaco c'ubusuku ubwo ari bwo bwose:

Mwirinde abahanuzi b'ibinyoma baza iwanyu bambaye impuzu z'intama, mu mutima ari amabingira aryana. Muzobamenyera ku vyo bama... (Matayo 7:15-16)

Mu gice ca cumi n'umwe uzokwiga ivyamwa vya Mpwemu Yera. Izo ni kamere z'impwemu umuhanuzi w'ukuri azogira.

4. IVYO KUVUGA VY'IKINYOMA:

Umuhanuzi wese yivugira ko ari umunyabumana canke ko ari umwe na Kristo ni umubeshi:

Ico gihe, nihagira umuntu ababwira ati: «Ehe Kristu ari ng'aha», canke ati: «Hari hariya; ntimuvyemere. Kuko hazokwaduka abigira Kristo n'abigira abahanuzi, bagakora ibimenyetso bikomeye n'ibitangaza; ku buryo, iyo bishoboka, bazimiza n'abatoranijwe. (Matayo 24:23-24).

5. UBUVUGISHWA BUTARANGUKA:

Ikigeragezo ca nyuma umuntu ashobora kumenya umuhanuzi w'ukuri ni uko ivyo yahanuye bizoshika canke bitazoshika:

Ariko umuhanuzi wese yubahuka kuvuga mw'izina ryanje ijambo ntamugeze kuvuga, canke akavuga mw'izina ry'izindi mana, uwo muhanuzi azopfa. Kandi wokwibaza uti: «Tuzomenya dute ijambo Uhoraho atavuze?» Iyo umuhanuzi avuze mw'izina ry'Umukama, iyo ijambo ridakurikiye, canke ngo ribe, ico ni co kintu Uhoraho atavuze, ariko uwo muhanuzi akakivuga yibona; ntuzomutinya. (Gusubira mu vyagezwe 18:20-22).

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Ubuhanuzi bushobora kuva ku bintu bitatu bitandukanye:

-Impwemu y'umuntu: Yeremiya 23:16; Ezekielyi 13:2,3.

-Impwemu mbi n'iz'ibinyoma: Yesaya 8:19-20; I Abami 22:22; Matayo 8:29;

Ivyakozwe n'intumwa 16:17

-Mpwemu Yera: II Samweli 23:2; Yeremiya 1:9; Ivyakozwe n'intumwa 19:6; 21:11

Ni co gituma dutegerezwa gucira urubanza ubuhanuzi kugira ngo tumenyenimba buva kuri Mpwemu Yera canke atari bwo.

Bibiliya itanga ingero nyinshi z'abahanuzi bo mw'isezerano rya kera n'irishasha kugira ngo wige kugira ngo wongere gutahura abahanuzi n'ingabire y'ubuhanuzi. Uko wiga ivyo bimenyetso gerageza gutandukanya abafise ingabire idasanzwe yo kuba umuhanuzi [uburongozi] n'abafise ingabire gusa y'ubuhanuzi.

Abahanuzi bo mw'isezerano rya Kera:

Aburahamu: Itanguriro 20:7.

Musa: Gusubira mu vyagezwe 34:9.

Habakuki: Habakuki 1:1.

Yesaya: II Abami 19:2.

Mika: Matayo 2:5-6.

Hoseya: Matayo 21:15

Efuriyamu: Hoseya 9:8.

Yoweli: Ivyakozwe n'intumwa 2:16

Yeremiya: Yeremiya 1:5.

Gadi: I Samweli 22:15

Zekariya: Zekariya: 1:1.

Ahiya: I Abami 11:29

Samweli: I Samweli 3:20.

Yehu: I Abami 16:7.

Natani: II Samweli 7:22.

Mikaya: I Abami 22:7-8.

Yona: II Abami 14:25.

Ido: II Ngoma 13:22

Azuri: Yeremiya 28:10.

Ezekiyeli: Ezekiyeli 2:1-5.

Hananiya: Yeremiya 28:17.

Daniyeli: Matayo 24:15 .

Balamu: II Petero 2:15-16.

Amosi: Ivyakozwe n'intumwa 7:42-43

Shemu: II Ngoma 12:5.

Elisa: I Abami 19:16

Eliya: I Abami 18:22

Hagayi: Hagayi 1:1.

Dawidi: Ivyakozwe n'intumwa 2:29-30.

Aroni: Kuvayo 7:1.

Azariya: II Ngoma 15:8.

Obedi: II Ngoma 15:8.

Asafu: Zaburi 78:22.

Umuhanuzikazi wo mw'Isezerano rya Kera (umugore):

Miriyamu: Kuvayo 15:20.

Debora: Abacamanza 4:4.

Huluda: II Abami 22:14.

Nowaya: Nehemiya 6:14

Umugore wa Yesaya: Yesaya 8:3.

Abahanuzi bo mw'Isezerano Rishasha:

Yesu: Matayo 21:11

Yohana umubatiji: Matayo 11: 7-11

Agabo: Ivyakozwe n'intumwa 11:27-28; 21:10

Yuda: Ivyakozwe n'intumwa 15:32

Silasi: Ivyakozwe n'intumwa 15:32

Abarongozi bo muri Antiyokiya: Ivyakozwe n'intumwa 13:15.

Abahanuzikazi bo mw'Isezerano Rishasha (abagore):

Ana: Luka 2:36

Abakobwa ba Filipo: Ivyakozwe n'intumwa 21:8-9.

Iga amabwirizwa yo gukoresha ubuhanuzi iyo ishengero rikoranye: I Ab'i Korinto 14:29-31.

ABAVUGABUTUMWA BWIZA

Kandi yahaye bamwe kuba intumwa, abanda kuba abavugishwa nawe, abanda kuvuga ubutumwa bwiza, abanda kuba abungere n'abigisha. (Abanyefeso 4:11).

Umuvugabutumwa afise ubushobozi budasanzwe bwo gusangira Inkuru Nziza n'abatemera mu buryo abagabo n'abagore bavyishura, bakaba ingingo z'Umubiri wa Kristo zifise inshingano. Insobanuro y'ijambo "**umuvugabutumwa**" ni "uwuzana inkuru nziza."

Ijambo umuvugabutumwa riboneka incuro zitatu mw'Isezerano Rishasha. Mu Banyefeso ryanditswe nk'imwe mu ngabire zidasanzwe:

Kandi yahaye bamwe kuba... kuvuga ubutumwa bwiza... (Abanyefeso 4:11).

Timoteyo abwirwa gukora igikorwa c'umuvugabutumwa:

Ariko weho, urabe maso muri vyose, wihanganire amarushwa, ukore umurimo w'Ubutumwa bwiza, ushitse umurimo wawe wose. (II Timoteyo 4:5)

Naho abemera bose bagomba "gukora igikorwa c'umuvugabutumwa" no gusangira Inkuru Nziza n'abandi, Imana iha bamwe ingabire idasanzwe yo kuba umuvugabutumwa. Filipo yari umwe mu bari bafise ingabire y'impwemu yo kuba umuvugabutumwa:

Bukeye bw'aho, twebwe dufata aho dushika i Kayisariya; twinjira mu nzu ya Filipo umuvugabutumwa... (Ivyakozwe n'intumwa 21:8)

Mu vy'ukuri Filipo niwe muntu wenyene mw'Isezerano Rishasha yitwa umuvugabutumwa. Impengamiro yiwe yo gukunda iyo ngabirano yari igaragara kuva mu ntango z'ivyo yari afise na Kristo. Igihe Filipo yahura na Yesu ikintu ca mbere yakoze ni ukubwira Natanayeli iyo nkuru:

Filipo abona Natanayeli, amubwira ati: «Uwo Mose yanditse mu vyagezwe no mu Bahanuzi, twamubonye. Natanayeli aramwishura ati: «Hari iciza cova i Nazareti?» Filipo aramubwira ati: «Ngwino urabe.» (Yohani 1:45-46).

Mu nyuma Filipo yarayoboye Abagiriki bari bashonje mu vy'impwemu kuri Yesu ati:

Begera Filipo...baramwinginga bati: Mukama, turashaka kubona Yesu.

Filipo araza abibwira Andereya, hanyuma Andereya na Filipo babibwira Yesu. (Yohani 12:21-22).

Filipo yatowe ngo abe umwigishwa (Matayo 10:3) kandi yari mu cumba co hejuru igihe Mpwemu Yera yaza (Ivyakozwe n'intumwa 1:13). Filipo yashinzwe n'umuntu ngo abe umudiyakoni mw'ishengero (Ivyakozwe n'intumwa 6:1-6) ariko ashirwaho n'Imana ngo abe umuvugabutumwa (Abefeso 4:11-12).

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Ukwiga cane ubusuku bwa Filipo bizokwongereza ubumenyi bwawe ku ngabire idasanzwe yo kuba umuvugabutumwa:

- Ubutumwa bwiwe: Ivyakozwe n'intumwa 8:35
- Ugucungurwa, ibitangaza, gukiza: Ivyakozwe n'intumwa 8:5-8.
- Ababatijwe: Ivyakozwe n'intumwa 8:12,36-38.
- Yamamaje [Ubwami bw'Imana]: Ivyakozwe n'intumwa 8:12.
- Inzu yashizwe ku rutonde: Ivyakozwe n'intumwa 21:8-9.
- Yagize ingendo yo gukwiragiza Inkuru Nziza: Ivyakozwe n'intumwa 8:4-5,26,40
- Ubushobozzi bwo kwemeza imigwi: Ivyakozwe n'intumwa 8:6.
- Yavyura ibisagara vyose: Ivyakozwe n'intumwa 8:8.
- Bikorerwa abantu ku giti cabo: Ivyakozwe n'intumwa 8:27-38
- Barongowe n'Imana: Ivyakozwe n'intumwa 8:26,39.
- Ukumenya ijambo ry'Imana: Ivyakozwe n'intumwa 8:30-35.
- Kumenyekana kubera ubushobozzi bw'ubusuku n'inyishu y'abantu: Ivyakozwe n'intumwa 8:5-6,8,12,35-39

ABAPASITORI

Kandi yahaye bamwe kuba intumwa, abanda kuba abavugishwa nawe, abanda kuvuga ubutumwa bwiza, abanda kuba abungere n'abigisha. (Abanyefeso 4:11).

Aho niho honyene mw'Isezerano Rishasha muri BIBIRIYA YA KING JAMES aho ijambo "umupasitori" rikoreshwa. Ijambo ry'ikigiriki "pasitori" mu vy'ukuri risobanura umwungere. (Isezerano Rishasha ryanditswe mu kigiriki mu ntango). Abapasitori ni abarongozi bitwararika inshingano z'igihe kirekire z'umuntu ku giti ciwe ku bijanye n'ukumererwa neza kw'impwemu kw'umugwi w'abizera. Kuko iryo jambo risigura umwungere, abungere bakwiye gukurikira akarorero Yesu Kristo yatanze nk'"umwungere" canke "umwungere" w'abantu:

Ese Imana y'amahoro, yo yazuye mu bapfuye Umwami wacu Yesu, wa Mwungere mukuru w'intama... (Abaheburayo 13:20)

Kandi aho Umwungere mukuru azoserukira, muzahabwa ikamba ry'ubwiza ridashanguka. (I Petero 5:4)

Yesu na we nyene yarivugiye ko ari umwungere mwiza, yongera avuga bimwe mu bikorwa vy'umwungere muri Yohana 10:1-18.

Bibiliya ivuga ivy'ibanga ry'umusenyeri (I Timoteyo 3). Benshi bemera ko ivyo ari co kimwe n'umupasitori kubera umurongo ukurikira wavuzwe kuri Yesu:

Kuko mwari mumeze nk'intama zazimiye, none ubu mwagarukiye Umwungere w'ubugingo bwanyu. (1 Petero 2:25)

Ibisabwa mu vy'impwemu ku basenyeri, abakurambere n'abadiyakoni, vyari ibibanza vy'uburongozi mw'ishengero rya mbere, nta gukeka ko na vyo nyene vyari bikwiye gushitswako n'uwuzorongora abo bantu nk'umupasitori. Ivyo uvige muri 1 Timoteyo 3:1-13.

Inshingano z'umupasitori ni ukugaburira no kurinda mu vy'impwemu abo ari munsi y'ubusuku bwiwe. Ivyo bizokorwa n'intumbero nziza atari kugira ngo umuntu aronke inyungu y'amahera gusa:

Murabe rero mwebwe ubwanyu, mwirinde n'ubusho bwose Mpwemu Yera yabashizeho kuba abazigama, kugira ngo muragire ishengero ry'Imana yaguze amaraso yayo bwite. (Ivyakozwe n'intumwa 20:28)

Muragire ubusho bw'Imana muri mwebwe muburagiye, mutaburagire inyungu y'ubujuju, ariko mugire umutima ukunze; Ntimube nk'abatware kw'iragi ry'Imana, ariko mube icitegererezo ku busho. Kandi aho umwungere mukuru azoserukira, muzoronka ikamba ry'ubuninahazwa ridashanguka. (I Petero 5:2-4)

Ijambo « umwungere » rikoreshwa mw'isezerano rya kera mu gitabu ca Yeremiya gusa. Aha, Imana itanga imburu zidasanzwe ku bupasitor:

...abapasitori na bo nyene barancumuyeko. (Yeremiya 2:8).

Kuko abungere babaye ibijuju, ntibarondeye Uhoraho; ni co gituma batazororanirwa, kandi imikuku yabo yose izoshwiragira. (Yeremiya 10:21).

Abungere benshi barasambuye umurima wanje w'imizabibu, barakandagira umugabane wanje munsi y'ibirenge, umugabane wanje uryoshe bawugira ubugaragwa bw'agahomerabunwa.

Barahahinduye umusaka, kandi kuko ari umusaka, uramborogera; mu igihugu cose ghindutse umusaka kuko ata n'umwe abishira mu mutima. (Yeremiya 12:10-11).

Bazobona ibara abungere basenya bagashwiragiza intama z'uburagiriro bwanje, ni ko Umukama avuga.

Ni co gituma Umwami Imana y'Israyeli avuze abungere baragira abantu banje, Mwarashwiragije umukuku wanje, muwurukana, ntimwawugendera: raba nzobasubiza ububi bw'ibikorwa vyanyu, ni k'Umukama agize. (Yeremiya 23:1-2).

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Iga ibisabwa kugira umuntu abe umusenyeri canke umudiyakoni mw'ishengero muri I Timoteyo 3:1-13. Ivyo birakora no ku muntu akora nk'umupasitori. Iga ibiranga Yezu nk'Umwungere mwiza bivugwa muri Yohana 10:1-18.

ABIGISHA

Kandi yahaye bamwe kuba intumwa, abanda kuba abavugishwa nawe, abanda kuvuga ubutumwa bwiza, abanda kuba abungere n'abigisha. (Abanyefeso 4:11).

Abigisha ni abemera bafise ubushobozzi budasanzwe bwo gushikiriza neza Ijambo ry'Imana mu buryo butuma abandi biga kandi bagashira mu ngiro ivyo bigishwa. Kwigisha birimwo ukumenyerezwa, si ugushikiriza amakuru gusa. Bibiliya ivuga iti:

Kandi yatanze bamwe...abigisha... (Abanyefeso 4:11)

Kandi Imana yashizeho bamwe mw'ishengero....ica gatatu, abigisha... (I Ab'i Korinto 12:28)

...Canke uwigisha ku nyigisho... (Abaroma 12:7)

Si abemera bose baronka ingabire idasanzwe yo kwigisha. Paulo yarabajije ati:

...bose ni abigisha? (I Ab'i Korinto 12:29)

Inyishu yiwe kuri ico kibazo yari "oya." Imana iraha bamwebamwe ingabirano idasanzwe yo kwigisha.

Ingabire idasanzwe yo kuba umwigisha itandukanye n'ingabire yo kuvuga yo kwigisha nk'uko kuba umuhanuzi bitandukanye n'ingabire yo kuvuga ubuhanuzi. Uzokwibuka ko Ivyakozwe n'intumwa 13:1-4 vyerekana abigisha bari mu kibanza kidasanzwe c'uburongozi [hamwe n'abahanuzi] mu kuyobora ubusuku bwa Paulo na Barunaba. Abizera bose ntibafise ingabire idasanzwe yo kwigisha canke ingabire yo kuvuga yo kwigisha. Ariko abemera bose bategerezwa kugira uruhara mu kwigisha ubutumwa bw'ishimikiro bwiza:

Kuko n'igihe mwari mukwiye kuba abigisha, murakeneye kwongera gukenera uwubigisha ivy'intango vy'amajambo y'Imana. (Abaheburayo 5:12).

Abemera bose bakuze bategerezwa kugira uruhara mu kwigisha Inkuru Nziza baba bafise canke batafise .

ingabirano idasanzwe yo kwigisha. (Kubera ivyo, ikigo mpuzamakungu ca Harvestime kiratanga inyigisho itandukanye yitwa "Ivy'ukwigisha" kugira ngo hatangwe ibindi vyigwa muri ivyo).

Bibiliya iragabisha ku bijanye n'abigisha b'ikinyoma. Abo ni abantu bavuga ko bafise ingabire yo kwigisha mugabo ntibigisha ijambo ry'Imana ry'ukuri:

Ariko hariho abahanuzi b'ibinyoma mu bantu, nk'uko hazoba abigisha b'ibinyoma no muri mwebwe, bazinjiza mu mpisho inyigisho z'ibinyoma zitera iteka, bakihakana Umwami wacu yabaguze, bakikwegera kurimbuka vuba. (II Petero 2:1)

Kuko igihe kizoshika aho batazokwhanganira inyigisho nziza; ariko bazokwirundaniriza abigisha bazokwirundanira ivyipfuzo vyabo, bafise amatwi yarya; Bazozima amatwi, ntibumve ukuri, bahindukire bumve imigani. (II Timoteyo 4:3-4)

...abigisha bawe barancumuyeko...(Yesaya 43:27)

II Petero igice ca 2 n'igitabu ca Yuda biratanga urutonde rw'ibintu bimwebimwe umuntu ashobora kumenyako abigisha b'ikinyoma.

Birashoboka ko umuntu afise intumbero mbi yo kwigisha hamwe n'inyigisho z'ikinyoma:

Abo bagomba kuzimwa iminwa yabo, kuko batembagaza ingo zose, bigisha ibidakwiriye kwigisha, kugira ngo bironke inyungu y'ubusambanyi. (Tito 1:11).

Abigishijwe Ijambo ry'lmana bakwiye kwigisha abizera b'intahemuka bazoshobora kwigisha abandi:

Uwigishwa ijambo ry'lmana nagabane n'umwigisha ivyiza vyose. (Ab'i Galatiya 6:6).

Kandi ivyo wanyumvise imbere y'ivyabona vyinshi, ubishikirize abantu b'intahemuka, bazoshobora no kwigisha n'abandi. (II Timoteyo 2:2)

Uwo ni wo murongo w'inyigisho igumaho, iyo ikurikijwe, igwira ningoga kugira ngo Inkuru Nziza ikwiragizwe kw'isi yose.

Umuntu afise ingabire y'impwemu y'ukwigisha ntayigisha ubwenge bw'umuntu:

Ivyo na vyo nyene tubivuga, ntitubivuga mw'ijambo ryigishwa n'ubwenge bw'abantu, ariko tubivuga mw'ijambo ryigishwa na Mpwemu Yera; kugereranya ivy'impwemu n'ivy'impwemu. (I Ab'i Korinto 2:13)

Umwigisha akwiye kugira ugutahura n'ubwenge biva ku Mana. Paulo aragabisha aba...

...bashaka kuba abigisha b'ivyagezwe; ntibatahura ivyo bavuga canke ivyo bemeza. (I Timoteyo 1:7)

Ashimika ku kamaro ko kwigisha n'ubwenge:

...Kristo muri mwebwe, ivyizigiro vy'ubuninahazwa:

Ni we tumenyesha, tugabisha umuntu wese, twigisha umuntu wese ubwenge bwose; kugira ngo dushikirize umuntu wese atunganye muri Kristo Yesu. (Ab'i Kolosayi 1:27-28).

Abigisha bategerezwa kubaho ivyo bigisha:

None wewe wigisha abandi, ntiwigisha wewe nyene? Wewe wamamaza ngo umuntu akwiye kwiba, mbega wewe wiba? Wewe uvuga ngo umuntu ntasambane, mbega wewe urasambana? wewe wanka ibigirwamana, mbega uraseba? (Abaroma 2:21-22).

Abigisha bazocirwa urubanza hakurikijwe ivyo bigishije:

Bene Data, benshi ntimube abigisha, kuko muzi ko ari twebwe tuzocirwa urubanza rurusha abandi. (Yakobo 3:1).

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Iga ingero zikurikira z'abigisha bo mw'Isezerano Rishasha. Ni nde wibaza ko yoba yari afise ingabire idasanzwe yo kuba umwigisha [ikibanza c'uburongozi mw'ishengero]. Ni nde yoba yari afise ingabire yo kuvuga gusa yo kwigisha?

-Apolo: Ivyakozwe n'intumwa 18:24-25.

-Akwila na Pirisila: Ivyakozwe n'intumwa 18:26

-Pawulo: Ivyakozwe n'intumwa 20,20-21,27; 21:28

-Nta zina: Ivyakozwe n'intumwa 13:15.

-Petero: Ivyakozwe n'intumwa 5:28-29.

Uronke inyigisho y'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime yitwa "Imigambi yo kwigisha." Rishimika ku mayeri yakoreshejwe n'umwigisha ahambaye kuruta abandi bose, Umukama Yesu Kristo.

UBURONGOZI BUKORERA HAMWE .

Ingabirano zitanu zidasanzwe z'uburongozi zikorana mu busuku bw'ishengero.

Intumwa zirakwiragiza ubutumwa bwiza mu turere dutandukanye, zigahagurutsa imigwi y'abizera itunganijwe. Imana itanga ibimenyetso n'ibitangaza bidasanzwe vy'igitangaza kugira ngo bifashe muri ukwo kwagura Inkuru Nziza. Intumwa itanga uburongozi budasanzwe ku mashengero ahagurutsa.

Abahanuzi na bo nyene baratanga uburongozi mw'ishengero. Kimwe mu bikorwa vyabo ni ugutanga ubutumwa budasanzwe buva ku Mana biciye mu guhumekerwa na Mpwemu Yera.

Abavugabutumwa bamenyesha Inkuru Nziza mu buryo abantu bayakira, bakaba abemera. Bashobora gukora umwumwe wese ku giti ciwe canke mu mirwi myinshi, ariko ubusuku bwabo buma buzana abemera bashasha. Abo bizera baca baja munsi y'uburongozi bw'intumwa, abahanuzi, abungere n'abigisha b'ishengero bayobora iterambere ryabo ry'impwemu. Akarorero ka Filipo kari mu Vyakozwe n'intumwa ikigabane ca 8

karavyerekana. Yarazanye Abasamariya kuri KristO, hanyuma abahindukirira intumwa kugira ngo zironke inyigisho nyinshi.

Abapasitorি bararongora igahe kirekire kandi bakiwararika abemeye biciye mu butumwa bw'umuvugabutumwa. Batanga ubusuku bw'uburagiro ku bacitse abemera biciye mu gikorwa c'intumwa. Ubusuku barangura ni ikigereranyo c'ukuntu umwungere yitwararikana urukundo intama ziwe.

Abigisha batanga inyigisho zirenga ugushikiriza Inkuru Nziza n'umuvugabutumwa. Bigisha abizera kuba abakuze mu vy'impwemu. Baramenyereza abantu b'intahemuka bafise ubushobozi bwo kwigisha abandi.

Inshingano nyamukuru y'abafise ingabire zidasanzwe z'uburongozi ni ugutoza abandi bizera kuvumbura no gukoresha ingabire zabo z'impwemu (Abanyefeso 4:11-16). Iyi mbonerahamwe ikurikira yerekana ingene ingabire zidasanzwe zikorana mw'ishengero:

IMANA

ITANGA

INTUMWA ABAVUGISHWA ABAVUGABUTUMWA ABUNGERE ABIGISHA

KUGIRA

GUTUNGANYA/GUTEGURA ABERA

BAZO

VUGE UBUUTUMWA BAZOKWIGISHE

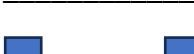

BIVUYE KU

BUMWE UBUMENYI UKUGOROROKA

KUGIRANGO UMUBIRI WA KRISTO UBE

ABANA

BAKURE MURI WE

(Inyigisho z'ibinyoma) (Ukuri)

UMWIMBU UZOVAMWO NI:

GUKORA NEZA KW'IBIHIMBA VYOSE VY'UMUBIRI MURUKUNDO

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Igenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Tanga urutonde rw'ingabire zitanu zidasanzwe z'uburongozi zivugwa muri iki gice:

---

3. Ni kuki ivyo vyitwa "ingabire zidasanzwe"?

---

4. Soma ijambo ryose. Nimba iyo mvugo ari UKURI wandike T ku ruhande ruri imbere yayo. Nimba iyo mvugo ari IKINYOMA wandike F ku gicapo kiri imbere yayo.

a. _____ Umuntu wese avuga ubuhanuzi ntabwo ari ngombwa ko afise ingabire idasanzwe yo .

kuba umuhanuzi.

b. _____ Umuntu wese yigisha ntabwo ari ngombwa ko afise ingabire idasanzwe yo kuba umwigisha.

c. _____ Umwizera wese akwiye kwigisha abandi Inkuru Nziza, ariko ivyo ntibisigura .

ko abizera bose bafise ingabire yo kwigisha.

5. Raba ingabirano zidasanzwe ziri ku rutonde rwa mbere. Soma insobanuro ziri ku rutonde rwa kabiri. Andika umubare w'insobanuro idondora ingabirano y'impwemu ku ruhande rwatanzwe. Irya mbere rikorwa nk'akarorero kuri wewe.

Urutonde rwa mbere

Urutonde rwa kabiri

_____2____ Umuhanuzi   1. Yarungitswe afise ububasha bwo gukora kugira ngo uwundi atere imbere mushasha amashengero no kuyacungera.

_____Intumwa   2. Avuga afise ivyiyumviro bidasanzwe kugira ngo amenyeshe .
                              ubutumwa bw'lmana buca bushikirizwa abantu
                              bayo; kandi uburongozi ikibanza.

_____Umupasitori   3. Asangira Inkuru Nziza n'abatemera mu buryo bo kwishura no kuba
                              abagize Inama y'Kristo; "uwuzana inkuru nziza."

_____Umuvgabutumwa 4. Afata uburongozi bw'igihe kirekire ku bw'ineza y'impwemu
                              y'abemera; iryo jambo risobanura umwungere.

_____Umwigisha   5. Amenyesha Ijambo ry'lmana mu buryo abandi bazori kwiga no
                              gushira mu ngiro ivyo wigishwa; kandi n'ikibanza c'uburongozi.

6. Ni ibihe bice bine bihambaye vy'ingabire z'impwemu zikoreshwa mu kwiga muri iki gice no mu bikurikira:

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BINDI KWIGIRA

Ivyiyumviro vyo kwiga vyinshi vyatanzwe uko ingabirano idasanzwe imwe imwe yariko iravugwa muri iki kigabane. Ivyo vyakozwe kugira ngo ushabore kurangiza inyigisho yawe

y'ingabirano imwe imwe imbere y'uko ubandanya kwiga iyindi ikurikira. Abizera bafise ingabire zidasanzwe ni abarongozi Imana ishiraho mw'ishengero. Ariko ivyo si vyo vyonyene bibanza vy'uburongozi bw'ishengero bivugwa muri Bibiliya.

Ibikorwa vy'abadiyakoni n'abakurambere biravugwa mw'Isezerano Rishasha. Ikibanza c'umusenyeri na co nyene kiravugwa. Amashengero amwe amwe abona ko umusenyeri ari kimwe n'umupasitor. Abandi babona ko ari ibiro bitandukanye. Ivyo bibanza vy'uburongozi ntibihuye n'ingabire zidasanzwe z'uburongozi twahejeje kwiga. Ni ibikorwa bidasanzwe vyashinzwe n'ishengero rya mbere biciye mu burongozi bw'Umukama.

Ivyanditswe vy'ishengero rya mbere vyazigamye n'Imana ngo bibe akarorero ko gukurikira mu mibumbe y'ishengero. Ivyo biro bikwiye no gukora mw'ishengero muri iki gihe.

Intumbero y'ivyo biro ni ugufasha abafise ingabire zidasanzwe z'uburongozi zivugwa muri iki gice, ni ukuvuga intumwa, abahanuzi, abavugabutumwa, abungere n'abigisha. Koresha urutonde rukurikira kugira ngo wige ivyo bibanza vy'uburongozi.

UBURONGOZI BW'ISHENGERO

Ugwego	aho bisomwa	Ibisobanuro
Musenyeri	I Timoteyo 3:1-7 Abafilipi 1:1 Tito 1:5-9 I Petero 5:2-3.	Bensi babona ko umusenyeri ari kimwe n'umupasitor. iyi mirongo yerekana ko ategerezwa kwitwararika igihe kirekire ku mugwi w'abizera.
Umudiyakoni	I Timoteyo 3:8-13 Abafilipi 1:1 Ivyakozwe n'intumwa 6:1-7.	Iyi mirongo yerekana ko abadiyakoni bafise igikorwa co gukorera no gufasha.
Abadiyakonikazi	I Timoteyo 3:11 Abaroma 16:1-2.	Abadiyakonikazi ntibavugwa cane cane muri Bibiliya. Amashengero amwe amwe yarafashe iryo jambo ku bijanye n' abagore b'abadiyakoni canke abandi bagore bakora igikorwa mu gukorera no gufasha.

Abakurambere Ivyakozwe n'intumwa 20:17,28-32 Iyi mirongo yerekana ko abakurambere
Ivyakozwe n'intumwa 14:23;15 batanga uburongozi mw'ishengero
Ivyakozwe n'intumwa 16:4; 11:30 n'ingingo, gukorera ivyo abemera kandi
I Timoteyo 5:17 bagafasha mu guteza imbere no
I Petero 5:1-4. kwitwararika amashengero y'abizera.
Tito 1:5; Yakobo 5:14

Iciyumviro: Ijambo "abakurambere" ryakoreshejwe ubwa mbere muri Bibiliya muri Kuvayo 3:16 ryerekeza ku barongozi ba Isirayeli. Hariho ahantu henshi havugwa abakurambere ba Isirayeli muri Bibiliya yose. Abo basaza baratandukanye n'ikibanza c'uburongozi cari kizwi nk'umusaza mw'ishengero rya mbere. Imirongo yose twashize aha yerekeye abakurambere bo mw'ishengero aho kuvuga abakurambere b'Abisirayeli.

Iyumbire ko abakurambere bakora mu burongozi hamwe n'ingabire zidasanzwe z'uburongozi Imana yashize mw'ishengero. Abakurambere ntibakwiye gutwara ishengero bigenjeje ku barongozi badasanzwe b'Imana, ni ukuvuga abahanuzi, intumwa, abavugabutumwa, abapasitori, abigisha. Imana yashizeho abarongozi badasanzwe mw'ishengero. Umuntu ni we ahitamwo abakurambere.

UBUSHOBOZI

Bibiliya itanga ibisabwa vyihariye bikwiye gushitswako n'abazuza ivyo bibanza vy'ishengero:

ABABISHOPU N'ABATAMA B'ISHENGERO:

- Hejuru y'Ivo avugwa [Akwiye kuba afise izina ryiza kandi ntabe ari ukurenga ku Ijambo ry'Imana]: I Timoteyo 3:2; Tito 1:6,7.
- Umugabo w'umugore umwe [Nimba yubatse, akwiye kugira uwo bubabakanye umwe gusa]: I Timoteyo 3:2; Tito 1:6.
- Urugero [Urugero muri vyose]: Tito 1:8; I Timoteyo 3:2.
- Ukwigumya [Agaragaza kwigumya mu mice yose y'ubuzima n'inyifato]: Tito 1:8.
- Ubukerebutsi, ubukerebutsi [Ubwenge, ubwenge, ubwenge kandi bukora]: I Timoteyo 3:2; Tito 1:8.
- Ukwakira abashitsi [Inzu yugururiye abandi]: I Timoteyo 3:2; Tito 1:8.

- Ashobora kwigisha [Afise ubushobozi bwo kumenyesha abandi Ijambo ry'Imana]: I Timoteyo 3:2; Tito 1:9.
- Ntaba umuja wa vino: I Timoteyo 3:3; Tito 1:7.
- Uwihangana [Igihushanye n'ugushavura ningoga]: I Timoteyo 3:3.
- Ntabwo bikunda [Ntibikunda kandi bama bashaka ivyabo]: Tito 1:7.
- Nta muntu mushasha [Ategerezwa kuba afise ubukure n'ubumenyi nk'umwizera]: I Timoteyo 3:6.
- Gukunda ivyiza [Gushigikira ivyo vyose bifitiye akamaro Imana n'imigambi yayo]: Tito 1:8.
- Ubutungane [Ubutungane mu gufataabantu]: Tito 1:8.
- Gushikama mw'Ijambo: Tito 1:9.
- Uwera [Umugororotsi, yejejwe]: Tito 1:8.
- Ntakunda ubusambanyi [Ntamenyekana kubera ukunzi w'inyungu y'amahera. Mukibohozwe n'ugukunda amahera]: Tito 1:7; I Timoteyo 3:3.
- Arongora neza urugo rwiwe bwite [Ategerezwa kwerekana ubushobozi bwo kurongora mu rugo rwiwe bwite]: I Timoteyo 3:4-5.
- Kugira abana bizeye [Ategerezwa kugira abana bitaye Uhoraho kandi batagararije]: Tito 1:6.
- Kumenyekana neza n'abo hanze [Ategerezwa kugira intahe nziza mu batemera]: I Timoteyo 3:7.

ABADIYAKONI:

- Ugutekana [Ategerezwa kwubahwa kandi akagaragaza ubwenge n'ingeso bikomeye]: I Timoteyo 3:8.
- Ntagira indimi zibiri [Ntatanga amakuru avuguruzanya]: I Timoteyo 3:8.
- Ntaba umuja wa vino: I Timoteyo 3:8.
- Ntibakunda inyungu y'ubusambanyi [Ntibakunda inyungu z'amahera]: I Timoteyo 3:8.
- Ashikamye mu kwiyemeza kwiwe: I Timoteyo 3:9.
- Yageragejwe [Umuntu yaciye mu bigeragezo n'ibigeragezo vyo mu mpwemu kandi akagaragaza ko ari umwizigirwa]: I Timoteyo 3:10.
- Ntaco bimaze [Ukutagira ikirego c'ukurenga ku mategeko mu nyifato]: I Timoteyo 3:10.
- Umugabo w'umugore umwe [Nimba yubatse akwiye kugira uwo bubabakanye]: I Timoteyo 3:12

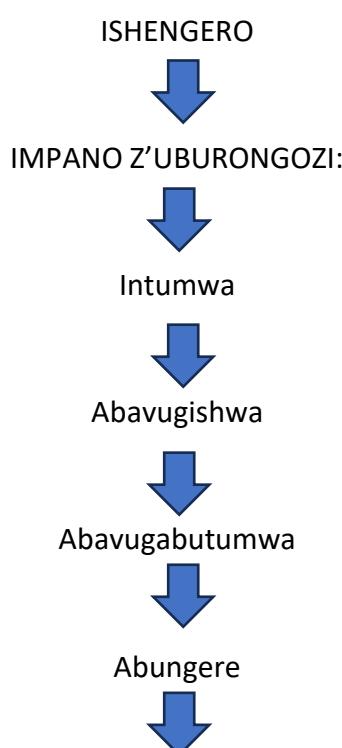
- Abarongozi beza b'abana n'urugo [Bategerezwa kwerekana uburongozi mu buzima bw'urugo]: I Timoteyo 3:12
- Yerekanwa [Si uwuherutse guhinduka, ariko yerekanwa nk'umwizera]: I Timoteyo 3:10.

UMUDIYAKONIKAZI:

- Abagore: I Timoteyo 3:11
- Uwufise icubahiro [Uwubaha kandi ugaragaza ubwenge n'akaranga bikomeye]: I Timoteyo 3:11
- Ntavuga ivy'abandi mu buryo bubi [Ntavuga ivy'abandi mu buryo bwo gusebanya]: I Timoteyo 3:11
- Ukwirinda [Kuringaniza muri vyose]: I Timoteyo 3:11
- Uba umwizigirwa muri vyose [Ukwizigirwa kandi wo kwizigirwa mu buzima bwose]: I Timoteyo 3:11

- Umufasha wa benshi [Ategerezwa gukorera abandi no kubafasha mu vyo bakeneye]: Abaroma 16:2.

UKO URUTONDE RUPANZE MWISHENERO

Intunganyo y'ishengero ishingiye kuri Bibiliya yerekanwa muri iki kigereranyo:

>

Abarimu

(Efes 2:20-22)

(bafashwa n'ibiro bidasanzwe vy'abepiskopi, abadiyakoni, abakurambere, n'umwe wese mu bagize umubiri .

bakoresheje ingabire yabo y'impwemu mw'ishengero aho Imana yabashize .)

Umushinge Washizweho N'intumwa N'abahanuzi .

Efes 2:20

BUBAKIWE KU RUTARE-YESU KRISTO

Matayo 16:18 | Korinto 3:11 Abefeso 2:20 ISHENERO

IGICE C'INDWI

KUVUGA KU MPANO ZA MPWEMU YERA .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kumenya ingabirano zitanu zo kuvuga.
- Gusigura ingabirano zo kuvuga.
- Gutandukanya ijambo ry'ubwenge n'ijambo ry'ubumenyi.

UMURONGO W'INGENZI:

Ariko noneho, Imana yashize ingingo imwe imwe mu mubiri, nkuko yabisatse. (I Ab' Korinto 12:18)

INTANGAMARARA

Ingabire zitanu zahawe izina ry'"ingabire zo kuvuga" kuko zose zirimwo kuvuga n'ijwi rirenga. Ingabirano zitanu zo kuvuga ni:

-Ubuhanuzi -Impanuro -Ijambo ry'ubumenyi

-Inyigisho -Ijambo ry'ubwenge

Ingabire zibiri za mbere zo kuvuga, ubuhanuzi n'ukwigisha, zisa n'ibiru mu ngabire zidasanzwe. Ariko ingabire zo kuvuga zo kuvuga ubuhanuzi no kwigisha ntizisa n'ingabire zidasanzwe zo kurongora zo kuba umuhanuzi canke umwigisha.

UBUHANUZI

Kuko umwe ahabwa Mpwemu...ubuhanuzi. (I Ab'i Korinto 12:10)

Umuntu afise ingabire yo kuvuga ubuhanuzi avuga biciye ku guhumekerwa kudasanzwe kw'Imana kugira ngo ashikirize ubutumwa buca bushika ku bantu bayo. Ubuhanuzi bwavuzwe mu buryo burambuye mu gice kivuga ku ngabire idasanzwe yo kuba umuhanuzi. Ivo vyose bivugwa ng'aho ku bijanye n'ubuhanuzi bwatanzwe n'umuhanuzi, birareba kandi ingabire y'ubuhanuzi. Ariko ingabire yo kuvuga ubuhanuzi yonyene ntibisigura ko ufise ingabire idasanzwe yo kuba umuhanuzi. Nk'uko mwavyize mbere, Imana yashizeho abahanuzi [na bo nyene bafise ingabire yo kuvuga ubuhanuzi] mu bibanza bidasanzwe vy'uburongozi mw'ishengero.

Naho bavuga ubuhanuzi nk'abahanuzi, abantu bafise ingabire y'ubuhanuzi ntibagira ikibanza kidasanzwe c'uburongozi bw'umuhanuzi. Batanga gusa ubutumwa budasanzwe bahumekewe na Mpwemu Yera.

KWIGISHA

Nuko rero, ko dufise ingabire zitandukanye, nk'uko ubuntu twahawe buri...tureke turindire igikorwa cacu co kumukorera, canke uwumwigisha, turindire inyigisho... (Abaroma 12:6-7).

Ivyerekeye inyigisho vyari vyaravuzwe mu gice kivuga ku ngabirano idasanzwe yo kwigisha. Ivo vyose bivugwa birareba no ku ngabire yo kwigisha uretse ikibanza c'uburongozi.

Nk'uko biri mu karorero k'abahanuzi n'ubuhanuzi, ingabire yo kuvuga yo kwigisha ntibisigura ko umuntu afise ingabire idasanzwe yo kuba umwigisha. Imana ishira abigisha [na bo nyene bafise ingabire yo kwigisha] mu bibanza bidasanzwe vy'uburongozi mw'ishengero.

GUHIMIRIZA

Kubera ko dufise ingabire zitandukanye nk'uko ubuntu twahawe buri...uwuhanura ashimika ku guhanura... (Abaroma 12:6,8)

Ingabirano yo guhanura ni ubushobozi bwo kwegera abantu ku gitu cabu mu gihe bakenye, ukabahanura neza n'Ijambo ry'Imana. "Guhimiriza" mu buryo nyabwo bisigura guhamagara umuntu ku ruhande, kumuhanura, kumuhanura, kumuhanura, kumuremesho canke kumuhoza.

Guhimiriza ni ubushobozi bwo gutanga impanuro ziranga ubukerebutsi zo mu vy'impwemu. Abantu bafise iyo ngabirano baratanga amajambo y'impumurizo, y'uguhzoza n'ay'indemesho mu buryo butuma abandi bafashwa. Ijambo ry'iki gihe ry'iyo ngabirano ryoba ari "ingabire yo guhanura."

Guhimiriza abantu vyari mu mugambi w'intumwa wo gukurikirana amashengero:

Bamaze kwamamaza Inkuru Nziza muri ico gisagara no guhindura abigishwa benshi, basubira i Lusitira, Ikoniyo n'i Antiyokiya. Bakomeza imitima y'abigishwa, babahanura ngo bagume mu kwizera.... (Ivyak. 14:21-22)

Bibiliya yigisha ingene uguhimiriza gukorwa:

NK'UKO SE ABIGIRA ABANA BIWE BWITE:

Murazi ingene twabahanura, tubahanura, tugahanura umwe wese muri mwebwe, nk'uko umuvyeyi agirira abana biwe. (I Ab'i Tesalonike 2:11)

MU GUTANGA AMABWIRIZWA N'UKWIHANGANA:

Mwigishe ijambo; mu gihe kibereye no mu gihe kitabereye, muhanure, muhanure, muhanure n'ukwihangana kwose n'inyigisho. (II Timoteyo 4:2)

DUSHINGIYE KUNYIGISHO BIBILIYA ISHIMISHIJE:

Agumye ijambo ryo kwizerwa nk'uko yigishijwe, kugira ngo ashobore guhanura no kwemeza abamurwanya, akoresheje inyigisho nziza. (Tito 1:9).

N'UBUTUNGANE BWOSE:

Ivyo ubivuge, ubihanurire, ubihanire n'ububasha bwose... (Tito 2:15).

KENSHI UKO IMPERUKA Y'IGIHE YEGEREZA:

...ariko turemeshanye, kuko mubona uwo musi wegereje. (Abaheburayo 10:25).

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Bibiliya iratanga uburorero butari buke bw'abantu bari bafise ingabire yo guhanura abandi no kubagira inama. Iga ibi kugira ngo urushirize gutahura iyo ngabirano:

-Barunaba: Ivyakozwe n'intumwa 11:22-24.

-Yuda na Silasi: Ivyakozwe n'intumwa 15:32

-Pawulo: Ivyakozwe n'intumwa 14:22, II Ab'i Korinto 9:5, I Ab'i Tesalonike 4:13.

-Yuda: Yuda 3

Ni agatima akahe umuntu akwiye guhanura uwundi? Raba I Abatesalonika 2:11 na 5:14.

Igihe abantu baremeshwa, ni ibintu ibihe baremeshwa gukora?

I Petero 5:1-2

II Timoteyo 4:1-4

I Abatesalonike 2:11-12

II Abatesalonike 3:12

Iga imirongo ikurikira maze wuzuze urutonde:

	Ni nde	Ni nde yaremesheje
Ivyak 14:21-22	_____	_____
Ivyak 16:40	_____	_____
Ivyak 20:1	_____	_____
II Korinto 1:3-7	_____	_____
IJAMBO RY'UBWENGE		

Kuko umwe ahabwa na Mpwemu ijambo ry'ubwenge... (I Ab'i Korinto 12:8)

Ijambo ry'ubwenge ni ubushobodzi bwo kuronka ugutahura ingene ubumenyi bwoshobora gukoreshwa mu bikenewe vyihariye. Hakurikijwe ibintu vy'ukuri mu gihe ico ari co cose, umuntu afise iyo ngabirano arazi gushira mu ngiro ibintu vy'ukuri kugira ngo azane umuti w'ubwenge.

Ijambo ry'ubwenge ni ugutahura kw'Imana ku bantu n'ibantu bitaboneka ku muntu asanzwe. Ubwo bwenge buva ku Mana bufatanijwe n'ugutahura ico umuntu akwiye gukora n'ingene yobikora. Iyo ngabire ntityita "ingabire y'ubwenge" kuko idaha umuntu ubwenge bwose bw'Imana. Ni ijambu ry'ubwenge, ni igice gusa c'ubwenge bw'Imana butagira uko bungana.

Ingabirano y'ijambo ry'ubwenge ntiza mu nyigisho. Isoko y'ubwo bukerebutsi ni Imana:

...kumenya ibanga ry'Imana, rya Data na Kristo; Muri we ni ho ubutunzi bwose bw'ubwenge n'ubumenyi bwahishijwe. (Ab'i Kolosayi 2:2-3).

Yesu Kristo yitwa «ubwenge bw'Imana»:

Ariko ku bahamagawe, baba Abayuda n'Abagiriki, Kristu ni ububasha bw'Imana n'ubwenge bw'Imana. Ariko ni We ababa muri Kristo Yesu, yaduhindukiye ubwenge buva ku Mana, n'ukugororoka, n'ukwezwa n'ugucungurwa. (I Ab'i Korinto 1:24,30)

Ubwenge buva ku Mana si co kimwe n'ubwenge bw'isi:

Ariko nimba mufise ishari ry'umururazi mu mitima yanyu, n'intonganya, ntimwirate, ntimubeshe ukuri. Ubwo bwenge ntibuva mw'ijuru, ahubwo ni ubw'isi, ubw'umubiri n'ubw'abadayimoni. Kuko aho ishari riri n'imitongano, ni ho haba umuvurungano n'ibikorwa bibi vyose.

Ariko, ubwenge buva mw'ijuru, imbere ya vyose buratyoroye, hanyuma buragira amahoro, bugira neza, umwumvikano, bwuzuye imbabazi n'imbuto nziza, ntibugira nkunzi, ntibwiyorobeka. (Yakobo 3:14-17).

Iyo udafise ingabire y'ijambo ry'ubwenge urashobora gutsimbataza ubwenge bw'impwemu. Ushobora kuronka mu kwiga ijambo ry'Imana:

Kandi uhoreye umwana wawe wamenye ivyanditswe vyera bishobora kuguha ubwenge bushikana ku gakiza kavuye mu kwizera Kristo Yesu. (II Timoteyo 3:15)

Ushobora gusaba Imana ubukerebutsi:

Ni hagira uwo muri mwebwe ahajije ubwenge, nabusabe Imana igabira bose, igabira bose, itabira ubwenge; na we azobihabwa. (Yakobo 1:5).

Ubwenge buhabwa ababaho bubaha Imana;

Kuko Umwami ari we atanga ubwenge; mu kanwa kiwe hava ubumenyi n'ugutahura. Abikira abagororotsi ubwenge butagira agasembwa; Ni we nkinzo y'abagenda bagororotse. (Imigani 2:6-7).

Ariko wibuke, ubwo bwenge bw'impwemu buboneka ku bemera bose atari co kimwe n'ingabire y'ijambo ry'ubwenge. Ijambo ry'ubwenge ni ubushobozzi budasanzwe buhabwa n'Imana biciye muri Mpwemu Yera.

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Iga amajambo Paulo avuga ku bwenge: I Ab'i Korinto 2:1-13. Ni ubuhe bwenge bubiri yandika butandukanye? Ijambo ry'ubwenge ryari rikora mu buzima bwiwe. Raba muri II Petero 3:15-16; I Ab'i Korinto 2:4-8.

Ubwenge bwagaragaye mu busuku bwa Sitefano: Ivyakozwe n'intumwa 6:3,10.

Umwami Salomo ni we karorero keza k'ubwenge mw'Isezerano rya Kera: I Abami 3:5-28.

Niwige igitabu c'Imigani. Ryanditswe n'Umwami Salomo kandi ni ugushira mu ngiro ubukerebutsi bwo mu vy'impwemu.

Niwige Yakobo 3:17. Nushire ku rutonde ibiranga ubukerebutsi buva ku Mana.

Iga izi ngero z'ijambo ry'ubwenge rikora:

-Luka 2:40-52; 21:15

-Ivyakozwe n'intumwa 5:26-33.

(mwihiweze ubwenge buri mu majambo ngo «dukwiye kwumvira Imana aho kwumvira abantu»).

-Gusubira mu vyagezwe 34:9.

-Kuvayo 36:1-2.

IJAMBO RY'UBUMENYI .

Kuko Mpwemu aha umwe ijambo ry'ubwenge; uwundi amuha ijambo ry'ubumenyi rivuye muri uwo Mpwemu... (I Ab'i Korinto 12:8)

Ijambo ry'ubumenyi ni ubushobozzi bwo gutahura ibintu abandi batazi kandi badashobora gutahura no kubasangiza ubwo bumenyi bihumekewe na Mpwemu. Cokimwe n'ijambo ry'ubwenge, ntiryitwa "ingabire y'ubumenyi." Ni ingabirano y'"ijambo ry'ubumenyi." Si ubumenyi bwose bw'Imana, ahubwo ni igice gusa c'ubumenyi bwayo.

Isoko y'ubwo bumenyi bw'impwemu ni Imana:

Muri we ni ho ubutunzi bwose bw'ubwenge n'ubumenyi bwahishijwe. (Ab'i Kolosayi 2:3).

Ni nde yomenya ibiri mu muntu, atari impwemu yiwe iri muri we? Ni ko n'ivy'Imana nta wubizi, atari Mpwemu w'Imana. Twebwe rero ntitwahawe impwemu y'isi, ariko twahawe Mpwemu ava ku Mana; kugira ngo tumenyi ivyo Imana yaduhaye ku buntu. Ivyo rero ntitubivuga mu majambo yigishwa n'ubwenge bw'abantu, ariko tubivuga mu majambo yigishwa na Mpwemu Yera; kugereranya ivy'impwemu n'ivy'impwemu. Ariko umuntu w'umubiri ntiyakira ivy'Umwuka w'Imana; kuko ari ubupfu kuri we; kandi ntashobora kubimanya kuko bitahurwa mu buryo bw'impwemu. (I Ab'i Korinto 2:11-14)

Ingabirano y'ijambo ry'ubumenyi ni ubumenyi buhishurirwa. Ivyo bisigura ko ari ubumenyi bwahishuriwe n'Imana. Si ubumenyi umuntu aronka biciye mu kwiga canke mu kwiga.

Igihe Yesu yabaza Petero ikibazo c'impwemu na we akamwishura n'ijambo ry'ubumenyi, Yesu ati:

Urahirwa Simoni mwene Yona, kuko atari umubiri n'amaraso vyabighishuriye, ahubwo ni Data wo mw'ijuru. (Matayo 16:17).

Ingabirano y'ijambo ry'ubumenyi ikwiye gukoreshwa mu kwicisha bugufi kuko si wewe isoko y'ubumenyi. Imana ni yo soko:

...Ubumenyi burashira hejuru, ariko urukundo rwubaka.

Kandi umuntu ni yiyumvira ko hari ico azi, ntaco aramenya nk'uko akwiye kumenya. (I Ab'i Korinto 8:1-2)

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Ingero zo mw'Isezerano Rishasha z'ijambo ry'ubumenyi kugira ngo zikomeze kwiga:

-Yesu: Yohana 1:48; 4:17-18; 11:14

-Simoni: Luka 2:25-35.

-Ananiya na Safira: Ivyakozwe n'intumwa 5:1-11

-Pawulo: Ivyakozwe n'intumwa 27:13-44.

-Petero: Ivyakozwe n'intumwa 5:1-10; 8:23; 10:19

-Ananiya: Ivyakozwe n'intumwa 9:1-18

Iyumbire muri iki gisomwa ko Ananiya:

-Yamenye aho Paulo ari: Umurongo wa 11

-Yamenye ko ariko arasenga: Umurongo wa 11

- Yamenye ko yabonye iyerekwa: Umurongo wa 12
- Yamenye ko ari igikoresho catoranijwe: Umurongo wa 15
- Yari azi ko azobabazwa: Umurongo wa 16
- Yari azi ko azoba icabona: Umurongo wa 15

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoreshje mu mutwe .

---

2. Ingabirano zitanu zo kuvuga ni izihe?

---

3. Soma urutonde rw'ingabire zo kuvuga ruri ku rutonde rwa mbere. Soma insobanuro ziri ku rutonde rwa kabiri. Andika umubare w'insobanuro idondora ingabirano ku ruhande rwatanzwe.

Urutonde rwambere

Impanuro

Urutonde rwa kabiri

1. Avuga ahumekewe n'Imana mu buryo budasanzwe
ubutumwa ku bantu biwe.

Ubuhanuzi

2. Amajambo y'impanuro, y'impumurizo.

Ijambo ry'ubwenge

3. Ubushobozi bwo kumenyereza abandi mw'ijambo ry'Imana.

Inyigisho

4. Gutahura ingene ubumenyi bushobora gukoreshwa mu
ivya nkenerwa vyihariye.

Ijambo ry'ubumenyi

5. Ubushobozi bwo gutahura ibantu abandi badashobora no
gutahura gusangira mu guhumekerwa na Mpwemu.

4. Zirikana inyishu ibereye kugira ngo wuzuze iyi nteruro: Abemera batanga ijambo
ry'ubwenge canke ubumenyi mu...

a. Gusubiramwo ivyo basomye.

b. Kugerageza kwiyumvira ikintu Imana yoshobora gushaka ko bavuga.

c. Mpwemu Yera abaha ijambo ryo kuvuga.

5. Mbega aya majambo ni Ukuri canke Ni Ikinyoma? Ingabire z'ijambo ry'ubwenge n'ijambo ry'ubumenyi ni imwe. Iryo jambo ni

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

"Kugira ngo twige ibindi" vy'iki cigwa vyatanzwe nk'uko ingabirano yose yo kuvuga yavuzwe muri iki kigabane. Ivo vyakozwe kugira ngo ushobore kurangiza inyigisho yawe y'ingabirano imwe imwe imbere y'uko uja ku yindi ikurikira.

IGICE C'UMUNANI

IMPANO GUKORERA ABANDI ZA MPWEMU YERA .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kumenya ingabire icenda zikora za Mpwemu Yera.
- Gusigura itandukaniro riri hagati y'ingabire yo gukorera n'ingabire yo gufasha.
- Gusigura itandukaniro riri hagati y'ingabire y'uburongozi n'ingabire y'uburongozi.
- Gutandukanya ingabire y'ukwizera n'ivyamwa vy'ukwizera.

UMURONGO W'INGENZI:

Kandi uwugomba kuba uwa mbere muri mwebwe, azobe umushumba wanyu. (Mariko 10:44)

INTANGAMARARA

Hariho ingabire icenda z'impwemu tuzokwita "ingabire zo gukorera." Izo ngabire si ibikorwa bidasanzwe nk'ivy'intumwa, umuhanuzi, umuvugabutumwa, umupasitori canke umwigisha. Ntizivuga ingabire aho umuntu ahagaze imbere y'umubiri w'ishengero kugira ngo akorere Ijambo ry'lmana Eka mbere si ingabire z'ikimenyetso (izo muzokwiga mu kigabane gikurikira) zihabwa ukuri kwa Gopel.

Izo ngabirano icenda "zikorera" ishengero mu gutanga imiterere, imitunganirize, n'ugushigikira mu vy'impwemu no mu vy'ibikorwa. Ingabirano icenda zikoreshwa ni:

-Kurobanura impwemu	-Gufasha
-Uburongozi	-Gukorera abandi
-Ubuyobozi	-Ikigongwe
-Ukwizera	-Ubwakiranyi
-Gutanga	

KUROBANURA IMPWEMU.

Ariko umuntu wese ahabwa iyerekwa rya Mpwemu kugira ngo bose bagire akamaro.

Kuko umwe ahabwa Mpwemu...gutandukanya impwemu... (I Ab'i Korinto 12:7-10)

Gutahura impwemu ni ubushobozi bwo gusuzuma abantu, inyigisho n'ibintu kugira ngo umenye nimba ari ivy'lmana canke vya Shetani. Nta buryo na bumwe ugutahura impwemu bikwiye gutera urujijo n'impwemu yo kunegura. Iyo ngabirano ni ingabirano y'impwemu.

Ivy'impwemu ntibitahurwa n'ubwenge busanzwe; Ariko umuntu w'umubiri ntiyakira ivya Mpwemu w'lmana, kuko ari ubupfu kuri we; kandi ntashobora kubimenza, kuko viyiyumvirwa mu buryo bw'impwemu. (I Ab'i Korinto 2:15)

Iyo ngabire igarukira ku gutahura impwemu gusa. Si ugutahura gusa muri rusangi. Iyo ngabirano ikorera ishengero mu kumenya abantu bocapura ubumwe n'intumbero mbi, inyigisho mbi n'inyifato mbi.

Gutahura impwemu ni ingabirano ihambaye kuko abansi turwana na bo ntibaboneka n'ijisho ry'umuntu. Bimenyekana gusa biciye ku gutahura kwo mu vy'impwemu:

Kuko abo tunigana atari ab'inyama n'amaraso, ariko tunigana n'abakuru n'abafise ububasha n'abaganza iyi si y'umwiza n'impwemu mbi zo mw'ijuru. (Abanyefeso 6:12).

Umwé mu Mayeri Shetani akoresha ni uguhenda. Ni co gituma ugutahura ari ikintu gihambaye cane:

Kandi nta gitangaje; kuko Shetani ubwiwe yihindura umumarayika w'umuco. Ntibitangaje rero nimba abasuku biwe na bo nyene bigira nk'abasuku b'ubugororotsi; abo iherezo ryabo rizoba nk'ibikorwa vyabo. (II Ab'i Korinto 11:14-15)

Uko twegereza ukugaruka kw'Umukama Yesu, izo mpwemu z'ubuhendanyi zizogwira:

Ariko Mpwemu aravuga yerukana yuko mu bihe vy'iherezo bamwe bazova ku kwemera, bakumvirize impwemu zizimiza n'inyigisho za rohoni (I Timoteyo 4:1)

Intumwa Petero yaragabishije ati:

Ariko hariho abahanuzi b'ibinyoma mu bantu, nk'uko hazoba abigisha b'ibinyoma no muri mwebwe, bazinjiza mu mpisho amadini ateye isoni, bakihakana Umwami wacu yabaguze, bakikwegera kurimbuka vuba. Kandi benshi bazokurikira ingeso zabo z'ubusambanyi; ni bo bazotukwa inzira y'ukuri. (II Petero 2:1-2) .

Iyo udafise ingabire yo gutahura impwemu ntusigaye ataco wikingira. Imana yatanze uburyo bwo kugerageza impwemu. Ico kigeragezo kirafise akamaro naho woba ufise canke utafise ingabire yo gutahura:

Bakunzi, ntimwemere impwemu zose, ariko mugerageze impwemu, murabe yuko zavuye ku Mana, kuko abahanuzi b'ibinyoma benshi badutse bakaza mw'isi. Iki nico mumenyera Mpwemu w'Imana: impwemu yose yemera yuko Yezu Kristu yaje afite umubiri, iba iva ku Mana; Mpwemu yose itatura Yezu Kristu ko yaje afite umubiri, ntaba ivuye ku Mana, kandi iyo ni impwemu ya Antikristo, iyo mwumvise yuko izoza; kandi n'ubu nyene birasanze biri mw'isi. (I Yohana 4, 1-3)

Urashobora kwiga gukoresha ubwenge bwawe bwo mu vy'impwemu kugira ngo utandukanye iciza n'ikibi.

Ivo vyiyumviro vy'impwemu biterwa n'ukwiga Ijambo ry'Imana:

Kuko umuntu wese anywa amata aba atazi ijambo ryo kugororoka; kuko ari uruyoya. Ariko ivyokurya bikomeye n'ivy'abakuze, abamenyerejwe ubwenge bwabo kugira ngo bumenyé gutandukanya iciza n'ikibi. (Abaheburayo 5:13-14).

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Ivyo bimenyetso bikurikira ni ingero z'ugukoresha ingabire yo gutahura impwemu:

-Yesu: Matayo 16:21-23; Yohana 1:47; Luka 9:55

-Pawulo: Ivyakozwe n'intumwa 13:6-12; 16:16-18

-Petero: Ivyakozwe n'intumwa 5:1-11; 8:18-24

(Mu Vyakozwe n'intumwa 8:18-24, ni igiki kimwe kizovamwo mu gukoresha ingabire yo gutahura impwemu?)

UBURONGOZI

Nuko rero dufise ingabire zitandukanye nk'uko ubuntu twahawe buri...uwuganza abigirane umwete... (Abaroma 12:6,8)

Ingabire y'impwemu y'uburongozi ni ubushobozi bwo kwishingira intumbero zihuye n'intumbero y'lmana no kumenyesha abandi izo ntumbero. Umuntu afise iyo ngabirano aravyurira abandi umutima kandi akayobora kugira ngo bashitse izo ntumbero ku bw'ubuninahazwa bw'lmana.

Uburingozi buravugwa mu Baroma 12 kandi ikintu gikenewe kugira umuntu aronke iyo ngabirano ni uko ayobora [agategeka] n'umwete. Umwete bisobanura kwerekana ko umuntu ahora yitwararika kandi agira utwigoro kugira ngo ashitse ivyo akora. Bisobanura kuba umwete, kwitwararika no gukomera.

Umuntu afise ingabire y'uburongozi akwiye kurongora neza umuryango wiwe bwite:

Na none, umuntu niyatazi gutunganya urugo rwiwe, azotunganya ate ishengero ry'lmana? (I Timoteyo 3:5)

Ivyo ni ko biri ku muntu afise ingabire yo gutwara na we nyene.

Abizera bakwiye kwubaha abarongozi mw'ishengero:

Kandi bavukanyi, turabinginga ngo mwubahe abakora cane muri mwebwe, bakabarongora mu Mukama, bakabahanura; Kandi mubahe agaciro cane mu rukundo kubera igikorwa cab... (I Ab'i Tesalonike 5:12-13)

Turabwirwa ngo...

Ni mwumvire ababayobora kandi mubagandukire, kuko ari bo barinda imitima yanyu nk'abazobazwa ivyo babazwa, kugira ngo babikore banezerewe, atari n'agahinda; (Abaheburayo 13:17).

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Batatu mu barongozi bahambaye cane ni Musa, Yosuwa na Dawidi. Inkuru ya Musa tuyisanga mu bitabu vyo Kuvayo gushika mu Gusubira mu vyagezwe. Inkuru ya Yosuwa iri mu gitabu ca Yosuwa. Ushobora gusoma ivya Dawidi mu gitabu ca mbere n'ica kabiri ca Samweli.

Abandi barongozi bakuru bari:

- Nehemiya: Igitabo ca Nehemiya
- Ezira: Ezira na Nehemiya
- Petero: Igitabo c'Ivyakozwe n'Intumwa

UBUTWARE

Kandi Imana yashizeho bamwe mw'ishengero: ubwa mbere abatumwa, ubwa kabiri abavugishwa n'Imana, ubwa gatatu abigisha, hanyuma ibitangaro, hanyuma ingabirano zo gukiza abarwayi, ubutabazi, ubutegetsi n'indimi zitandukanye. (I Ab'i Korinto 12:28)

Ingabire y'uburongozi mu vy'ukuri yitwa "intwaro" muri Bibiliya. Umuntu afise ingabire yo gutwara arafise ubushobozi bwo gutanga ubuyobozi, gutunganya ibantu no gufata ingingo mu izina ry'abandi. Insobanuro y'ijambo uburongozi isa n'ijambo rikoreshwa ku mudereva w'ubwato. Ijambo risa n'iryo rikoreshwa kuri ivyo vyose muri Bibiliya:

Ababa i Sidoni n'i Aruvadi bari abasare; abanyabwenge bawe, ewe Tiro, bari muri wewe, ni bo bari abatwara indege zawe. (Ezekiyeli 27:8).

Umuntu afise iyo ngabirano ni we abazwa ubuyobozi n'ingingo. Cokimwe n'umudereva w'ubwato yoshobora kuba atari we nyen'ubwato, mugabo ni we yajejwe ibanga ryo kubuyobora mu rugendo rwabwo.

Ingabire z'uburongozi n'uburongozi zompi zirimwo ubuhinga bwo gutunganya ibantu bituma umuntu ashika ku ntego z'impwemu. Kenshi uwizera azogira ingabire zo kurongora n'iz'uburongozi. Iyo umuntu afise ingabirano y'uburongozi mugabo adafise ingabirano y'uburongozi, azokenera uwufise iyo ngabirano yo gukorana nawe.

Umuntu afise ingabire yo gutwara arafise ubushobozi bwo kuyobora, gutunganya ibantu no gufata ingingo. Ariko ata ngabire y'uburongozi afise nta bushobozi afise bwo gutera integre no gukorana n'abantu vy'ukuri kugira ngo ashike ku ntego.

Abapasitori n'abigisha kenshi na bo nyene barafise ingabire y'impwemu yo kurongora. Barashobora gutuma abantu bashika ku migambi yo mu vy'impwemu. Ariko bensi muri bo ntibafise ingabire y'uburongozi. Naho zituma umuntu agira ico akora, zirananiro gutunganya ibantu mu buryo butuma intumbero zishobora gushikwako.

Ubucuti bwa Tito na Paulo buragereranya ingene ingabirano y'uburongozi ikora. Mu zindi ngabire, Paulo yari afise ingabire idasanzwe y'uburongozi yo kuba intumwa. Yarashinze ishengero i Kirete, hanyuma Tito araritunganya, ararirongora:

Ndakwandikiye Tito, umwana wanje bwite...Igituma nagusize i Kirete, ni ukugira ngo utunganye ibisigaye, kandi mu gisagara cose ushireho abakuru b'ishengero, nk'uko nari nabigutegetse. (Tito 1:5).

Paulo yari yarashinze Tito ngo abe umuyobozi w'amashengero y'i Kirete. Paulo yari agifise ububasha mu mashengero. Tito yari umuyobozi ashitsa amabwirizwa yiwe. Dushingiye kuri iki gice, kimwe mu bikorwa vy'uburongozi ni ugutoza abandi bizera ivyicaro vy'uburongozi mw'ishengero.

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Iga ingorane idondora mu Vyakozwe n'intumwa 6:1-7. None ingorane yari iyihe? Ni nde yakoresheje ingabire y'uburongozi? Ni nde yoba yari afise ingabirano yo gutwara?

Soma Luka 14:28-30. Raba akamaro ko gutegura no gutunganya ibantu. Ivyo ni kimwe mu bigize uburongozi bwiza.

Iga ubuzima bwa Yozefu mw'Itanguriro 37 gushika 50. Yozefu yari afise ingabire yo gutwara. Yaratunganije yongera arayobora Misiri ku bwa Farawoni. Raba kandi Ivyakozwe n'intumwa 7:9-10.

UKWIZERA

Ariko umuntu wese ahabwa iyerekwa rya Mpwemu kugira ngo bose bagire akamaro. Kuko umwe ahabwa Mpwemu...ukwizera...(I Ab'i Korinto 12:7-9)

Umuntu afise ingabire y'ukwizera arafise ubushobozi budasanzwe bwo kwizera n'ukwizigira gusumba uko umuntu ameze no kwizigira Imana mu bihe bigoye. Ni ukwizera kudasanzwe gushitsa ikintu kidasanzwe gikenewe. Arazi ko Imana igiye gukora ibidashoboka. Agaragaza ukwo kwizera n'igihe abandi bizera bamukikuje batemera. Bibiliya isobanura ukwizera ngo:

...ukuri kw'ibantu vyizigiwe, ikimenyamenya c'ibantu bitaboneka.

(Abaheburayo 11:1).

Bibiliya Amplified yongerako kuri iyo nsobanuro iti:

Ukwizera rero ni kwo kwizigira, ni ugushingira intahe, ni ugushingira intahe ivyo twizigiye, ni ikimenyamenya c'ivyo tutabona, n'ukwemera ko ari ukuri. Ukwizera ni ugutahura ko ari ukuri ivyo bitahishuriwe iviyumviro. (Abaheburayo 11:1, Bibiliya yanditswe mu buryo bundi).

Ukwizera kuratanga icizigiro c'uko ibintu vyasezeranywe muri kazoza ari ivy'ukuri be n'uko ibintu bitaboneka ari ivy'ukuri.

Hari ubwoko butandukanye bw'ukwizera. Hariho ukwizera kw'akameremere ari kwo kwizigira ibintu vyagaragaye ko bishikamye. Bibiliya ivuga ukwizera kweza (Abagalatiya 2:20), ukwizera kwikingira (Abanyefeso 6:16), n'ukwizera gukiza (Abaroma 5:1).

Bibiliya ihishura ko hariho ingero zitandukanye z'ukwizera. Yesu yavuze ku bantu batakoresheje ukwizera kwabo nk'abatagira ukwizera (Matayo 17:17). Yavuze ivyerekeye abafise ukwizera guke (Matayo 6:30; 8:26; 14:31; Luka 12:28) n'abafise ukwizera gukomeye (Matayo 8:10; 15:28; Luka 7:9).

Bibiliya yigisha ko umuntu wese afise urugero runaka rw'ukwizera yahawe nk'ingabire y'Imana (Abaroma 12:3b). Ririgisha kandi ko dukizwa biciye mu kwizera (Abanyefeso 2:8). Ariko ingabire y'ukwizera ni ubushobozu budasanzwe bwo kwizera Imana mu mice yose y'ubuzima. Ukwo kwizera ntikuzi ibidashoboka. Nta mipaka ishira ku vyo Imana ishobora gukora.

Kubatagira ingabire y'ukwizera Bibiliya irababwira ingene bokwongerera ukwizera:

Ukwemera rero kuzanwa no kwumva, no kwumva kuzanwa n'ljambo ry'Imana.
(Abaroma 10:17).

Ukwizera kuri ku rutonde rw'Abagalatiya 5:22 nk'imbuto ya Mpwemu Yera nk'ingabire. Ukwizera nk'ingabire y'impwemu kwerekeza ku bubasha. Nk'imbuto ryerekeza ku kamere. Ukwizera nk'ingabire ni igikorwa. Ni ubushobozu bwo gukora mu kwizera mu gihe hari ibidashoboka. Ukwizera nk'imbuto ni inyifato. Ritera imbere biciye mu gukura mu vy'impwemu nk'uko nyene ivyamwa vyo mw'isi kavukire bitera imbere biciye mu nzira z'ugukura.

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Iga Abaheburayo 11. Iki gice kiratanga uburorero bwinshi bw'abantu bari bafise ukwizera gukomeye. Kora urutonde rw'ibintu abo bantu baranguye biciye ku kwizera kwabo.

-Aburahamu yitwa umuntu w'ukwizera: Abaroma 4:16-21; Abaheburayo 11:18-19 - -

Sitefano yari afise ingabire y'ukwizera: Ivyakozwe n'intumwa 6:5-8.

-Birashoboka ko Barunaba yari afise: Ivyakozwe n'intumwa 11:22-24.

-Pawulo yerekanye ukwizera gukomeye: Ivyakozwe n'intumwa 27.

-Ukwizera gushimika ku bidashoboka: I Ab'i Korinto 13:2.

GUTANGA

Nuko rero dufise ingabire zitandukanye nk'uko ubuntu twahawe buri...uwutanga nabikore ataco yishisha... (Abaroma 12:6,8)

Umuntu afise ingabirano yo gutanga arafise ubushobozi budasanzwe bwo gutanga ivy'umubiri n'ivy'amahera ku gikorwa c'Umukama. Abigirana umunezero kandi abigiranye igishika. Ingabire yo gutanga irimwo kandi gutanga umwanya, inkomezi n'italanto ku gikorwa c'Umukama. Ikintu kimwe gisabwa ku muntu afise ingabire yo gutanga ni uko bikorwa mu buryo bworoshe. Ijambo ukworohereza nk'uko rikoreshwa aha bisigura ataco bimaze.

Abakristo bose bategerezwa gutanga ku gikorwa c'Imana:

Umuntu wese atange nk'uko yabigabiye mu mutima wiwe, atababaye cank'atagoberewe, kuko Imana ikunda uwutanga anezerewe.

(II Ab'i Korinto 9:7)

Abizera bose bategerezwa gutanga ic'icumi ku vyo baronka. Ic'icumi ni 10% vy'ivyo vyose umuntu aronka. Iyo abemera batatanga ikigira cumi n'amashikanwa, ni cokimwe no kwiba Imana:

Mbega umuntu azokwiba Imana? Yamara mwebwe mwanyaze. Ariko mwebwe murabaza muti: «Twakwimbuye iki? Mu vy'icumi no mu mashikanwa. (Malaki 3:8).

Imana yasezeraniye imihezagiro idasanzwe abatanga icacumi c'ivyo baronka:

Muzane ivy'icumi vyose mu bubiko, kugira ngo mu nzu yanje habemwo ivyo kurya, kandi mugerageze ubu, ni ko Umukama Nyen'ingabo agize, nimba ntazobagururira amadirisho y'ijuru, ngo mbasuke umuhezagiro, ku buryo ata kibanza co kuwukwakira. Nzohana umurombo kubwanyu, ntazohonye ivyamwa vy'ubutaka bwanyu; kandi umuzabibu wanyu ntuzokwiragira ivyamwa vyawo mu murima bitarashika, ni ko Umukama Nyeningabo agize. Amahanga yose azobita abahirwe; kuko muzoba ighugu gihimbaye, ni k'Umukama Nyeningabo agize. (Malaki 3:10-12).

Dushingiye kuri iki gisomwa, abatanga barasezeranirwa:

1. Imihezagiro ivuye ku Mana itagira izina, ni nini cane ku buryo idashobora kuyishiramwo. Umurongo wa 10
2. Imihezagiro ku gikorwa kibaronsa inyungu. Umurongo wa 11
3. Bazoba umuhezagiro ku mahanga yo kw'isi. Umurongo wa 12
4. Igihugu cabo [ihanga] kizohezagirwa. Umurongo wa 12

Imana iraguhezagira mu vy'amahera ishingiye ku kuntu utanga. Aratanga kugira ngo mugire amahera yo gutanga mu gikorwa c'Umukama:

Ariko iki mvuga: uwubiba bike azokwimbura bike; uwubiba cane azokwimbura cane...

Kandi Imana ishobora kubasazako ubuntu bwose; kugira ngo mugire ibibahagije muri vyose, murushirize gukora igikorwa ciza cose.

(II Ab'i Korinto 9:6,8)

Yesu kandi yarasezeranye ati:

Mutange, namwe bazogahabwa; ingero nziza, ikandagiwe, inyiganyizwe hamwe, isesekaye, ni yo bazobaha mu gikiriza canyu. Ingero mugeresha abandi ni yo muzobagererako.»

(Luka 6:38).

Uburyo uzoronka amahera canke ibintu vyo gutanga buradondaguwe mu Banyefeso:

Uwivye ntasubire kwiba; arikw'akore cane, akoreshe amaboko yiwe ivyiza, kugira ngo aronke ico guha uwuri mu mukeno. (Abanyefeso 4:28).

Paulo yavuze ku bijanye n'ugutanga kw'abizera b'i Filipi ati:

...ivyo vyatumwe namwe, ni akamoto keza, ni ikimazi cemewe, gishimwa n'Imana. (Ab'i Filipi 4:18).

Yarerekanye kubera ko ingabirano zabo zari ikimazi bashimishije Imana. Hanyuma abwira abo bemera batanga ati:

Ariko Imana yanje izobaronsa ivyo mukeneye vyose, nk'uko ubutunzi bwayo buri mu buninahazwa muri Kristu Yezu. (Ab'i Filipi 4:19).

Iryo sezerano ryahawe abari batanze ku gikorwa c'Umukama. Ariko wibuke: Naho abemera bose bagomba gutanga kandi bagahezagirwa n'Imana kubera ivyo, umuntu afise ingabire yo gutanga arafise ubushobozi budasanzwe bwo guha Umukama anezerewe; ikintu kidasanzwe co mu vy'impwemu kivyurira umuntu gutanga.

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Ibi bikurikira ni ingero zo muri Bibiliya z'abantu bari bafise ubushobozi budasanzwe bwo guha Umukama. Birashoboka ko bari bafise ingabire yo mu vy'impwemu yo gutanga:

- Umupfakazi: Mariko 12:41-44; Luka 21:1-4.
- Mariya: Yohana 12:3-8.
- Ishengero ry'i Galatiya: Ab'i Galatiya 4:15
- Ishengero ry'i Filipi: Ab'i Filipi 4:10-18.
- Amashengero y'i Makedoniya: II Ab'i Korinto 8:1-7.

Ni ibiki bituma umuntu atanga bitegerezwa kuva? Raba Matayo 6:3; Abanyefeso 4:28; I Ab'i Korinto 13:3.

IMFASHO

Kandi Imana yashizeho bamwe mw'ishengero: ubwa mbere abatumwa, ubwa kabiri abavugishwa n'Imana, ubwa gatatu abigisha, hanyuma ibitangaro, hanyuma ingabirano zo gukiza abarwayi, ubutabazi, ubutegetsi n'indimi zitandukanye. (I Ab'i Korinto 12:28)

Umuntu afise ingabire y'imfashanyo arafise ubushobozi bwo gufasha abandi mu gikorwa c'Umukama bikabashoboza kwongerera ubushobozi ingabire zabo bwite z'impwemu. Kuva ku mucungezi gushika ku baririmvyi, ikintu cose gifasha mu gukora kw'ishengero canke mu gikorwa c'ubusuku gishobora gufatwa nk'ingabire y'imfashanyo. Igihe Paulo yarungika umugore yitwa Foyibe i Roma, yasavye abemera bari ng'aho kumufasha mu ngabire y'ugufasha:

Ndabashimije mushiki wacu Foyibe, akaba ari umusavyi w'Ishengero ry'i Kenkereya. Mumwakire mu Mwami wacu nkuko bibereye abera, kandi mumwifashe ivyo akenera vyose; kuko yatabaye benshi, nanje ubwanje. (Abaroma 16:1-2).

Biboneka ko Pirisila na Akwila bakoreye Paulo ingabirano y'abafasha, kuko yanditse ati:

Muntahirize Purisikila na Akwila abafasha banje muri Kristo Yesu... (Abaroma 16:3)

Ingabirano y'imfashanyo ni igikorwa cose gishigikira canke gifasha uwundi muntu. Ni nk'ugukora nk'umufasha.

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

-Tabita [Dorika] yari afise ingabire yo gufasha: Ivyakozwe n'intumwa 9:36

-Abagore bafashije Yesu mu busuku bwiwe: Mariko 15:40-41

-Imfashanyo itangwa yoshobora kuba mu bijanye n'inshingano z'imitunganirize:

Kuvayo 18:22; Guharūra 11:17

-Igikorwa c'imfashanyo gishobora gufasha abagoyagoya: Ivyakozwe n'intumwa 20:35.

GUKORERA

Nuko rero ko dufise ingabire zitandukanye nk'uko ubuntu twahawe buri...canke ubusuku, reka turindire ubusuku bwacu... (Abaroma 12:6-7)

Ijambo «gukorera» muri iki gisomwa risobanura gukorera. Ingabire yo gukorera ni ubushobozi bwo gukora ibikorwa ngirakamaro bijanye n'igikorwa c'Umukama. Umuntu akorera abandi arafasha abandi gushika ku migambi yo mu vy'impwemu mu kubakura mu bikorwa nya misi yose ariko bikenewe.

Bibiliya ya Amplified ihindura iki gisomwa...

...uwufise ingabirano y'ugukorera abantu, niyihe gukorera... (Abaroma 12:7).

Gukorera bitandukanye n'ugufasha umuntu kubera ko bimukurako ibikorwa bimwebimwe. Uwukora afata inshingano y'ibikorwa bimwebimwe kugira ngo abohore uwundi kugira ngo akoreshe ingabirano yabo yo mu vy'impwemu.

Umuntu afise ingabire yo gufasha umuntu afasha umuntu mu gukora ubusuku bwiwe. Nk'akarorero, abacuraranzi bo mw'ishengero barafasha umupasitoru gushitsa imigambi yo

mu vy'impwemu mu gihe c'igikorwa c'ishengero. Ntibamukurako ibanga ry'igikorwa, ahubwo bakoresha ingabirano yabo kugira ngo bamufashe gushitsa imigambi yo mu vy'impwemu.

Ku rundi ruhande, umuntu afise ingabire yo gukorera yoshobora gukuraho rwose umupasitori ngo ntagire uruhara mu gutanga ivyokurya ku bakeneye mu mubiri w'ishengero. Akarorero k'ivyo karaboneka mw'ishengero rya mbere aho abemera bamwebamwe "bakorera" ameza kugira ngo babohore intumwa ku bikorwa vy'impwemu bihambaye kuruta:

Muri iyo misi, igitigiri c'abigishwa cariko kiragwira, Abayuda b'Abagiriki batangura kwidodombera Abaheburayo, kuko abapfakazi babo basuzugurwa mu vyo bagaburira iminsi yose. Nuko ba Cumi na babiri bahamagara abigishwa bose, bati: «Ntibibereye ko twebwe tureka kwigisha ijambo ry'Imana ngo tugaburire ivyo kurya. Nuko bene wacu, nimutore muri mwebwe abagabo indwi bashimwa, buzuye Mutima Mweranda n'ubwenge, tubashinge uwo murimo. Ariko twebwe tuzokwama twibanda ku gusenga no ku kwigisha ijambo ry'Imana.» (Ivyakozwe n'intumwa 6:1-4).

Niwihiweze ibisabwa vy'abo bari baje gukora. Bategerezwa kuba abanyakuri kandi buzuye Mpwemu Yera n'ubwenge. Paulo yavuze ku bamukorera canke bamukorera:

Umukama agirire ikigongwe abo mu rugo rwa Onesiforo, kuko yampumuye kenshi, ntiyaterwe isoni n'iminyororo yanje. Ariko aho ashitse i Roma, yandondeye cane arambona. Umwami amuhe kugirirwa ikigongwe n'Umukama kuri wa musi, kandi urazi neza ingene yankoreye i Efeso. (II Timoteyo 1:16-18) .

Ingabirano yo gukorera irimwo kwikorera umuzigo w'abandi:

Mwikorererane imitwaro, ni ho muzoshitsa ivyagezwe vya Kristu. (Ab'i Galatiya 6:2).

Inyifato y'umuntu akorera ni yo yadondowe na Yesu:

Arababwira ati: «Abami b'amahanga barayatwara; kandi abafise ububasha kuri bo bitwa abagiraneza. Ariko mweho ntumukabe mutyo, ahubwo uwukuru muri mwebwe nabe nk'umuto, uwuganza nabe nk'umusuku. Mbega uwuruta uwuhe, ni uwuvyagiye afungura canke ni uwumukorera? Mbega si uwari yicaye ku meza? Ariko jewe ndi muri mwebwe nk'uwukorera. (Luka 22:25-27).

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Ingero zo gukorera:

-Abamarayika: Abaheburayo 1:14; 4:11; Mariko 1:13

-Gutanga canke kurindira mu mfungurwa: Yohana 2:5,9; Luka 10:40

IKIGONGWE

Nuko rero dufise ingabire zitandukanye, nk'uko ubuntu twahawe buri...uwugira imbabazi, azigire anezerewe. (Abaroma 12:6,8)

«Ikigongwe» bisigura impuhwe. Ivo bisigura ko ushabora kwumva uri kumwe n'uwundi kandi ukamufasha. Umuntu afise ingabirano y'ikigongwe aragira impuhwe zidasanzwe ku bari mu mibabaro kandi akagira n'ubushobozi bwo kubafasha.

Ingabirano y'ikigongwe irimwo inyifato be n'ibikorwa. Ivo vyerekanywe n'inkuru y'Umusamariya mwiza yanditswe muri Luka 10:30-37. Uwo Musamariya ntayagira impuhwe gusa ku muntu yari yagirijwe nabi n'abo basuma, ariko kandi yaragira ico akoze kugira ngo amufashe.

Igisabwa ni uko iyo ngabirano ikwiye gukoreshwa n'umunezero. Ijambo "ugunezerwa" ryerekeza ku kwitegurira n'umunezero gukora ikintu cose gishoboka ubwo nyene kugira ngo umuntu akureho imibabaro.

Gereranya impuhwe z'abigishwa n'iza Yesu nk'uko zigaragazwa n'ibantu bikurikira:

Aho biri

Yesu

Intumwa

Matayo 15:23-28

Yakijije umukobwa

Yararungitse

Umuore w'Umunyasirofenisiya

Mariko 8:1-9

Yarabagaburiye

Yararungitse

Ishengero ry'abantu

Matayo 20:31-34

Yarabakijije

Yagerageje kubanumya

Impumyi

Mariko 10:48-49

Yaramukijije Bagerageje kumuzivya ngo anume

Impumyi Barutimayo

KU BIJANYE N'IBINDI NYIGISHO:

Iga ibi biggereranyo vy'ingabire y'ikigongwe:

-Yesu, mu bijanye no gukiza: Matayo 9:27-30; 15:21-28; 17:14-18; 20:30-34;

Mariko 10:46-52; Luka 17:1-14

-Umusamariya mwiza: Luka 10, 30-37.

-Doruko: Ivyakozwe n'intumwa 9:36-42

UBWAKIRANYI

Mugiriranire ubwakiranyi ata kwidodomba. Uko umuntu wese yahawe ingabire, abe ari ko amukorera uwundi, nk'ababwiriza beza b'ubuntu bw'Imana butandukanye. (I Petero 4:9-10)

Ingabire yo kwakira abashitsi ni ubushobozibudasanzwe Imana iha ingingo zimwe zimwe z'Umubiri wa Kristo kugira ngo bashobore guha abakene ivyo barya n'aho barara. Igisabwa kugira ngo umuntu akoreshe iyo ngabirano yo mu vy'impwemu ni uko ayikora ata kwidodomba. Kwidodomba bisobanura gushavura kubera ko ubwirizwa kubikora.

Ukwakira abashitsi ni ikimenyamenya c'urukundo rudafise uburyarya:

Urukundo ntirube rudafise ubwiyoberobe... rwakira abashitsi... (Abaroma 12:9,13)

Ukwakira abashitsi ni kimwe mu bintu bikenewe kugira umuntu abe umusenyeri:

Umurongozi rero ategerezwa...guhabwa abashitsi...(I Timoteyo 3:2)

Kuko umusenyeri akwiye kuba uwutagira umugayo...akunda kwakira abashitsi... (Tito 1:7-8)

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

Lidiya ni akarorero k'umuntu afise ingabire yo kwakira abashitsi: Ivyakozwe n'intumwa 16:14-15.

Gayo yakiriye Paulo i Roma: Abaroma 16:23

Hariho uburyo buteye umunezero bwo kwerekana ubwakiranyi. Tora ico ari co mu Baheburayo 13:1-2.

Ivyo vyashikiye Aburahamu na Sara: Itanguriro 18.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Nimushire ku rutonde ingabirano icenda zitanga:

---

3. Ni kuki izo ngabire zitwa ingabire zo gukorera?

---

4. Ni itandukaniro irihe riri hagati y'ingabire z'uburongozi n'iz'uburongozi?

---

5. Ni itandukaniro irihe riri hagati y'ingabire zo gufasha n'ugukorera?

---

6. Soma urutonde rw'ingabire zo gutanga ziri ku rutonde rwa mbere. Soma insobanuro ziri ku rutonde rwa kabiri. Andika umubare w'insobanuro idondora ingabirano ku gipande kiri imbere yayo.

Urutonde rwambere

Gukorera

Urutonde rwa kabiri

1. Ubushobozi bwo gusuzuma abantu, inyigisho, n'ibintu

ku vyerekeye nimba ari ivy'lmana.

Ifasha

2. Ubushobozi bwo gutuma abandi bashitsa ibintu vyihariye

imigambi.

Uburongozi

3. Buyobora mw'izina ry'abandi.

Uburongozi

4. Ubushobozi budasanzwe bwo kwizera.

Gutanga

5. Ubushobozi budasanzwe bwo gutanga.

Kwerekana imbabazi

6. Afasha abandi mu busuku bwabo.

Gutahura impwemu

7. Impuhwe zidasanzwe.

- _____ Ukwizera   8. Gutanga ivyo kurya n'aho kurara.
- _____ Ukwakira abashitsi   9. Gukuraho abandi inshingano zo gukora ibikorwa
    ngirakamaro ibikorwa

7. Mbega aya majambo ni ukuri canke ni ikinyoma: Abafise ingabire yo gutanga ni bo bonyene basabwa gutanga amahera ku gikorwa c'Umukama. Iryo jambo ni iri:

8. Sigura ukwizera.

---

9. Ni itandukaniro irihe riri hagati y'ingabire y'ukwizera n'ivyamwa vy'ukwizera?

---

10. Twokwongererera gute ukwizera kwacu?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

Ivyiyumviro vyo kwiga vyinshi ku bijanye n'ingabirano imwe imwe muri izo icenda zikoreshwa vyatanzwe uko ingabirano imwe imwe yariko iraganirwako. Ivo vyakozwe kugira ngo ushabore kurangiza inyigisho yawe y'ingabire imwe imwe y'ugutanga imbere y'uko ubandanya kwiga iyindi ikurikira.

Bibiliya iratanga urutonde rw'ingabire z'inyongera zihabwa abemera zitavuzwe muri iki cigwa. Izo ngabire ntizitwa mu buryo budasanzwe ingabire za Mpwemu Yera. Kubera iyo mpamvu ntizishirwa mu kwiga ingabire z'impwemu.

UBUSORE:

Ingabirano y'ubusore ni ubushobozi Imana iha abemera bamwebamwe bwo kuguma ari abaseribateri kugira ngo bakore igikorwa ca gikirisu. Mu I Korinto 7:7-8 Intumwa Paulo yerekeza ku ngabire yiwe yo kutarongora. Ariko rero, ubucelibateri ntibukwiye gusabwa (raba I Timoteyo 4:1-5). Ni ingabire y'Imana, si igisabwa co gutegekwa n'ishengero canke idini. Ishengero ryubakwa n'abafise ingabire y'ubusore (raba I Ab'i Korinto 7:32-35).

GUSENGA:

Ingabirano yo gusenga ni ubushobozi budasanzwe Imana itanga bwo gusenga n'umwete mwinshi igihe kirekire ata guhinduka. Gusenga bisigura kwinginga mu izina ry'uwundi. Abasenga barasengera ivyo abantu bakeneye, abarongozi, ibikorwa n'amahanga.

Naho ugusenga kutamenyekana mu buryo budasanzwe nk'ingabire y'impwemu, hari ibimenyamenya vyerekana ko Mpwemu Yera yabiteguye kugira ngo bikore nk'ingabire (raba Abaroma 8:26-27). Iga ibi bice bikurikira kugira ngo umenye zimwe mu ntumbero z'isengesho ry'ugusenga:

- Yakobo 5:14-16 -Guharura 14:17-19
- I Timoteyo 2:1-2 -Ivyakozwe n'intumwa 7:60
- Abanyefeso 6:19

UBUTUNGANE:

Hariho n'iyindi ngabirano tuzokwita "ubuhinga." Ni ubushobozi bwo gukora ibintu vy'ubwiza n'/anke bikora ku bw'igikorwa c'Umwami Ingero ziboneka mu bahawe ubuhinga budasanzwe n'Imana bwo gutegura ibintu vy'inzu y'Uhoraho n'impuzu z'abaherezi (Kuvayo 28:3; Kuvayo 31:3-6).

UMUGAMBI W'ICENDA

IMPANO Z'IBIMENYETSO ZA MPWEMU YERA.

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kumenya ingabire zine z'ibimenyetso za Mpwemu Yera.
- Gusigura intumbero z'ibitangaro.
- Kuvuga ibintu bitanu bituma umuntu arwara ku mubiri.
- Gutandukanya ingabire yo kuvuga izindi ndimi n'ukuvuga izindi ndimi nk'ikimenyetso c'umubiri c'ukubatizwa muri Mpwemu Yera.
- Kuganira ku ngingo ngenderwako zo muri Bibiliya zijanye n'ugukoresha ingabirano yo kuvuga indimi zitamenyekana.

IMIRONGO NKURU:

Mbega tuzorokoka dute nitwafata minenerwe agakiza kangana gutyo? Iryo ryatanguye kuvugwa n'Umukama, riremezwa kuri twebwe n'abamwumvise; Imana na yo nyene irabashingira intahe, ikoreshewe ibimenyetso n'ibitangaza n'ibitangaza vyinshi n'ingabire za Mpwemu Yera, nk'uko yabishaka? (Abaheburayo 2:3-4).

INTANGAMARARA

Hariho ingabire zine tuzokwita "ingabire z'ibimenyetso" kuko ari ibimenyetso bidasanzwe vy'ububasha bw'Imana bukora biciye mu bemera kugira ngo bwemeze Ijambo ryayo:

Nuko baragenda bamamaza hose, Umukama akorana na bo, aremesha ijambo ryabo ibimenyetso bikurikira. (Mariko 16:20) .

Ingabirano z'ibimenyetso zikorera abemera no kubakoresha mu gukiza, mu bitangaro, no mu butumwa budasanzwe buva ku Mana biciye mu ndimi no mu gusobanura. Izo ngabire zidasanzwe na zo nyene ni "ikimenyetso" ku batemera ko Imana iriho.

Ingabirano zine z'ibimenyetso ni:

- Ibitangaza
- Gukira
- Indimi
- Gusobanura indimi zitamenyekana

IBITANGAZA

Ariko umuntu wese ahabwa iyerekwa rya Mpwemu kugira ngo bose bagire akamaro.

Kuko umwe yahawe na Mpwemu...ugukora ibitangaro. (I Ab'i Korinto 12:7-10)

Biciye ku muntu afise ingabire y'ibitangaro Imana ikora ibikorwa vy'ububasha birenze ubushobozi bwo kubaho mu buryo busanzwe. Ivo bikorwa bidasanzwe ni ikimenyetso c'uko ububasha bw'Imana burengeye ubwa Satani.

Ibitangaro birashitsa imigambi yihariye yo mu vy'impwemu. Imana ikoresha ibitangaro kugira ngo yemeze ubatumwa bwiza:

Mbega tuzorokoka dute nitwanjanjwa kugakiza kangana gutyo? Kabanje kuvugwa n'Umwami, gakomezwa kuri twebwe n'abakumvise; Imana na yo irabashingira intahe, ikoreshewe ibimenyetso n'ibitangaza n'ibitangaza vyinshi n'ingabire za Mpwemu Yera, nk'uko yavyipfuye. (Abaheburayo 2:3-4).

Ibitangaza bituma abantu bemera Yesu bakaronka ubuzima budahera:

Kandi n'ibindi bimenyetso vyinshi Yesu yakoze imbere y'abigishwa biwe, bitanditswe muri iki gitabo. Ariko ivyo vyandikiwe kugira ngo mwemere ko Yesu ari Kristo, Umwana w'Imana; kandi ngo nimwizera, muronke ubugingo kw'izina ryiwe. (Yohana 20:30-31).

Ibitangaro navyo bikoreshwa n'Imana kugira ngo yerekane ko yemera umuntu ariko arakorera. Ubusuku bwa Yezu bwaremejwe n'ibitangaro:

Uwo aza nijoro asanga Yesu, aramubwira ati: «Mwigisha, turazi ko uri umwigisha yaturutse ku Mana; kuko ata n'umwe ashobora gukora ibimenyetso nk'ivyo ukora, kiretse Imana iri kumwe na we. (Yohani 3:2)

Bagabo b'Israyeli mwe, ni mwumve aya majambo; Yezu w'i Nazareti, umuntu yemejwe n'Imana muri mwebwe ibitangaro n'ibitangaza n'ibimenyetso Imana yamukoreye hagati muri mwebwe, nk'uko namwe ubwanyu mubizi. (Ivyakozwe n'intumwa 2:22)

Imana yemeje igikorwa c'intumwa biciye ku bitangaro:

Ni ukuri ibimenyetso vyerekana ko ndi intumwa vyakorewe muri mwebwe mu kwhihangana kwose, mu bimenyetso no mu bitangaza no mu bikorwa vy'ububasha. (II Ab'i Korinto 12:12)

Hari ubwoko butandukanye bw'ibitangaro. Yesu yerekanye ukuntu afise ububasha ku buryo bw'igitangaza ku bantu vy'umubiri:

Aravyuka, akankamira umuyaga, abwira ikiyaga ati: «Ceceka, ceceka.» Nuko umuyaga urahera, haba ugutuza gukomeye. (Mariko 4:39)

Gukira ku mubiri no kwirukana amadayimoni ni ibitangaro:

Kandi Imana yakoze ibitangaro bidasanzwe ikoreshje amaboko ya Paulo; Kugeza n'aho bashira abarwayi ibitambaro n'ibitambaro vyavuye ku mubiri wiwe, indwara zigakira, roho mbi zikabavamwo. (Ivyakozwe n'intumwa 19:11-12).

Ibitangaro vyakozwe n'amaboko ya Paulo vyitwa "ibitangaro bidasanzwe." Kuba vyitwa «ibidasanzwe» kugira ngo bitandukanye n'ivyo «bisanzwe» vyerekana ingene ibitangaro vyari bisanzwe mw'ishengero rya mbere Ishengero rya mbere ryavutse mu kwerekana ububasha bukomeye Ni co gituma ukugaragara kw'ububasha kw'ibimenyetso n'ibitangaza kwari gusanzwe.

Ibimenyetso n'ibitangaza ntibisigura ko umuntu canke ubusuku ari ubw'Imana, yamara. Shetani arahenda biciye ku bitangaro: Kuko ari impwemu za shetani zikora ibitangaro... (Ivyahishuriwe Yohana 16:14)

Uwo azoza akurijke ububasha bwa Satani, afise ububasha bwose n'ibimenyetso n'ibitangaza vy'ibinyoma. N'uburyo bwose bwo guhendana n'ukugabitanya mu bazohona; kuko batemeye gukunda ukuri ngo bakizwe. Ni co gituma Imana ibarungikira inkomezi zizimiza, kugira ngo bemere ikinyoma. Kugira ngo abatemera ukuri bose, bagahimbarwa n'ukugabitanya bacirwe n'urubanza. (II Ab'i Tesalonike 2:9-12)

Iyo mirongo yerekana ko abantu bahendwa n'ibitangaro nya Satani kuko badashingiye ku kuri kw'Ijambo ry'Imana.

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

1. Ibitangaro vyo mw'Isezerano rya Kera:

-Gusoma ibitabu vyo Kuvayo gushika mu Gusubira mu vyagezwe. Raba nimba ushobora kumenya ibitangaro 26 vyabaye mu gihe ca Musa.

-Soma ibitabo vy'Abami ba I n'aba II. Nimushire ku rutonde ibitangaro 21 vyabaye mu gihe ca Eliya na Elisa.

2. Ibitangaro vyo mw'Isezerano Rishasha:

-Iga Matayo, Mariko, Luka na Yohani. Nimushire ku rutonde ibitangaro vyakozwe na Yesu Kristo.

-Ige igitabu c'Ivyakozwe n'Intumwa. Nimushire ku rutonde ibitangaro Imana yakoze biciye ku ntumwa n'abandi bakorera mw'ishengero rya mbere.

-Soma Ivyakozwe n'intumwa 9:36-41. Ni igitangaro ikihe canditswe ngaha? Ni ibiki biva muri ico gitangaro (Ivyakozwe n'intumwa 9:42)?

-Dukurikije Abaroma 15:18-19, ni igiki cagaragaye mu busuku bwa Paulo catumye abanyamahanga bumvira Imana?

-Soma II Abakorinto 12:12. Ni yihe ngabirano yo mu vy'impwemu ifitaniye isano n'ingabire y'ibitangaro?

-Ni ibihe bibiri bigaragara mu Vyakozwe n'intumwa 19:11-12?

GUKIRA

Ariko umuntu wese ahabwa iyerekwa rya Mpwemu kugira ngo bose bagire akamaro. Kuko umwe yahawe...ingabire zo gukiza na Mpwemu umwe. (I Ab'i Korinto 12:7-9)

Uwizera afise ingabire zo gukiza arafise ubushobozi bwo kureka ububasha bw'Imana bukamucamwo kugira ngo asubire kugira amagara meza atari ugukoresha uburyo busanzwe. "Gukiza" bisigura gukira.

Ubwo bwoko bwo gukiza bwitwa "ugukiza kw'Imana" kuko gukorwa n'ububasha bw'Imana aho gukorwa n'uburyo busanzwe.

Ivo gukiza vyanditswe muri Bibiliya vyose vyari ugukira kw'umubiri ubwo nyene kandi gukira bimwe bishitse. Gukira kw'umubiri ni kimwe mu bimenyetso vy'impwemu bizokurikira ubusuku bw'abizera bose:

**Kandi ivyo bimenyetso bizokurikira abizeye...bazorambika ibiganza ku barwaye, bakire...
(Mariko 16:17-18)**

Abakurambere b'ishengero na bo nyene barakoreshwa n'Imana kugira ngo bazane ugukira kw'umubiri:

**Hari uwurwaye muri mwebwe? Nahamagare abakuru b'ishengero; kandi bamusabire,
bamusige amavuta mw'izina rya Yesu; Kandi ugusenga kw'ukwizera kuzokiza umurwayi,
Umwami azomuvyura; kandi ni yaba yarakoze ivyaha, azobiharirwa. (Yakobo 5:14-15).**

Abizera bose barashobora gusengera abarwaye. Abakurambere bo mw'ishengero na bo nyene barashobora gusengera abarwaye. Ariko umwizera afise ingabire yo gukiza ni we akoresha n'Imana mu buryo bwihariye kandi budahinduka muri uwo muce w'ibango.

Izina ry'iyo ngabirano ni ubwinshi. Ni "ingabire" zo gukiza. Ivyo ni uko hariho ingabire zitandukanye zo gukiza, uburyo butandukanye gukiza kuza, n'uburyo butandukanye bwo gukoresha ingabire yo gukiza. Imana ikoresha abemera bamwebamwe mu gukiza indwara zidasanzwe. Nk'akarorero, Bibiliya yandika ko Paulo yakoreshejwe mu bitangaro bidasanzwe vyo gukiza (Ivyakozwe n'intumwa 19:11-12). Abemera bamwebamwe boshobora kuba bafise amavuta adasanzwe yo gusengera impumyi canke ibipfamatwi. Abandi bakoresha mu busuku bwo gukiza muri rusangi kugira ngo basengere ubwoko bwose bw'ingwara.

Uretse gukiza ububabare bwo ku mubiri, gukiza birashobora kandi kubamwo no kwirukana impwemu zihumanye [amadayimoni]:

**Haza ishengero ryinshi rivuye mu bisagara bikikije Yeruzalemu, bazanye abarwayi
n'abababazwa n'impwemu zihumanye. nuko umwe wese arakira. (Ivyakozwe n'intumwa
5:16)**

Ukwizera Imana ni urufunguruzo rwo kuronka ugukira. Gukira kw'Imana gushobora kuza biciye mu kwizera kw'uukorera n'ijo ngabire. Yesu yazuye umukobwa aramukiza:

Ariko abantu bamaze gusohoka, arinjira, amufata ukuboko, uwo mukobwa arahaguruka. (Matayo 9:25).

Kubera ko uwo mukobwa yari yapfuye, ntiyari gushobora kugira ukwizera kwo gukira. Gukira kwaje biciye mu busuku n'ukwizera kwa Yesu.

Gukira birashobora kandi kuza kubera ukwizera kw'umuntu arwaye:

**Yesu arahindukira, amubonye, aramubwira ati: «Mukobwa, humura; ukwemera kwawe
kuragukijije. Uwo mugore aca ako kanya arakira. (Matayo 9:22) .**

Gukira kandi kuza biciye mu kwizera guhurikiye hamwe kw'uwrwaye n'uwriko arakorera:

**Yinjiye mu nzu, izo mpumyi ziramwegera, Yesu arazibaza ati: «Mwizeye ko nshobora
kubikiza?» Baramubwira ngo: Ego, Mwami.**

Araheza akora ku maso yabo, arababwira ati: «Bibabere nk'uko mwizeye.» (Matayo 9:28-29).

Yesu yari afise ubushobozzi bwo gukora ukwo gukiza. Yari azi ko ashobora gukiza. Ivyo vyafatanijwe n'ukwizera kw'impumyi kugira ngo bazane ugukira.

Ubwinski "ingabire" zo gukiza na bwo burakoreshwa kuko gukiza kuza biciye mu buryo butandukanye bwo muri Bibiliya. Nk'akarorero, gukira birashobora kuza biciye mw'ijambo rivuzwe:

Uwo mutware aramwishura ati: «Mukama, sinkwiye ko winjira mu nzu yanje; (Matayo 8:8) .

Yarungitse ijambo ryiwe, arabakiza... (Zaburi 107:20)

Gukira kuza mu kurambikwako ibiganza:

Izuba rirenze, abantu bose bari bafise abarwaye indwara zitandukanye babamuzanira; aramurambikako ibiganza umwe wese muri bo, arabakiza. (Luka 4:40).

...bazorambika ibiganza ku barwaye, bakire... (Mariko 16:18)

Kandi Imana yakoze ibitangaro bidasanzwe biciye mu maboko ya Paulo. (Ivyakozwe n'intumwa 19:11)

Gukira kuza mu gusigwa amavuta mw'izina ry'Umukama:

Hari uwurwaye muri mwebwe? ahamagare abakuru b'ishengero; kandi bamusabire, bamusige amavuta mw'izina ry'Uhoraho; Kandi ugusenga kw'ukwizera kuzokiza umurwayi, Umwami azomuvyura; kandi ni yaba yarakoze ivyaha, azobiharirwa. (Yakobo 5:14-15).

Gukira mbere vyaje biciye mu gitutu c'umwe afise iyi ngabire:

Birashika n'uko bazana abarwayi mu mayira, babarambika ku buriri no ku bitanda, kugira ngo Petero niyahitana n'aho yoba igitutu cayo gipfuke bamwe muri bo. Haza ishengero ryinshi rivuye mu bisagara bikikije Yeruzalemu, bazanye abarwayi n'abababazwa n'impwemu zihumanye. nuko umwe wese arakira. (Ivyakozwe n'intumwa 5:15-16).

Turashobora kuronka ugukira kw'Imana kuko Yesu yababaye, yikorera ubugoyagoye bwacu:

Ariko yakomerekejwe kubera ibicumuro vyacu, yamenekejwe kubera ibicumuro vyacu; igihano c'amahoro yacu cari kuri we; kandi n'inkovu ziwe ni zo dukiza. (Yesaya 53:5).

Yesu yababariye kuri Kaluvari ntiyagira ngo adukure icaha gusa, ariko no kugira ngo adukure mu ndwara. Yarakubiswe, arakubitwa ku mugongo kubera gukira indwara. Yarababaye kugira ngo dushobore gukira nk'uko nyene dukizwa.

Igihe dukorera n'ingabire zo gukiza birahambaye gutahura ko umuntu wese dukorera ashobora kutakira. Paulo yaravuze ibijanye n'abakozi bagenziwe bari barwaye kandi biboneka ko bataronse ugukira biciye ku busuku bwiwe:

...Tirofimo namusize i Mileto arwaye. (II Timoteyo 4:20)

Paulo yari afise ingabire zo gukiza n'ibitangaro bidasanzwe, yamara kubera imvo zimwe zimwe Tirofimo ntiyakijije biciye ku busuku bwiwe. Paulo yandikiye Timoteyo ku bijanye n'indwara idakira ati:

Ntube ukinywa amazi, ahubwo unywe umuvinyu mutoya, kubera inda yawe n'ubugoyagoye bwawe kenshi. (1 Timoteyo 5:23)

Paulo ntiyahagaritse gukoresha ingabirano yiwe yo gukiza abantu kubera gusa abo yakorera bose batakize. Ivyo vyoba ari nk'umuvugabutumwa ahagaritse igikorwa kubera uwo yabwira wese atakira Inkuru Nziza. Abantu bose Paulo yabwiriza ntibakiriye neza ubutumwa bwiza. Abantu bose yasengerera ntibakira. Ariko yagumye akora ivyo Imana yamuhamagariye. Yamamaza Inkuru Nziza agasengerera abarwaye kandi ivyavuyemwo abisiga mu minwe y'Imana.

Hari impamvu zituma gukira kutaza ku muntu wese dusenga. Ivyo biravugwa mu nyigisho y'Ikigo Mpuzamakungu c'Ivyamwa citwa "Ubutumwa bwiza bumeze nk'umwambiro", buvuga ku gukiza mu buryo burambuye n'intumbero yavyo mu kwagura Inkuru Nziza.

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

- Kugira ngo wige mu buryo burambuye ibijanye n'ugukira, rondera inyigisho y'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime yitwa "Intambara y'Umubiri."
  - Soma Matayo, Mariko, Luka na Yohani kugira wige ubusuku bwa Yesu bwo gukiza. Kora urutonde rw'ibiza vyose yakoze. Ku gukira kwose, wandike uburyo butandukanye bwakoreshejwe.
  - Soma igitabo c'Ivyakozwe n'Intumwa kugira wige ingabire zo gukiza mu bikorwa mw'ishengero rya mbere. Raba uwokoto bw'ingwara zikizwa be n'uburyo zikoreshwa.
- Iyumbire mu gitabu c'Ivyakozwe n'intumwa abantu batandukanye Imana yakoreshje mu ngabire zo gukiza:
- Ivyakozwe n'intumwa 3:1-11: Petero na Yohani [intumwa].

- Ivyakozwe n'intumwa 5:15; 9:32-34: Petero [intumwa].
- Ivyakozwe n'intumwa 8:5-7: Filipo [umuvugabutumwa n'umudiyakoni].
- Ivyakozwe n'intumwa 9:17-18: Ananiya [umwemera atazwi].
- Ivyakozwe n'intumwa 14:8-10; 28:7-9: Paulo [intumwa].
- Ige imirongo ikurikira. Kora urutonde rw'impamvu zimwe zimwe zituma Imana ikiza: Yohana 9:1-3; Ivyakozwe n'intumwa 3:1-10; 4:4; Abafilipi 2:25-27 .

INDIMI

Ariko umuntu wese ahabwa iyerekwa rya Mpwemu kugira ngo bose bagire akamaro. Kuko umwe ahabwa na Mpwemu...indimi zitandukanye... (I Ab'i Korinto 12:7-10)

Ingabire y'indimi ni ubushobozi bwo kwakira no gushikiriza ubutumwa bw'Imana abantu bayo biciye mu rurimi batigeze biga. «Indimi» bisigura indimi. Impamvu twayise ingabire y'"ikimenyetso" aho kuyita ingabire y'"ukuvuga" ni uko Bibiliya yerekana neza ko iyo ngabire itangwa kubera ikimenyetso.

Iyo umuntu avuga mu ndimi bishobora kuba mu rurimi ruzwi kandi rwemerwa n'abamwumviriza:

Iryo jwi rimaze kumenyekana, ishengero rirakorana, barajorerwa, kuko umwe wese yumvise bavuga mu rurimi rwiwe bwite... Bose baratangara baratangara bati: «Mbega aba bose bavuga si Abanyagalileya? Kandi mbega ese, umwe wese yumva avuga ururimi rwiwe kavukire! (Ivyakozwe n'intumwa 2:6-8).

Rishobora no kuba mu rurimi umuntu atazi. Ivo vyitwa kuvuga mu ndimi zitamenyekana:

Nka ko, uwuvuga ururimi rutamenyekana aba abarira abantu, ariko abarira Imana; kuko ata n'umwe amutegera; ariko muri Mpwemu avuga amabanga. (I Ab'i Korinto 14:2)

Nk'uko mwavyize mbere, kuvuga indimi ni ikimenyetso c'umubiri c'uko mwabatijwe muri Mpwemu Yera. Ariko ivyo bimenyetso vyo kuvuga mu ndimi zitandukanye bitandukanye n'ingabire yo kuvuga mu ndimi zitandukanye. Ingabire y'indimi ni ubushobozi budasanzwe bwo gushikiriza ubutumwa buva ku Mana mw'ishengero mu rurimi rutazwi n'uwuvuga.

Intumbero zo kuvuga mu ndimi, haba nk'ikimenyetso c'ukubatizwa muri Mpwemu Yera canke ingabire y'indimi, ni izo:

Isengesho ry'Imana: I Ab'i Korinto 14:21.

Kwiybaka: I Ab'i Korinto 14:4. Ukwubaka si ukwishira hejuru, ahubwo bisigura kuremesha, gutera imbere no gutera imbere. Muri Yesaya 28:11-12 na ho havyita uguruhura mu vy'impwemu.

Gusenga: Mpwemu Yera avuga biciye ku mwizera mu rurimi rutamenyekana kugira ngo asabire mu gusenga. Ijambo « gusenga » risigura gusenga mu izina ry'uwundi. Mpwemu Yera arazi neza ingene umuntu akwiye gusenga n'ico akwiye gusenga. I Ab'i Korinto 14:14. Raba kandi Abaroma 8:26,27.

Guhimbaza: Ivyakozwe n'intumwa 10:46; I Ab'i Korinto 14:15

Iranguka ry'ubuhanuzi: I Ab'i Korinto 14:21; Yesaya 28:11-12.

Ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana ifise izindi ntumbero zibiri. Iyo umuntu afise ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana atanga ubutumwa mw'ishengero, ubwo butumwa bugasobanurwamwo, ni kubera...

Ukwubaka ishengero: I Ab'i Korinto 14:12-13.

Ikimenyetso ku batemera: I Ab'i Korinto 14:22. Ni co gituma ingabire y'indimi n'insobanuro bikwiye kujana n'ugukoresha iyo ngabire vyitwa “ingabire z'ibimenyetso.”

Hariho amabwirizwa yihariye yatanzwe ku bijanye no gukoresha ingabire y'indimi mw'ishengero:

1. Si bose bakwiye kuvuga igihe kimwe: I Ab'i Korinto 12:30.
2. Kugira ngo ishengero ryubakwe, ingabire y'indimi zitamenyekana itegerezwa kujana n'ugusobanura kugira ngo abumviriza batahure ivyo bivugwa: I Ab'i Korinto 14:1-5.
3. Kubera ivyo, umwizera afise ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana, akwiye guceceka iyo ata musobanuzi ariho: I Ab'i Korinto 14:28.
4. Akwiye kandi gusenga asaba ingabire yo gusobanura we ubwiwe: I Ab'i Korinto 12:13.
5. Mw'ishengero birahambaye cane kuvuga mu rurimi rutahurwa kuruta indimi iyo ata musiguzi ariho: I Ab'i Korinto 14:18-19.
6. Umuntu umwe gusa ni we akwiye gusobanura igihe cose: I Ab'i Korinto 14:27.
7. Umuntu afise ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana arashobora kuzigenzura: I Ab'i Korinto 14:32-33.
8. Kuvuga mu ndimi zitamenyekana ntibibujije: I Ab'i Korinto 14:39-40.
9. Igihambaye cane ni urutonde mu bikorwa vy'ishengero. Nta muvurungano ukwiye gutterwa n'iyi ngabirano canke iyindi ngabirano iyo ari yo yose: I Ab'i Korinto 14:40.

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

-Icigwa ca mbere Abakorinto 12-14. Ivyo bice bivuga ku gukoresha ingabire z'impwemu bishimikiye cane ku ngabire z'indimi n'ugusobanura mu kigabane ca 14.

-Soma 1 Abakorinto 14:5. Indimi zitamenyekana zigereranywa n'ingabire iyike?

-Iyi ngabirano ifise intumbero izihe? Raba I Ab'i Korinto 14:4,5,22.

-Ni amabwirizwa ayahe ashirwaho ku bijanye n'ikoreshwa ry'iyo ngabire mw'ishengero rikoranye? Raba 1 Abakorinto 14:26-28.

-Ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana ni ikimenyetso ku batemera. Ku murongo wose uri ku rutonde, menya abo batizera bari abo n'aho bava:

Ni nde Ahe Ava

Ivyakozwe n'intumwa 2:2-13

Ivyakozwe n'intumwa 10:24-28

Ivyakozwe n'intumwa 19:1-7

INSOBANURO Y'INDIMI

Ariko umuntu wese ahabwa iyerekwa rya Mpwemu kugira ngo bose bagire akamaro. Kuko Mpwemu aha umwe...ugusobanura indimi zitamenyekana. (I Ab'i Korinto 12:7-10)

Ingabire yo gusobanura ni ubushobozi budasananzwe bwo kumenyesha mu rurimi rutahurwa ubutumwa bw'uuvuga mu ndimi. Gusobanura ubutumwa mu zindi ndimi bihabwa na Mpwemu Yera uwufise iyo ngabire y'impwemu. Ntibisobanurwa no kumenya ururimi ubutumwa bwashikirijwemwo. Bitangwa n'uguhibiturwa kuva kuri Mpwemu Yera. Insobanuro ni incamake y'ubutumwa, si uguhindura ijambo ku rindi. Kubera ivyo, insobanuro irashobora gutandukanywa n'ubutumwa buri mu ndimi mu burebure canke mu mibumbe. Intumbero y'iyi ngabire ni ugutanga insobanuro y'ubutumwa bwatanzwe n'uwufise ingabire y'indimi:

Nihaba hari abavuga ururimi rutamenyekana, nibavuge babiri canke batatu, n'aho boba bavuze bakurikirana; kandi n'uwsobanure. (I Ab'i Korinto 14:27)

Ingabire yo gusobanura ni iyo kujana n'ugukoresha ingabire y'indimi zitamenyekana. Iyo ubutumwa bwo mu ndimi busobanuwe ni ho gusa ishengero rihezagirwa nabwo:

Nagomba ko mwese muvuga indimi zitamenyekana, arikw nagomba ko muvugishwa n'lmana; kuko uwuvugishwa n'lmana aruta uwuvuga mu ndimi zitamenyekana, kiretsse abisiguye ngo ishengero ryubakwe. (I Ab'i Korinto 14:5)

Umuntu afise ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana, akwiye gucecka mw'ishengero, iyo ata muntu ariho afise ingabire yo gusobanura:

Ariko ni hatagira uwusigura, nicereze mw'ishengero; kandi yibwire mu mutima wiwe, n'lmana. (I Ab'i Korinto 14:28)

Umuntu afise ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana asenge asaba ingabire yo kuzisobanura; Nuko uwuvuga ururimi rutamenyekana asenge kugira ngo ashobore kuzisobanura. (I Ab'i Korinto 14:13)

KU BIJANYE N'IZINDI NYIGISHO:

-Iga I Abakorinto 14 kugira uronke ibindi vyiyumviro ku bijanye no gukoresha ingabire yo gusobanura .

indimi.

-Igihe indimi zisobanuwe zikwiye kuvamwo iki? Raba I Ab'i Korinto 14:5.

-Bizogenda gute iyo ata musiguzi ariho? Raba 1 Abakorinto 14:28.

-Ni nde asobanura indimi? Raba I Abakorinto 14:13 na 27.

-Ni bihe bihe ingabire yo kuvuga indimi zitasaba gusobanura? Raba Ivyakozwe n'intumwa 2:4-8; 10:44-48;19:6.

UBURYO BWO GUSHIRAHO UBUGENDUZI BWIZA MUBIKORWA

Iki gice kirasozerwa inyigisho y'ingabire zitandukanye z'impwemu. Ivyicaro vyakozwe kubera intumbero z'inyigisho vyari:

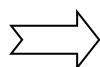
-Ingabire zidasanzwe   -Ingabire zo kuvuga

-Gutanga ingabirano   -Gusinya ingabirano

Iyi mbonerahamwe ikurikira yerekana ingene buri kimwe muri ivyo bice gifatanya mw'ishengero kugira ngo kibe urugero rw'ubusuku bwiza:

IMPANO ZIDASANZWE

Intumwa

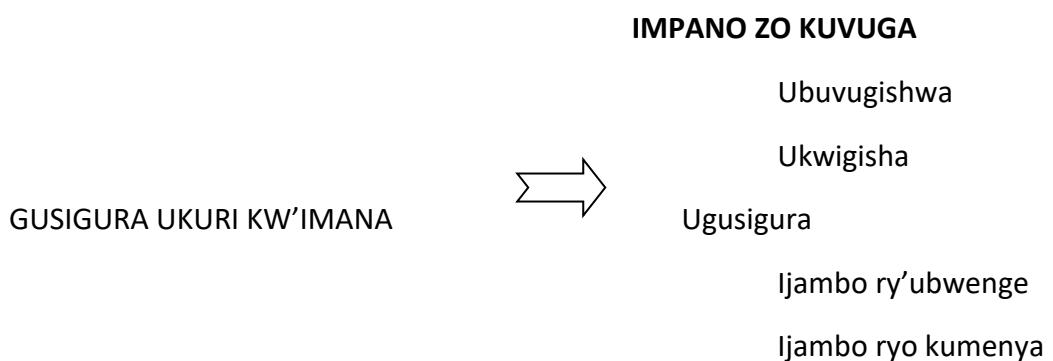
Abavugishwa

KWIGISHA UBWOKO BW'IMANA

Abavugabutumwa

Abungere

Abigisha

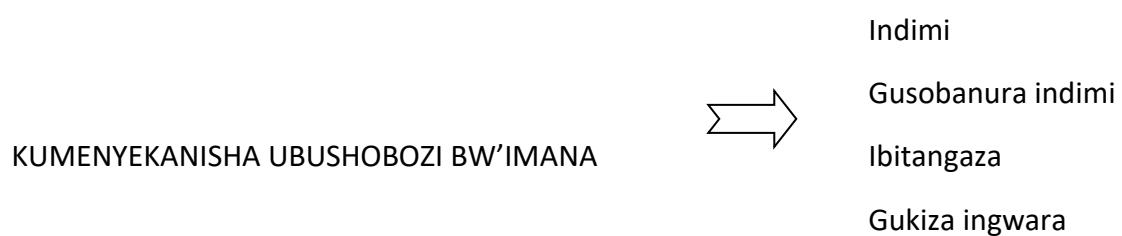
IMPANO ZO GUKORERA ABANDI

Gukorera abandi
Gufasha
Uburongozi
Ubuyobozi
Gutanga
Kugira impuhwe
Kurobanura impwemu
Ukwizera
Kwakirana

GUTERERA MUGIKORWA C'IMANA

IMPANO Z'IBIMENYETSO

KWIGEZAHO

1. Wandike Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.

---

2. Ingabirano zine z'ibimenyetso ni izihe?

---

3. Twisunze Yohani 20:30-31 , ingabirano y'ibitangaro ifise intumbero zibiri izihe?

---

4. Raba ingabirano y'ikiményetso iri ku rutonde rwa mbere. Soma insobanuro ziri ku rutonde rwa kabiri. Andika umubare w'insobanuro idondora ingabirano mu kibanza c'ubusa catanzwe.

Urutonde rwambere	Urutonde rwa kabiri
☐ Gukiza	1. Ibikorwa vy'ububasha birenze ubushobozi bwo kubaho mu buryo busanzwe.
☐ Indimi	2. Ububasha bw'lmana bwo kugarura amagara uretse gukoresha ubuhinga busanzwe uburyo.
☐ Insobanuro	3. Kuvuga mu rurimi rutazwi n'uwuruvuga.
☐ Ibitangaza	4. Kuményekanisha mu rurimi rwatahuye ubutumwa bwa . uwuvuga mu ndimi zitamenyekana.

5. Soma amajambo ari aha hepfo. Nimba iyo mvugo ari UKURI, wandike T ku gicapo kiri imbere yayo. Nimba iyo mvugo ari IKINYOMA, wandike F ku gicapo kiri imbere yayo.

- a. Kuvuga mu ndimi iyo umuntu abatijwe muri Mpwemu Yera ni kimwe n' ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana.
- b. Umuntu afise ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana akwiye guceceka mw'ishengero iyo ata musiguzi ariho.
- c. Umuntu afise ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana ntakwiye kuvuga ubutumwa bwive bwite.
- d. Umuntu afise ingabire yo kuvuga indimi zitamenyekana ntashobora vy'ukuri gucungera iyo ngabire.

- e. _____ Ni vyiza cane kuvuga mu rurimi rutahurwa n'abamwumviriza mu ishengero kuruta kuvuga n'ingabire y'indimi zitagira insobanuro.
- f. _____ Abantu benshi barashobora gusobanura ubutumwa bumwe igehe kimwe.
- g. _____ Umuntu iyo afise ingabire zo gukiza, uwo akorera wese azoba yarakize.
- h. _____ Umuntu afise ingabire zo gukiza niwe wenyene akwiye gusengera abarwayi.

((Inyishu z'ibibazo zitangwa ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

Ivyiyumviro vyo kwiga neza kuri buri ngabirano ine y'ibimenyetso vyatanzwe uko ingabirano imwe imwe yariko iraganirwako. Ivyo vyakozwe kugira ngo ushobore kurangiza inyigisho yawe y'ingabirano imwe imwe y'ikimentyetso imbere y'uko uja ku yindi ikurikira. Iciyumviro ca nyuma ni uko womenya ingene ingabire zose za Mpwemu Yera zagaragaye mu busuku bwa Yezu Kristu. Urutonde rukurikira ruzogufasha muri ivyo kuko rutanga urutonde rw'ibimenyetso vyemeza ingabire z'impwemu zigaragara mu busuku bwiwe.

Uhejeje iki cigwa soma ibitabo vya Matayo, Mariko, Luka na Yohani. Kwagura iyi nsiguro mu gutanga urutonde rw'ibindi bimentyetso vyemeza ukuntu ingabirano zikora mu busuku bwa Yezu Kristu.

IMPANO ZA MPWEMU YERA MU BUZIMA BWA YESU .

- Ibitangaza: Ivyakozwe n'intumwa 2:22
- Gukiza: Ivyakozwe n'intumwa 10:38
- Ijambo ry'ubwenge: I Ab'i Korinto 1:24,30
- Ijambo Ry'ubumenyi: Yohana 1:45-50; 4:18; 11:14
- Gutandukanya Impwemu: Yohana 1:45-50 6:61
- Ubuhanuzi/Umuhanuzi: Matayo 24
- Inyigisho/Umwigisha: Matayo 4:23; 9:35; 26:55; Mariko 6:6; 14:49;
Luka 5:17; 13:10,22; 21:37

-Impanuro: Luka 3:18
-Imbabazi [impuhwe]: Matayo 20:30-34.
-Intumwa: Abaheburayo 3:1.
-Umuvugabutumwa: Yohana 10:16
-Umupasitori: Yohana 10:11
-Uburongozi: Yohana 13:15-16; Mariko 10:42-45
-Uburongozi: Luka 10:1-17
-Ukwizera: Luka 8:49-56
-Gutanga: Yohana 10:11
-I bifasha: Yohana 17:6-10
-Gukorera: Yohana 13:4-16; Mariko 10:42-45
-Ubwakiranyi: Yohana 21:9-13 [Nta nzu yari afise yari afise ubwakiranyi].

-Indimi n'ugusobanura: Izo ngabire zibiri zonyene z'impwemu zitaboneka mu buzima bwa Yesu. Ivyo ntivyari ngombwa kuko yari Ijambo ry'Imana nyene. Nta ngabire z'indimi n'uguzisobanura zari zikenewe kugira ngo umuntu ashikirize ubutumwa buva ku Mana biciye kuri we.

IGICE C'ICUMI

KUVUBURA INGABIRE Yawe yo mu mpwemu

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Gusigura igituma bihambaye ko umwizera abona ingabirano yiwe yo mu vy'impwemu.
- Gusigura ingene umwizera ashobora kuvumbura ingabirano yiwe yo mu vy'impwemu.
- Kubona ingabirano yawe yo mu vy'impwemu.

UMURONGO W'INGENZI:

Ni co gituma ndakwibutsa gukabura ingabire y'Imana, wagukuyemwo no kurambikwako ibiganza vyanje. (II Timoteyo 1:6)

INTANGAMARARA

Mu bice vyabanje mwarize ko umwizera wese afise n'imiburiburi ingabire imwe y'impwemu. Iki gice kirasigura ingene wovumbura no gutangura gukoresha ingabire yawe yo mu vy'impwemu.

AKAMARO K'UKUVUMBURA

Ni ngombwa kumenya ingabirano yawe yo mu vy'impwemu kugira ngo:

GUSHITSA INTUMBERO N'INTUMBERO Z'IMPWEMU:

Uzokwibuka intumbero n'intumbero z'ingabire za Mpwemu Yera zitanzwe mu Banyefeso 4:12-15:

Intumbero:

- Mutunganye aberanda.
- Guteza imbere igikorwa c'ubusuku.
- Twubaka Kristo n'ishengero.

Intumbero:

- Tuzoba twunze ubumwe mu kwemera.
- Tuzotera imbere mu bumenyi bwacu bwa Kristo.
- Tuzotera imbere mu butungane, Kristo abe akarorero kacu.
- Tuzoba abashikamye, ntitube twihendwe n'inyigisho z'ibinyoma.
- Tuzokura mu mpwemu muri Kristo.

Nimba izo n'tumbero n'izo n'tumbero zizoranguka mw'ishengero rero birakenewe ko umwizera wese abona kandi akoresha ingabire yiwe yo mu mpwemu.

KUGWANA INTAMBARA YO MU MPWEMU:

Ingabire za Mpwemu Yera zihabwa n'ishengero nk'ibirwanisho vy'intambara y'impwemu kugira ngo barwanye inguvu z'impwemu za Shetani:

Kuko abo tunigana atari ab'inyama n'amaraso, ariko tunigana n'abakuru n'abafise ububasha n'abaganza iyi si y'umwiza n'impwemu mbi zo mw'ijuru. (Abanyefeso 6:12).

Ni ngombwa kuvumbura no gukoresha ingabire yawe yo mu vy'impwemu kugira ngo urwanye neza umwansi wawe wo mu vy'impwemu, ari we Shetani.

KWIRINDA IVY'AMABI:

Mu bice nya kera mwarize hari uburyo butatu ingabire z'impwemu zishobora gukoreshwa nabi:

1. Kudakoresha izo ngabire wahawe.
2. Kugerageza gukoresha ingabirano zitaguhawe.
3. Kudakoresha neza ingabirano.

Ni vyiza ko uvumbura ingabirano yawe yo mu vy'impwemu kugira ngo wirinde ivyo bikorwa vy'ububisha.

IRINDA KUBABAZA:

Abizera benshi bashasha kenshi bisuka mu busuku batazi ingabire zabo zo mu mpwemu, bagashikirwa n'ugucika intenge n'ugutsindwa uko bagerageza gukorera Umukama. Na wewe nyene uzobabazwa n'aho utavumbura ingabirano yawe bwite yo mu vy'impwemu. Uzoba ata co umaze niwagerageza gukorera mu bibanza Imana itaguhaye ingabire yo gukorera.

Ushobora kuba ufise vyinshi ukora mu busuku, ariko ntaco uzoba uriko urarangura ku bw'Ubwami bw'Imana. Nk'akarorero, umuntu umwe yaragerageje kwigana ingabirano y'umuvugabutumwa akomeye yitwa Billy Graham. Yamamaza nka Rev. Graham ariko nta n'umwe yishuye ku butumwa bwiwe. Yarababaye cane mu busuku gushika aho asanga ingabire yiwe yo mu mpwemu atari ingabire yo kwamamaza ubutumwa bwiza. Ingabirano yiwe yari iyo kwigisha. Igihe yatangura gukoresha ingabire yiwe bwite yo kwigisha yarabonye ivyiza bikomeye mu busuku bwiwe.

Kumenya ingabire yawe yo mu vy'impwemu ntibizotuma udashavura wewe nyene gusa, bizokurinda no kwibaza abandi bakristo. Nk'akarorero, uzotahura nimba umupasitoru wawe ari umwigisha mwiza ariko akaba ari umuyobozi mubi. Uzomenya ko afise ingabire yo kwigisha mugabo adafise ingabire yo gutwara. Aho kumunegura, arakeneye gufashwa n'umuntu afise iyo ngabirano kugira ngo ishengero rikore neza.

WIBAZE INSHINGANO ZAWE:

Ni vyiza kuvumbura ingabire yawe y'impwemu kuko ufise inshingano yo "kuvyura" no kuyikoresha. Intumwa Paulo yandikiye Timoteyo ati:

Ntukirengagize ingabire iri muri wewe...(I Timoteyo 4:14)

Ni co gituma ndakwibutsa gufurura ingabire y'Imana, wagukuyemwo no kurambikwako ibiganza vyanje. (II Timoteyo 1:6)

Utegerezwa kuvumbura ingabirano yawe yo mu vy'impwemu kugira ngo ushabore gushitsa ibanga ryawe ryo kuyiteza imbere. Utegerezwa kumenya ingabirano yawe kugira ngo ushabore gushira imbere ibantu bigufasha kuyikoresha neza.

KUVUMBURA INGABIRE YAWE YO MU MPWEMU

Amabwirizwa akurikira azogufasha kumenya ingabirano canke ingabirano zawe zo mu vy'impwemu:

INTAMBWE YA MBERE - Kuvuka ubwa kabiri:

Ubwirizwa kuvuka ubwa kabiri. Ingabirano z'impwemu ziza biciye mu kuvuka ubwa kabiri nk'uko italanto z'akameremere ziza biciye mu kuvuka kw'umubiri. Niwaba utigeze uvuka mw'isi kavukire ntuzogira italanto kavukire. Iyo utavutse ubwa kabiri mw'isi y'impwemu ntushobora guhabwa ingabire z'impwemu:

Nimwihane, umwe wese muri mwebwe abatizwe kw'izina rya Yesu Kristo, kugira ngo muharirwe ivyaha vyiwe, muzoronka ingabirano ya Mpwemu Yera. (Ivyakozwe n'intumwa 2:38)

INTAMBWE YAKABIRI - Mwakire Ibatisimu Ya Mpwemu Yera:

Amabwirizwa yerekeye ingene umuntu yoronka ibatisimu ya Mpwemu Yera yatanzwe mu kigabane ca kane c'iki gitabu.

INTAMBWE YA GATATU - Menya Ingabire Z'Impwemu:

Niwaba utazi ingabire z'impwemu ziriho, ntuzoshobora kumenya iyo (izo) Imana yaguhaye. Ivyigwa wize muri shure vyaguhaye ibikoresho vyo kumenya ingabire zitandukanye abemera bafise.

INTAMBWE YA KANE - Ihweze Ivyitegererezo Vy'Ingabire:

Uko uriko urimbura ingabirano woba ufise, birafasha kwihiweza ingero zikomeye z'izo ngabirano zitandukanye. "Icitegererezo gikomeye" c'ingabire y'impwemu ni umwizera amaze igihe kirekire akoresha neza ingabirano.

Nk'akarorero, nuganire n'umuntu afise ingabirano yo kwigisha. Baze ingene bamenye ko bafise iyo ngabirano, ingene batanguye kuyikoresha, n'ingene babandanya guteza imbere iyo ngabirano yabo. Uko ni ko uzogira n'izindi ngabirano. Kwiga ingene abandi bavumbuye ingabirano zabo no kwihiweza ingero zikomeye z'ingabirano zikora bizokufasha kumenya ingabirano yawe bwite.

INTAMBWE YA GATANU - Rondera Ingabire Yo Mpwemu:

Niwigufuze ingabirano kandi wisonzeshe kandi uyisenge. Bibiliya itubwira kurondera ingabirano z'impwemu:

Ariko mwipfuze [mwipfuze, murondere] n'umwete ingabire nziza kuruta izindi... (I Ab'i Korinto 12:31)

Umwe wese muri twebwe afise n'imiburiburi ingabirano imwe, ariko uyu murongo uvuga ko dushobora no kurondera ingabirano tutagira ubu.

INTAMBWE YA GATANDATU – Gushirwako Ibiganza:

Umurongozi wawe wo mu mpwemu agushireko ibiganza, asenge Imana ngo ihishurire ingabire yawe yo mu mpwemu:

Ntukirengagize ingabire iri muri wewe, yahawe uvugishwa n'Imana, hamwe n'abakuru b'ishengero barambikwako ibiganza. (I Timoteyo 4:14)

Iciyumviro: Nk'inyishu y'Intambwe ya mbere gushika ku ya gatandatu Imana yoshobora guhishura ingabire yowe yo mu mpwemu. Nimba ivyo bitabaye, nubandanye n'intambwe zikurikira.

INTAMBWE Y'INDWI - Sesangura ivyo ukunda mu vy'impwemu:

Ivyo ubonamwo umunezero mwinshi mu gukorera Imana kenshi ni ivyo yaguhaye ingabire. Nk'uko ingabirano uronka mw'isi kavukire izana umunezero, ni ko n'ingabire z'impwemu

zizana umunezero. Utegerezwa kugira "urukundo" canke "umuzigo" [inyungu canke icipfuzo kinini] c'ubusuku bumwe kugira ngo ukorere Imana neza.

Nk'akarorero, umuntu afise ingabire yo gutwara arashobora kuyikoresha mu gutunganya no kuyobora ikintu cose. Yashobora gutwara ishengero, ishure rya gikirisu, ikigo co gusubiza mu buryo abanywa ibiyayuramutwe, n'ibindi Arikò ategerezwa kuba afise umuzigo canke urukundo rwinshi ku busuku aho akoresha ingabirano yiwe. Iyo ataco ashima mw'ishure rya gikirisu, ntazomara igithe kirekire naho afise ingabire y'uburongozi.

Niwishure ibi bibazo bikurikira kugira ngo umenye ivyo ukunda canke umuzigo wawe wo mu vy'impwemu:

1. Ni ubuhe bwoko canke umugwi w'abantu wumva ukunda cane?

(Niwaba wahamagariwe mu mugwi w'abantu kanaka, ingabire yawe yo mu mpwemu izojanye n'ivyo bakeneye. Nk'akarorero, niwaba wumva uhamagariwe abana kandi ushaka kubabona biga ivy'Imana, ushobora kuba ufise ingabire yo kwigisha).

2. Ni ibihe bantu ukeneeye bituma uvuka cane mu mutima?

(Igihe Imana iguhamagara kugira ngo ushikire ikintu kinaka ukeneeye, kenshi uzokwiyumvamwo ivyuka bikomeye vy'inyiyumvo imbere).

3. Iyo udashobora kunanirwa, wokwipfuza gukorera iki Umwami?

(Imana irashigikira ivyipfuzo vy'umuntu ku giti ciwe).

4. Uzuza iyi nteruro: "Ndafise ukwizera gukomeye gukomeye kuva imbere mu mutima ko nkwiye kuvyinjiramwo..."

(Ukwemera nk'ukwo kenshi ni Imana ivugana n'impwemu yawe ku bijanye n'akarere ishaka ko ukoreramwo).

5. Ndazi neza ko Imana yampamagaye ata gukeka mu gisata kinaka co kuyikorera. Ni vyo...

(Niwaba uzi igice c'ubusuku Imana yaguhamagiye, bizokworoha kumenya ingabirano yawe yo mu mpwemu. Imana yama itanga ingabire zikenewe kugira ngo ushobore gushitsa umuhamagaro. Igice ca "Kugira ngo wige ibindi" c'iki cigwa kizogufasha kumenya umuhamagaro wawe wo mu mpwemu).

6. Ni ingabirano izihe zigutera umunezero mwinshi mu kuzizirikana canke mu kuzikoresha? (Nk'akarorero, woba ukunda kwigisha? Woba ukunda kwakira abashitsi no kwakira abantu mu nzu yawe? Woba ukunda kuvyurirwa umutima wo gutanga amahera menshi ku gikorwa c'Imana?)

INTAMBWE Y'UMUNANI - Isesengura ry'Indongozi yawe nk'Umukristo:

Reka umurongozi wa gikirisu asuzume ubushoboz bwave bwo mu vy'impwemu. Baza ibi bibazo bikurikira maze wandike inyishu:

1. Ni mu mice iyihe y'umurimo wa gikirisu wabonye ko ngira ico nshoboye?

---

2. Ushingiye kuri ivyo vyiyumviro vy'uko nkora neza, ni ingabirano izihe zo mu vy'impwemu wizera ko noba mfise?

INTAMBWE Y'ICENDA - Sesangura igikorwa cawe ca kera c'ubukristo:

Sesangura ubusuku wakoze kera. Nimwishure ibi bibazo:

1. Ni mu mice iyihe y'umurimo wa gikirisu wakoreye kera?

---

2. Muri ivyo ni ibihe wakoze neza?

---

3. Muri ivyo ni ibihe waronkeye umunezero mwinshi mu gukorera?

---

4. Muri ivyo, ni muri ikihe umurongozi wawe wo mu vy'impwemu be n'abandi babonye ko ukora neza?

INTAMBWE Y'ICUMI - Uzuza Ibibazo vy'Ingabire y'Impwemu:

Igice ca nyuma c'iki cigwa kirimwo ibibazo bibiri vy'ingabire z'impwemu. Inyishu zawe kuri ivyo bibazo zizogufasha kumenya ingabirano z'impwemu ushobora kuba ufise.

INTAMBWE YA CUMI - Menya Ingabire Wiyumvira ko Ushobora Kugira:

Raba ingabirano wiyumvira ko woba ufise ushingiye kuri:

1. Ubumenyi bw'ingabire waronse biciye mu kwiga.

2. Ivyo Imana yaguhishuriye biciye mu gusenga.
3. inkofero wasuzumye muri wewe nyene.
4. Ivyo umurongozi w'ingenzi w'umukristo yabonye mu buzima bwawe.
5. Gusuzuma ukuntu ukora neza mu bijanye n'ubusuku wari warakoze mbere.
6. Kuzuza Ibibazo vy'Ingabire z'Impwemu.

Urutonde rw'ingabire ruraboneka mu "Ntambwe ya cumi na gatatu" ikurikira. Shira x ku ngabirano canke ingabirano wizera ko woba ufise.

INTAMBWE YA CUMI NA BIBIRI - Menya ivyipfuzo vy'impwemu:

Sesangura ivyo ababanyi bawe, igisagara cawe n'ishengero ryawe bakeneye mu vy'impwemu. Suzuma uru rutonde rw'ivyo ukeneye:

Kuraba: Abarwayi, abashasha mw'ishengero, abagize ishengero, ibitaro, abapfakazi, amabohero, abapfuye, inzu y'abageze mu zabukuru.

Ubutumwa bwiza: Inzu ku nzu, ibikorwa vy'ivugabutumwa, intambara z'abakristu, ibikorwa vyo mu kirere.

Gukurikirana Ibikorwa: Ku bashasha bahindutse.

Impanuro: Impanuro rusangi canke imigwi yihariye; impanuro zikoreshwa kuri telefone.

Imfashanyo y'ibiro/ubutegetsi: Kwandika, gushushanya [ubuhinga], gushiramwo amadosiye, gukoranya, gusubiramwo ibikoresho, gutumako ubutumwa, telefone, amadosiye.

Ukwakira abashitsi: Gutekera imfungurwa n'aho kurara abakene canke abasuku b'abagenzi, abavugabutumwa, abakirisu.

Ivugabutumwa ku Bakene: Gutanga ivyo kurya, impuzu, uburaro.

Gucungera Inyubakwa z'ishengero: Gutunganya Igihugu, Gusigira, Gubaza, Gukora Amashanyarazi, Gukora Amazi, Gusukura.

Umuziki: Korali, ibicurarangisho, umurongozi w'indirimbo, imigwi idasanzwe y'umuziki, umucuraranzi wenyene, kwandika umuziki.

Ivy'Imikino rukristo: Kwandika canke gukorana ibikino nya gikirisu.

Ivy'amahera: Gukorana amafaranga, gucungera amafaranga, gutegura amafaranga y'amaminisitere.

Kwandika: Ibitabu nya gikirisu, ibinyamakuru, udupapuro tw'inkuru nziza, amakuru n'ingingo zo mu binyamakuru, imivugo.

Ivyuma vyinshi: Amajwi n'amasanamu, iradiyo, televiziyo, satellite.

Ivugabutumwa ku mirwi Idasanzwe: Abatumva, impumyi, abarwaye mu mutwe, abanywa ibiyayuramutwe, abanywa inzoga, abakozi b'abimukira, imigwi y'abasuma, abavyeyi batarongoye, abasambanyi, abayuda, imigwi mito mito, abagore, abagabo, imiryango, ababiranye, abana bahohotewe, abahunze, abavuye mu mashure, abana bavuye mu mashure.

Ibiro vy'Ishengero: Umusaza, umudiyakoni/umudiyakonikazi, umwigisha w'ishure ry'imisi mikuru, umushitsi, amakomite nk'ay'inubako, ivy'amahera, n'ibindi.

Impinduro: Bibiliya n'ibitabu nya gikirisu.

Inyigisho za gikirisu: Ishure ry'imisi mikuru, ishure rya Bibiliya ry'ikiruhuko, ishure ry'abakirisu ry'intango, ishure ryisumbuye, ishure rikuru, kaminuza; imyimenyerezo y'abalayiki bakoresheje amashure y'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime, inyigisho za Bibiliya zo mu rugo.

Gutanguza Ishengero ry'Abamisiyoneri/Ishengero: Ku bantu batashitse mu karere/ighugu canyu.

Ivyanditswe: Isoko ry'ibitabu rya gikirisu, iduka ry'ibitabu, ugutanga Bibiliya n'ibitabu nya gikirisu.

Inganda hamwe n'inyigisho :

None rero, niwishure ibi bibazo:

1. Ni ibihe bikenewe bitariko birashikirizwa mu karere iwanyu?

---

2. Ni ibihe bikenewe bitariko birashikirizwa mu karere iwanyu?

---

3. Ni ibihe bikenewe bitariko birashikirizwa mw'ishengero ryawe?

INTAMBWE YA CUMI NA GATATU - Uzuza Ivyipfuzo vy'Impwemu:

Isesengura warangije nta co rizomara kiretse urishize mu ngiro mu buzima bwawe no mu busuku bwawe. "Gushira mu ngiro" ikintu bisigura kugikoresha neza, kugikoresha mu vy'ukuri.

Gereranya urutonde rw'ivyo ukeneye mu vy'impwemu wakoze mu "Ntambwe ya cumi na kabiri" n'urutonde rw'ingabire wizera ko Imana yaguhaye. Raba ikintu co mu vy'impwemu ukeneye gihuye n'ingabire wemera ko ufise, hanyuma wiyemeze guha ivyo ukeneye.

Nk'akarorero, nimba mw'ishengero ryawe hariho abakeneye abigisha kandi wemera ko ufise

ingabire yo kwigisha, n'uvyihebe kugira ngo ushabore gushitsa ivyo bikenewe. Koresha urupapuro ruri kuri uru rupapuro:

Guhuza ingabire zo mu vy'impwemu n'ivyo umuntu akeneye

Nizera ko mfise

Iyi Ngabirano Ishobora Guhura na gwanje

ingabire yo mu mpwemu

bishizweko ikimenyetso musi

Mubabanyi

Mukibano

Ishengero

Intumwa

Umuvugishwa

Umuvugabutumwa

Umwungere

Umwigisha

Ubuvugishwa

Umwigisha

Ugusengesha

Ijambo ry'ubwenge

Ijambo ry'ukumenya

Ugukorera abandi

Nizera ko mfise

Iyi Ngabirano Ishobora Guhura na gwanje

ingabire yo mu mpwemu

bishizweko ikimenyetso musi

Mubabanyi

Mukibano

Ishengero

Ubufasha

Uburongozi

Ubuyobozi _____

Ugutanga _____

Kugira impuhwe _____

Kurobanura impwemu _____

Ukwizera _____

Ukwakirana _____

Indimi _____

Gusobanura indimi _____

Ibitangaza _____

Ugukiza _____

INTAMBWE YA CUMI NA KANE - Suzuma ubusuku bwawe:

Uhejeje gukora igihe gito muri ako karere ufise ingabirano yawe, nusuzume ubusuku bwawe. Wabonye kandi uriko urerekana ubugenzuzi bukwiye bw'ingabire yawe yo mu mpwemu...

-Igihe uvarya imbuto mu karere uriko urakoreramwo. Ivo bisigura ko uzobona ivyiza biva mu busuku bwawe.

-Iyo wuzuye...uba uriko uraryoherwa n'ubusuku bwawe. Nimba ubabaye, woshobora kuba udakorera mu karere ufise ingabire.

-Igihe inyishu [ibivugwa uronka ku barongozi bawe bo mu vy'impwemu] vyerekana ko ukora neza mu kibanza uriko urakoreramwo.

Nimba ubusuku uriko urarangura budahuye n'ubushobozzi bwawe bwo mu vy'impwemu kandi ukaba utagira ico ukora, subiramwo urutonde rw'ingabire zishoboka maze usabe Imana ikwereke uwundi muce wokoreramwo.

Ntimucike intege...Nimwibuke uwo mugabo yiyumvira ko ari umuvugabutumwa ariko mu nyuma akabona ko ari umwigisha! Ni ngombwa kumenya ingabirano udafise nk'uko nyene bihambaye kumenya ingabirano ufise. Ivo bikubuza gutakaza ubuzima bwawe mu busuku aho utazogira ico ukoze. Mu gufatanya isengesho n'izo ntambwe ngirakamaro uzoca ubona vuba ico kibanza kidasanzwe c'ubusuku Imana igufitiye. Uko uzotangura gukorera, uzoca ubona ningoga ingabire yawe.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'lshingiro ukoresheje mu mutwe.

---

2. Tanga urutonde rw'impamvu zitanu zituma bihambaye kumenya ingabirano yawe yo mu vy'impwemu.

---

3. Tanga intambwe cumi n'ine zizogufasha kumenya ingabirano yawe yo mu mpwemu.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

1. Imana yama iguha ingabire zikenewe kugira ngo ushobore gushitsa umuhamagaro wawe wo mu mpwemu. Wumenya gute ko wahamagawe? Iga urugero rukurikira rwerekanwa mu guhamagara kwa Musa:

Imana Iratanga Ubuyobozi:

Soma Kuvayo 3:1-4. Ingingo ya mbere yo kwemera umuhamagaro uva ku Mana ni ugutahura ko Imana ari yo ifata iningo. Arafise ibanga ryo kukumenyesha ivyo ashaka ko ukora.

Ntubwirizwa kwiruka hirya no hino mu gushavura kugira ngo umenye ico Imana ishaka ko ukora. Si ngombwa ngo ukore ubushakashatsi ku ncuti zawe kugira ngo ubone ico biyumvira ko ukwiye gukora. Ni inshingano y'Imana kukumenyesha neza umuhamagaro wayo.

Inshingano yawe ni ugushitsa uwo muhamagaro umaze guhabwa. Umuhamagaro w'ukuri

uva ku Mana si ikintu ufata ingingo yo gukora wewe nyene canke abandi biyumvira ko ari wewe ukwiye gukora.

Uzogira Umuzigo:

Musa yaramaze imyaka myinshi afise umuzigo ukomeye mu mutima wiwe ku bijanye n'igisata ciwe, ari co Isirayeli. Ivo yavyumvise bikomeye cane ku buryo mbere yari yishe Umunyamisiri ni co gituma yari mu bugaragwa (Kuvayo 2:11-15). Iyo uhamagariwe n'Imana mu gikorwa kinaka, uzokwiyumva umuzigo mwinshi, ugushimishwa, uguhagarika umutima n'impuhwe muri ako karere.

Uzoronka Umugambi Uhawe n'Imana:

Umuzigo, inyungu, iviyumviro, n'impuhwe vyonyene ntibihagije kugira ngo umuntu ashitse umuhamagaro w'Imana. Uretse gutanga ubuyobozi n'umuzigo, Imana izogumenyesha umugambi wo kugushoboza gushitsa umuhamagaro wawe.

Aha niho abantu bensi bananirwa. Baronka umuhamagaro n'umuzigo biva ku Mana, ariko bakiruka kugira ngo bagerageze gushitsa uwo muhamagaro batarindiriye ko Imana ibamenyesha umugambi wayo.

Imana yahaye Musa umugambi. We na Aroni bategerezwa kuja imbere ya Farawoni kugira ngo Abisirayeli barekurwe. Babwirizwa rero kubajana mu bugaragwa gushika mu gihugu Imana yari yarabasezeraniye. Iyo Imana iguhaye umuhamagaro n'umuzigo, rindira gushika uronse umugambi wayo wo gushitsa ubusuku bwawe.

Uzogira Iniyumvo Yo Kudakwiriye:

Mu Kuvayo 3:8, urashobora kubona bitagoranye ukuntu Musa yumva ata co ashoboye. Aravuga ati: "Ndi nde ngo nje kwa Farawoni, ngo nkure Abisirayeli mu Misiri?"

Iyo waronse umuhamagaro w'ukuri uva ku Mana, uzokwama wumva ko udakwiriye. (Niwaba wumva wihagije ku gikorwa...wiyubare. Birashoboka cane ko atari umuhamagaro w'ukuri uva ku Mana!) Iyo Imana iguhagara, uzokwiyumva ko ufise intege nke, udakwiriye, kandi ukeneye. Ntuzokwiyumva ko ukwiriye gukora ivyo yaguhamagariye, kandi uzorengerwa n'ingorane.

Muri mu mugwi mwiza! Abagabo n'abagore b'Imana bakomeye mu binjana vyose na bo nyene bariyumvise gutyo nyene. Ariko abashitse ku muhamagaro wabo nahohi bari bafise ubukene, bemera ko Imana ibereye. Imana yishuye Mose mu Kuvayo 3:12, iti ."..nta guureka ko nzoba ndi kumwe nawe." Imana ntirondera abo bumva ko bihagije. Si uwo uri we ahambaye, ahubwo ni uwo Imana ari we!

2. Iga ubuzima bw'abandi bantu bo muri Bibiliya uzobona iyo nzira nyene mu guhamagarwa kwabo n'Imana. Nk'ingero, soma ivyerekeye uguhamagarwa kwa Gideyoni mu Bacamanza 6 n'uguhamagarwa kwa Yeremiya muri Yeremiya I.

3. Urutonde rukurikira ruzogufasha kurangiza intambwe ngirakamaro zo kumenya ingabirano yawe yo mu mpwemu zatanzwe muri iki gice:

Intambwe ya mbere: _____ Navutse ubwa kabiri.

Intambwe ya kabiri: _____ Naronse ibatisimu ya Mpwemu Yera.

Intambwe ya gatatu: _____ Ndashobora kumenya ingabire zitandukanye z'impwemu.

Intambwe ya kane: _____ Nabonye ingero zikomeye z'ingabire.

Intambwe ya gatanu: _____ Narondeye ingabire y'impwemu mu kwisonzesha no mu gusenga

Intambwe ya gatandatu: _____ Naronse abarongozi banje bo mu mpwemu barambitseko ibiganza basaba Imana .

kugira ngo nshire ahabona ingabirano (s) zanje.

Intambwe ya karindwi: _____ Nasuzumye ivyo nkunda mu vy'impwemu.

Intambwe ya munani: _____ Nasuzumwe n'umurongozi wanje wo mu vy'impwemu.

Intambwe ya cenda: _____ Nasuzumye igikorwa canje ca kera c'ubukristo.

Intambwe ya cumi: _____ Naraheza n'ibibazo vy'ingabire z'impwemu.

Intambwe ya cumi n'imwe: _____ Nabonye ingabire z'impwemu nizera ko noba mfise.

Intambwe ya cumi na kabiri: _____ Nabonye ivyo nkeneye mu vy'impwemu mu rugo rwanje, mu kibano canje, no mu

ishengero.

Intambwe ya cumi na gatatu: _____ Nahuje ingabirano yanje n'ikintu nkeneye maze ntangura kuyizuza.

Intambwe ya cumi na kane: _____ Nasuzumye ubusuku bwanje muri iki gisata nca mbona ko ari ngirakamaro.

IBIBAZO VY'INGABIRE ZO MU MPWEMU

Hariho ibibazo bibiri bitandukanye. Imwe ni iy'Ingabire zidasanzwe z'intumwa, umuhanuzi, umuvugabutumwa, umupasitori, n'umwigisha. Ikindi ni ic'Ingabire z'Impwemu zisigaye. Uwuzuza urupapuro rw'ibibazo rwose mu buryo bumwe mu gushiramwo ikimenyetso c'uko EGO canke OYA ku kibazo cose.

Aha Ni Akarorero:

EGO   OYA

(x) ( ) 1. Woba wemera ko Imana iguhamagara mu kibanza c'uburongozi?

IMPANO ZIDASANZWE

IKIBAZO C'IMPANO ZIDASANZWE:

Iki kigeragezo kidasanzwe ku "Ngabire Zidasanzwe" (intumwa, umuhanuzi, umuvugabutumwa, umupasitoru, n'umwigisha) gigenewe kugufasha gusuzuma nimba ivyipfuzo vyawe n'ingene ubayeho biriko biragaragaza ubushobozu n'ibiranga abo bantu bafise impano. Naho ico kigeragezo coshobora kuba ngirakamaro, ntigishobora gufatwa nk'igishika ku ciyumviro. Utetereza gusuzuma witonze umuhamagaro w'Imana wo mu mutima, ugukoresha ingabirano ubudasiba kandi neza, n'ugushingira intahe iyo ngabirano n'izindi ngingo z'umubiri wa Kristo.

EGO   OYA

( ) ( ) 1. Woba wemera ko Imana iguhamagara mu kibanza c'uburongozi?

( ) ( ) 2. Woba warigeze kwipfuza kuba umumisiyonari?

( ) ( ) 3. Woba wemera ko Imana yaguhaye ubushobozu bwo kuba umuvugizi w'abantu bose?

( ) ( ) 4. Woba ufise icipfuzo gikomeye co gushingira intahe abatemera?

( ) ( ) 5. Woba ukunda kumara umwanya wiga Bibiliya?

( ) ( ) 6. Woba waragize icipfuzo co kuba mu busuku bw'igihe cose bw'Ijambo ry'Imana?

( ) ( ) 7. Woba ukunda kwimuka kenshi uva ahantu uja ahandi?

( ) ( ) 8. Woba wumva ko ushoboye kuvuga imbere y'abantu benshi?

( ) ( ) 9. Woba ukunda gusangira Inkuru Nziza n'abatemera kurusha kwigisha no kumenyereza abakirisu?

( ) ( ) 10. Woba wohitamwo gukorera mw'ishengero ryo mu karere kawe aho kwimukira ahanti hantu hari uturyo dushasha?

( ) ( ) 11. Woba wemera ko urugo rwave n'aho wakuriye vyoba akarorero abandi bashobora gukurikira?

( ) ( ) 12. Woba wumva ufise ingabire mu bijanye no guteza imbere abarongozi b'ishengero?

( ) ( ) 13. Iyo ubonye ibintu n'ibintu bitari vyo, woba wipfuza kugira uruhara mu kubikosora?

- ( ) ( ) 14. Gushingira intahe abatemera vyoba vyoroshe kuri wewe?
- ( ) ( ) 15. Woba ukunda kugiranira ubucuti n'abantu utazi neza?
- ( ) ( ) 16. Mbega abandi bantu bakuzi neza bogudondora nk'umurwayi kandi umuntu w'umugwaneza?
- ( ) ( ) 17. Woba warigeze gutangura igikorwa c'Umukama ukabona gikura gushika aho abandi bamenyerezwa gukora ivyo wariko urakora?
- ( ) ( ) 18. Woba ukunda kwumva impwemu y'ubushizi bw'amanga mu gushaka kubwira Ijambo ry'Imana abantu n'ibintu bikenewe?
- ( ) ( ) 19. Woba ushingira intahe cane kubera icipfuzo aho gushingira intahe kubera inshingano n'inshingano?

EGO   OYA

- ( ) ( ) 20. Woba ukunda gukorana n'abantu, gukorana n'ivy'umuntu ku gitu ciwe ingorane, imitwaro n'ibibazo, kuruta kureka abandi bakabifata ibanga?
- ( ) ( ) 21. Woba wokwidondora nk'umuntu afise indero nziza?
- ( ) ( ) 22. Woba wobona ko vyoroshe kuja kuba mu kindi gihugu canke mu yindi mico kama?
- ( ) ( ) 23. Hari abandi bizera bavuze ko iyo ubwira abantu Ijambo ry'Imana bumva ko baciriwe urubanza?
- ( ) ( ) 24. Hari umuntu yigeze akubwira ko usa n'uufise Ingabire y'ubutumwa bwiza?
- ( ) ( ) 25. Woba woshima kugira ubusuku bwo kwigisha buhoraho bwotuma harimwo abemera ku nzego zose z'ubukure?
- ( ) ( ) 26. Woba wokwidondora nk'umuntu akunda kwakira abashitsi, ahimbarwa no kugira abantu mu nzu yawe?
- ( ) ( ) 27. Woba ubona ko vyoroshe cane kwihanganira ingorane hagati mu bihe bigoye kandibihinduka?
- ( ) ( ) 28. Woba usanga uri umunyarugomo mu gusangira Ijambo ry'Imana abantu bakeneye aho kurindira ko bagusaba?
- ( ) ( ) 29. Woba ubona ko gushikira abatakijije ku bwa Kristo ari vyo bigushimisha cane kandi biguhagaritse umutima kuruta kwigisha no gutoza abemera?
- ( ) ( ) 30. Woba wumva ko ari umuzigo wo gutoza abemera ingene bokoresha ingabire zabo z'impwemu no gukorera neza Umukama?
- ( ) ( ) 31. Woba uri umuntu ashobora kubaho afise ingorane z'amahera kandi amahera make ata ngorane zo mu mutima be n'icipfuzo co gukora vyinshi amahera?

- ( ) ( ) 32. Ubu woba ufise amabanga yo mu muryango no mu vy'amahera yoshobora kukubuza kwimukira mu kindi gihugu canke mu kindi muco?
- ( ) ( ) 33. Woba ukunda cane kuvuga imbere y'abantu kuruta kuvuga mu mwiherero ikiganiro?
- ( ) ( ) 34. Woba usanga uriko urarondera n'umwete uturyo two gushingira intahe Kristo?
- ( ) ( ) 35. Woba uryoherwa no kumara amasaha menshi ukora ubushakashatsi no kwiga Bibiliya?
- ( ) ( ) 36. Woba umaze imyaka irenga itatu uri umukristo?
- ( ) ( ) 37. Woba wemera ko ushoboye gutsinda abantu kuri Kristo na kubamenyereza kugira ngo babe abapasitori?
- ( ) ( ) 38. Woba warigeze ugira ubumenyi bwo kwamamaza Ijambo ry'Imana imigwi bari bakoraniye hamwe kugira ngo bumve ivyo uvuga?
- ( ) ( ) 39. Woba utangura umusi wose witeze kandi wipfuza gusangira Inkuru Nziza n'uwutemera?

EGO   OYA

- ( ) ( ) 40. Hari uwakubwiye ko woba umupasitori mwiza canke umwigisha?
- ( ) ( ) 41. Woba warigeze gucungera umuryango canke ubucuruzi abandi bantu bavuga ko bwagenze neza?
- ( ) ( ) 42. Woba ubona ko vyoroshe guhura n'abantu utazi no kubamenya ningoga?
- ( ) ( ) 43. Woba ukunda guhagarika umutima ku bijanye n'inyifato runtu mu bihe bitandukanye, wipfuza kuvuga ivy'ikibi?
- ( ) ( ) 44. Woba ukunda kuganira n'abatemera ku bijanye n'Umuntu n'igikorwa ca Yesu Kristu?
- ( ) ( ) 45. Woba wemera ko Imana yaguhaye ubushobozi bwo gukorana n'abantu n'ingorane zabo mu buryo bwiza kandi burangwa urukundo?
- ( ) ( ) 46. Woba wemera ko abandi bizera bovuga ko uri umurongozi w'ishengero afise impano?
- ( ) ( ) 47. Vyoba vyoroshe ko ushira amabanga ku bandi ba kwerekakako ubushobozi bwo kurongora?
- ( ) ( ) 48. Abandi boba bokudondora nk'umuntu ashobora kuvuga neza imbere y'abantu?
- ( ) ( ) 49. Woba wovuga ko ufise umuzigo nk'uwo kugira ngo abatemera bakizwe ku buryo kenshi ari wo ugenzura ivyo ukora n'ivyo uvuga?

( ) ( ) 50. Woba woshima kugira ibanga ryo kwitwararika ivyo vyose ivyo umugwi w'abantu ukeneye mu vy'impwemu?

URUPAPURO RWO GUTANGA AMANOTA Y'INGABIRANO ZIDASANZWE:

Niwaheza gutanga urupapuro rw'ibibazo, wuzuze urupapuro rukurikira. Ku kibazo cose washizeko ikimenyetso ca EGO ku rupapuro rw'ibibazo, shira ikimenyetso mu gasandugu n'iyo nomero y'ikibazo. NTUGIRE IBIMENYETSO KU GIHE ATANYISHU UFISE. Shira ikimenyetso ku bibazo gusa wishuye n'inyishu ya EGO.

Aha Ni Akarorero: Uwo muntu yashize ikimenyetso ca EGO ku bibazo 1, 6 na 13, rero ashira ikimenyetso ku masandugu akoresheje iyi mibare iri ku rupapuro rw'inyishu:

UBUSHOBOZI RUSANGIJE

(Bireba vyose bine UMUHANUZI

abantu bafise impano) (Umwamamaji)

(x) #1 () #3

(x) #6 () #8

( ) #11 (x) #13

Yarishuye ibibazo 11, 3 na 8 ati OYA, rero nta kimenyetso na kimwe ashira kuri iyo mibare ku rupapuro rw'inyishu. Ubu, wandike amanota yawe:

UBUSHOBOZI RUSANGIJE

(Bireba vyose bine UMUHANUZI

abantu bafise impano) (Umwamamaji)

( ) #1 ( ) #3

( ) #6 ( ) #8

( ) #11 ( ) #13

( ) #16 ( ) #18

( ) #21	( ) #23
( ) #26	( ) #28
( ) #31	( ) #33
( ) #36	( ) #38
( ) #41	( ) #43
( ) #46	( ) #48

INTUMWA

(UMUMISIYONARI)

( ) #2	( ) #4	( ) #5
( ) #7	( ) #9	( ) #10
( ) #12	( ) #14	( ) #15
( ) #17	( ) #19	( ) #20
( ) #22	( ) #24	( ) #25
( ) #27	( ) #29	( ) #30
( ) #32	( ) #34	( ) #35
( ) #37	( ) #39	( ) #40
( ) #42	( ) #44	( ) #45
( ) #47	( ) #49	( ) #50

ABAVUGABUTUMWA

UMWUNGERE WIGISHA

IMPANO ZIDASANZWE:

Ukoresheje urupapuro rw'amanota ruri ku rupapuro rw'imbere, wuzuze urutonde rw'ingabirano zidasanzwe ruri ku rupapuro rukurikira. Ku ngabirano yose, nuharure igitigiri c'amasadugu washizeko ikimenyetso munsi yayo. (Ibisandugu vyashizweko ikimenyetso ni inyishu zawe zose z'EGO ku bibazo). Kora umurongo kuri PROFILE ku mubare ukwiye.

Aha Ni Akarorero: Ehe ingene urupapuro rw'amanota rw'uwo muntu rwashizweko ikimenyetso:

IMBONO RUSANGI

( ) #1	( ) #3
(X) #6	( ) #8

UMUVUGISHWA (Umuvugabutumwa)

( ) #11	( ) #13
( ) #16	(X) #18
(X) #21	( ) #23
(X) #26	( ) #28
(X) #31	(X) #33
( ) #36	( ) #38
( ) #41	(X) #43
( ) #46	(X) #48

INTUMWA

UMUVUGABUTUMWA UMWUNGERE UMWIGISHA

( ) #2	(X) #4	(X) #5
(X) #7	(X) #9	( ) #10
(X) #12	(X) #14	( ) #15
( ) #17	(X) #19	(X) #20
(X) #22	(X) #24	( ) #25
( ) #27	( ) #29	( ) #30
(X) #32	(X) #34	( ) #35
(X) #37	(X) #39	( ) #40
( ) #42	(X) #44	( ) #45
( ) #47	(X) #49	( ) #50

Ehe ingene bakoresheje inyishu zabo kugira ngo bahezagire igicapo:

BOSE _____

INTUMWA _____

UMUVUGISHWA _____

UMUVUGABUTUMWA _____

UMWUNGERE/UMWIGISHWA _____

---

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

Ivyuma biremvye ni vyo bifise amanota menshi.

Ivyuma bigufi ni vyo bifise amanota ari hasi cane.

Ubu, koresha urupapuro rwawe rw'amanota kugira ngo wuzuze urutonde rw'ingabire zawe zidasanzwe:

IMPANO ZIDASANZWE

BOSE

INTUMWA

UMUVUGISHWA

UMUVUGABUTUMWA

UMWUNGERE/UMWIGISHA

---

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

Ivyuma biremvye nivyo biharuro vyawe vy'agaciro kanini.

Ivyuma bigufi ni vyo bifise amanota make cane.

IMPANO ZO MU MPWEMU .

IKIBAZO C'INGABIRE ZO MU MPWEMU:

EGO   OYA

- ( ) ( ) 1. Woba wokwidondora nk'umuntu ashobora kuvuga neza imbere y'abantu?
- ( ) ( ) 2. Woba ubona ko vyoroshe kandi bihimbaye kumara umwanya wiga cane Bibiliya kandi uyikora ubushakashatsi?
- ( ) ( ) 3. Woba ukunda gusangira ingorane z'umuntu ku giti ciwe n'iz'inyiyumvo z'abantu?
- ( ) ( ) 4. Woba usanga witwararitse cane ingene woshira mu ngiro Ijambo ry'Imana aho kurondera gusa gutahura ubutumwa buri muri ryo?
- ( ) ( ) 5. Woba warabonye ko Imana yaguhaye ubushobozи budasanzwe bwo kwiga kandi ukaronka ubumenyi bwerekeye Ijambo ryiwe?
- ( ) ( ) 6. Woba ukunda gutuma abandi bakora ibikorwa bitandukanye n'ubusuku butandukanye?
- ( ) ( ) 7. Abandi bantu boba bogudondora nk'umuntu afata ingingo bitagoranye?
- ( ) ( ) 8. Woba usa n'uushira umutima cane ku bintu ngirakamaro bikwiye gukorwa aho kwibanda ku mpamvu bikwiye gukorwa?
- ( ) ( ) 9. Iyo wumvise umuntu akeneye gufashwa, woba uhita gutanga ibikorwa vyawe?
- ( ) ( ) 10. Woba wohitamwo gutanga amahera yo gufasha aho gukora igikorwa c'amaboko?
- ( ) ( ) 11. Woba ukunda gusura abantu barwaye canke bamugaye?
- ( ) ( ) 12. Inzu yawe yoba ari iyo abantu benshi bumva bameze neza kandi kenshi bazoza kukugendera ataco bamenyeshejwe?
- ( ) ( ) 13. Woba ubona ko ufise ubushobozи bwo kwemera ibantu abandi abemera ntibashobora gusa n'abavyemera?
- ( ) ( ) 14. Abandi bizera boba bakubwiye ko usa n'uuma uzi ko ikintu ari ciza canke kibi?
- ( ) ( ) 15. Igihe ibantu bitari vyiza, woba wumva ko ari umuzigo wo kuvuga kugira ngo ubikosore?
- ( ) ( ) 16. Woba ukunda kwemeza no kwishura ibibazo n'ibibazo?
- ( ) ( ) 17. Woba wasanze abantu kenshi bagusaba impanuro ku bijanye n'ubuzima bwabo ingorane z'umuntu ku giti ciwe?
- ( ) ( ) 18. Woba ubona ko kenshi uhita umenza ico wokora mu situation aho abandi batazi ico bakwiye gukora?
- ( ) ( ) 19. Woba ubona abantu kenshi baza kugusanga bafise ingorane zikomeye be n'ibibazo vyo muri Bibiliya, barondera ugutahura kwawe?

( ) ( ) 20. Woba usanga wishingira intumbero n'imigambi kandi ubusuku bwawe nk'umwizera?

EGO   **OYA**

( ) ( ) 21. Woba wumva ko ufise inshingano nini yo gufata ingingo mw'izina ry'abandi?

( ) ( ) 22. Woba akenshi ugira umunezero mwinshi mu gukora ibantu bikeneye gukorwa naho igikorwa coba ari gito gute?

( ) ( ) 23. Woba wumva ko hari ubusuku budasanzwe bwo gufasha abandi kurushiriza kuba ngirakamaro mu gikorwa cabo?

( ) ( ) 24. Iyo wumvise umuntu akeneye, woba uhita wiyumbira kumurungikira amahera?

( ) ( ) 25. Iyo wumvise umuntu ari mu bitaro, vyoba bigutera ingorane zo kumuremesha no kumutera umunezero?

( ) ( ) 26. Woba wumva vy'ukuri hari ikintu ubuze mu buzima bwawe igihe udashobora kugira abashitsi mu nzu yawe?

( ) ( ) 27. Iyo abantu bavuze ko ikintu kidashobora gukorwa canke ko kidashoboka, woba wumva umuzigo wo kwemera Imana kubera co?

( ) ( ) 28. Woba usa n'uufise ugutahura abantu naho utabazi neza?

( ) ( ) 29. Woba ufise impengamiro yo kuvuga iyo ibibazo biriko biratorwa mu mugwi, aho gucecka no kwumviriza?

( ) ( ) 30. Iyo wumvise ikibazo canke ingorane, woba uhagarika umutima kugira ngo uronke inyishu kandi uyihe?

( ) ( ) 31. Woba wohitamwo kuganira n'umuntu ubwawe ingorane ziwe aho kuzirungikira uwundi muntu ngo agufashe?

( ) ( ) 32. Abantu boba bakunda kurondera impanuro zawe mu bihe bigoye ku bijanye n'iki wobikora?

( ) ( ) 33. Mu kwiga Ijambo ry'Imana, woba wabonye ko ugutahura gushasha kandi gutahura ibantu bigoye bisa n'ibikuza vyoroshe?

( ) ( ) 34. Iyo umuntu adakora neza akazi, woba wumva uhagaze kugira ngo umufashe we arushiriza kugira ico akora mu vyo ariko arakora?

( ) ( ) 35. Woba wumva ko ufise ibanga ryo mu vy'inyifato runtu igihe utanga ubuyobozi kandi .

ubuyobozi, wama wiyumbira ingene ivyo bizogira ico bikoze ku bandi?

( ) ( ) 36. Woba ugira umunezero mwinshi mu gukora igikorwa kuruta ivyo abandi biyumvira ku vyo wakoze?

( ) ( ) 37. Woba wibona cane mu gikorwa co gushigikira abandi kuruta mu kibanza c'uburongozi?

( ) ( ) 38. Woba usanga uriko urarondera uturyo two gutanga amahera yawe ata kwumviriza ubujurire?

( ) ( ) 39. Woba ubona ko vyoroshe kugaragaza umunezero iyo uri kumwe n'abababaye ku mubiri?

( ) ( ) 40. Woba ukunda kwakira abantu mu rugo rwawe utitaye ku kuntu ubazi neza gute?

EGO OYA

( ) 41. Woba ukunda kwumva urwanya umuntu wese avuga ko ikintu ntibishobora gukorwa canke kuranguka?

( ) ( ) 42. Woba wumva kenshi ko ivyo bivugwa biva kuri Shetani aho kuva ku Mana, kandi urubanza rwawe rwoba rwagaragaye ko ari rwo?

( ) ( ) 43. Woba warigeze kwumva ko abantu bumva bemera ingeso mbi canke amakosa yo mu nyigisho igihe ubabwira ivyo Bibiliya ivuga?

( ) ( ) 44. Abantu boba bakunze kuvuga ko ufise ubushobozi bwo kubasigurira ingorane zigoye?

( ) ( ) 45. Woba uronka umunezero mu kuremesha abantu bariko baracamwo ingorane n'ibigeragezo vy'umuntu ku giti ciwe?

( ) ( ) 46. Woba ubona ko abantu akensi babaza ico wiyumvira ku kintu kinaka bafise icizere c'uko uzokwama umenza ico wokora?

( ) ( ) 47. Woba wabonye ko ufise ubushobozi bwo gutahura inyigisho zigoye zo mw'Ijambo ry'Imana ata bushakashatsi bwinshi n'ukwiga?

( ) ( ) 48. Woba wohitamwo kwereka uwundi muntu ingene akora igikorwa aho kugikora wewe nyene?

( ) ( ) 49. Woba ukunda guha abandi ubuyobozi no kubafatira ingingo?

( ) ( ) 50. Ni ukuri ko iyo usabwe gukora igikorwa kinaka akensi wumva ata ngorane canke inshingano?

( ) ( ) 51. Woba wumva ufise umuzigo udasanzwe wo gukuraho abandi ibikorwa vyabo kugira ngo .

kugira ubabohore ngo bakore igikorwa gihambaye kuruta?

- ( ) ( ) 52. Woba usanga uhita wishura ku bikenewe mu vy'amahera mu gutanga amahera yawe ata mugambi munini uteguye wo kubigira?
- ( ) ( ) 53. Vyoba vyoroshe ko uvugana n'abafise ingorane zo ku mubiri?
- ( ) ( ) 54. Woba ubona ko inzu yawe ari ahantu nyakuri wokorera abandi ubusuku?
- ( ) ( ) 55. Woba warabonye ko udategerezwa kurindira ibimenyamenya bitomoye n'ubuyobozi imbere y'uko ufata ingingo?
- ( ) ( ) 56. Woba ubona kenshi usuzuma abantu n'ibintu bavuga ko ari vyiza canke ari bibi?
- ( ) ( ) 57. Iyo uvuga Ijambo ry'Imana woba ukunda kwiyumvira ingene ivyo bizotera ingorane no gutera intege abo uvugana?
- ( ) ( ) 58. Nusabe abantu bakubwire ingene bashima uburyo usigura ibintu ukoreshje Bibiliya?
- ( ) ( ) 59. Woba ubona ko vyoroshe gufatanya n'abantu bafise intuntu canke gucika intege, kugira umunezero mu vyo umuntu ashobora gushikako?
- ( ) ( ) 60. Abandi bizera boba bavuze ingingo wafashe canke impanuro watanze ko ari vyo vyiza kandi ari vyiza kuri bose?

EGO OYA

- ( ) ( ) 61. Woba usa n'uwtahura ibintu vyerekeye Ijambo ry'Imana ko abanda abemera bafise imico imwe basa n'abatazi?
- ( ) ( ) 62. Woba ufise iviyumviro bidasanze vyo gutoza no guhindura abandi bizera ngo babe abarongozi?
- ( ) ( ) 63. Woba usanga uguma wiyumvira ingingo zikenewe gufatwa kugira ngo ushireho ubuyobozi umugwi canke ishirahamwe?
- ( ) ( ) 64. Woba wohitamwo gukora akazi wewe nyene aho gukorana n'umugwi mu kugerageza kugashitsa?
- ( ) ( ) 65. Woba wemera ko wofasha hafi umuntu wese afise ikibazo, iyo bishoboka ko ubigira?
- ( ) ( ) 66. Woba wumva umunezero mwinshi mu gutanga, utitaye ku nyishu y'uwo wahaye?
- ( ) ( ) 67. Woba ukunda kwiyumvira uburyo bwo gufasha abababaye ku mubiri?
- ( ) ( ) 68. Woba wipfuza kugira ubusuku budasanze bwo kwakira abantu mu nzu yawe utaravye abo ari bo?
- ( ) ( ) 69. Woba ushobora kwemera ikintu igihe abandi bose bakukikuje ari ntibemera?
- ( ) ( ) 70. Woba wumva ufise inshingano ikomeye ku Mana iyo wumva hari ikintu kitabereye nahoh abandi bizera boba basa n'abatabikora gutahura?

- ( ) ( ) 71. Nugire abandi bizera bagusangire ko ufise ubushobozi bwo gusangira n'abandi Ijambo ry'Imana mu buryo ngirakamaro cane?
- ( ) ( ) 72. Abantu boba baza iwawe kenshi, barondera inyishu z'ibibazo vihariye canke ingorane?
- ( ) ( ) 73. Woba wumva urukundo n'impuhwe nyinshi ku bantu bafise ingorane zo ku gitit cabu no mu mutima?
- ( ) ( ) 74. Iyo uha umuntu impanuro yawe, woba ushimika ku bantu vyinshi "ingene" bikwiye gukorwa, aho "kubera iki" bikwiye gukorwa?
- ( ) ( ) 75. Mbega abandi bizera barakunze kuvuga ko ufise ubushobozi bwo kumenya no gutahura ibantu vyo mw'Ijambo ry'Imana?
- ( ) ( ) 76. Woba ufise iviyumviro bidasanzwe vyo gufasha abantu gushika ku ntego zabo n'intumbero?
- ( ) ( ) 77. Abantu boba basa n'abakwizigira kugira ngo ufate ingingo zihambaye z'umugwi canke z'ishirahamwe?
- ( ) ( ) 78. Iyo wumvise igikorwa kinaka gikeneye gukorwa, woba uhangayikishijwe no kubikora wewe nyene?
- ( ) ( ) 79. Woba unyurwa cane n'ingene umuntu yafashijwe n'ivyo wakoze, kuruta uko ubikora gusa?
- ( ) ( ) 80. Iyo utanga amahera, woba akensi wirinda kubimenyesha abandi ivyo wakoze?

EGO   OYA

- ( ) ( ) 81. Woba woshima gukorera abababaye ubudasiba ku mubiri?
- ( ) ( ) 82. Woba ubona ko kugira abantu mu nzu yawe ari ubusuku buteye umunezero kuruta inshingano?
- ( ) ( ) 83. Mbega abandi bizera barakubwiye kenshi ko usa n'uufise ubushobozi bwo kwizigira Imana mu bihe bigoye?
- ( ) ( ) 84. Abantu boba barakubajije kenshi iciyumviro cawe ku muntu canke ikintu cavuzwe ko wibaza ko ari ciza canke ari kibi?
- ( ) ( ) 85. Woba wemera ko ufise ingabire yo kuvugana n'abandi?
- ( ) ( ) 86. Woba wohitamwo gusigurira umuntu insobanuro y'ijambo aho gusubiramwo umurongo gusa?
- ( ) ( ) 87. Woba akensi wipfuza kwumva abandi bakubwira ingorane zabo bwite aho kubwira ivyawe n'uwindi muntu?
- ( ) ( ) 88. Mbega abandi bizera basa n'abakurikiza impanuro zawe mu bihe bigoye?

( ) ( ) 89. Woba wasanze mu kwiga Ijambo ry'Imana usa n'uwuzi ico umurongo uriko uravuga imbere y'uko abandi bizera bawuvumbura, mbere uriko uravyiga muri ico gihe nyene?

( ) ( ) 90. Woba ukunda gufata uburongozi mu mugwi ata n'umwe ariho?

( ) ( ) 91. Woba akensi wumva ko ari wewe ufise uruhara mu vy'inyifato runtu kubera ingaruka zizomara igihe kirekire z'ingingo ufata?

( ) ( ) 92. Woba wohitamwo gukora akazi kanaka aho kumara umwanya uganira n'abantu ku ngorane zabo n'ivyo bakeneye?

( ) ( ) 93. Iyo umuntu akusavye imfashanyo, woba ugira ingorane nyinshi zo kubwira uwo muntu ngo "oya"?

( ) ( ) 94. Iyo uhaye umuntu amahera, woba usanga ata woba witeze ko bazogushimira?

( ) ( ) 95. Woba ugirira impuhwe abababaye ku mubiri bigatuma ushaka kubafasha mu buryo bumwe canke ubundi?

( ) ( ) 96. Woba ubona ko ushobora gutuma abantu binjira mu nzu yawe bitagoranye ata guhagarika umutima cane ku bijanye n'ingene bisa?

( ) ( ) 97. Woba wumva ko uri umuzigo wo guhimiriza abantu kwizigira Imana iyo ubonye batsinzwe kandi bacitse intege?

( ) ( ) 98. Woba wumvise ufise ibanga ridasanze ryo gukingira ukuri kw'Ijambo ry'Imana mu gushira ahabona ikibi kandi c'icaha?

( ) ( ) 99. Woba wohitamwo kubwira abandi Ijambo ry'Imana ata vyinshi ?

insobanuro kuruta gufata umwanya wo gusigura ido n'ido ryose?

( ) ( ) 100. Woba ukunda gutunganya iviyumviro vyawe mu buryo butunganye?

( ) ( ) 101. Iyo wumvise umwizera umwe "yacumuye" canke yaguye, woba uhagaritse umutima kugira ngo ugerageze kubafasha?

( ) ( ) 102. Ingingo n'impanuro mwatanze mu bihe bigoye vyoba vyagaragaye ko ari vyiza mu bihe vyinshi?

EGO OYA

( ) ( ) 103. Woba ufise icipfuzo gikomeye co gusangira n'abandi bizera insobanuro y'igice ca Bibiliya kigoye?

( ) ( ) 104. Woba wumva umunezero mwinshi mu kibanza c'uburongozi, aho kwumva intuntu n'ingorane?

( ) ( ) 105. Woba waragize ubumenyi bwo gufata iningo mu izina ry'umugwi canke ishirahamwe ryogira ico rikoze kuri bose?

- ( ) ( ) 106. Woba ukunda gukora ibintu bikwiye gukorwa utasabwe kubikora?
- ( ) ( ) 107. Woba urondera uturyo two gufasha abandi bantu?
- ( ) ( ) 108. Woba ubona ko gutanga amahera ari ubusuku bukomeye bwo mu vy'impwemu wizera ko Imana yaguhaye?
- ( ) ( ) 109. Woba ubona ko gusura abababaye ku mubiri bizana wewe umunezero aho kugutera agahinda.
- ( ) ( ) 110. Mbega abandi bizera barakunda kuvuga ubushobozi ufise bwo kugira abantu mu rugo rwawe n'ingene Imana yakukoreshjeje muri ivyo?
- ( ) ( ) 111. Woba warigeze kubona Imana ikora ibintu bikomeye mu buzima bwawe abandi bavuga .
- ntivyari gushobora gukorwa ariko ivyo mwemera ko azobikora?
- ( ) ( ) 112. Woba wumva ko uriko urafasha abandi bizera iyo utahura hari ikintu kitagenda neza, kandi boba baremeye ata gufyina isuzuma ryawe?
- ( ) ( ) 113. Iyo uhawe akaryo ko kuvugana n'abandi bizera, woba usanga woshima gusangira imirongo ya Bibiliya aho gusangira n'abandi imirongo yawe bwite ivyo vyabaye?
- ( ) ( ) 114. Mbega abandi bizera barakubwiye ko ukwiye kugira umusi uhoraho ubusuku bwo kwigisha kandi woba wiyumvisemwo gutyo nyene?
- ( ) ( ) 115. Woba ukunda gukorera umuntu ku giti ciwe kuruta gukorera umugwi?
- ( ) ( ) 116. Woba warigeze kwumva ko ufise ubushobozi budasanze bwo kumenya ico wokora igihe uriko urahangana n'ingorane n'ibintu bigoye?
- ( ) ( ) 117. Iyo ubonye abandi bizera bazazaniwe kandi babuze ugutahura ku bijanye n'inzigisho imwe imwe igoye yo muri Bibiliya, woba warabonye ko inshingano yo kubabwira ico bisobanura?
- ( ) ( ) 118. Woba usa n'uuzu gushitsa ivyo abantu bakeneye, intumbero zabo n'ivyo bipfuza ata kwiga cane no gutegura?
- ( ) ( ) 119. Woba ukunda kuba ari wewe ufise inshingano rusangi yo kuyobora no kuroranirwa kw'umugwi canke ishirahamwe?
- ( ) ( ) 120. Woba ubona ko atari ngombwa ko ugira "akazi " insobanuro" iyo usabwe gukora igikorwa kinaka?
- ( ) ( ) 121. Abantu boba bakunze kuvuga ko wabafashije mu gukora akazi kanaka, kabakurako iyo nshingano kugira ngo bashobore gukora ikindi kintu?

( ) ( ) 122. Woba vy'ukuri unezerwa iyo umuntu akusavye gufasha mu vy'amahera mu mugambi kanaka w'agaciro, ukabona ko ivyo ari icubahiro n'agateka gakomeye?

( ) ( ) 123. Woba ufise umutima ukunze kandi ufise umutima ukunze wo gukoresha umwanya, amahera n'ubutunzi kugira ngo ufashe abababaye ku mubiri?

( ) ( ) 124. Woba ugira umunezero mwinshi mu kugira abantu mu nzu yawe aho kwumva ko ari ibanga risaba gukora cane?

( ) ( ) 125. Woba warabonye ubusuku bw'amasengesho bukora neza mu buzima bwawe bufise inyishu nyinshi nziza cane z'amasengesho, iyo umuntu abona ibantu bisa n'ibidashoboka canke bidashoboka?

( ) ( ) 126. Woba warasuzumye kensi umuntu canke ikintu cavuzwe abandi batabona ariko kikaba kigaragara ko ari ukuri?

URUPAPURO RWO GUTANGA AMANOTA Y'INGABIRE ZO MU MPWEMU:

Niwaheza gutanga urupapuro rw'ibibazo, wuzuze urupapuro rukurikira. Nk'uko mwabigize ku Rupapuro rwo Gutanga Amanota ku Ngabirano Zidasanzwe, ku kibazo cose gifise ikimenyetso ca EGO ku rupapuro rw'ibibazo, shira ikimenyetso mu gasandugu ku rugero rw'ico kibazo. Ntushire ikimenyetso na kimwe kubera ata n'inyishu.

UBUVUGISHWA	IJAMBO	INTWARO	GUTANGA	UKWIZERA
RY'UBWENGE				
( ) #1	( ) #4	( ) #7	( ) #10	( ) #13
( ) #15	( ) #18	( ) #21	( ) #24	( ) #27
( ) #29	( ) #32	( ) #35	( ) #38	( ) #41
( ) #43	( ) #46	( ) #49	( ) #52	( ) #55
( ) #57	( ) #60	( ) #63	( ) #66	( ) #69
( ) #71	( ) #74	( ) #77	( ) #80	( ) #83
( ) #85	( ) #88	( ) #91	( ) #94	( ) #97
( ) #99	( ) #102	( ) #105	( ) #108	( ) #111
( ) #113	( ) #116	( ) #119	( ) #122	( ) #125

KWIGISHA	IJAMBO	GUKORERA	KUGIRA	GUSOBANURA
RY'UKUMENYA				
ABANDI				
IMBABAZI				
( ) #2	( ) #5	( ) #8	( ) #11	( ) #14

( ) #16	( ) #19	( ) #22	( ) #25	( ) #28
( ) #30	( ) #33	( ) #36	( ) #39	( ) #42
( ) #44	( ) #47	( ) #50	( ) #53	( ) #56
( ) #58	( ) #61	( ) #64	( ) #67	( ) #70
( ) #72	( ) #75	( ) #78	( ) #81	( ) #84
( ) #86	( ) #89	( ) #92	( ) #95	( ) #98
( ) #100	( ) #103	( ) #106	( ) #109	( ) #112
( ) #114	( ) #117	( ) #120	( ) #123	( ) #126

UGUSIGURA	UBURONGOZI	GUFASHA	UKWAKIRANA
( ) #3	( ) #6	( ) #9	( ) #12
( ) #17	( ) #20	( ) #23	( ) #26
( ) #31	( ) #34	( ) #37	( ) #40
( ) #45	( ) #48	( ) #51	( ) #54
( ) #59	( ) #62	( ) #65	( ) #68
( ) #73	( ) #76	( ) #79	( ) #82
( ) #87	( ) #90	( ) #93	( ) #96
( ) #101	( ) #104	( ) #107	( ) #110
( ) #115	( ) #118	( ) #121	( ) #124

UMUGAMBI W'INGABIRE ZO MU MPWEMU:

Ukoresheje urupapuro rw'amanota ruri ku rupapuro rw'imbere, wuzuze urutonde rw'ingabirano zidasanzwe ruri ku rupapuro rukurikira.

Ku ngabirano yose, nuharure igitigiri c'amasandugu washizeko ikimenyetso munsi yayo. (Ibisandugu vyashizweko ikimenyetso ni inyishu zawe zose z'EGO ku bibazo). Kora umurongo kuri PROFILE ku mubare ukwiye.

Uhejeje guharura utuzu twashizweko ikimenyetso munsi y'umutwe w'ingabirano imwe imwe yose maze ukayashirako ikimenyetso ku KIMENYETSO, wuzuze IKIMENYETSO mu kuzuza imirongo kugira ngo ukore igicapo, nk'uko wabigize ku Kimenyetso c'Ingabirano Zidasanzwe.

UBUVUGISHA _____

KWIGISHA _____

UGUSIGURA _____

IJAMBO RY'UBWENGE _____

IJAMBO RY'UKUMENYA _____

UBURONGOZI _____

INTWARO _____

UGUKORERA ABANDI _____

UGUFASHA _____

UGUTANGA _____

KUGIRA IMPUHWE _____

KWAKIRA ABANDI _____

UKWIZERA _____

UKUROBANURA INGABIRE _____

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

Ivyuma biremvye nivyo biharuro vyawe vy'agaciro kanini.

Ivyuma bigufi ni vyo bifise amanota make cane. Ingabirano z'ibimenyetso ntiziri muri iki kibazo kuko iyo ufise izo ngabirano uzomenya ku "bimenyetso" ubwavyo.

IGICE CA CUMI NA KIMWE

IVYAMWA VYA MPWEMU YERA .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kumenya ivyamwa vy'inyuma vya Mpwemu Yera.
- Kumenya ivyamwa vy'imbere vya Mpwemu Yera.
- Gusigura akamaro k'ivyamwa vya Mpwemu Yera.
- Menya ivyanditswe bihishura ko twatoranijwe kwama imbuto.
- Sigura ivyamwa bitandukanye vy'imbere vya Mpwemu.
- Gutandukanya amahoro y'Imana n'amahoro n'Imana.

IMIRONGO NKURU:

Ariko ivyo Mpwemu yama ni urukundo, umunezero, amahoro, ukwiyumanganya, ubugwaneza, ingeso nziza, ukwizera, Ubwitonzi, ukwirinda: nta tegeko ribuza gutyo. (Ab'i Galatiya 5:22-23).

INTANGAMARARA

Iki gice kivuga ivyamwa vya Mpwemu Yera. Mu kigabane gikurikira uzomenya kamere zitandukanye zitwa ibikorwa vy'umubiri. Mu kigabane ca nyuma uzomenya ingene wotsimbataza ivyamwa vy'impwemu.

IVYAMWA NI IKI?

Ivyamwa vya Mpwemu Yera vyerekana kamere ya Mpwemu ihishurirwa mu buzima bw'umwizera. Ni kamere z'impwemu zikwiye kugaragara mu buzima bw'abakristu bose.

Ingabire za Mpwemu Yera ni iz'ububasha. Ivyamwa vya Mpwemu Yera ni ivy'ingeso mu buzima bw'umwizera. Iyi mbonerahamwe ikurikira yerekana itandukaniro riri hagati y'ingabire z'impwemu n'ivyamwa:

Impano	Icamwa
-Kubera ubusuku ku mubiri	-Kubera gukura kw'umuntu ku gitu ciwe
-Nta mwizera afise vyose	-Umwizera wese akwiye kugira vyose
-Kubera ububasha	-Kubera akaranga

Ivyamwa vyo mu vy'impwemu ni ikimenyamenya c'uko umuntu ahumuye mu vy'impwemu. Cokimwe n'ivyamwa biri mw'isi kavukire, ni igicuruzwa ari co kiva ku nzira y'ubuzima. Ivyamwa vy'impwemu ni kamere ya gikirisu mu nyifato yawe bwite no mu kibano kandi ni umusaruro wa Mpwemu Yera akora mu buzima bwawe no mu nyishu yawe kuri ico gikorwa. Nk'uko nyene ivyamwa bisaba umwanya kugira ngo bikure mw'isi kamere, ni ko n'ivyamwa vyo mu vy'impwemu bisaba umwanya kugira ngo bikure. Ni umusaruro w'ukukura kw'akameremere mu buzima bwa Mpwemu.

UBWOKO BUBIRI BW'IVYAMWA

Bibiliya ivuga ubwoko bubiri bw'ivyamwa vyo mu vy'impwemu:

1. Ivyamwa vy'ubutumwa bwiza.
2. Ivyamwa via kamere z'impwemu z'Imana.

Mpwemu Yera afasha abizera kwama ivyamwa vyo hanze mu kubagira icabona gikomeye c'ubutumwa bwiza. Aratsimbataza kandi mu buzima bwabo ivyamwa vy'imbere vy'imico yo mu vy'impwemu imeze nk'iya Kirisitu.

IVYAMWA VYO HANZE: UBUTUMA BWIZA

UBWOROKA BW'IBIMENYETSO:

Igihe Adamu na Eva baremwa n'Imana, itegeko rya mbere yabahaye ryari ryo "kuvyara" no kugwira mw'isi y'ibidukikije:

Imana irabahezagira, irababwira iti: «Nimurondoke, mugwire, mwuzure isi, muyigabe... (Itanguriro 1:28)

Mw'isi kavukire, Imana yashizeho uruziga rw'ukuvyara gukomeza:

Imisi yose isi izogumaho, ibiba n'iyimbura, imbeho n'ubushuhe, ici n'urushana, umurango n'ijoro ntibizohagarara. (Itanguriro 8:22).

UBWOROKA BW'IMPWEMU:

Kuva mu ntango y'isi, Imana yahamagaye abantu bayo kuvyara mu vy'impwemu nk'uko nyene mu vy'akameremere. Adamu na Eva babwirizwa kurondoka mu buryo bw'impwemu

no mu buryo bw'umubiri. Umugambi w'Imana mu ntango wari uko bagomba kwuzuza isi abantu baremwe mw'ishusho y'Imana bagendera mu bunywanyi n'Imana.

Igihe Imana yahagurutsa ihanga rya Isirayeli ngo ribe igisata yoshobora gukoresha mu kwerekana ububasha bwayo n'umugambi wayo ku isi, yabahamagariye kuba abavyara mu mpwemu:

Wakuye umuzabibu muri egiputa, wirukana amahanga, urawutera. Wabuteguriye ahantu, urabushinga imizi ibwina, buzura ighugu cose. Imisozi yari itwikiriwe n'igititu caco, amashami yaco ameze nk'amasederi meza. (Zaburi 80:8-10).

"Umuzabibu" Imana yakuye muri Egiputa ni ihanga rya Isirayeli. Yashaka ko bama ivyamwa vy'impwemu mu guhishurira amahanga y'abapagani yari akikuje Imana y'ukuri. Ahubwo Isirayeli yacitse nk'abanyamahanga. Baciye batangura gusenga ibigirwamana kandi bashaka umwami w'umuntu aboneka ngo abaganze mu kibanza ca wa Mwami w'Abami ataboneka. Ubwa nyuma, Imana yaravuze kuri Isirayeli iti:

Isirayeli ni umuzabibu w'ubusa... (Hoseya 10:1)

Kubera ubukene bwabo bwo mu vy'impwemu, Yesu yavuze ati:

Ni co gituma ndababwiye nti: Ubwami bw'Imana muzobwakwa buhabwe ihanga ryama ivyamwa vyabwo. (Matayo 21:43).

Kubera Isirayeli yanse kwama ivyamwa, Inkuru Nziza y'Ubwami yarakwiragijwe no mu mahanga y'abanyamahanga. Mu banyamahanga Imana yahagurukije ishengero kugira ngo rishitse umugambi wayo wo kuvyara mu buryo bw'impwemu kw'isi yose.

ABATORANIJWE KUGIRA NGO BERE IVYAMWA:

Nk'abizera, Yezu yadutoye ngo twame ivyamwa biciye mu kwamamaza ubutumwa bwiza bw'isi:

Si mwebwe mwantoye, ariko ni jewe nabatoye, ndabashinga ngo mugende mwere imbuto, kandi ngo imbuto zanyu zigume... (Yohani 15:16)

Itegeko ryiwe rya nyuma yahaye abayoboke biwe ryari iryo kuvyara mu vy'impwemu:

Mugende mw'isi yose mubwire Inkuru Nziza icaremwe cose. (Mariko 16:15).

Yarateye akamo abigishwa biwe n'iyerekwa rikomeye ry'umwimbu wo mu mpwemu:

Mbega ntimuvuga ngo hasigaye amezi ane iyimbura rigashika? raba, ndababwiye: Raramura amaso, murabe imirima; kuko yera, zimaze kwimbura. Kand'umushwabuzi araronka impembo, yegeraniriza ivyamwa ubugingo budashira, kugira ngo umubivyi n'umushwabuzi banezeranwe. (Yohani 4:35-36).

Salomo ati:

Ivyamwa vy'umugororotsi ni igit i c'ubuzima; kandi uwuronka ubugingo ni umunyabwenge. (Imigani 11:30).

Ububasha bwa Mpwemu Yera burashoboza abemera kwama imbuto mu vy'impwemu biciye mu kwamamaza ubutumwa bwiza:

Ariko muzoronka ububasha Mutima Mweranda niyabazirukirako, kandi muzombera ivyabona i Yeruzalemu, i Yudaya yose n'i Samariya no kugeza ku mpera y'isi.» (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

Uburyo bwo kuvyara mu mpwemu buraboneka muri II Timoteyo 2:2:

Kandi ivyo wanyumvise mu maso y'ivyabona vyinshi, ubishikirize abantu b'intahemuka, na bo bazoshobora kwigisha n'abandi. (II Timoteyo 2:2)

Nk'uko Imana yashinze uruziga rw'umwimbu mw'isi kavukire, ni ko yashizeho uruziga rw'ivyaruka mw'isi y'impwemu. Uwizera wese ategerezwa kwigisha Inkuru Nziza abantu na bo nyene bavyara mu kwigisha abandi. Nk'uko nyene inzinguzingu kamere y'igihe c'imbuto n'iyimbura idahera, ni ko n'izinguzingu y'iyimbura ryo mu vy'impwemu idahera.

(Kubera akamaro k'ivyamwa vyo hanze vy'ubutumwa bwiza, ikigo mpuzamakungu Harvestime kiratanga inyigisho zitandukanye kuri iyo nkuru. Andika kugira uronke amakuru ku "Ingingo zo kwimbura mu vy'impwemu", "Uburyo bwo kugwiza," n'"Ubutumwa bwiza bumeze nk'umwambiro").

IVYAMWA VY'INDANI: GUSA NA KRISTO

Uretse ivyamwa vyo hanze vy'ubutumwa bwiza Bibiliya ivuga ku mico myiza y'impwemu ivyara mu buzima bw'umwizera na Mpwemu Yera. Ico camwa tucita icamwa c'imbere c'ugusa na Kristo. Ico camwa kiri ku rutonde rw'Abagalatiya 5:22-23:

Ariko ivyo Mpwemu yama ni urukundo, umunezero, amahoro, ukwiyumanganya, ubugwaneza, ingeso nziza, ukwizera,

Ubwitonzi, ukwirinda: nta tegeko ribuza gutyo. (Ab'i Galatiya 5:22-23).

Izo ni kamere z'imbere Mpwemu Yera ashaka gutsimbataza mu buzima bw'umwizera. Ni kamere zisa n'iz'impwemu zari zigaragara mu buzima bwa Yesu Kristu. Ni co gituma tuvyita kamere zisa n'iza Kristu.

Ijambo "ivyamwa" ni ubumwe. Si ubwinshi [ivyamwa]. Mwibuke ko ingabire za Mpwemu ari nyinshi kandi zigabanywa mu bizera nk'uko Mpwemu Yera abishaka. Ivyamwa ni ubumwe. Bishobora gutahurwa n'akarorero kamere k'imizabibu. Ikirundo c'imirabibu gifise imirabibu myinshi ku giti cayo, ariko ni ikirundo kimwe. Mu kamere iyo inzabibu zisaruwe ku muzabibu

zisarurwa mu kirundo. Iryo tsinda ry'imizabibu myinshi ryitwa "ivyamwa" [mu bumwe] vy'umuzabibu.

Mw'isi y'impwemu ivyamwa nya Mpwemu Yera bisa n'ikirundo c'imizabibu. Ni kamere zo mu vy'impwemu zitandukanye zifatanijwe hamwe mu kirundo kimwe canke mu mbuto imwe. Ico camwa kimwe ni ugukura mu vy'impwemu kugaragara mu mico myinshi isa na Kristo.

Ivyamwa bimwe _____ /` Ugukura mu vy'impwemu

Kamere nyinshi _____ /` Ubwitonzi-Ukwirinda

Urukundo-Umunezero-Amahoro

Ubuntu-Ivyiza

Ukwihangana

Ubwizigirwa

Imana ishaka ko abizera bose bagira ivyamwa nya Mpwemu. Mu buryo butandukanye n'ingabire ziri mu bwinshi [nyinshi] kandi zigabanwa mu bemera, ivyamwa [mu bumwe] ni ivyo kwizera wese.

Ivyamwa nya Mpwemu Yera biboneka mu gikorwa cose ciza, ubugororotsi n'ukuri gikorwa n'abizera:

Ivyo Mpwemu yama ni ivyiza vyose n'ukugororoka n'ukuri. (Abanyefeso 5:9).

Ibi bikurikira ni vyo vyamwa nya Mpwemu Yera:

URUKUNDO

Urukundo ni iniyumvo y'urukundo rwinshi, kwitwararika no kwitwararika. Ni ukwitanga ku bandi ataco bimaze ataco bimaze canke uko bameze. Nk'uko mwavyize mu kwiga kwanyu ku ngabire z'impwemu, urukundo ni rwo rufungozo rwo gukora kw'ingabire zose z'impwemu. Ni yo kamere kandi ivyamwa vyose vyo mu vy'impwemu bikuramwo. Ivyo bigaragara iyo ugereranye umurongo uvuga ku mbuto za Mpwemu mu Bagalatiya n'"umurongo w'urukundo" wo mu 1 Ab'i Korinto 13:

I Ab'i Korinto 13:1-7

Abagalatiya 5:22-23

Ntarondera ivyiwe,

Urukundo .

si ubwikunzi canke ubwikunzi.

Urukundo ntirwishimira ibibi

Umunezero

ahubwo gwishimira ukuri.

Urukundo ntirushavuzwa vyoroshe, ariko
ni umutekano kandi ushikamye.

Amahoro

Urukundo rurababazwa cane, rurakomeza,
ni ukwihangana.

Rurahangana

Urukundo rugira imbabazi, rurazirikana,
kandi bihangayitse; ntigira ishari.

ruragira neza [Ubugwaneza].

Urukundo ni runini, rufise ubuntu, kandi
utanga cane; ni umugwaneza kandi ni mwiza.

Ubuntu .

Urukundo ntirugira ikibi, ahubwo rufise
ukwizera Imana n'abandi.

Ubudahemuka

Urukundo rwicisha bugufi kandi rwigwaneza,
ntivyirata.

Ubugwaneza

Urukundo ruratozwa indero n'
igenzurwa, ntigwigenza
uko bidakwiye.

ukwifata ruto .

Ukwemera ni ingabirano n'imbuto ya Mpwemu, gukoreshwa n'urukundo;
...ariko ukwizera gukoreshwa n'urukundo. (Ab'i Galatiya 5:6).

Ivyamwa vy'impwemu vy'urukundo si urukundo nk'uko kenshi biggereranywa n'isi. Ni urukundo "rutagira uburyarya." Ivo bisigura ko ari urukundo rweranda ni rwo rukundo ugomba kwereka abandi:

Ko mwayoroye imitima yanyu mwumvira ukuri muri Mpwemu, kugira ngo mugire urukundo rutagira uburyarya mufitiye bene Data, mwirabe ko mukundana n'umutima utagira agasembwa. (1 Petero 1:22)

Ugomba gukunda Imana:

Urakunda Umukama Imana yawe n'umutima wawe wose, n'ubuzima bwawe bwose, n'ubwenge bwawe bwose, n'inkomezi zawe zose. (Mariko 12:30)

(Raba kandi I Yohana 2,5,15; 3,11-17; 4,7-20; 5,2; II Yohana 1,5-6; Gusubira mu vyagezwe 6,5; Luka 10,27).

Muze mukunde abansi banyu:

Nanje ndababwiye mwebwe abumva, nimukunde abansi banyu, mugirire neza ababanka;

Muhezagire ababavuma, musabire ababagirira nabi...

Kandi ni mwagirira neza ababagirira neza, muzoshimwa iki? Kuko abanyavyaha na bo bakora batyo... Mukunde abansi banyu, mugirire neza... (Luka 6:27,32,35)

Mwarumvise ko vyavuzwe ngo: 'Urakunda mugenzawe, wanke umwansi wawe. Jeho ndababwiye nti: Mukunde abansi banyu, muhezagire ababavuma, mugirire neza ababanka, musabire ababahama. (Matayo 5:43-44).

Uze ukunde abagenzi bawe nk'uko wikunda wewe nyene; ...Urakunda mugenzawe nk'uko wikunda wewe nyene. (Matayo 19:19).

Yesu ashaka ko ukunda abandi nk'uko yakukunze:

Ndabahaye icagezwe gishasha: mukundane; nk'uko nabakunze, abe ari ko namwe mukundane. (Yohani 13:34)

Uko Data yankunze, ni ko nanje nabakunze, nimugume mu rukundo rwanje...

Ngiri ibwirizwa ryanje: mukundane nkuko nabakunze. (Yohani 15:9,12)

Narabamenyesheje izina ryawe, kandi nzoribamenyesha; kugira ngo urukundo wankunze rube muri bo, nanje mbe muri bo.(Yohani 17:26) .

Ni mu rukundo dukundana ni ho tuzomenyekana ko turi abakristo:

Ni mwagiranira urukundo, ni ho bose bazomenyera ko muri abigishwa banje.» (Yohani 13:35)

Niwaba udakunda abandi bizera urukundo rw'Imana ntiruba muri wewe:

Uwuvuga ko ari mu muco, akanga mwenewabo, aba akiri mu mwijima na bugingo n'ubu.

Uwukunda mwenewabo aguma mu muco, kandi nta gitsitaza kiri muri we. (I Yohana 2, 9-10)

(Ukwo ni ukuri guhambaye cane. Muvyige cane muri Yohana 13,34; 14,15,21,23,31; 15,9-19; 17,26; 21,15-17).

Urukundo rwawe ruzogwira [rugwire]:

Iki nsaba, ni ukugira ngo urukundo rwanyu rurushirize kugwira mu bwenge no mu kujijuka kwose. (Ab'i Filipi 1:9).

Umwami nabongereze urukundo mufitaniye n'abantu bose...(I Tesalonike 3:12)

Muzoshinga imizi mu rukundo:

Kugira ngo Kristu abe mu mitima yanyu kubw'ukwizera; kugira ngo mushinge imizi mu rukundo; Nimushobore gutahura hamwe n'aberanda bose ubwaguke n'uburebure n'uburebure n'uburebure; Kandi mumenye urukundo rwa Kristu rurengeye ubwenge, kugira ngo mwuzure ukunengesera kw'Imana kwose. (Abanyefeso 3:17-19).

Ubwirizwa "kwihangana" canke gufatanya n'abandi mu rukundo:

Mugire ukwicisha bugufi kwose, n'ukwicisha bugufi kwose, mwihangane, mwihanganirana mu rukundo. (Abanyefeso 4:2).

Ubwirizwa kuguma mu rukundo:

Mwigume mu rukundo rw'Imana... (Yuda 21)

...ukurikize ukugororoka, ukwubaha Imana, ukwizera, urukundo, ukwihangana, ubugwaneza.

(I Timoteyo 6:11)

Igikorwa ukorera Umukama ni igikorwa c'urukundo:

Kwibuka ata guhagarika igikorwa cawe co kwizera n'urukundo rwawe...

(I Ab'i Tesalonike 1:3)

Kuko Imana idatunganye, ngo yibagire ibikorwa vyanyu n'urukundo mwerekanye ku izina ryayo, mu gufasha abera, n'ubu mugikora. (Abaheburayo 6:10).

Uko twegereza iherezo ry'ibihe hano kw'isi, urukundo rwa bensi ntiruzogumaho. Bizo "gukonja." Ivyo bisigura ko abantu bazoba abatagira ico bitaho:

Kandi kuko ukugabitanya kuzogwira urukundo rwa bensi ruzokonja.

(Matayo 24:12).

Ariko duhawe icizigiro c'uko ata kintu na kimwe gishobora kudutandukanya n'urukundo rw'Imana:

Ni nde azodutandukanya n'urukundo rwa Kristu? Mbega amarushwa canke amarushwa canke uruhamo canke inzara canke ubusa canke ingorane canke inkota?... Kuko ndavyemeye ntakekereza, nta rupfu, nta buzima, nta bamarayika, nta n'ububasha, nta n'ibirihio canke ibizoza; Nta kindi kiremwa cose, nta kindi kizoshobora kudutandukanya n'urukundo rw'Imana ruri muri Kristu Yezu Umukama wacu. (Abaroma 8:35,38-39)

Dawidi yaranditse vyinshi ku bijanye n'urukundo. Raba Zaburi 31:23; 18:1; 40:16; 97:10; 116:1; 119:97, 113, 119, 127, 132, 159, 163, 105, 167; 122:6; 145:20. Iga igitabu ca I Yohani. Imwe mu nsiguro nyamukuru z'iki gitabu ni urukundo.

UMUNEZERO

Umunezero ni kamere y'umunezero, umunezero be n'uguhimbarwa.

Ivyamwa vyo mu vy'impwemu vy'umunezero be n'inyiyumvo y'umunezero si kimwe. Imwe yose ikomoka ku nzira itandukanye. Umunezero uva mw'isi igukikuje kandi uvana n'ivyo urimwo. Umunezero ukomoka kuri Mpwemu w'Imana kandi ntuvana n'ibintu vyo hanze.

Yesu Kristo yazanye umunezero mw'ivuka ryiwe:

Umumarayika arababwira ati: «Ntimutinye, dore ndababariye ubutumwa bwiza bw'akanyamuneza kenshi kazoba ku bantu bose. Uyu musi Umukiza yabavukiye mu gisagara ca Dawidi, niwe Kristu Umukama. (Luka 2:10-11).

Imana igomba ko mugira umunezero:

Ivyo ndabibabwiye, kugira ngo umunezero wanje ugume muri mwebwe, kandi ngo umunezero wanyu wuzure. (Yohani 15:11) .

None ndaje kuri wewe; kandi ivyo ndabivuga nkiri mw'isi, kugira ngo umunezero wanje wuzure muri bo. (Yohani 17:13) .

Abigishwa buzuzwa akanyamuneza na Mpwemu Yera; Abigishwa buzuzwa umunezero na Mpwemu Yera. (Ivyakozwe n'intumwa 13:52)

Isoko y'umunezero w'uwigera si ivy'isi ahubwo ni Imana:

...imbere yawe, hari umunezero wuzuye; iburyo bwawe hari umunezero kubera . ibihe vyose. (Zaburi 16:11).

Kubera umunezero wawe ari uwo mu mpwemu kandi udashingiye ku bintu vyo hanze urashobora kunezerwa mu bigeragezo:

Bene Data, muvyiyumvire nk'umunezero iyo mugwa mu bigeragezo vyinshi...

(Yakobo 1:2).

Ushobora kandi kunezerwa mu mibabaro [ibihe bigoye]:

...ndanezerwa cane mu makuba yacu yose. (II Ab'i Korinto 7:4)

Ushobora kwihangana n'umunezero:

...kwihangana n'umunezero. (Ab'i Kolosayi 1:11).

Umunezero ni igice c'Ubwami bw'Imana:

Kuko ubwami bw'Imana atari ivyo kurya n'ivyo kunywa; arik'ukugororoka n'amahoro n'umunezero biva muri Mpwemu Yera. (Abaroma 14:17).

Bibiliya iremesha abemera kunezerwa no guserura uwo munezero Umukama:

Ariko abakwizigiye bose nibanezerwe, nibanezerwe iteka ryose....abakunda izina ryawe nibanezerwe muri wewe.

(Zaburi 5:11).

(Raba kandi Zaburi 35:9; 63:5; 66:1; 81:1; 95:1-2; 149:5; 98:4,6,8; 100:1).

AMAHORO

Amahoro ni ikintu co gucecka, gutuza, gutekana no guhuriza hamwe. Ni ukutagira amahane, amaganya n'uguagarika umutima. Si ukudakora gusa. Kubungabunga amahoro kugira ngo uwugira amahoro agire igikorwa gikomeye.

Urujijo ni ikinyuranyo c'amahoro. Imana ntitera umuvurungano. Icipfuzo ciwe ni ukuzana amahoro:

Kuko Imana atari Imana y'umuvurungano, ariko ni iy'amahoro. (I Ab'i Korinto 14:33)

Yesu yazanye amahoro kw'isi:

Imana ihabwe icubahiro mw'ijuru, no kw'isi amahoro abe mu bantu bayikunda.

(Luka 2:14).

Amahoro y'ukuri yose azana kuri Yesu Kristu:

...kwamamaza amahoro ya Yesu Kristo...(Ivyakozwe n'intumwa 10:36)

Kuko ari we mahoro yacu, yagize bompi umwe, asenya uruhome rwari rwari rwari hagati rwatutandukanya... (Abanyefeso 2:14)

Nuko rero, ko twatsindishirijwe n'ukwizera, turafitaniye amahoro n'Imana ku bw'Umwami wacu Yesu Kristo. (Abaroma 5:1).

Yesu yasize abayoboke biwe amahoro adasanzwe:

Ndabasigira amahoro, ndabahaye amahoro yanje; si nk'uko isi itanga, jewe ndabaha. Imitima yanyu ntihagarike umutima, kandi ntihagire uwoba.

(Yohani 14:27)

Inyigisho za Yesu zazana amahoro:

Ivyo ndabibabwiye kugira ngo mugire amahoro muri jewe (Yohana 16:33)

Inkuru Nziza ni ubutumwa bw'amahoro:

Kandi mwambaye inkweto mu birenge vy'umwete wo kwamamaza Ubutumwa bwiza bw'amahoro. (Abanyefeso 6:15).

Hari uwoko bubiri bw'amahoro. Ica mbere ni amahoro n'Imana:

Nuko rero, ko twatsindishirijwe n'ukwizera, turafitaniye amahoro n'Imana ku bw'Umwami wacu Yezu Kristu. (Abaroma 5:1).

Uhejeje gusubirana n'Imana, ushobora kugira amahoro y'Imana mu buzima bwawe:

Maze amahoro y'Imana aruta uko yomenywa n'umuntu wese, azozigama imitima yanyu n'iviyiyumviro vyanyu muri Kristo Yesu. (Ab'i Filipi 4:7).

Turabwirwa gukurikira ibintu bivamwo amahoro:

Nuko rero, dukurikirane ibizana amahoro n'ibituma uwubakana. (Abaroma 14:19).

Tubwirizwa kubaho mu mahoro:

...mube abatunganye, muhumure, muhuze umutima, mube mu mahoro; niho Imana y'urukundo n'amahoro izobana namwe. (II Ab'i Korinto 13:11)

Tubwirizwa kubana n'abantu bose mu mahoro:

Murondere kugiranira amahoro n'abantu bose... (Abaheburayo 12:14)

Tubwirizwa kubungabunga ubumwe bwa Mpwemu mu mahoro:

Muharanire kubungabunga ubumwe bwa Mpwemu mu mugosi w'amahoro.

(Abanyefeso 4:3).

Amahoro y'Imana ni yo azoganza mu mitima yacu:

Kandi amahoro y'Imana aganze mu mitima yanyu, kuko mwahamagariwe kuba umubiri umwe... (Ab'i Kolosayi 3:15)

Tubwirizwa gusangwa mu mahoro ibihe vyose:

...kugira ngo muboneke mu mahoro... (II Petero 3:14)

UKWIHANGANA

Ukwihangana ni kamere y'ukwihangana. Ni ubushoboz bwo kwihanganira n'umunezero ikintu kidashobora kwihanganirwa no kwihanganira twihanganye. Ukwihangana ni kamere y'Imana:

...Umukama Imana, Nyenimbabazi n'ikigongwe, yihangana, yuzuye ukugira neza n'ukuri. (Kuvayo 34:6).

Umwami ni we yihangana, afise imbabazi nyinshi, arekura ibicumuro n'ibicumuro... (Guharura 14:18)

Ariko Weho, Mwami, uri Imana yuzuye imbabazi n'ikigongwe, wihangana, wuzuye imbabazi n'ukuri. (Zaburi 86:15).

Uwami ntatebeje isezerano ryiwe, nk'uko bamwe biyumvira kw'iritevyva; arikw irabihanganira kuri mwebwe, kuko idashaka ko hagira n'umwe apfa, ariko igomba ko bosebihana.

Kandi mubone ko ukwihangana kw'Umukama wacu ari agakiza... (II Petero 3:15) .

Canke usuzugura ubutunzi bw'ineza yayo, n'ukwihangana kwayo, n'ukwihangana kwayo... (Abaroma 2:4)

Ukwihangana kwari kamere igaragara mu busuku bw'Intumwa Paulo:

Ariko wewe warazi neza inyigisho zanje, n'ingeso zanje, n'intumbero yanje, ukwizera kwanje, ukwihangana kwanje, urukundo rwanje, ukwihangana kwanje... (II Timoteyo 3:10)

Turabwirwa kwihanganira n'umunezero:

Mukomezwe n'ubushoboz bwose, nk'uko ububasha bw'ubuninahazwa bwayo buri, kugira ngo mwihanganire vyose, mwihangane, munezerewe. (Ab'i Kolosayi 1:11).

Twahamagariwe kwihanganira:

Mugire ukwicisha bugufi kwose, n'ubugwaneza bwose, mwihangane, mwihanganirana mu rukundo. (Abanyefeso 4:2).

Tubwirizwa kwamamaza Ijambo ry'Imana twihanganye:

Mwigishe ijambo; n'ube uwuca mu gihe, mu gihe ata gihe; Ukane, uhanure, uhanure n'ukwihangana kwose n'inyigisho. (II Timoteyo 4:2)

Abemera bategerezwa "kwambara" ukwihangana nk'akaranga k'impwemu:

Nuko rero, nk'intore z'lmana beranda kandi bakundwa, mwambare umutima w'imbabazi, ineza, ukwicisha bugufi, ubugwaneza, ukwiyumanganya. (Ab'i Kolosayi 3:12).

UBWITONZI

Ubwitonzi ni kamere yo kugira ubugwaneza, atari uwukaze, w'ubukazi canke w'ijwi rirenga. Ni ubuntu butekanye kandi buranga icubahiro.

Bibiliya iburira abemera ko badakwiye guharanira ahubwo ko bogira ubugwaneza ku bantu bose:

Kandi umusavyi w'Umukama ntabwirizwa gutongana; ariko abe umugwaneza kuri bose, azi kwigisha, yihangana...(II Timoteyo 2:24)

Ntidukwiye kuba abatongana. Aba Brawlers ni abantu bama barwana canke batongana:

Ntibagire uwo bavuga nabi, ntibabe indyane, ariko babe abagwaneza, bagirire bose ubugwaneza bwose. (Tito 3:2).

Tubwirizwa kwinginga bitagoranye. Ivyo bisigura ko dukwiye kwegerwa n'abandi bitagoranye kubera kamere yacu y'ubugwaneza:

Ariko, ubwenge buva mw'ijuru, imbere ya vyose buratyoroye, hanyuma buragira amahoro, bugira neza, umwumvikano, bwuzuye imbabazi n'imbuto nziza, ntibugira nkunzi, ntibwiyorobeka. (Yakobo 3:17).

Dawidi yanditse ati:

Wampaye kandi inkino y'agakiza kawe; ukuboko kwave kw'iburyo kwaramfashe, ubugwaneza bwave burankuza. (Zaburi 18:35).

UBWIZA

Ukugira neza ni ibikorwa vy'ubweranda canke vy'ukugororoka. Ineza ni kamere y'lmana:

..ukugira neza kw'lmana kwamaho. (Zaburi 52:1).

Ese, abantu boshima Umukama kubera ineza yiwe, n'ibikorwa vy'agatangaza yakoreye abana b'abantu. (Zaburi 107:8,15,21,31).

Ivyiza vyanje, n'igihome canje; umunara wanje muremure, n'umukiza wanje; ingabo yanje, n'Uwo nizigiye; ni we aganza abantu banje munsi yanje. (Zaburi 144:2).

Isi yerekana ineza y'Imana:

...isi yuzuye ivyiza vy'Umukama. (Zaburi 33:5).

Imana ikambika umwaka ikamba ry'ineza yayo. Ivyo bisigura ko imihezagiro yose y'umwaka wose iva kuri we:

Umwaka ukambika ikamba ry'ineza yawe... (Zaburi) 65:11

Ubuntu bw'Imana burerekwa abanyavyaha kugira bubajane mu kwihana:

Canke usuzugura ubutunzi bw'ubugwaneza bwiwe n'ukwihangana kwiwe n'ukwihangana kwiwe; ntuzi yuko ineza y'Imana igushikana mu kwihana? (Abaroma 2:4).

Umwami Dawidi yavuze ko yari gucika intenge iyo ataba ubuntu bw'Imana:

Nari naracitse intenge, kiretsse nizera kubona ineza y'Umukama mu gihugu c'abazima. (Zaburi 27:13).

Dawidi ati ineza y'Imana iratubikiye:

Ese ukuntu ineza yawe ingana, iyo wabikiye abakwubaha! ivyo wakoreye abakwizigira imbere y'abana b'abantu. (Zaburi 31:19).

Imana yuzuza ivyiza abashonje:

Kuko ahaza umutima wipfuza, umutima ushonje akawuzuza ivyiza. (Zaburi 107:9).

Nk'uwizera, ineza n'ikigongwe vy'Imana biragukurikira:

Nta gukeka ineza n'ikigongwe bizonkurikira imisi yose y'ubuzima bwanje...

(Zaburi 23:6).

UKWIZERA

Wamenye ivyerekeye ukwizera igihe wavyiga nk'ingabire yo mu vy'impwemu. Ivyiyumviro vyigishwa ku vyerekeye ukwizera nk'ingabire birakora no ku kwizera nk'imbuto.

Ariko wibuke itandukaniro riri hagati y'ivyo bibiri ryarasiguwe mbere. Ukwizera nk'ingabire ni ububasha. Ni igikorwa. Ni ukwizigira Imana gukomeye bishoboza umwizera gukora aho abandi batazogira kubera ukutemera. Ukwizera nk'imbuto ni ingeso. Ni inyifato y'ukwizera ku Mana. Ritera imbere biciye mu nzira y'ubuzima bwiwe muri twebwe buzana ugukura mu vy'impwemu. Naho umuntu wese adafise ingabire yo kwizera, ivyamwa vy'ukwizera bikwiye kugaragara mu buzima bw'abizera bose.

UBUGWANEZA

Ubugwaneza ni inkomezi zigenzurwa. Ubugwaneza ni bwo buryo bukoreshwa mu kugarura uwusubiye inyuma. Uwusubira inyuma ni uwusubira mu buzima bw'icaha amaze kwakira Yesu nk'Umukiza:

Nuko rero, nk'intore z'lmana beranda kandi bakundwa, mwambare imitima y'imbabazi, inezá, ukwicisha bugufi, ubugwaneza, ukwiyumanganya;

Nihagira uwufise ico apfa n'uwundi, mwihanganirane kandi murekuriranire.

(Ab'i Kolosayi 3:12-13).

Bene Data, nihagira umuntu yafatwa mu makosa, mwebwe ab'impwemu, nimumugarurire umutima w'ubugwaneza; wirinde ubwawe, kugira ngo nawe ntugeragezwe. (Ab'i Galatiya 6:1).

Ubwitonzi burazigama ubumwe mw'ishengero:

...mugende nk'uko bibereye umuhamagaro mwahamagariwe;

Mugire ukwicisha bugufi kwose, n'ubugwaneza, mwihangana, muhanganirane mu rukundo;

Muharanire kubungabunga ubumwe bwa Mpwemu mu mugozí w'amahoro.

(Abanyefeso 4:1-3).

Ubugwaneza bukwiye gukoreshwa mu gukorana n'abantu bose:

Kandi umusavyi w'Umukama ntabwirizwa gutongana; ariko abe umugwaneza kuri bose, azi kwigisha, yihangana;

Mu bwitonzi, yigishe abamurwanya; kumbure lmana yobaha kwhiana ngo bamenye ukuri.

(II Timoteyo 2:24-25).

Ntibagire uwo bavuga nabi, ntibabe indyane, ariko babe abagwaneza, bagirire bose ubugwaneza bwose. (Tito 3:2).

Mubwirizwa kwakira Ijambo ry'lmana mu bugwaneza:

Nuko nimwikuremwo ubuhumane bwose n'ububisha burengeje urugero, mwemere n'ubugwaneza ijambo ryabibiwemwo, rishobora gukiza ubugingo bwanyu.

(Yakobo 1:21).

Umunyabwenge ni umugwaneza;

Ni nde muri mwe w'inkerebutsi kandi yambaye ubwenge? yerekane mu ngeso nziza ibikorwa vyiwe birimwo ubugwaneza n'ubwenge. (Yakobo 3:13).

Abemera bararemehwa kurondera iyo kamere y'ubugwaneza:

Nuko rero, nk'intore z'lmana, beranda kandi bakundwa, mwambare imitima y'imbabazi, inezá, ukwicisha bugufi, ukwicisha bugufi, ukwihangana. (Ab'i Kolosayi 3:12).

**Ariko weho muntu w'Imana, n'uhunge ivyo; kandi ukurikire ubugororotsi;
kwubaha Imana, ukwizera, urukundo, ukwihangana, ubugwaneza. (I Timoteyo 6:11)
Murondere Umukama, yemwe bagwaneza mwese bo kw'isi, mwarangura amabwirizwa
yiwe; murondere ubugororotsi, bo n'ukwicisha bugufi... (Zefaniya 2:3)**

KWIRINDA

**Ukwifata ruto ni ukugira urugero mu nyiyumvo, mu vyiyumviro no mu bikorwa. Ni
ukwigumya. Ukwirinda ni ukuganza muri vyose; Ariko ndaganza umubiri wanje,
nkawuganza, kugira ngo maze kwigisha abandi ubutumwa bwiza, jewe ubwanje sinze mbe
uwucitswe. (I Ab'i Korinto 9:27) (Raba I Ab'i Korinto 9:19-27).**

Turabwirwa kwongerako ukwifata ruto mu buzima bwacu:

Ku bumenyi mwongere ukwirinda; ku kwirinda, ukwihangana... (II Petero 1:6)

Ukwifata ruto kwari mu butumwa bwa Paulo bwiza:

**Kandi iyiumvira ivy'ukugororoka, ukwirinda, n'urubanza ruzoza... (Ivyakozwe n'intumwa
24:25)**

AKAMARO K'IVYAMWA .

Yesu yarashimikiye cane ku kwama ivyamwa. Mu mugani umwe yavuze ati:

Umuntu yatewe n'umusukoni mu murima wiwe w'imizabibu; araza arayironderako
ivyamwa, ntiyaronka namba.

Araheza abwira umurimyi ati: <<Ehe imyaka itatu nza kurondera ivyamwa kuri iki giti
c'umusukoni, nta na kimwe mbona.

Na we aramwishura ati: «Databuja, reka uwu mwaka na wo, ndawumbire, ndawushiremw
inda.

Ni cama imbuto bizoba ari vyiza, ni cama uraheza ugitegerezze.» (Luka 13:6-9).

Ikindi gihe, Yezu abona igit c'umusukoni kitagira ivyamwa; Mu gitondo, asubira mu gisagara,
arasonza.

Abonye umusukoni mu nzira, arawushikira, ntihagira ico awusangako, atari amababi gusa,
arawubwira ati: «Ntuzosubire kumera ivyamwa kuri wewe.» (Matayo 21:18-19).

Yesu kuvuma igit c'umusukoni nticari igikorwa c'ishavu kuko yari ashonje kandi ico giti nta
mbuto cari gifise. Yariko yigisha ukuri guhambaye. Igit c'umusukoni cari gifise ishusho nziza.
Yari ifise amababi y'icatsi kibisi kandi isa n'iyikwiye kwera imbuto. Ariko nta mbuto yari ifise.

Abantu bamwebamwe baratanga ishusho y'inyuma y'uko ari ab'impwemu, ariko imbere mu mutima ntibagira ivyamwa vy'impwemu vyo gusa na Kristo. Ivyo ni vyo vyari vyifashe ku Bafarizayo, umugwi w'idini wo mu gihe ca Kristu. Yezu arababwira ati:

Muragowe, mwa banditsi n'Abafarizayo, mwa ndyarya mwe! kuko mumeze nk'imva zisizwe iyera, zisa n'iziteye igomwe inyuma, ariko imbere zikaba zuzuye amagufa y'abapfuye n'ibihumanya vyose. (Matayo 23:27).

Imana iraba ivy'ukwama aho kwitwararika ukuntu umuntu asa n'uwuvyara.

Muri rusangi, mu busuku bwo muri iki gihe, ingabire zashizweko umutima cane kuruta ivyamwa vya Mpwemu Yera. Ariko Bibiliya ishimika ku vyamwa vyo mu vy'impwemu:

Nuko muzobamenyera ku vyo bama... (Matayo 7:20)

Ivyamwa canke kamere zo mu buryo bw'impwemu umuntu yerekana, birahishura ukuntu ameze imbere muri we:

Kuko igit iiza kitama ivyamwa bibi; kandi nta git iki cama ivyamwa vyiza.

Nkako, igit cose kimenyekanira ku vyo camye. Kuko ata bantu bakwaruye insukoni ku munyinya, cank'inzabibu ku munyinyi.

Umuntu mwiza asohora ivyiza mu butunzi bwiza buri mu mutima wiwe; kandi umuntu mubi asohora ibibi abikuye mu bubiko bubi buri mu mutima wiwe, kuko ivyuzuye mu mutima ari vyo akanwa kiwe kavuga.

(Luka 6:43-45).

Umuntu yoshobora kugira urukundo rwiwe [charisma] rushobora kwhenda ngo ni ububasha bwo mu vy'impwemu. Ashobora mbere gukora ibitangaza mw'izina ry'Umukama. Ariko Yesu ati:

Si umuntu wese ambwira ati: Mwami, Mwami, azokwinjira mu bwami bwo mw'ijuru; ni uwukora ivyo Data wo mw'ijuru agomba. Bensi bazombwira kuri wa musi bat: Mukama, Mukama, mbega ntitwahanuye mw'izina ryawe? ntitwasenda abadayimoni mw'izina ryawe? ntitwakora ibitangaza vyinshi mw'izina ryawe? Maze nzobabwira nti: «Sinigeze mbamenya, nimuve kure, mwa bakora ibibi mwe!» (Matayo 7:21-23).

Yuda yaburiye abo "bazokwinjira" mw'ishengero bakigisha inyigisho z'ikinyoma. Yavuze ko bumwe mu buryo bwo kubamenya ari ukubura ivyamwa mu buzima bwabo:

...Ivyo ni...ibiti vyuma ivyamwa vyavyo, bitagira ivyamwa, vyapfuye kabiri, vyaranduwe n'imizi. (Yuda 12)

Ighambaye mu busuku ubwo ari bwo bwose ni ivyamwa kuko... «Muzobamenyera ku VYAMWA vyabo» (Matayo 7:20).

Mu isi kavukire ni ivyamwa bitwara muri vyo imbuto zivvara. Mu isi y'impwemu ni ivyamwa vya Mpwemu Yera bifise ubushobozi bwo kuvyara mu mpwemu:

-Imbuto y'imico isa na Kristo mu buzima bw'abizera ikwegera abantu b'abanyavyaha ku Mana.

-Ivyamwa vy'ubutumwa bwiza bikwiragiza Inkuru Nziza y'Ubwami bikavamwo umwimbu w'impwemu kw'isi yose.

UMWIMENYEREZO

1. Ivyamwa vy'inyuma vya Mpwemu ni ibiki?

---

2. Ivyamwa vy'imbere vya Mpwemu ni ibihe?

---

3. Nimushire ku rutonde kamere z'ivyamwa vy'imbere vya Mpwemu Yera:

---

4. Ni ikihe Canditswe gihishura yuko Yesu yadutoye ngo twame ivyamwa?

---

5. Wandike Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.

---

6. Soma urutonde rw'ivyamwa vy'impwemu vya Mpwemu Yera biri ku rutonde rwa mbere. Soma insobanuro ziri ku rutonde rwa kabiri. Andika umubare w'insobanuro idondora ivyamwa ku ruhande rwatanzwe.

Urutonde rwambere	Urutonde rwa kabiri
_____Ukwirinda	1. Urukundo rwinshi, ukwitwararika
_____Ukwizera	2. Umunezero, umunezero
_____Ubwitonzi	3. Gucecka, gutuza, guhuza
_____Ubugwaneza	4. Ukwihangana
_____Ivyiza	5. Ubugwaneza, butakomeye
_____Umunezero	6. Ibikorwa vy'ubugororotsi
_____Ukwihangana	7. Kwizigira l'mana cane
_____Amahoro	8. Inkomezi zigenzurwa
_____Urukundo	9. Ukwigumya

7. Ni kubera iki ivyamwa vy'impwemu bihambaye?

---

8. Ni itandukaniro irihe riri hagati y'amahoro y'l'mana n'amahoro dufitaniye n'l'mana?

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

1. Soma Matayo 5:1-12. Ni ivyamwa bingahe vyo mu mutima vy'ugusa na Kristo ushabora gusanga muri iki gisomwa? Nk'akarorero, ivyamwa vy'umunezero biravugwa ku murongo wa 12 .

2. Soma I Abakorinto igice ca 13 kivuga ivyerekeye ivyamwa vy'impwemu vy'urukundo. Ni ibindi vyamwa vy'impwemu bingahe ushobora kubona bigaragazwa n'urukundo?
Nk'akarorero, "yemera vyose" ku murongo wa 7 ni ivyamwa vy'ukwizera.

3. Ivyamwa vya Mpwemu Yera ni ibimenyetso vy'akaranga k'Imana. Imana ni Imana ya:

Urukundo: I Yohana 4:16; Tito 3:4.

Umunezero: Matayo 25:21

Amahoro: Abafilipi 4:7.

Ukwihangana: II Petero 3:9,15.

Ubugwaneza: Matayo 11:28-30 .

Ivyiza: II Petero 1:3.

Ubudahemuka: II Timoteyo 2:13.

Ubugwaneza: Zefaniya 2:3.

Ukwifata: Abaheburayo 12:11 (Uguhana kw'Imana kwerekana ukuringaniza).

4. Yesu Krista yari afise ivyamwa vyose vya Mpwemu Yera bigaragara mu buzima bwiwe:

Ivyamwa vyo hanze: Ubutumwa bwiza: Yohana 10:16; Mariko 1:38

Ivyamwa vyo mu mutima:

Urukundo: Mariko 10:21; Yohani 11:5,36.

Umunezero: Yohana 15:11

Amahoro: Yohana 14:27

Ukwihangana: I Petero 3:15.

Ubwitonzi: II Ab'i Korinto 10:1.

Ivyiza: Abaroma 11:22

Ukwizera: Matayo 17:14-21

Ubugwaneza: II Ab'i Korinto 10:1.

Ukwifata neza: Luka 4:1-13

Soma ibitabu vya Matayo, Mariko, Luka na Yohani. Wongerekko kuri iyi nsiguro ibindi bimenyetso aho Yezu yerekanye ivyamwa vya Mpwemu Yera.

IGICE CA CUMI NA KABIRI

IBIKORWA VY'UMUBIRI .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Kumenya ibikorwa vy'umubiri.
- Gusigura ingene umuntu yogendera muri Mpwemu aho kugendera mu mubiri.

IMIRONGO NKURU:

Ariko rero, ibikorwa vy'umubiri biragaragara, ni vyo: ubusambanyi, ubusambanyi, ibihumanya, ubusambanyi; Gusenga ibigirwamana, uburozi, urwanko, ukutandukana, ukwigana, uburake, imitongano, imigumuko, ubuhakanyi, Ishari, uwicanyi, akaborerwe, umunezero, n'ibindi nk'ivyo; ivyo ndabibabwiye kera, nk'uko nabibabwiye kera, yuko abakora ivyo batazoragwa Ubwami bw'lmana. (Ab'i Galatiya 5:19-21).

INTANGAMARARA

Iki gice kivuga ku bikorwa vy'umubiri, kamere z'icaha zitandukanye n'ivyamwa vya Mpwemu Yera.

IBIKORWA VY'UMUBIRI NI IBIKI?

Ibikorwa vy'umubiri ni ibiranga kamere y'icaha y'umuntu iterwa n'irari [icipfuzo c'icaha]. Ni ibihushanye n'imico Mpwemu Yera ashaka gutera imbere mu buzima bwawe.

INTAMBARA YO MU MPWEMU .

Hariho intambara yo mu mpwemu iguma iba mu buzima bw'umwizera. Ibikorwa vy'umubiri bigerageza gusenyura ivyamwa vya Mpwemu Yera:

Kuko umubiri wifuza ibirwanya Mpwemu, na Mpwemu akaba arwanya umubiri: ivyo vyose birarwanya, bigatuma mudashobora gukora ivyo mugomba. (Ab'i Galatiya 5:17).

Ivyipfuzo vy'umubiri vy'umuntu w'umubiri biranyuranye n'akameremere ka Mpwemu Yera.

Ibikorwa vy'umubiri ni:

...Ugusambana, ubusambanyi, ubuhumane, ubusambanyi, Gusenga ibigirwamana, uburozi, urwanko, ukutandukana, ukwigana, uburake, imitongano, imigumuko, ubuhakanyi, Ishari, ubwicanyi, ububore, ibirori, n'ibindi nk'ivyo... (Ab'i Galatiya 5:19-21).

Naho ingaruka z'ivyo vyaha ziboneka mu bikorwa bibi, icabitera ntiboneka. Intandaro ni ivyipfuzo vy'icaha vyo mu mutima; Yesu arababaza ati: «Mbega namwe muri imburabwenge? Ntimuzi yuko ikintu cose kiva hanze kija mu muntu, kidashobora kumuhumanya...

Aravuga ati: «Ikiva mu muntu ni co kimuhumanya.

Nkako imbere mu mutima w'umuntu, ni ho hava iviyumviro bibi, ubusambanyi, ubusambanyi, ubwicanyi; Ubusuma, ukwifusa, ubugome, uburyarya, ubushegabo, ijisho ribi, ugutuka Imana, ubwibone, ubupfu; Kandi ivyo bibi biva imbere mu mutima, ni vyo bimuhumanya. (Mariko 7:18,20-23)

Ivyaha biri mu Bagalatiya 5:19-21 si ivyaha vyose bivugwa muri Bibiliya. Ni umugwi w'ivaha vyitwa «ibikorwa vy'umubiri» bitandukanya ivyamwa vya Mpwemu. Ni co gituma turiko turiga ivyo vyaha vyihariye.

UBUSAMBANYI

Ubusambanyi ni uguhuza ibitsina kw'umuntu yubatse n'uwindi atari uwo bubabakanye. Imwe mu mategeko cumi ya mbere yaturutse ku Mana yari:

Ntugasambane. (Kuvayo 20:14).

Mu bihe vy'Isezerano rya Kera iyo umuntu asambanye yicwa:

Umuntu wese asambana n'umugore w'uwindi, uwo na we asambanye n'umugore wa mugenziwe, uwo musambanyi n'uwo musambanyi ntibazokwicwa. (Abalewi 20:10).

Yesu na Paulo bompi barasubiyemwo imburu ku bijanye n'ubusambanyi mw'Isezerano Rishasha:

Urazi ivyagezwe ngo ntusambane... (Mariko 10:19)

Kuko ivyo, Ntugasambane... (Abaroma 13:9)

Yesu yaraguye insobanuro y'ubusambanyi kugira ngo ashiremwo ivyipfuzo bibi vy'ubusambanyi vyo mu mutima:

Mwarumvise ko ba Sokuru babwiwe ngo: Ntuze gusambane; Jeho ndababwiye yuko uwuzoramuka aravye umugore wese amwipfuza, mu mutima wiwe yamaze gusambana na we. (Matayo 5:27-28).

Ubusambanyi kandi burimwo ukwahukana n'uwo mwubakanye hanyuma ukamurongora ata mvo yo muri Bibiliya:

Jewe ndababwiye nti: Umuntu wese yirukana umugore wiwe, atari kubw'ubusambanyi, aba amugize ubusambanyi; kandi uwuzorongora uwo mugore yahukanye, aba asambanye. (Matayo 5:32).

Kandi umugore yirukanye n'umugabo wiwe, akarongorwa n'uwindi, aba asambanye.» (Mariko 10:12) .

Iyo umuntu asambanye aba acumuye ku buggingo bwiwe bwite:

Ariko uwusambana n'umugore ntagira ubwenge, uwubikora aba arimbuye ubugingo bwiwe. (Imigani 6:32).

Imana iracira urubanza abasambana; Umubano w'ababiranye nwubahwe na bose, uburiri ntibuhumanye, ariko abamaraya n'abasambanyi Imana izocira urubanza. (Abaheburayo 13:4).

Abasambana ntibazotorana Ubwami bw'Imana; Mbese ntimuzi yuko abagabitanya batazoragwa ubwami bw'Imana? Ntimuzimizwe: abasambanyi, canke abasenga ibigirwamana, canke abarenga ibigo, canke abasambanyi, canke abasambanya abagabo;

Nta bisuma, cank'abanyamunoho, cank'imborerwa, cank'abatukana, cank'abanyazi, ntibazotorana Ubwami bw'Imana. (I Ab'i Korinto 6:9)

Kimwe mu biranga ushobora kumenya abigisha b'ikinyoma ni icaha c'ubusambanyi:...hazoba abigisha b'ibinyoma muri mwebwe...Bafise amaso yuzuye ubusambanyi, kandi adashobora kureka icaha... (II Petero 2:1,14)

Bibiliya iragabisha iti:

...umusambanyi azohiga ubuzima bw'agaciro. (Imigani 6:26).

UBUSAMBANYI

Ubusambanyi ni uguhuza ibitsina kw'abantu babiri batarongoranye. Ico gicumuro kirimwo n'ubusambanyi arivyo gusambana kw'umuntu yubatse n'uwindi atari uwo bubabakanye. Ubusambanyi kandi burimwo n'uguhuza ibitsina hagati y'abantu batarongoranye. Harimwo n'ugukevya mu vy'igitsina nk'uguhuza ibitsina [n'umuntu basangije igitsina] be n'uguhuza ibitsina n'uwo musangije igitsina.

Ubusambanyi burashobora kuba imvo yemewe na Bibiliya yo gutana:

Jewe ndababwiye nti: Umuntu wese yirukana umugore wiwe, atari kubw'ubusambanyi, aba amusambanye, kandi uwuzorongora uwaserukanye aba asambanye.» (Matayo 5:32).

Abasambanyi ntibazoragwa Ubwami bw'Imana; Mbese ntimuzi yuko abagabitanya batazoragwa ubwami bw'Imana? Ntimuzimizwe: n'abasambanyi..ntibazotorana ubwami bw'Imana.

(I Ab'i Korinto 6:9-10)

Bibiliya itubwira kwirinda [kwirinda] ubusambanyi:

Nkako, ivyo Imana igomba, n'ukwezwa kwanyu, ni uko mwokwirinda ubusambanyi. (I Ab'i Tesalonike 4:3)

Ariko no kwirinda ubusambanyi, umugabo wese agire umugore wiwe, n'umugore wese agire umugabo wiwe. (I Ab'i Korinto 7:2)

Kandi ntidusambane, nkuko bamwe muri bo bakoze...

(I Ab'i Korinto 10:8)

Umubiri ntugenewe ubusambanyi kuko n'uw'Umukama. Kubera iyo mpamvu, utegerezwa guhunga ubusambanyi:

...None rero, umubiri si uw'ibusambanyi, ni uw'Umukama, kand'Umukama ni uw'umubiri...

Muhunge ubusambanyi. Icaha cose umuntu akora kiba hanze y'umubiri wiwe; ariko uwukora ubusambanyi aba acumuye ku mubiri wiwe bwite.

Ni ibiki? Ntimuzi yuko imibiri yanyu ari ingoro ya Mutima Mweranda ari muri mwebwe, uwo mwahawe n'Imana? Kuko mwaguzwe igiciro; nuko rero mutume imibiri yanyu ihimbaza Imana. (I Ab'i Korinto 6:13,18-20)

Ni inshingano yawe gukuraho ubusambanyi:

Nimwice rero ingingo zanyu ziri kw'isi...ibusambanyi... (Ab'i Kolosayi 3:5)

Ubusambanyi ntibushobora no kuvugwa mu bemera:

Ariko ubusambanyi n'ibihumanya vyose canke ukwifufa ntimukabishire no mu kanwa muri mwebwe nkuko bibereye aberanda. (Abanyefeso 5:3).

Iyo umuntu abandanije ubusambanyi, amaherezo azobuhebera rwose. Nk'uko Abaroma I babivuga, birashobora mbere gutuma umuntu aryamana n'uwundi muntu. Amaherezo, ijwi ryiwe ryo mu mutima ntirizosubira kumbabaza:

**Nico catumye Imana ibaheba...Bari buzuye ukugabitanya kwose
n'ibusambanyi...(Abaroma 1:26,29)**

UBUDUMANYA

Ubuhumane ni ikinyuranyo c'ukuba uwudahumanye. Muri iki gice kivuga ku bikorwa vy'umubiri, ijambo «ubuhumane» risobanura kuba uwuhumanye mu vy'impwemu canke mu vy'inyifato runtu.

Imana ntishaka ko abantu bayo bahumana:

Ariko ubusambanyi n'ibihumanya vyose cank'ukwifusa ntimukabishire no mu kanwa muri mwebwe nk'uko bibereye aberanda. (Abanyefeso 5:2).

Kuko Imana itaduhamagariye kwihumanya, ariko yaduhamagariye kwezwa.

(I Ab'i Tesalonike 4:7)

Ni inshingano yawe kwica ubuhumane no kwitoza kugira ngo ubeho ubuzima bweranda:

Nuko rero mwice ingingo zanyu ziri kw'isi: ubushakanyi, ibihumanya, ukwifusa kw'umubiri, ivyipfuzo bibi, no kwifuza ivy'umubiri, ni kwo gusenga ibigirwamana. (Ab'i Kolosayi 3:5).

Nuko bakundwa, ko dufise ayo masezerano, twiyuhagire ubuhumane bwose bw'umubiri n'ubw'umutima, ubweranda bwacu butunganye mu kwubaha Imana. (II Ab'i Korinto 7:1)

Kugira ngo umuntu wese muri mwebwe amenye kuganza umubiri wiwe mu kwera no mu kuwubaha... (I Abatesalonike 4:4)

Niwaba utapfuye ubuhumane uzokwiyorosha:

Ndavuga nk'abantu, kubera ubugoyagoye bw'imibiri yanyu; kuko nk'uko mwatanze ingingo zanyu ngo zibe imbata z'ubuhumane n'ivy'ukugabitanya ku bw'ukugabitanya; ni ko muhe ingingo zanyu imbata zo kugororoka kugira ngo mwezwe. (Abaroma 6:19).

Niwabandanya kwiyorosha ku buhumane uzoheza wihebe kuri bwo:

Bacitse intege, bihebeye ivy'ubuhumbu, kugira ngo bakore ibihumanya vyose babigiranye umwina. Ariko mwebwe si ko mwize kuri Kristu. (Abanyefeso 4:19-20).

Ni mwabandanya kubaho mu buhumane bw'impwemu [icaha], Imana izobutanga:

Ni co gituma Imana na yo yabahebeye ibihumanya bivuye ku kwifuza kw'imitima yabo... (Abaroma 1:24)

Iyo umuntu yahawé ikintu n'Imana, ijwi ryiwe ryo mu mutima rirahagarika gukora, akagenzurwa na ryo rwose. Azozimangana mu caha ciwe atihanye:

Ariko canecane abagendera mu vyipfuzo vy'umubiri...abo bameze nk'ibikoko bitagira ubwenge, vyavutse ngo bifatwe bitikizwe, batuka ivyo batazi; kandi bazohona rwose mu kubora kwabo bwite... (2 Petero 2:10,12)

Raba iki kigereranyo gikurikira. Uzobona ko iyo iyo mirongo yerekeye ubuhumane ishizwe hamwe, haca haboneka akarorero. Ufise ububasha bwo kwica canke kwihebera icaha.

Niwica ubuhumane, buzotuma ugira ubweranda mu buzima bwawe. Niwavyemera, amaherezo uzovyhebera. Ubwanyuma, Imana izogutanga kuri ryo, uzohona mu kubora kwawe bwite:

UGUHUMANA: NI UBURYO BWO GUHITAMWO

Hamwe wo...	Hamwe wo...
	
Kwica ubuhumane:	Kwihebera ubuhumane:
Abakolosayi 3:5	Abaroma 6:19
	
Bitumbereza ku...	Bitumbereza ku...
	
Ukugororoka	Kuvyihebera:
I Tes 4:7	Efes 4:19
	
	Umwimbu wavyo ni...
	
	Imana iragutanga kuri vyo:
	Rom 1:24
	
	Bigaca biherera mu...
	
	Kuzimangana rwose mu
	Buzimire bwawe:
	II Pet 2:10,12

UBUSAMBANYI

Ubusambanyi ni icaha c'irari, iniyumvo z'icaha n'ubusambanyi. Ni inyifato y'ubuhumane kandi itagira isoni. Ubusambanyi ni kimwe mu bintu ushobora kumenyamwo abigisha b'ikinyoma:

Nkako, hari abantu bamwe binyegeje muri mwebwe, bari baragenewe urwo rubanza kuva kera, abantu batubaha Imana, bahindura ubuntu bw'Imana yacu ubusambanyi, bakihakana Imana yonyene, Umukama wacu Yesu Kristo. (Yuda 4)

Mu bihe nya kera woshobora kuba wari umusambanyi. Nk'umwizera, ntugikwiye kubandanya iyo nyifato:

Kugira ngo igithe ciwe gisigaye mu mubiri, ntazoba agikora ivyo abantu bifuza, ariko azokora ivyo Imana igomba.

Kuko igithe ca kera c'ubuzima bwacu gishobora kuduhagije gukora ivyo abanyamahanga bashaka, twagendera mu busambanyi, mu vyipfuzo, mu kunywa inzoga nyinshi, mu kwisamaza, mu birori, no mu gusenga ibigirwamana biteye isoni... (I Petero 4:2-3)

Bibiliya yigisha yuko niwabandanya gukora ubusambanyi, amaherezo uzokwihebera ata mutimanama:

Abo bantu batagira isoni, bihebeye ivy'ubuhumbu, kugira ngo bakore ibihumanya babikuye ku mutima. (Abanyefeso 4:19).

GUSENGA IBIGIGWAMANA

Gusenga ibigirwamana ni ugusenga ibigirwamana. Ivyo ntibisigura gusa ugusenga ibishusho bikozwe mu mabuye, mu biti canke mu vyuma vy'agaciro. Ikigirwamana ni ikintu cose gihambaye kuri wewe kuruta Imana. Abasenga ibigirwamana ni abasenga ibigirwamana bagasenga ikindi kintu kitari Imana y'ukuri. Gusenga ibigirwamana ni ukutemera ikibanza gikwiriye Imana ifise mu buzima bwawe.

Imwe mu mategeko ya mbere Imana yatanze yerekeye ugusenga ibigirwamana:

Ntimuhindukirire ibigirwamana, kandi ntimwihingurire ibigirwamana vy'icuma, kuko ndi Umukama Imana yanyu. (Abalewi 19:4).

Ntimuze mubarure ibigirwamana canke ibishushanyo bibajwe, kandi ntimuze mushinge ikigirwamana c'amabuye mu gihugu canyu ngo mugipfukamire, kuko ndi Umukama Imana yanyu. (Abalewi 26:1).

Imana z'amahanga y'abapagani zitwa ibigirwamana;

Kuko imana zose z'abanyamahanga ari ibigirwamana, ariko Umukama ni we yaremye amajuru. (Zaburi 96:5).

Muzomaramazwa [canke muzozazanirwa] nimwakorera ibigirwamana:

Abakorera ibigirwamana bose, abirata ibigirwamana... (Zaburi 97:7) bamaramare...

Ibigirwamana vy'abanyamahanga ni igikorwa c'umuntu. Nta bubasha canke insobanuro nyakuri yo mu vy'impwemu bifise:

Ibigirwamana vy'abanyamahanga ni ifeza n'inzahabu, vyakozwe n'intoke z'abantu.

Zifise iminwa, ariko ntizivuga; zifise amaso, ariko ntizibona; Zifise amatwi, ariko ntizimva; kandi nta n'impwemu iri mu kanwa kavyo. Ababihingura barasa na vyo, ni ko 'uwuvyizigira wese ameze. (Zaburi 135:15-18) (Raba kandi Zaburi 115:4-8).

Umukristo ntashobora gusenga ibigirwamana:

Kandi urusengero rw'Imana rwahuza rute n'ibigirwamana? (II Ab'i Korinto 6:16)

Ntimuze mwifatanye n'abasenga ibigirwamana; Arikononeho ndabandikiye ngo ntimpwifatanye n'umuntu yitwa mwenewacu akaba ari umusambanyi, cank'umunyamwinoho, cank'ayo asenga ibigirwamana, cank'umututsi, cank'imborerwa, cank'umunyazi; umuntu nk'uwo ntujane n'ukurya.(I Ab'i Korinto 5:11)

Uragabishijwe ngo wirinde ibigirwamana:

Bana bato, mwirinde ibigirwamana. (I Yohana 5:21)

Abasenga ibigirwamana ntibazoba mu bagize Ubwami bw'Imana:

Mbese ntimuzi yuko abagororotsi batazoragwa ubwami bw'Imana? Ntimuzimire...canke abasenga ibigirwamana...ntibazotorana ubwami bw'Imana. (I Ab'i Korinto 6:9-10)

Bibiliya irahishura iyo abasenga ibigirwamana baja:

Ariko abatinya, abatizera, abakora ibizira, abicanyi, abasambanyi, abarozi, abasenga ibigirwamana, n'abanyabinyoma bose, umugabane wabo uzoba uri mu kiyaga caka umuriro n'amazuku; ni rwo rupfu rwa kabiri. (Iyahishuwe 21:8)

Kuko hanze hari imbwa, abarozi, abasambanyi, abicanyi, abasenga ibigirwamana, n'umuntu wese akunda ibinyoma akabikora. (Iyahishuwe 22:15)

Umwina Bibiliya yita uburyo bwo gusenga ibigirwamana. Umwina ni ukwipfuza ikintu ufise icipfuzo gikomeye kandi kibi. Uzokwica no gusensa ukwipfuza:

Nuko rero mwice ingingo zanyu ziri kw'isi: ubushakanyi, ibihumanya, ukwifuza kw'umubiri, ivyipfuzo bibi, no kwifuza ivy'umubiri, ni kwo gusenga ibigirwamana. (Ab'i Kolosayi 3:5).

Ushobora kuba warasenga ibigirwamana kera, ariko abemera ntibazobandanya n'uwo mugenzo:

Kugira ngo igihe ciwe gisigaye mu mubiri, ntazoba agikora ivyo abantu bifusa, ariko azokora ivyo Imana igomba. Kuko igihe ca kera c'ubuzima bwacu gishobora kuduhagije gukora ivyo abanyamahanga bashaka, twagendera mu busambanyi, mu vyipfuzo, mu

kunywa inzoga nyinshi, mu kwisamaza, mu birori, no mu gusenga ibigirwamana biteye isoni... (I Petero 4:2-3)

Na bo nyene bavuga ingene twakiriwe iwanyu, n'ingene mwahindukiriye Imana, mugata ibigirwamana, kugira ngo mukorere Imana nzima kandi y'ukuri.

(I Ab'i Tesalonike 1:9)

UBUROZI

Ubupfumu ni umugenzo w'abapfumu harimwo ubupfumu bwera n'ubw'umwirabura, ubupfumu, ubupfumu bw'inyenyeri, ubuvumo, gukoresha imiti, ubupfumu, ubupfumu n'ibiyayuramutwe. Birimwo imigenzo yose be n'ugusenga kwose kwa Shetani.

Insobanuro y'ubupfumu irashobora kwaguka kugira ngo ishiremwo n'ukugenzura no gukoresha abandi kwose. Naho utagira uruhara mu bupfumu bwa Shetani, urashobora gucirwa urubanza rw'"ubupfumu" nk'icaha c'umubiri iyo ugerageje gukoresha, kugenzura canke gusenga abandi.

Ubupfumu ni ukugarariza Imana mu buryo bw'impwemu. Imana ivuga ngo icaha c'ubugarariji ni kibi nk'ubupfumu:

Kuko ubugarariji ari nk'icaha c'ubupfumu... (I Samweli 15:23)

URWANKO

Urwanko ni ikinyuranyo c'urukundo. Ni iniyumvo yo kwanka cane. Ni iniyumvo mbi ku bandi. Bibiliya ivuga ko urwanko ruvyura imitongano:

Urwanko ruvyura imitongano; ariko urukundo rupfuka ivyaha vyose. (Imigani 10:12).

Ni vyiza kuba aho urukundo ruri, hako kubana n'abuzuye urwanko:

Ifunguro ry'imboga ririmwo urukundo biruta inka y'inda iri kumwe n'urwanko. (Imigani 15:17).

Urwanko rwuzuye ubuhendanyi ruzohishurirwa n'Imana:

Uwo urwanko rwiwe rutwikiriwe n'ubuhendanyi, ububi bwiwe buzokwerekanwa imbere y'ikoraniro ryose. (Imigani 26:26).

Guhenda aha bisigura kwigira nk'uwyekunda umuntu mu gihe mu vy'ukuri umwanka.

UKWICAMWO IBICE

Ugutandukana ni ukutumvikana, ukudahuza n'ugutandukana. Ni nk'ugutongana. Iri jambo rikoreshwa ahandi hantu gusa muri Bibiliya; igihe Yezu avuga "ugutandukana" mu muryango nk'ikimenyetso c'imisi y'iherezo (Matayo 10:35).

KWIGANA

Kwigana ni icipfuzo co kwigana abandi no kubangana canke kubarusha. Ni impwemu y'ugukebanya be n'uburyo bw'ishari. Iki gice co mu Bagalatiya ni co conyene muri Bibiliya aho iryo jambo rikoreshwa muri ubwo buryo (Abagalatiya 5:19-21).

ISHAVU

Uburake ni uburake bw'ubukazi, igikorwa c'ishavu, uburake. Bibiliya ivuga ko uburake ari ububisha:

Uburake ni ububisha, kandi ishavu ni ry'agahomerabunwa; ariko ni nde ashobora guhagarara imbere y'ishari. (Imigani 27:4).

Umuntu w'ishavu ryinshi azobabazwa kubera vyo; Umuntu w'ishavu ryinshi azoshikirwa n'igihano; kuko ni wamukiza, uzosubira kubigira.» (Imigani 19:19).

Abanyabwenge bazokwikura ku mujinya;

...Abanyabwenge barakuraho uburake. (Imigani 29:8).

Igihe wari utizera wari umwana w'ishavu;

Natwe twese twahora muri bo kera mu kwifuza kw'imibiri yacu, dushitsa ivyo imibiri n'imitima vyacu bigomba; kandi mu kameremere kacu twari abana b'uburake, nk'abandi. (Abanyefeso 2:3).

None uburake ntibukwiye gukora mu buzima bwawe:

Gusharira kose n'uburakari n'uburakari n'intonganya n'ugutukana bibavemo, hamwe n'inzigo zose... (Abanyefeso 4:31)

Ubwirizwa gukuraho uburake:

Ariko noneho, nimuhebe ivyo vyose; ishavu, umujinya, ubugome, ugutuka Imana, amajambo y'ubusambanyi ava mu kanwa kanyu. (Ab'i Kolosayi 3:8).

Ukwiye kureka uburake:

Reka ishavu, ureke uburake, ntuhagarike umutima ngo ukore ikibi na kimwe. (Zaburi 37:8).

Muze mutebe kurakara;

Nuko bene Data bakundwa, umuntu wese ni yihute kwumva, atebe kuvuga, atebe kurakara; Kuko uburake bw'umuntu butazana ubugororotsi bw'Imana. (Yakobo 1:19,20)

Uwuteba kurakara aba afise ubwenge bwinshi; ariko uwihuta ashira hejuru ubupfu. (Imigani 14:29).

Hariho isano hagati y'ishavu n'igikorwa gikurikira c'umubiri uzokwiga ari co gutongana. Bibiliya idondora iyo nzira iti:

Umuntu w'ishavu avyura imitongano; ariko uwuteba gushavura ahoza imitongano. (Imigani 15:18).

Nkako...guhatira ishavu kuzana amahane. (Imigani 30:33).

INTAMBARA

Indyane ni ukutongana, ukurwana canke ugutongana. Bisigura ughura canke ugutongana. Uretse ko uburake butera amahane, urwanko na rwo nyene ruratuma:

Urwanko ruvyura imitongano; ariko urukundo rupfuka ivyaha vyose. (Imigani 10:12).

Abagabo b'imbere [b'abanyarugomo] na bo nyene baratera amahane:

Umuntu w'imbere abiba intambara... (Imigani 16:28)

Ubwibone butera amahane:

Uwfise umutima w'ubwibone avyura imitongano... (Imigani 28:25)

Abagabo barakaye baratera amahane:

Umuntu arakaye avyura imitongano, kandi umuntu w'umujinya avyura ibicumuro vyinshi. (Imigani 29:22).

Abantu b'agasuzuguro batera amahane;

Irukana umushinyaguzi, niho amahane azovaho; egome, intonganya n'agatutsi bizohera. (Imigani 22:10).

Gusuzugura ni ugutwenga canke kwerekana ko asuzugura ikintu canke umuntu.

Abantu bivanga mu bintu, bagatongana, bakavuga ivy'abandi baratera amahane:

Uwuhita akisuka mu mitongano itari iy'uwiwe, ameze nk'uwfata imbwa mu matwi...

Aho ata nkwi zihari, ni ho umuriro uzima, ni ko aho ata muvuzi, imitongano irahera.

Nk'uko amakara ari ku makara yaka, n'inkwi ku muriro; ni ko umuntu w'amahane amera ngo avyure imitongano. (Imigani 26:17,20-21)

Ibibazo vy'ubupfu bitera amahane:

Ariko wirinde ibibazo vy'ubupfu n'ibitagira ubwenge, kuko uzi yuko bitera imitongano. (II Timoteyo 2:23).

Intonganya ni igikorwa c'umubiri;

None iyo ishari n'amahane biri muri mwebwe, mbega ntimuganzwa n'akameremere k'umubiri, ngo mugende nk'abantu? (I Ab'i Korinto 3:3)

Aho ishari n'imitongano biri, ni ho hazoba umuvurungano;

Ariko nimba mufise ishari ry'umururazi mu mitima yanyu, n'imitongano ntimwirate...Kuko aho ishari n'imitongano biri, haba umuvurungano n'ibikorwa bibi vyose. (Yakobo 3:14,16)

Bibiliya ivuga ko ataco umuntu akwiye gukora biciye mu ntambara:

Ntihagire ikintu na kimwe gikorwa n'imitongano canke kwirata ubusa; ariko muciye bugufi, umuntu wese yiymvire ko uwundi amuruta. (Ab'i Filipi 2:3).

Intonganya ni kimwe mu biranga abigisha b'ikinyoma:

Ni ubwibone, nta co azi, ariko yipfuza impaka n'amajambo y'intonganya, ivyo bikaba bivamwo ishari, intonganya, ibitutsi, n'ivyiyumviro bibi.

Indyane zigoramye z'abantu b'ubwenge bwononekaye, kandi batagira ukuri...

(I Timoteyo 6:4-5)

IBIGUMUKA

Ugutera umugumuko ni ugutera umuvurungano canke ukutumvikana. Iki gice kivuga ku bikorwa vy'umubiri ni kimwe mu bike aho iri jambo rikoreshwa muri Bibiliya.

UBUHAKANYI

Ubuhakanyi ni ukwemera kunyuranye n'ljambo ry'Imana. Ni ivyiyumviro vy'umuntu biri mu makosa kandi bituma haba amacakubiri mw'ishengero. Ivyiyumviro vy'ubuhakanyi ni vyo biranga abahanuzi b'ikinyoma:

Ariko kandi, hariho abahanuzi b'ibinyoma mu bantu, nk'uko hazoba abigisha b'ibinyoma no muri mwebwe, bazozana mu mpisho inyigisho zitari zo zitera isoni...

(II Petero 2:1)

ISHARI

Ishari ni ishari rivyurwa n'ukuroranirwa kw'abandi. Ni ukugirira inzika iviza abandi baronka mu vy'impwemu, mu vy'amahera canke mu vy'umubiri. Ni ukwipfuza n'icipfuzo bibi.

Ishari ni kimwe mu biranga abigisha b'ibinyoma:

Ni ubwibone ataco azi, ahubwo akunda cane impaka n'ugutongana kw'amajambo, ivyo bikaba bivamwo ishari, ugutongana, ugutukana n'ivyiyumviro bibi. (I Timoteyo 6:4)

Ishari riva mu mpwemu y'umuntu:

Mbega mwibaza ko Ivyanditswe bivuga ubusa, ngo Mpwemu .

biba muri twebwe ivyipfuzo vy'ishari? (Yakobo 4:4).

Ishari ni ikimenyetso co kuba umukristo w'umubiri:

None iyo ishari n'amahane biri muri mwebwe, mbega ntimuganzwa n'akameremere k'umubiri, ngo mugende nk'abantu? (I Ab'i Korinto 3:3)

Ababa mu vyaha buzuye ishari;

Buzuye ukugabitanya kwose, ubushakanyi, ubugome, umunoho n'inzigo; yuzuye ishari, ubwicanyi, impaka, ubuhendanyi, ububisha, abanyonga... (Abaroma 1:29)

Kuko natwe kera twari ibipfu, tutumvira, tuzimizwa, tujakariye ivyifuzo vyinshi n'ibinezereza, tubaho mu bubi n'ishari, twankana, twankana. (Tito 3:3).

Aho hari ishari, haza n'izindi ngorane:

Ariko nimba mufise ishari ry'umururumba n'intonganya mu mitima yanyu, ntimwirate, ntimubeshe ukuri...Kuko aho ishari n'imitongano biri, haba umuvurungano n'ibikorwa bibi vyose. (Yakobo 3:14,16)

Turagabishijwe kutagira ishari n'abanyavyaha:

Umutima wawe ntugire ishari abanyavyaha; ariko weho wame wubaha Uhoraho umusi wose. (Imigani 23:17).

ABICANYI

Kwica ni ukwica uwundi n'ububisha n'ibigirankana kandi ubizirikanye imbere y'igihe. Ukwica umuntu si co kimwe no kwikingira canke kwica umuntu ku mpanuka. Ubwicanyi si co kimwe no guca igihano c'urupfu umuntu yishe umuntu. Iryo ryari urubanza rwashizweho n'Imana mu Guharura 35. Rimwe mu mategeko ya mbere Imana yatanze ryari "Ntukice."

Yesu yavuze ati:

...ntuze wice... (Matayo 19:18)

Ntukwiye kugira icaha c'ubwicanyi:

Ariko ntihakagire n'umwe muri mwebwe ababara ari umwicanyi, igisuma, inkozi y'ikibi, yitasha mu vy'abandi. (I Petero 4:15)

Isezerano Rishasha riragwiza insobanuro y'ubwicanyi kugira ngo rishiremwo n'urwanko. Iyo wanka abandi bizera ni nk'ukuba umwicanyi:

Umuntu wese wanga mwenewabo ni umwicanyi; kandi murazi yuko ata mwicanyi yogira ubugingo budashira muri we. (I Yohana 3:15)

UKUBOREGWA

Ububoerwe ni ukugira ubushoboz bwo mu mutwe no ku mubiri bushikirwa n'ukunywa inzoga nyinshi. Ni ububore buterwa n'ibinyobwa bikomeye vy'imiti. Bibiliya iragabisha yuko umuborerwa azoba umukene:

Kuko imborerwa n'umunyakunzi w'inda bazokena... (Imigani 23:21)

Ntukwiye kubaho ubuzima bw'ukuborerwa:

Tugende mu buryo bugororotse, nk'uko tugenda ku murango; ntimube mu busambanyi no mu kuborerwa, ntimube mu gusambana no mu busambanyi, ntimube mu mitongano no mu ishari. (Abaroma 13:13).

Ntimukwiye no kwifatanya n'ababorewe;

Ariko noneho ndabandikiye ngo ntimpifatanye n'umuntu yitwa mwenewacu akaba ari umusambanyi, cank'umunyamwinoho, cank'ayo asenga ibigirwamana, cank'umututsi, cank'imborerwa, cank'umunyazi; umuntu nk'uwo ntujane n'ukurya.

(I Ab'i Korinto 5:11)

Bibiliya iragabisha ko imborerwa zitazotorana Ubwami bw'Imana:

Mbese ntimuzi yuko abagabitanya batazoragwa ubwami bw'Imana? Ntimuzimire; kandi...ababorewe...ntibazoragwa ubwami bw'Imana.

(I Ab'i Korinto 6:9-10)

Ushobora kuba wari umuborerwa kera, ariko nk'umwizera ntugikwiye gukora ibi:

Kugira ngo igihe ciwe gisigaye mu mubiri, ntazoba agikora ivyo abantu bifuza, ariko azokora ivyo Imana igomba.

Kuko igihe ca kera c'ubuzima bwacu gishobora kuduhagije gukora ivyo abanyamahanga bashaka, tugenda mu busambanyi, mu vyipfuzo, mu kunywa inzoga nyinshi, mu kwisamaza, mu birori, no mu gusenga ibigirwamana biteye isoni...(I Petero 4:2-3)

Bibiliya itandukanya kuborerwa umuvinyu no kwuzuzwa Mpwemu:

Kandi ntimukaborerwe umuvinyu, urimwo ubuhumbu; ariko mwuzure Mpwemu. (Abanyefeso 5:18).

Mu isi kavukire, umuborerwa...

1. Ararya n'icipfuzo co kunywa.
2. Atanga ububasha bwo kugenzura ubushobozi bwiwe bwo mu mutima, no ku mubiri bwo kunywa.

3. Mbega imvugo yiwe irashikiwe n'ico kinyobwa.
4. Ntagira inzitizi. Nta bwoba afise kandi kenshi arafise inkomezi nyinshi.
5. Aranezerwa igihe ari munsi y'inkurikizi z'ibiborerwa.

IVYO KWIHIMBAZA

Guhimbaza ni ukwifatanya no kunezerererwa umunezero wo mw'isi, kugira uruhara mu vyo kw'isi, mu vyo kwinezereza canke mu birori vy'urusaku. Ni ubuzima bw'umuvurungano kandi bw'agaterasoni.

Ushobora kuba wari umunezero mu bihe vya kera, ariko nk'umwizera ntugikwiye kwigenza gutyo:

Kugira ngo igihe ciwe gisigaye mu mubiri, ntazoba agikora ivyo abantu bifuza, ariko azokora ivyo Imana igomba.

Kuko igihe ca kera c'ubuzima bwacu gishobora kuduhagije gukora ivyo abanyamahanga bashaka, igihe twagenta mu busambanyi...(I Petero 4:2-3)

IBIKORWA VY'UMUBIRI: IVYAVUYEMWO

Paulo arasigura ingaruka zivuye mu gukora ibikorwa vy'umubiri:

...ivyo ndabibabwiye kera, nk'uko nabibabwiye kera, yuko abakora ivyo batazoragwa ubwami bw'Imana. (Ab'i Galatiya 5:21).

Imana yatanze uburyo bwo kwirinda ico gihano:

Ni twatura ivyaha vyacu, ni iyo kwizigirwa kandi ni intungane, kugira ngo iduharire ivyaha vyacu, yongere itwoze ukugabitanya kwose. (I Yohana 1:9)

GENDESHWA NA MPWEMU .

Umuntu areka gute gukora ibikorwa vy'icaha vy'umubiri?

Ica mbere: Ihane icaha cawe kandi ugire ukwizera Imana mu kwemera Yesu Kristu nk'Umukiza wawe bwite:

Ni co gituma umuntu wese ari muri Kristu, aba ari icaremwe gishasha, ivya kera biba bihise; raba, vyose vyabaye bishasha. (II Ab'i Korinto 5:17)

Imana ntifata umuntu w'umunyavyaha ngo imuhe inzira yo kwiteza imbere. Ararema ikiremwa gishasha. Ivya kera birahera. Ibikorwa vy'umubiri bitegerezwa gusubirizwa n'ivyamwa vya Mpwemu Yera.

Ubwa kabiri: Mwuzure Mpwemu Yera. Mpwemu Yera niwe azobashoboza kugendera mu nzira za Mpwemu aho kugendera mu nzira z'ivyaha z'umubiri:

Iki ni co mvuga: Mugendere muri Mpwemu, niho mutazoshitsa ivyifuzo vy'akameremere kanyu. (Ab'i Galatiya 5:17).

Ica gatatu: Umenye ko udashobora kwidegemvya mu bikorwa vy'umubiri ngo ugende muri Mpwemu biciye mu nguvu zawe bwite.

Intumwa Paulo yadondora urugamba yari afise mu kwihatira kwiwe bwite kubaho ubuzima bw'Imana:

Kukw ico nkora sico nzi, kuko ico nshaka ari co nkora; ariko ico nanka, ni co nkora.

Ariko iyo nkora ivyo ntagomba, nemeye ivyagezwe yuko ari vyiza. None rero, si jewe nkigikora, ariko ni icaha kiba muri jewe. Kuko nzi yuko ata ciza kiba muri jewe, ni ukuvuga mu mubiri wanje; ariko ingene nokora ivyiza ntaco mbona. Kuko iciza nshaka si co nkora, ariko ikibi ntagomba ni co nkora. (Abaroma 7:15-19).

Paulo yarabonye ingorane zo kubaho ubuzima bweranda ariko yarabandanje gukurikirana iyo nnumbero naho yananiwe.

Saba Imana ishire mu mutima wawe icipfuzo co kuba mweranda. Igihe cose unaniwe ugacumura, uce uvyatara ubwo nyene usabe Mpwemu Yera agufashe kuvyinesha. Uko niko wiga kugendera muri Mpwemu kandi...

Nuko rero abari muri Kristu Yesu, batagendera mu buryo bw'umubiri, ariko bagendera muri Mpwemu, nta rubanza rukiriho.

Kuko ibwirizwa rya Mpwemu w'ubugingo muri Kristo Yesu ryambohoye ikingera c'icaha n'urupfu... Kwari ukugira ngo ukugororoka kw'ivyagezwe kuzorangukire muri twebwe tutagenda dukurikiza umubiri, tugendera Mpwemu.

Nkako, abakurikira ivy'umubiri bitwararika ivy'umubiri; ariko abagendera kuri Mpwemu bakunda ivyo Mpwemu. Kuko kwitwararikwa ivy'umubiri ari urupfu; ariko kwitwararika ivy'impwemu ni ubuzima n'amahoro. Kuko umwitwarariko w'umubiri arwanka Imana; kuko ritagamburukira ivyagezwe vy'Imana, kandi ntibishobora. Nuko abagengwa n'akameremere k'umubiri ntibashobora kunezereza Imana. Mwebweho ntimugengwa n'umubiri, ariko mugengwa na Mpwemu, nimba Mpwemu w'Imana aba muri mwebwe. (Abaroma 8:1-9).

Ivyamwa vy'imico imeze nka Kristo bitera imbere gusa uko ugenda mu bubasha bwa Mpwemu Yera. Ni co gituma bihambaye cane ko abemera batahura ubusuku bwa Mpwemu Yera.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Imirongo y'Ingenzi mu mutwe.

---

2. Kamere zitandukanye n'ivyamwa vya Mpwemu Yera zitwa:

---

3. Ni uwuhe murongo wo muri Bibiliya utanga urufunguruzo rwo kunesha ibikorwa vy'umubiri?

---

4. Ku rupapuro rukurikira, raba ibikorwa vy'umubiri biri ku rutonde rwa mbere. Soma insobanuro ziri ku rutonde rwa kabiri. Andika umubare udondora igikorwa c'umubiri ku ruhande rwatanzwe.

Urutonde rwambere

____ Ivyiza

Urutonde rwa kabiri

1. Guhuza ibitsina n'umuntu yubatse n'uwindi muntu atari uwabo uwo mwubakanye.

____ Ishavu

2. Gukorana imibonano mpuzabitsina n'abantu babiri batarongoranye umwe wese ibindi.

_____ Ubwicanyi	3. Ivyaha mu vy'impwemu no mu vy'inyifato runtu.
_____ Ukuborerwa	4. Ivyipfuzo, iniyiyumvo z'icaha, ubusambanyi.
_____ Ubusambanyi	5. Gusenga ibigirwamana.
_____ Ubusambanyi	6. Ivy'abapfumu.
_____ Ubusambanyi	7. Igihushanye n'urukundo.
_____ Ubuhumane	8. Ukutumvikana, ukutumvikana.
_____ Ubupfumu	9. Uguhiganwa, icipfuzo co kwigana abandi kugira ngo ubanganye canke ubarushe.
_____ Gusenga ibigirwamana	10. Uburakari bw'ubukazi, uburake.
_____ Urwango	11. Gutongana, kurwana.
_____ Ugutandukanya	12. Gutera amahane.
_____ Ivyiyumviro vy'ubuhakanyi	13. Ivyizerwa binyuranye n'ljambo ry'Imana.
_____ Kwigana	14. Ishari rivyurwa n'ukuroranirwa kw'abandi.
_____ Intambara	15. Gutwara ubuzima bw'uwindi.
_____ Uburakari	16. Kunywa birenze urugero.
_____ Imigumuko	17. Ivy'isi, vy'uguhimbaza canke iborori vy'urusaku.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGIRA

Tandukanya ivyamwa vya Mpwemu biri mu Bagalatiya 5:22-24 n'ibikorwa vy'umubiri biri mu Bagalatiya 5:19-21. Irya mbere rikorwa nk'akarorero kugira ngo ukurikire:

IBITANDUKANYE

Ivyamwa Vya Mpwemu

(Ab'i Galatiya 5:22-24)

Ibikorwa Vy'Umubiri

(Ab'i Galatiya 5:19-21).

Urukundo

Urwanko, ubwicanyi, ishari

Umunezero

Amahoro

Ukwihangana

Ubugwaneza

Ineza

Ukwizera

Ukugira neza

Ukwirinda

IGICE CA CUMI NA GATATU

GUTEZA IMBERE IVYAMWA VYO MU MPWEMU .

INTUMBERO:

Uhejeje iki gice uzoshobora:

- Sigura ingero zitandukanye z'ivyamwa vy'impwemu.
- Koresha ikigereranyo c'ivyamwa vy'akameremere kugira ngo usigure ingene ivyamwa vya Mpwemu bitera imbere mu buzima bw'umwizera.

UMURONGO W'INGENZI:

Ishami ryose ryo muri jewe ritama, ararikura; kandi ishami ryose ryera imbuto, arisukura, kugira ngo rye imbuto nyinshi. (Yohana 15:2)

INTANGAMARARA

Umurongo w'ingenzi w'iki gice wemeza ko ari icipfuzo c'Imana ko ivyamwa vy'impwemu bigaragara mu buzima bwawe. Iki kigabane kiratanga ubuyobozi bwo gutsimbataza ivyamwa vy'impwemu.

URUGERO RWO KWERA KW'IVYAMWA

Hariho ingero zitandukanye z'ukwera imbuto zigaragara mu buzima bw'abizera. Yohana ikigabane ca 15 kiradondora ingero zitandukanye z'umwimbu:

- Ivyamwa: Yohana 15:2a
- Ivyindi vyamwa: Yohana 15:2b
- Ivyamwa vyinshi: Yohana 15:5,8.
- Ivyamwa bihoraho: Yohana 15:16

Icipfuzo c'Imana ni uko mwama ivyamwa vyinshi vyo mu buryo bw'impwemu kandi bikagumaho. Ashaka ko muvyara ivyamwa vyo hanze vy'ubutumwa bwiza n'ivyamwa vy'imbere vy'ugusa na Kristo.

UKURI KW'IBIMENYETSO N'UKURI KW'IMPWEMU.

Bibiliya irimwo ingingo ngenderwako zihambaye utegerezwa kumenya kugira ngo utahure ivyo Imana ikubwira biciye mw'Ijambo ryayo. Imwe muri izo ngingo ngenderwako ni iy'ugusa

n'ivyo ukuri kwo mu vy'impwemu bisanzwe. Ijambo "parallel" risobanura gusa n'ikintu canke "gutera iruhande n'uruhande." Mu "guhuza kamere n'ukuri kw'impwemu" Imana ikoresha akarorero kamere kugira ngo isigure canke iserukire ukuri kw'impwemu.

Imigani ya Yesu yari ingero z'ukuri zo mu vy'impwemu. Nk'akarorero, mu mugani umwe Yakoresheje akarorero kamere k'umugore arondera cane igiceri cazimiye. Ivyo yabikoresheje kugira ngo yerekane ukuntu dukwiye kwitwararika cane abagabo n'abagore bazimiye mu caha. Iyi ni imwe gusa mu ngero nyinshi z'imigani Yezu yakoreshejemwo ingero z'ibisanzwe kugira ngo yerekane ukuri kwo mu vy'impwemu.

Iryo hame ry'ugusa n'ivyo mu kamere n'ivyo mu mpwemu rirasigurwa mu gitabu ca mbere c'Abakorinto:

...Hariho umubiri w'umubiri, hari n'umubiri w'impwemu.

Kandi ni ko handitswe, ngo Umuntu wa mbere Adamu yabaye uwufise ubugingo; Adamu wa nyuma yabaye impwemu itanga ubuzima.

Ariko rero, ivyo ntivyari ivy'impwemu vya mbere, ahubwo ni ivy'umubiri; hanyuma haze ivy'impwemu. (I Ab'i Korinto 15:44-46)

Muri iyi mirongo Intumwa Paulo yasangije imwe mu ngero zikomeye cane z'uguhuza kw'ibisanzwe n'ukuri kw'impwemu. Umuntu wa mbere Imana yaremwe ni umuntu w'umubiri Adamu. Yesu yitwa Adamu wa nyuma, yari impwemu. Adamu yari umuntu asa n'ukuri kwo mu vy'impwemu Imana yahishuye biciye kuri Yesu Kristu. Umuntu w'umubiri vyazanye icaha n'urupfu. Umuntu w'impwemu niho haza agakiza n'ubuzima.

Ico kintu gisanzwe ni ikintu ushobora kwihiweza ukoreshheje iviyumviro vyawe; urashobora kuyibona, kuyiyumva canke kuyikorako. Ico c'impwemu gishobora kwihiwezwa gusa n'ibimenyetso vy'impwemu. Ingero z'akameremere zirashobora kumenyekana biciye ku vyo umuntu abona. Ivyo basa mu vy'impwemu bishobora kumenyekana gusa biciye mu guhishurirwa kwa Mpwemu Yera. Gutahura iyo ngingo ngenderwako y'ugusa n'ivyo ukuri kwo mu vy'impwemu bivamwo ugutahura gushasha mu kwiga Ijambo ry'Imana.

GUTEZA IMBERE IVYAMWA VYA MPWEMU.

Yesu yakoresheje ijambo "ivyamwa" vya Mpwemu nk'ikigereranyo c'ibisanzwe c'ukuri kw'impwemu. Hari ibintu bimwebimwe bikenewe kugira ngo umuntu yere ivyamwa mw'isi kavukire. Ivyo ni ibintu bisa n'ivyo mu vy'impwemu bikenewe kugira ngo umuntu yame ivyamwa vyo mu vy'impwemu. Mu vy'isi kavukire, be no mu vy'impwemu, hariho ibintu vihariye bikenewe kugira ngo umuntu akure. Muri ivyo harimwo ibi bikurikira:

UBUZIMA:

Igisabwa ca mbere kugira umuntu atere imbere mu vyamwa vya Mpwemu ni ubuzima. Nk'uko ubuzima bwo mw'isi kavukire buza biciye ku mbuto, ni ko n'ubuzima bwo mw'isi y'impwemu bwaje biciye ku Ruvyaro rwa Yesu Kristo.

Mu masezerano ya mbere y'Umukiza w'isi, Yesu yitwa Uruvyaro:

Nzoshira inyankane hagati yawe n'uyu mugore, no hagati y'uruvyaro rwawe n'urwiwe; izogukomeretsa umutwe, nawe uzomukomeretsa igitsintsiri. (Itanguriro 3:15).

Muri Yesu Kristu [Uruvyaro] ni ho hari ubuzima busabwa kugira ngo umuntu yame ivyamwa vy'impwemu:

Muri we hari ubuzima; kandi ubwo buzima bwari umuco w'abantu. (Yohana 1:4)

Kuko nk'uko Data afise ubuzima muri We nyene; ni ko yahaye Umwana kugira ubuzima muri we. (Yohana 5:26) .

...Naje kugira ngo baronke ubuzima, baburonke cane. (Yohana 10:10)

Uwo Mubuto w'ubuzima, Yesu Kristo, ategerezwa kuba aba muri wewe. Ntushobora kwama ivyamwa vya Mpwemu iyo udafise ubucuti bw'umuntu ku giti ciwe na we kuko...

Ivyamwa vyawe biva kuri jewe... (Hoseya 14:8)

AMAZI:

Amazi ni nkenerwa kugira ngo umuntu yere ivyamwa mw'isi kavukire. Amazi ni kimwe mu bimenyetso vya Mpwemu Yera. Amazi ya Mpwemu Yera ni ngombwa kugira ngo umuntu yame ivyamwa mw'isi y'impwemu. Birazimya inyota yawe yo mu vy'impwemu kandi bikazana ugukura mu vy'impwemu:

Uwunyizera, nk'uko Ivyanditswe bivuga, inzuzi z'amazi y'ubuzima zizotemba zivuye mu nda yiwe.

(Ariko ivyo yabivuze kuri Mpwemu abamwemera bazoronka, kuko Mpwemu Yera atari bwatangwe, kuko Yezu atari bwaninahazwe) (Yohana 7:38-39)

Kuko nzosuka amazi ku wunyotewe, nzosuka inzuzi ku butaka bwumutse, nzosuka impwemu yanje ku ruvyaro rwawe, n'umugisha wanje ku ruvyaro rwawe. (Yesaya 44:3).

UMUCO:

Ni inyishu y'umuco ituma umuntu akura mu buryo busanzwe bwo kwera imbuto. Ni inyishu yawe ku muco w'ijambo ry'Imana ivyara ivyamwa via Mpwemu.

Ubu ni bwo butumwa twumvise kuri we, tukababwira, yuko Imana ari umuco, kandi ko ata mwijima na muke uri muri yo.

Iyo tuvuze ngo dufitaniye ubumwe na we tukagendera mu mwijima, tuba tubeshe, ntidukora ukuri; Ariko iyo tugendeye mu muco nkuko iri mu muco, tuba dufise ubumwe hagati yacu, kandi amaraso ya Yesu Kristo Umwana wayo aratwoza icaha cose. (I Yohana 1, 5-7)

IKIRERE:

Ivo bihimba vy'umubiri bikwegwakwegwa n'igiterwa kamere biva mu kirere gikikuje. Ivo ni ngombwa kugira ngo zikure kandi zivyre ivyamwa. Mw'ijambo ry'Imana Mpwemu Yera agereranywa n'ikirere canke n'umuyaga:

Umuyaga uhume kera aho ushaka, urashobora kwumva ijwi ryawo; ariko ntaco uzi ku bijanye n'ingene vyaje canke ingene bigenda; ni ko bigenda iyo umuntu avutse ku mpwemu y'impwemu. (Yohana 3:8 , Bibiliya ya Knox)

"Umuyaga" wa Mpwemu Yera uhuhuta mu buzima bwawe usa cane n'umuyaga wo mw'isi kavukire. Irashwiragiza imbuto z'ijambo ry'Imana, itandukanya ingano n'umukungugu mu buzima bwawe bwo mu mpwemu, igafumbisha amakara apfuye y'umwete wawe wo mu mpwemu kugira ngo iguturire Imana.

IKIRERE:

Muri Matayo 13 mu mugani w'umubivy, uguhiganwa ku kibanza kwanyize ibiterwa bimwe bimwe. Umwizera atera ivyamwa vy'impwemu azobona ko ategerezwa gutandukanya n'amarushanwa y'isi:

Uwabibwe mu mahwa na we ni uwumva ijambo; ariko umwitwarariko wo kw'isi n'ubuhendanyi bw'ubutunzi, binyoha iryo jambo, ntiyame imbuto. (Matayo 13:22).

Ntimukwiye kwigana inzira z'isi. Muzohindurwa [muhindurwe] mu nzira z'Imana:

Kandi ntimushushanywe n'ivy'iyi si; ariko muhinduke, muhindurwe busha ubwenge... (Abaroma 12:2a)

Imana irasukura ikibanza kigukikuje [ikagutandukanya n'isi] kugira ngo ikurekurire gukura mu vy'impwemu:

...Azokura nk'ilisi, azokura imizi nk'i Libani. Amashami yiwe azokwiragira, ubwiza bwiwe bube nk'ubw'igit c'umwelayo, n'akamoto kiwe kameze nk'aka Libani. Ababa mu gitutu ciwe bazogaruka; bazozuka nk'ibigori, bakure nk'umuzabibu...Ivyamwa vyawe ni vyo biva kuri jewe. (Hoseya 14:5-8).

UBURYO BW'IMIZI:

Imizi irakenewe kugira ngo igitewa gikomeze kandi kigire ingaburo. Zaburi igice ca l kivuga ingene wotera imbere mu buzima bwawe bw'impwemu:

Hahirwa umuntu atagendera mu nama z'ababi, ntahagarare mu nzira y'abanyavyaha, ntiyicarane n'abacokoranyi.

Ariko umunezero wiwe uri mu vyagezwe vy'Umukama; kandi ivyagezwe vyiwe ni vyo azirikana ku murango no mw'ijoro.

Azoba nk'igit i ruhande y'inzu z'amazi, cama ivyamwa vyaco mu gihe caco; ibabi ryiwe na ryo nyene ntirizokama; kandi ivyo akora vyose bizokugirira akamaro. (Zaburi 1:1-3).

KURUHUKA:

Igihe c'ugusinzira [ikiruhuko] gifata igihe kinaka mu nzira y'ukukura kw'ibimera. Igihe c'ugusinzira ni igihe igitewa gishobora gusa n'icapfuye kubera ko ata n'umwe akura. Ni igihe co kuruhuka ku giterwa. Ubusanzwe, igihe co gusinzira kiba imbere gato y'igihe c'ukukura vyihuta cane. Mu isi kavukire, Imana yategetse ibihe vy'akaruhuko ku gihugu (Abalewi 25:5).

Imwe mu nturnero z'ukubatizwa kwa Mpwemu Yera ni ukuzana uburuhukiro n'ugusubirana mu buryo bw'impwemu. Ukwo gusubirana mu buryo bw'impwemu gutuma ivyamwa vya Mpwemu Yera bikura ningoga:

Tugire ubwoba, kugira ngo hasigaye isezerano ryo kwinjira mu kiruhuko ciwe, ntihagire uwo muri mwebwe asa n'uwubura. Nuko rero haracariho uburuhukiro bw'abantu b'Imana. (Abaheburayo 4:1,9)

Kuko azovugana n'aba bantu n'iminwa ivugana n'urundi rurimi.

Uwo yabwiye ati: «Iki ni co kiruhuko muzoruhutsa abarushe; kandi ivyo ni vyo biruhura... (Yesaya 28:11-12)

UBUTAKA:

Mu vy'ibidukikije no mu vy'impwemu, kugira ngo umuntu yere ivyamwa, ubutaka butegerezwa gutegurwa neza. Mu mugani w'umubivy wo muri Matayo 13 ni uko ubutaka bwari bumeze bwagira ico bukoze ku gukura kw'imbuto. Umutima wawe ni nk'ivu ryo mw'isi kavukire. Iyo umutima wawe ukomeye kandi wuzuye ivy'isi biniga Ijambo ry'Imana, ntuzokwama ivyamwa vy'impwemu.

Ni inshingano yawe gutegura ivu ry'impwemu ryo mu mutima wawe kugira wishure neza Ijambo ry'Imana:

Ni mwibibire ubugororotsi, mwimbure imbabazi; mumene ubutaka bwanyu bw'ibitoke: kuko igithe co kurondera Uhoro kigeze, gushika azoza akabagusha imvura y'ubugororotsi. (Hoseya 10:12).

URUPFU:

Igihe cose uteye imbuto ngo yere imbuto, ntizigira ubuzima iyo itabanje gupfa:

Ni ukuri, ni ukuri ndabibabwiye, iyo akatete k'ingano kataguye mw'ivu ngo gapfe, kaguma ari kamwe; (Yohana 12:24)

Igihe cose uteye imbuto, uba ubivyе ikintu kitazogira ubuzima [kimera, kimera, kigakura] kiretse kibanza gupfa. (I Ab'i Korinto 15:36 , Bibiliya y'Ijambo ry'Imana)

Ubuzima bwo mu Mpwemu buvana n'urupfu ku bintu vyo mw'isi. Bisaba urupfu kubera icaha, ivyipfuzo vy'isi n'ibinezereza. Urupfu rw'isi ruvamwo ugukura kw'ivyamwa vyo gusa na Kristo mu buzima bwawe.

BIFATANYE KU MUZABIBU:

Kugira ngo umuntu yere imbuto mw'isi kavukire, ishami ritegerezwa gufatanywa n'igitegwa nyamukuru. Iyo ishami rivunitse ku muzabibu nyamukuru utanga ubuzima ntirizokwama imbuto. Yesu ni we muzabibu natwe turi amashami. Kugira ngo twame ivyamwa vy'impwemu dutegerezwa kuguma dufitaniye ubucuti na we:

Ni jewe muzabibu w'ukuri, kandi Data ni we murimyi.

Ishami ryose ryo muri jewe ritama, ararikura; kandi ishami ryose ryera imbuto, ararisukura, kugira ngo ryera imbuto nyinshi...

Nimugume muri jewe, nanje ngume muri mwebwe. Nk'uko ishami ridashobora kwera imbuto ryonyene, ridagumye ku muzabibu; ntimuzosubira kubishobora, kiretse mugumye muri jewe.

Jewe ndi umuzabibu, mwebwe muri amashami: uwuguma muri jewe, nanje nkaguma muri we, ni we yama ivyamwa vyinshi, kuko ataco mushobora gukora mutamfise.

(Yohani 15:1-5) .

GUUKATA:

Gukata ni ngombwa mw'isi kavukire nimba igitegwa kizoguma kivyara kandi kikavyara imbuto. Iyo umurimyi akata igitegwa aca amashami ataco yera kugira ngo ico gitegwa kime imbuto nyinshi. Akuraho ikintu cose cotuma igitegwa kidakura.

Gukata ni ngombwa kandi mw'isi y'impwemu. Gukata mu vy'impwemu ni ugukosorwa n'Imana. Bibiliya na yo ivyita igihano. Iyo Imana "ipfutse" ikuraho mu buzima bwawe ikintu cose cogutera ingorane mu gukura kwawe mu vy'impwemu. Ivyo ni ngombwa nimba ushaka kwama ivyamwa vyo mu vy'impwemu:

Ishami ryose ryo muri jewe ritama imbuto, ararikura; kandi ishami ryose ryera imbuto, ararityorora, kugira ngo ryere imbuto nyinshi. (Yohana 15:2)

Rimwe na rimwe ntushobora kwimbura ivyiza vyo gukata kubera ko ushira urubanza kuri Shetani mu gihe mu vy'ukuri Imana ari yo izana ibantu mu buzima bwawe kugira ngo ikukosore [igukata]. Intumbero y'ugukosora kw'Imana itangwa muri Hoseya:

Ingo dusubire ku Mwami; kuko ari we yataburuye, kandi azodukiza; Yarakubitse kandi azotuboha. (Hoseya 6:1).

Igihano co gukata kivamwo ugu-subira ku Mana. Mu kumugarukira niho gusa uzoba uwuvyara mu buryo bw'impwemu kandi ukavyara ivyamwa vya Mpwemu Yera.

IKIRERE:

Ikirere ni ikintu gihambaye mu gukura kw'ivyamwa. Mu bidukikije, ubwoko bwinshi bw'ivyamwa buraterwa mu bidukikije bigenzurwa mu buryo budasanzwe. Biterwa mu nyubakwa zitwa "hot houses" ku bushuhe bumwe bumwe. Bikingirwa n'ibidukikije vy'ukuri vyo hanze. Iyo ufashe igiterwa co mu "nzu ishushe" ukagijana hanze, ntikizoteba gupfa kuko cabayeho gusa mu bidukikije bigenzurwa. Ntishobora guhangana n'ibidukikije vyo mw'isi nyakuri.

Mu vy'impwemu, ntidushaka abakristo b'inzu zishushe basa neza mu bibanza bigenzurwa ariko bagapfa iyo bahuye n'isi nyakuri. Ivyamwa vy'impwemu bikwiye kugaragara mu migenderanire dufitaniye n'isi nk'uko bigaragara mu bibanza bigenzurwa n'abagenzi ba gikirisu canke ishengero.

UMWIMENYEREZO

1. Wandike Umurongo w'Ingenzi ukoresheje mu mutwe.

---

2. Ni ingero zine izihe z'umwimbu zivugwa muri Yohani ikigabane ca 15?

---

3. Tanga urutonde rw'ibantu cumi na bibiri bikenewe mw'isi kavukire kugira ngo umuntu ashobore kuvyara ivyamwa. Niwibuke yuko ivyo ari ibantu bisanzwe bisa n'ukuri kwo mu vy'impwemu kubera ko ivyo na vyo nyene ari nkenerwa kugira ngo umuntu yame ivyamwa vyo mu vy'impwemu.

(Inyishu z'ibibazo ziboneka ku nsozero y'igice ca nyuma c'iki gitabu.)

KU BIBAZO VYO KWIGA

1. Soma Indirimbo ya Salomo 4:12-16. Muri iki gisomwa turahabwa akajisho k'itongo ry'Imana. Yita abantu biwe, Ekleziya [abizera] itongo ryiwe. Ubuzima bwawe ni "ivu" ry'impwemu rizokwama ivyamwa vy'impwemu, "icatsi kibi" c'impwemu, canke ribe ingumba kandi ribe ubusa. Ni igiki kiriko kirakura mu mfuruka y'impwemu y'ubuzima bwawe? Hariho ivyatsi bibi n'amahwa vy':

-Ivyiyumviro, amaganya, amaganya canke inyungu z'iyi si?

-Ubuhendanyi bw'ubutunzi?

-Icipfuzo c'ivy'isi?

Ni igiki gifata umwanya munini mu buzima bwawe? Ni igiki gitwara umwanya wawe mwinshi n'iviyumviro vyawe? Ni igiki gihambaye kuruta ibindi vyose mu vyo ushira imbere? Mbega "itongo ry'umutima wawe" ni ubutaka bw'amabuye? Woba ufise umutima ukomeye? Iyo mirere wanka n'ubutagondwa kwubahiriza amabwirizwa ya Kristu, ni ivu ry'impwemu ry'ingumba kandi ry'urutare.

2. Iki cigwa kiraheza kwiga "Ubusuku bwa Mpwemu Yera." Kugira ngo uronke ibindi vyigwa turagusavye kuronka inyigisho y'Ikigo Mpuzamakungu ca Harvestime citwa "Ingingo z'Impwemu: Igitabo c'Intambara y'Impwemu." Iravuga ku gikorwa ca Mpwemu Yera mu ntambara yo mu mpwemu kandi isigura ubusuku bw'abandi bagize Ubutatu, Imana Data na Yezu Kristu Umwana.

3. Uzuza "Isesengura ry'Ivyamwa vy'Impwemu" rikurikira. Inyishu zawe z'ukuri zizogufasha gusuzuma urugero rw'iterambere ry'ivyamwa vy'impwemu mu buzima bwawe ubu.

ISESENGURA RY'IVYAMWA VYO MU MPWEMU

Soma buri mvugo maze usubize uhisemwo umubare w'inyishu ikudondora neza muri iki gihe. Niwishure ikibazo cose wanditse 3, 2, 1 canke 0.

3 bisigura ngo "ivyo ni ukuri ata gukeka mu buzima bwanje."

2 bisigura ngo "ivyo ni vyo akensi biba mu buzima bwanje."

1 bisigura ngo "ivyo ni ukuri rimwe na rimwe."

0 bisigura ngo "ivyo ntivyigera biba ukuri mu buzima bwanje."

Akarorero: __2__1. Ndatekanye mu kumenya ata gukeka ko Imana izogenzura kazozza.

(Umuntu afata iyo nseguro yanditse umubare "2" mu mva kuko iyo mvugo akensi iba ari ukuri mu buzima bwabo).

1. Ndatekanye mu kumenya ata gukeka ko Imana izogenzura kazozza.
2. Ndazi neza ko Yezu yakoze ivyo Imana igomba abikunze.
3. Ndiko ndemera ko ukwizera kwanje gufise ububasha iyo Imana ari iyo kwizigirwa gusa.
4. Ndindiriye ko amasezerano y'Imana azoshika.
5. Niyumvira ko Imana rimwe na rimwe irashavura.

6. Ndazi ko ikigongwe c'Imana, cahishuwe mu kurungika Yezu, cankijije yari akwiye guhanwa.
7. Ndashima ko Imana yakunze isi cane ku buryo yatanze Umwana wayo Yesu Kristo.
8. Ndazi ko ukubaho kw'Imana ari umunezero wanje.
9. Ndiko mvuga "oya" kuvyo Imana ibuza, "egome" ku mategeko yayo.
10. Ndiko nemera umuhango wa Yesu w'amahoro.
11. Ndiko ndiyemera n'umutima ukunze abakuru mu buzima bwanje.
12. Ndizera ko Yezu Kristu ari umwe ejo, uno musi, n'ibihe bidahera.
13. Ndemera ukudatungana kw'abandi, nzi ko Imana ikiriko irakora mu mitima yabo ubuzima.
14. Ndi munsi y'ukwemezwa n'Imana ikomeye ariko nziza.
15. Ndiko ndababarira abandi nk'uko Kristo yambabariye.
16. Ndazi ko Imana inkunda n'igihe ntakunda abandi.
17. Ndafise icizigiro c'agakiza mu kwakira Yesu nk'Umwami.
18. Ndiko ndiga kuvuga "oya" ku bantu bitobito kugira ngo nshobore kuronka ibikomeye ibantu ku bw'Imana.
19. Ndafise icizigiro c'imbabazi z'ivyaha.
20. Ndi mu kuyoboka n'umutima ukunze Ijambo ry'Imana na Mpwemu Yera.
21. Ndiko ndi uwo kwizigirwa mu gushitsa amasezerano.
22. Ndafise ukwhiangana mu gihe c'ugucika intege, ugutotezwa, ibigoye ivyo basaba, n'imikazo.
23. Ndiko ndarongora ibikorwa vyanje vya misi yose mu buryo bushingiye kuri Bibiliya.
24. Ndiko ndahumuriza abandi, ndaremesha kandi ndabahanura.
25. Ndiko ndaronsa ivyo incuti n'abagenzi bakeneye ataco nshaka.
26. Ndiko ndakura kandi ndakura nk'uko Imana ibishaka.
27. Ndiko ndagira ubuzima bwo kwihebera Imana budahinduka.
28. Ndafise icizigiro co mu mutima n'ukwizigira kuva ku kuba umugororotsi imbere y'Imana [ubugororotsi].
29. Ndiko ndaserura ugufashanya, ukwigishwa be n'ukwicisha bugufi.
30. Ndiko ndi uwo kwizigirwa mu nshingano yemewe.
31. Ndindiriye Imana ngo imfashe kuba ico nshobora kuba nk'uko nategekanijwe na We.

32. Ndi umwizigirwa mu kuvuga ukuri, inzirabugunge, no gushitsa amasezerano.
33. Ndiko mvuga amajambo meza yubaka abandi.
34. Ndiko nemeza kamere nziza z'abantu "bampagarika umutima."
35. Ndashira akanyota ubudasiba mu gukora ivyo Imana igomba.
36. Ndiko ndakorana n'umuntu canke umugwi kugira ngo ngume mbazwa mu kugenzura ibice vy'ingorane mu buzima bwanje.
37. Ndafise amahoro imbere mu kureka Mpwemu Yera aganza ubuzima bwanje bw'imbere.
38. Ndakunda kwakira iviyumviro vy'abandi ku bijanye n'aho nkeneye gutera imbere.
39. Ndiko ndakora neza n'ubushobozi bwanje nzi.
40. Nasubije inyuma ibikorwa bitanga umunezero ubwo nyene kubera intumbero y'ugukura mu vy'impwemu muri kazoza.
41. Narahanganye n'abandi bakirisu mu buryo bwitwararika igihe inyifato yabo ari bitari vyo twisunze ingingo mfatirwako z'Imana.
42. Ndiko ndatega yompi kugira ngo ntahure vy'ukuri uwundi muntu.
43. Ndiko nkorera abandi badashobora canke batazonkorera.
44. Ndahimbarwa cane n'ikintu nshitseko mu vy'impwemu.
45. Ndiko ndakora mu buryo bwubaka ku bumenyi mfise ku ngorane zo kugenzura mu ubuzima nk'amahera, igitsina, kurya birenze urugero, canke urwamo.
46. Ndafise ugutuza imbere iyo ngira amakimbirane y'ubudasa n'abandi.
47. Ndi umugwaneza mu kiyago canje.
48. Ndiko ndacungera umwanya wanje, amahera yanje, n'uko ari ivy'Imana.
49. Ndabandanya kwizigira Imana, n'igihe mbabazwa.
50. Ndiko ndeka "umuco wanje ukayangana imbere y'abantu kugira ngo babone ivyiza vyanje
ibikorwa..."
51. Ndabona ikintu gikenewe n'impuhwe kandi nkagisubiza mu buryo bufasha.
52. Narababariye abandi banbabaje cane.
53. Ndaronka umunezero mu vyo Imana iriko irakora mu buzima bw'abandi bizera.
54. Ndafise umutima udahagarika umutima hagati mu mibabaro y'iyi si.
55. Ndiko ndirinda "kwihora" iyo abandi bankoreye nabi.
56. Nshobora kwizigirwa mu bihe vy'amagorwa.

57. Ndiko nemera abandi batera imbere ku rugero rutandukanye canke mu buryo butandukanye .

inzira.

58. Nshira umukono ku nyandiko zirwanya ibikorwa bitari vyo.

59. Ndiko nemera uwundi muntu abandi babona ko ariko arakora icaha "gikomeye".

60. Ndiko ndasengera abansi banje n'abatagira urukundo.

61. Ndiko ndanezerwa no kurangiza amasezerano yanje y'ubusuku.

62. Ndiko ndirinda ibintu bituma nshobora kugergezwa bitagoranye canke nkaba umuja w'ibiyobyabwenge.

GUTANGA AMANOTA RY'ISESENGURA

1. Kwimurira inyishu zawe mu "Isesengura" mu bibanza biri ku rupapuro rukurikira.. Nk'akarorero, nimba wishuye ikibazo ca 1 ukoresheje "3", rero wandike "3" mu mubare 1

square.

2. Uhejeje kwuzuza buri kibanza, harura igitigiri cose mu kwongerako hirya no hino ku murongo.

-	-	-	-	-	-	-	Yose hamwe
1	10	19	28	37	46	55	Amahoro
2	11	20	29	38	47	56	Ukwitonda
3	12	21	30	39	48	57	Kwizera
4	13	22	31	40	49	58	ukwihangana
5	14	23	32	41	50	59	Ineza
6	15	24	33	42	51	60	Ubugwaneza
7	16	25	34	43	52	61	Urukundo
8	17	26	35	44	53	62	Umunezero
9	18	27	36	45	54	63	Ukwirinda

GUSABA

Ushingiye ku vyavuye mu Isesengura ryawe ry'Ivyamwa vy'Impwemu, wuzuze aya majambo akurikira:

1. Raba amanota yawe ari hasi cane, hanyuma wuzuze aya majambo akurikira:

Isesengura rivuga ko nkeneye gutera imbere mu bijanye n'ivyamwa vy'impwemu vya:

-
2. Ndiko ndahitamwo ivyamwa bimwe nzoshirako amasengesho yanje n'ivyiyumviro vyanje mu kwezi gukurikira. Ivyamwa nzokwibandako ni _____.

3. Uretse isengesho, nzokora ibi bikurikira kugira ngo mfashe mu gutera imbere kw'ico camwa: Suzuma kimwe hanyuma wuzuze ijambo:

____ Nzotangura gukora ikintu gishasha.

Uzotangura gukora iki?

____ Nzohagarika gukora ikintu ndiko ndakora ubu.

Uzohagarika gukora iki?

____ Nzohindura ikintu mu buzima bwanje.

Ni igiki mu vy'ukuri uzohindura?

IVYONGEWE

Impinduro ya Bibiliya Amplified y'ibice vyerekeye ingabire z'impwemu iratanga ubumenyi bwongereweko ku nsobanuro y'ingabire zitandukanye:

-Kandi ingabire ziwe zari zitandukanye; We ubwiwe yaradushinze kandi aduha abantu bamwe ngo babe intumwa (intumwa zidasanzwe), bamwe abahanuzi (abamamaji n'abasiguzi bahumekewe), bamwe abavugabutumwa (abamamaji b'Injili, abamisiyoneri b'ingendo); bamwe mu bungere (abungere b'umukuku wiwe) n'abigisha.

Intumbero yiwe yari iyo gutunganya no gutunganya neza abera (abantu biwe bejejwe) kugira ngo bakore igikorwa co gukorera abantu mu kwubaka umubiri wa Kristo (ishengero),

Kugira ngo ritere imbere gushika twese dushitse ku bumwe mu kwemera no mu gutahura (ubumenyi bushitse kandi butagiramwo uburyarya) bw'Umwana w'Imana; kugira ngo dushike ku bugabo bukomeye vy'ukuri (ubutungane bw'ubuntu) butagira ico buva ku rugero rw'uburebure bw'ubutungane bwa Kristo ubwiwe (ingero y'uburebure bw'ubutungane bwa Kristo, n'ubutungane buboneka muri we).

Rero rero twoshobora kutaba tukiri abana, bazunguruka nk'ubwato hagati y'ibihuhusi vy'inyigisho biva ku mpanuka, kandi bazunguruka n'umuyaga wose w'inyigisho uhinduka, (umuhiyo w') ubuhendanyi n'ubukerebutsi bw'abantu b'abanyaruyeri bifatanya n'uburyo bwose bw'ubuhendanyi mu guhingura amakosa yo kuzimiza.

Ahubwo, ubuzima bwacu bugaragaze ukuri mu rukundo muri vyose - tuvuge ukuri, dukore ukuri, tubebo vy'ukuri twipfutse mu rukundo, reka dukure muri we mu buryo bwose no muri vyose, ari we Mutwe, ari we Kristo, Mesiya, Uwarobanuwe. (Abanyefeso 4:11-17).

-Mugiriranire ubucuti - ni ukuvuga abo mu rugo rw'ukwemera. Ube umwakiranyi, ni ukuvuga ukunda abashitsi, ukunde nk'abavukanyi abashitsi batazwi, abanyamahanga, aboro n'abandi bose baza mu nzira yawe ari abo mu mubiri wa Kristu. Kandi muri buri nkuru ubikore ata n'umwe widodomba - n'umutima ukunze kandi n'ubuntu ata kwidodomba ahubwo nk'uuumuserukira.

Nk'uko umwe wese muri mwebwe yaronse ingabire (italanto y'impwemu yihariye, ingabire y'Imana y'ubuntu) muyikoreshe ku bandi nk'uko bifasha abacungezi beza b'ubuntu bw'Imana bw'impande nyinshi - abacungezi b'intahemuka b'ububasha n'ingabire zitandukanye cane zihabwa abakristo kubera ubuntu butabereye.

Uwuzovuga wese, navuge nk'uuvugya amajambo y'Imana; uwo wese akora igikorwa nagikoreshe inkomezi Imana itanga cane; kugira ngo Imana ininahazwe muri vyose ku bwa Yesu Kristo... (I Petero 4, 9-11)

-Kuko nk'uko biri mu mubiri umwe w'umubiri dufise ibihimba vyinshi (ibihimba, ingingo) kandi ivyo bihimba vyose ntibigira igikorwa kimwe canke igikorwa kimwe,

Twebwe rero, nk'uko turi benshi, turi umubiri umwe muri Kristo, Mesiya, kandi umwumwe wese turi ibihimba vy'uwundi- twese twisungana.

Kubera ko dufise ingabire (ubushobozzi, italanto, kamere) zitandukanye nk'uko ubuntu twahawe buri, tuzikoreshe: Uwufise ingabire y'ubuhanuzi, navuge nk'uko ukwizera kwiwe kuri.

Uwufise ingabirano yo gukorera abantu, niyihebe gukorera abandi; uwuyigisha, aze aze mu nyigisho yiwe;

Uwuhanura, (aremesho) ku mpanuro yiwe; uwutanga intererano, nabikore mu buryo bworoshe no mu buntu; uwo atanga imfashanyo kandi akayicungera, afise umwete n'ukutagira umutima; uwukora ibikorwa vy'ikigongwe, abigirana umunezero nyakuri n'umunezero mwinshi. (Abaroma 12:4-8).

-None ku bijanye n'ingabire z'impwemu (ingabire zidasanzwe z'inguvu zidasanzwe) benewacu, sinshaka ko mumenyeshwa nabi...

None hariho ubwoko butandukanye n'ugusangira kw'ingabire (ububasha budasanzwe butandukanya abakristo bamwebamwe kubera ububasha bw'ubuntu bw'Imana canke igikorwa mu mitima yabo na Mpwemu Yera) kandi biratandukanye, ariko Mpwemu Yera aguma ari umwe.

Hariho ubwoko bwinshi bw'imirimo n'imirimo y'ibusuku, mugabo Umukama ni umwe akorerwa.

Kandi hariho uwoko budasanzwe bw'ibikorwa - bwo gukora kugira ngo ibantu bishikeko - ariko mbega ni Imana imwe ibahumekera kandi ikabiha inguvu vyose muri vyose.

Ariko umwe wese ahabwa ukugaragara kwa Mpwemu Yera - ni co kimenyamenya, umuco wo mu mpwemu wa Mpwemu - ku bw'ineza n'inyungu.

Umwé ahabwa muri Mpwemu Yera no muri we ububasha bwo kuvuga ubutumwa bw'ubwenge, uwundi na we ububasha bwo kuvuga ijambo ry'ubumenyi n'ugutahura bishingiye kuri Mpwemu Yera nyene;

Uwundi ukwizera gukora ibitangaza bivuye kuri uwo Mpwemu Yera, uwundi na we ububasha budasanzwe bwo gukiza buva kuri Mpwemu umwe;

Ku wundi gukora ibitangaro, ku wundi ugutahura kw'ubuhanuzi - ni ukuvuga ingabire yo gusobanura ubugombe n'intumbero vy'Imana; uwundi ubushobozi bwo gutahura no gutandukanya amajambo y'impwemu z'ukuri n'iz'ikinyoma, uwundi uwoko butandukanye bw'indimi zitazwi, uwundi ubushobozi bwo gusobanura izo ndimi.

Ivyo vyose umuntu ashikako n'ubushobozi afise bihumekewe kandi bishirwa mu ngiro na Mpwemu Yera umwe nyene agabira umuntu wese ku giti ciwe nk'uko ahisemwo....

None mwebwe (muri rusangi) muri umubiri wa Kristo kandi (umuntu ku giti ciwe) muri ingingo zawo, igihimba cose gitandukanye kandi gitandukanye - kimwe cose gifise ikibanza ciwe n'igikorwa ciwe.

Imana rero yashizeho bamwe mw'ishengero ngo ibakoreshe: Ubwa mbere intumwa (intumwa zidasanzwe); intumwa za kabiri (abamamaji n'abasiguzi bahumekewe); abigisha ba gatatu, hanyuma abakora ibitangaza, hanyuma abafise ubushobozi bwo gukiza abarwaye, abafasha, abarongozi, abavuga indimi zitandukanye (zitazwi). (I Ab'i Korinto 12, imirongo yatoranijwe)

INYISHU Z'IMYIMENYEREZO

UMUGAMBI WA MBERE:

1. Yesu amaze kubatizwa, ubwo nyene ava mu mazi; maze ijuru riramukingukira, abona Mpwemu w'Imana amanuka asa n'inuma, amugwako; Hamvikana ijwi rivuye mw'ijuru riti: «Uyu ni Umwana wanje nkunda cane ampimbara.» (Matayo 3:16-17).
2. Data, Mwana, Mpwemu Yera.

3. Mpwemu Yera:

- Afise ubwenge.
- Irondera ubwenge bw'umuntu.
- Afise ubushake.
- Aravuga.
- Urukundo.
- Arasenga.

4. Ivyo bisigura ko afise iniyiumvo zishobora gushikirwa n'ibikorwa vy'umuntu.

5. -Kubesha Mpwemu.

- Murwanye Mpwemu.
- Muzimye Mpwemu.
- Mubabaze Mpwemu.
- Gutuka Mpwemu.
- Mutuka Mpwemu.
- Vex Mpwemu.

6. 5,3,2,1,4.

IGICE CA KABIRI:

1. Ntimuzi yuko muri urusengero rw'Imana, kandi ko Umwuka w'Imana aba muri mwe? (I Ab'i Korinto 3:16)
2. Ikimenyetso kigereranya ikintu. Ni ikimenyetso gifise insiguro idasanzwe.
3. 5,4,3,1,2.
4. -Ukubaho kw'Umukama .
  - Kwemeza
  - Ukurindwa/Ubuyobozi
  - Gusukura
  - Ingabire ya Mpwemu Yera

-Urubanza

5. -Mpwemu w'Imana .

-Umwuka wa Kristo

-Mpwemu ihoraho

-Mpwemu w'ukuri

-Mpwemu w'ubuntu

-Mpwemu w'ubuzima

-Mpwemu YERA

-Mpwemu w'Ubwenge n'Ihishurirwa

-Umuhoza

-Mpwemu w'Isezerano

-Mpwemu w'Ubweranda

-Mpwemu w'ukwizera

-Impwemu yo kurerwa

IGICE CA GATATU:

1. Ariko wa Mwitsa, ari we Mpwemu Yera, uwo Data azorungika mw'izina ryanje, ni we azobigisha byose kandi azobibutsa ivyo nababwiye vyose. (Yohani 14:26) .

2. -Yaje ku barongozi ba Isirayeli.

-Yaje ku bibanza vyabo vyo gusengeramwo.

-Yabayoboye gushika mu gihugu c'isezerano.

-Azoza kuri Isirayeli mu gihe c'lmibabaro.

-Azoza kuri Isirayeli mu gihe c'lkinjana.

3. Ni ukuri.

4. 2, 1, 3

5. Yohana 16:7-11.

6. Mpwemu Yera ni we nguvu y'impwemu ibuza ububasha bwa Shetani.

7. Yesu yari:

-Yasamwe inda na Mpwemu.

-Yasizwe na Mpwemu.

-Yashizweko ikidodo na Mpwemu.

-Yarongorwa na Mpwemu.

-Yahabwa ububasha na Mpwemu.

-Yuzuzwa na Mpwemu.

-Yababajwe muri Mpwemu.

-Yanezererwa muri Mpwemu.

-Ishikanwa biciye muri Mpwemu.

-Kuzurwa mu bapfuye na Mpwemu.

-Yategetse abigishwa biwe biciye muri Mpwemu.

8. Mpwemu Yera:

-Yarayibumvye.

-Atera intege ugusenga kwayo.

-Ayobora ibikorwa vyayo vy'ubumisiyonari.

-Atora abasuku bayo.

-Arobanuza abamamaji bayo.

-Ayobora ingingo zayo.

-Abatiza n'ububasha.

9. Mpwemu Yera:

-Abaciriwe urubanza   -Basubirana

-Iyeza	-Ibatiza
-Iba imbere	-Ikomeza
-Umuhuza	-Ugusenga
-Ayobora	-Agaragaza urukundo
-Ahuza n'ishusho ya Kristo	-Ahishura ukuri
-A tanga icizigiro c'agakiza	-Yigisha
-Atanga umwidegemvyo	-Avuga biciye kuri we
-A tanga ubushobozi bwo gushingira intahe	-Ihumuriza
-Agaragaza ububasha bw`Imana	-Ivyura

10. Bacika icabona gikomeye c'Ubutumwa Bwiza. Ivyakozwe n'intumwa 1:8.

IGICE CA KANE:

1. Ariko muzohabwa imbaraga Mpwemu Yera amaze kubamanukirako, kandi muzombera ivyabona i Yerusalem n'i Yudaya hose n'i Samariya no kugeza ku mpera y'isi." (Ivyakozwe n'intumwa 1:8)

2. -Ihane ubatizwe

- Izere ko ari wewe
- Uvyipfuze
- Uvyemere nk'ingabire
- Ihe Imana
- Gusaba amasengesho y'abandi bizera

3. Kuvuga mu rurimi uwuruvuga atazi.

4. Gutuma umukristo aba icabona gikomeye c'Ubutumwa Bwiza. Ivyakozwe n'intumwa 1:8.

5. -Umukristo wese yakira Mpwemu Yera iyo ahindutse.

-Bibiliya ivuga ko atari bose bavuga indimi zitamenyekana.

-Ubwoba.

-Ni ivy'inyiyumvo.

6. Oya.

7. Kwibika canke kwibika mu kintu bimwe bishitse.

8. -Ivyakozwe n'intumwa 2:2-4.

-Ivyakozwe n'intumwa 10:44-46

-Ivyakozwe n'intumwa 19:6.

IGICE CA GATANU:

1. None bene Data, ku vyerekeye ingabire za Mpwemu, sinshaka ko mutamenya. (I Ab'i Korinto 12:1)

2. Italanto ni ubushobozi umuntu aragwa avutse canke akabutera imbere biciye mu kwimenyereza. Ingabirano y'impwemu ni ubushobozi burengeye ubw'abantu butaje n'iragi canke ukumenyerezwa. Ni ubushobozi burengeye ubw'abantu butangwa na Mpwemu Yera ku ntumbero zitomoye z'impwemu.

3. -Gutunganya abera.

-Guteza imbere igikorwa c'ubusuku.

-Twubake Kristo n'Ishengero.

4. Tuzo:

-ba umwe mu kwemera.

-teza imbere ubumenyi bwacu kuri Kristo.

-tera imbere mu gutungana, Kristo ari we citegererezo cacu.

-ba abashikamye, ntimubeshwe n'inyigisho z'ibinyoma.

-kura mu vy'impwemu muri Kristo.

5. Ego. 1 Petero 4:10 na 1 Abakorinto 12:7 na 11.

6. -Kudakoresha ingabire wahawe.

-Kugergeza gukoresha ingabirano zitaguhawe.

-Kudakoresha neza ingabirano.

-Guninahaza ingabirano yawe.

7. Mpwemu Yera.

8. Urukundo. I Abakorinto 13.

9. Ingabire z'ibinyoma ntizishitsa intumbero z'Ivyanditswe zijanye n'ingabire z'impwemu zitangwa mu Banyefeso 4:12-15. Ntibemeranya n'ivyo Bibiliya yigisha ku vyerekeye Yezu. Abari ibinyoma bazogaragaza ibiranga umuntu nk'ivyo biri muri II Petero 2 na Yuda.

10. Ingabire z'impwemu ni ubushobozi burengeye ubw'abantu buhabwa na Mpwemu Yera abizera kugira ngo bishobore gukora ubusuku bwiza.

11. Ingabire zo mu mpwemu zose ni iz'uyu musi kuko intumbero zahawe zitaranguka. Ingabire z'impwemu zizokora gushika "ico gitunganye" kije. Ivyo bisigura ugushingwa kw'ubwami bwa Kristo kw'isi.

12. Ingabire ya Mpwemu Yera yatanzwe ku musi wa Pentekoti. Ingabire za Mpwemu Yera ni ubushobozi bwo mu vy'impwemu burengeye ubw'abantu buboneka ku bizera.

13.

a. T

b. F

c. F

d. F

e. F

f. T

g. T

h. T

i. T

IGICE CA GATANDATU:

1. Kandi atanga intumwa zimwe zimwe; abandi ngo ni abahanuzi; abandi na bo, abavugabutumwa; na bamwe, abapasitori n'abigisha. (Abanyefeso 4:11).

2. -Intumwa

-Abahanuzi

-Abavugabutumwa

-Abapasitori

-Abigisha

3. Kuko umwe wese ari ikibanza kidasanzwe c'uburongozi mw'ishengero.

4. a. VUGA. b. VUGA. c. VUGA.

5. 2,1,4,3,5.

6. -Ingabire zidasanzwe

-Ingabire zo kuvuga

-Gutanga ingabirano

-Gushira umukono ku ngabirano

IGIE C'INDWI :

1. Ariko noneho Imana yashize urugingo rumwe rumwe mu mubiri nk'uko yabishatse. (I Ab'i Korinto 12:18)

2. -Ubuhanuzi

-Ukwigisha

-Impanuro

-Ijambo ry'ubwenge

-Ijambo ry'ubumenyi

3. 2,1,4,3,5.

4. C

5. Ikinyoma.

IGICE C'UMUNANI:

1. Ugomba kuba uwa mbere muri mwebwe abe umugaragu wanyu. (Mariko 10:44)

2. -Gutandukanya impwemu

-Uburongozi

-Ubuyobozi

-Ukwizera

-Gutanga

-Ifasha

-Gukorera

-Ikigongwe

-Ubwakiranyi

3. Kubera ko zifasha gutanga imiterere, imitunganirize n'ugushigikira mu vy'impwemu no mu vy'ibikorwa.

4. Umuntu afise ingabire yo gutwara arafise ubushoboz bwo kuyobora, gutunganya no gufata ingingo mu izina ry'uwundi. Ingabire y'uburongozi iratuma abandi bashika ku ntego zitomoye ku bw'ubuninahazwa bw'Imana kandi ikayobora.

5. Gukorera bitandukanye n'imfashanyo kuko bikura umuntu ku bikorwa bimwebimwe. Uwukora afata inshingano y'ibikorwa bimwebimwe kugira ngo abohore uwundi kugira ngo akoreshe ingabirano yabo yo mu vy'impwemu. Umuntu afise ingabire yo gufasha umuntu afasha umuntu mu busuku bwiwe ariko ntamukureko iyo nshingano.

6. 9,6,2,3,5,7,11,4,8.

7. Ikinyoma.

8. Insobanuro y'ukwizera itangwa mu Baheburayo 11:1.

9. Ingabirano ni iy'ububasha. Ivyamwa ni ivy'ingeso.

10. Mu kwumva Ijambo ry'Imana. Abaroma 10:17.

IGICE C'ICENDA:

1. Tworokoka dute, ni twirengagiza agakiza gakomeye gutyo? Iryo ryatanguye kuvugwa n'Umukama, riremezwa kuri twebwe n'abamwumvise; Imana na yo nyene irabashingira intahe, ikoresheje ibimenyetso n'ibitangaza n'ibitangaza vyinshi n'ingabire za Mpwemu Yera, nk'uko yabishaka? (Abaheburayo 2:3-4).

2. -Ibitangaza

-Gukira

-Indimi

-Gusobanura indimi zitamenyekana

3. Ni ukugira ngo mwemere ko Yesu ari Kristo. Kugira ngo mu kwizera muronke ubuzima mw'izina ryiwe. Yohana 20:30-31.

4. 2,3,4,1.

5. a.F; b.T; c.F; d.F; e.T; f.F; g.F; h.F

IGICE C'ICUMI:

1. Ni co gituma nkwbutsa kuvyura ingabire y'Imana, yagukuyemwo, ubwo nagurambikako ibiganza. (Timoteyo 1:6).

2. -Gushitsa intumbero n'imigambi

-Kurongora intambara yo mu mpwemu

-Irinde guhohoterwa

-Irinde gushavura

-Kwitwararika inshingano

3. Intambwe ya mbere: Kuvuka ubwa kabiri.

Intambwe ya kabiri: Kwakira ibatisimu ya Mpwemu Yera.

Intambwe ya gatatu: Kumenya ingabire z'impwemu.

Intambwe ya kane: Niwiheze ivyitegererezo vy'ingabirano.

Intambwe ya gatanu: Rondera ingabirano yo mu vy'impwemu.

Intambwe ya gatandatu: Gushirako ibiganza.

Intambwe ya karindwi: Nusuzume ivyo ukunda mu vy'impwemu.

Intambwe ya munani: Isesengura ry'umurongozi w'umukristo.

Intambwe ya cenda: Suzuma igikorwa ca gikirisu ca kera.

Intambwe ya Cumi: Uzuza ibibazo vy'ingabire z'impwemu.

Intambwe ya cumi n'imwe: Menya neza ingabirano wiyumvira ko woba ufise.

Intambwe ya cumi na kabiri: Menya ivyo ukeneye mu vy'impwemu.

Intambwe ya cumi na gatatu: Uzuza ikintu ukeneye mu vy'impwemu.

Intambwe ya cumi na kane: Suzuma ubusuku bwawe.

IGICE CA CUMI NA KIMWE:

1. Ubutumwa bwiza; kuba icabona gikomeye c'ubutumwa bw'Injili.

2. Ivyamwa vy'imbere vy'imico yo mu vy'impwemu isa n'iya Kristu.

3. Abagalatiya 5:22-23.

-Urukundo -Umunezero

-Amahoro -Ukwihangana

-Ubugwaneza -Ubwiza
-Ukwizera -Ubugwaneza
-Ukwirinda

4. Yohani 15:16

5. Ariko ivyo Mpwemu yama ni urukundo, umunezero, amahoro, ukwhiangana, kugira neza, ingeso nziza, kuba umwizigirwa, ubugwaneza, ukwirinda. (Ab'i Galatiya 5:22-23).

6. 9,7,8,5,6,2,4,1.

7. Ivyamwa vya Mpwemu birahambaye kuko ntibihagije kugira ishusho y'impwemu. Tubwirizwa kugira ivyamwa vy'impwemu kuko nivyo bituma tumenyekana ko turi ab'Imana. Ivyamwa bitwara imbuto zo kuvyara mw'isi y'impwemu.

8. Amahoro n'Imana aronwa mu gutsindishirizwa no kubabarirwa icaha. Amahoro y'Imana araronka inyuma y'ivyo bintu. Ni amahoro Imana itanga mu buzima bwa misi yose. (Raba Abaroma 5:1 n'Abafilipi 4:7).

IGICE CA CUMI NA KABIRI:

1. Ariko ibikorwa vy'umubiri biragaragara, ni vyo: ubusambanyi, ubusambanyi, ibihumanya, ubusambanyi;

Gusenga ibigirwamana, uburozi, urwanko, ukutandukana, ukwigana, uburake, imitongano, imigumuko, ubuhakanyi,

Ishari, uwicanyi, akaborerwe, umunezero, n'ibindi nk'ivyo; ivyo ndabibabwiye kera, nk'uko nabibabwiye kera, yuko abakora ivyo batazoragwa Ubwami bw'Imana. (Ab'i Galatiya 5:19-21).

2. Ibikorwa vy'umubiri.
3. Abagalatiya 5:16
4. 17,14,15,16,4,1,2,3,6,5,7,8,13,9,11,10,12

IGICE CA CUMI NA GATATU:

1. Ishami ryose ryo muri jewe ritama ararikura; kandi ishami ryose ryera imbuto ararisukura, kugira ngo ryere imbuto nyinshi. (Yohani 15:2)

2. Ivyamwa, ivyamwa vyinshi, ivyamwa vyinshi, ivyamwabihoraho.

3. Ubuzima, amazi, umuco, ikirere, ikirere, imizi, ikiruhuko, ubutaka, urupfu, bifatanye n'umuzabibu, gukata, ikirere.